

အလင်းစာပေတိုက်

အလင်းစာပေတိုက်

(၁၉၉၅)

ချစ်သူစိမ်း ရှိ ဗုဒ္ဓဗြဲစိမ်း နှင့်

မျှော်လင့်စား စာစကား

Handwritten signature and the year 2002.

ပုံနှိပ်နှုတ်တမ်း

ထုတ်ဝေထည့်နှစ်

၂၀၁၃၊ စက်တင်ဘာလ (ပထမအကြိမ်)

ကြည့်ရှုပုံနှိပ်ထည့်နှစ်

ဒေါက်တာသုတာစာရလင်္ကာရ

ဈာန်နှာရုံးတန်းဖျို

ကံကောင်း

ဈာန်နှာရုံးနှင့်အထွတ်အမြတ်

အရှင်ဝါယမ

စာဖတ်စာရင်း

မောင်ဇော်ထွန်း

ထုတ်ဝေသူ

ပညာရိပ်သာ စာပေပြန့်ပွားရေး

ထုတ်ဝေ

၁၀၀၀

ပုံနှိပ်

KK Printing Press

Botahtaung Tsp. Ygn.

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	စာရေးသူ၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းချုပ်	က
၂။	ကျေးဇူးတင်မော်ကွန်းလွှာ	ဆ
၃။	နိဒါန်း	၆
၄။	သမဏဗြာဟ္မဏဂိုဏ်းတို့၏ နောက်ခံသမိုင်းအကျဉ်း	၁
၅။	သမိုင်းကျောက်စာက ပြောသော အသောက၏ ပုံရုပ်တစ်စိပ်တစ်ဒေသ	၁၃
၆။	ဗုဒ္ဓခေတ်ကြီးကို လေ့လာခြင်း	၂၉
၇။	ရွေးခေတ် တက္ကသိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ	၅၁
၈။	ကမ္ဘာကျော် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး၏ ရွှေရောင်အတိတ်ပုံရိပ်နှင့် လွမ်းမောဖွယ်ရာ	၆၅
၉။	ဘဝအသိ	၇၇
၁၀။	ဂိုဏ်းဂဏဝါဒနှင့် စစ်မှန်သောဓမ္မ	၈၅
၁၁။	မာနရှင်တို့၏ ပဲ့ကြွေသံ	၉၁
၁၂။	အဖြူရောင်ငွေအနားသတ်	၉၇
၁၃။	တို့ကြွယ်နှင့် အိုပယ်	၁၀၃
၁၄။	အချန်၏တန်ဖိုး	၁၁၃

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅။	ကျေးဇူးသစ္စာ	၁၂၃
၁၆။	သွေးချောင်းစီးမှ သွေးစီးကြောင်းသို့	၁၃၁
၁၇။	ချစ်သူစိမ်း၍ ဒုက္ခငြိမ်း	၁၅၁
၁၈။	ပညာအကြောင်း တစေ့တစောင်း	၁၆၃
၁၉။	ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ	၁၇၃
၂၀။	အစားထိုးမိဘ	၁၈၅
၂၁။	မွန်မြတ်သောစိတ်ထား	၁၉၅
၂၂။	မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မခရီး	၂၀၅
၂၃။	မြတ်ဗုဒ္ဓအလိုကျ သာသနာပြုနည်း	၂၁၃
၂၄။	နီတိများကပြောသော မှီရာကောင်း	၂၂၃
၂၅။	နားလည်မိသော မေတ္တာတရား	၂၂၉
၂၆။	ခန္ဓာ၏ရန် ဒေါသမာန် တွန်းလှန်နိုင်ပါစေ	၂၃၇
၂၇။	သံပုံစေတီ တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်း အလှေအထ	၂၄၅
၂၈။	ဓမ္မဒါန ကုသိုလ်ရှင်များ	၂၅၃

ပညာရပ်သာစရာတော်
ဒေါက်တာထုတာစာရာလင်္ကာရ (မေ့သားလှ-လေဂ္ဂ)၏
အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ်

- (၁) အရှင်ထုတာစာရာလင်္ကာရသည် စစ်ကိုင်းတိုင်း ရေဦးမြို့နယ် ရွှေဒေါင်းဂွက်ကျေးရွာနေ ခမည်းတော် ဦးမှေး+မယ်တော် ဒေါ်မိသန်း တို့မှ ၁၃၃၅ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလပြည့်ကျော် (၁၀) ရက်၊ (၂၁-၉-၁၉၇၃) သောကြာနေ့တွင် ဖွားမြင်၍ သားသမီး ငါးယောက်တို့တွင် တတိယမြောက် သားရတနာ ဖြစ်ပါသည်။
- (၂) ၁၃၄၈-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလ်လပြည့်ကျော် (၂) ရက်(၁၆-၁-၁၉၈၇) သောကြာနေ့တွင် အဖိုး ဦးထွန်းစိန်+အဖွားဒေါ်စံတို့၏ ပစ္စယာနဂ္ဂဟာ ကို ခံယူကာ ရွှေဒေါင်းဂွက်ကျောင်းဆရာတော်ကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရှင်သာမဏေ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။
- (၃) ၁၃၄၉-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော်(၉) ရက် (၂၁-၅-၁၉၈၇) ကြာသပတေးနေ့တွင် စစ်ကိုင်းမြို့ မဟာသုဗောဓာရုံ ကျောင်းတိုက် တွင် ရှေးဦးစွာ ပညာရင်နို့ သောက်စို့အားဖြည့်ရန် ရောက်ရှိခဲ့သည်။
- (၄) ၁၃၅၇ ခု၊ ကဆုန်လဆန်း (၁၃) ရက် (၁၁-၅-၁၉၉၅) ကြာသပတေး နေ့တွင် မန္တလေးမြို့၊ ရှမ်းပွဲရပ်၊ ရှမ်းဖက်ရိပ်သာ၊ ဒေါ်ညွန့်ရီ၊ ဦးအောင်မြင့်+ဒေါ်ခင်ခင်စိန်၊ (သမီး) မမူမူသာ၊ မစုစုသာ၊ (သား) ဒေါက်တာကိုမိုးကျော်တို့၏ ပစ္စယာနဂ္ဂဟာကို ခံယူကာ ရွှေဒေါင်းဂွက် ကျောင်း ဆရာတော်ကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင်

မြင်းဝန်မင်းကြီးတိုက် ခဏ္ဍသိမ်တော်၌ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ် သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

(၅) ၁၃၇၅ ခု၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော်(၁၁)ရက် (၄-၆-၂၀၁၃) အင်္ဂါနေ့ တွင် ခမည်းတော်ကြီး မိသားစုတို့၏ ပုဏ္ဏားပထမမြင့် သိက္ခာကံထပ် မင်္ဂလာ ကို ခံယူခဲ့သည်။

(၆) အရှင်သုတာစာရာလင်္ကာရသည် ရေဦးမြို့နယ်၊ ရွှေဒေါင်းဂွက်ကျောင်း တိုက်၊စစ်ကိုင်းမြို့၊ မဟာသုဗောဓာရုံကျောင်းတိုက်၊ မန္တလေးမြို့၊မစိုးရိမ် တိုက်သစ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ သီတဂူကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်၊ သီရိလင်္ကာ နိုင်ငံ (Pali and Buddhist University of Sri Lanka) နှင့် (Kelaniya University of Sri Lanka)၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

(၇) ကျေးဇူးရှင် ဆရာသခင်များမှာ . . .

ရေဦးမြို့နယ်၊ ရွှေဒေါင်းဂွက်ကျောင်းဆရာတော်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ မဟာသု ဗောဓာရုံကျောင်းတိုက် ပဓာနနာယက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓဇ မဟာရဋ္ဌဂုရု ဘဒ္ဒန္တနာရဒ မဟာထေရ်၊ ယခု မဟာသုဗောဓာရုံ ပဓာနနာယက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ဒေါက်တာ နန္ဒမာလာဘိဝံသ မဟာထေရ်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘဒ္ဒန္တ ဝိသုဒ္ဓါစာရာဘိဝံသ၊ ဘဒ္ဒန္တသုဇနိန္ဒာဘိဝံသ၊ တိပိဋကဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တအဘိဇာတာဘိဝံသ စသော သုဗောဓက ဂဏဝါစက ဆရာတော် များ။ မန္တလေးမြို့၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ် အဓိပတိ မဟာနာယက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု ဘဒ္ဒန္တသိရိန္ဒာဘိဝံသ၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ်ကြီးများ၏ အဓိပတိ မဟာနာယက၊ ဘဒ္ဒန္တရာဇဓမ္မာ

ဘိဝံသ၊ ဘဒ္ဒန္တပညိန္ဒာဘိဝံသ စသော မစိုးရိမ်တိုက်သစ် ဂဏဝါစက များ။ သီတဂူတက္ကသိုလ်များ၏ အဓိပတိ၊အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ သီတဂူ ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဒေါက်တာဥက္ကဋ္ဌ (Ph.D. D.Litt) မဟာထေရ်စသော သီတဂူတက္ကသိုလ် ကထိကများ နှင့် အိန္ဒိယ နိုင်ငံ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ် ဒါရိုက်တာ၊ ဒုတိယအဓိပတိ ဒေါက်တာ ရာဝိန္ဒာပန့် (Dr. R. Panth) တို့ ဖြစ်ကြသည်။

(၈) ၁၃၅၃ (၁၉၉၂) ခုနှစ်တွင် ဝိနယမဟာသုရသာမဏေကျော်ဘွဲ့။

(၉) ၁၃၅၅ (၁၉၉၄) ခုနှစ်တွင် သုဗောဓက သာမဏေကျော်ဘွဲ့။

(၁၀) ၁၃၅၆ (၁၉၉၄) ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့၊ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ သာသနာ လင်္ကာရသာမဏေကျော်ဘွဲ့။

(၁၁) ၁၃၅၇ (၁၉၉၅) ခုနှစ်တွင် အစိုးရ ဝိနယဝိသုဘွဲ့။

(၁၂) ၁၃၅၈ (၁၉၉၆) ခုနှစ်တွင် အစိုးရ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဝိသုဘွဲ့ နှင့် သုဗောဓကဓမ္မာစရိယဘွဲ့ တို့ကိုလည်းကောင်း။

(၁၃) ၁၃၅၉ (၁၉၉၈) ခုနှစ်တွင် အစိုးရ သာသနဓဇဓမ္မာစရိယဘွဲ့။

(၁၄) ၁၃၆၆ (၂၀၀၄) ခုနှစ်တွင် သီတဂူကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်မှ Diploma in Buddha Dhamma နှင့် Diploma in English ဘွဲ့ တို့ကိုလည်းကောင်း။

- (၁၅) ၁၃၆၉ (၂၀၀၇) ခုနှစ်တွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ (Pali and Buddhist University of Sri Lanka) မှ M.A (English Medium)ဘွဲ့။
- (၁၆) ၁၃၇၀ (၂၀၀၈) ခုနှစ်တွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ University of Kelaniya (ကေလနိယတက္ကသိုလ်) မှ M.A (English Medium) နှင့် Diploma in English Through Buddhism ဘွဲ့တို့ကို လည်းကောင်း။
- (၁၇) ၁၃၇၃ (၂၀၁၂)ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်မှ Ph.D ပါရဂူဒေါက်တာဘွဲ့ကိုလည်း ရရှိအောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။
- (၁၈) ၂၀၁၀-ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ ပညာသင်ပြန်မာ ရဟန်းတော်များ သာယာဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့ကြီး၏ ပညာရေး ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၁-ခုနှစ်တွင် ၎င်းအဖွဲ့ကြီး၏ ပညာရေး ကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်လျက် ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဓမ္မ အင်္ဂလိပ်စာ သင်တန်း ပို့ချပေးခဲ့သည်။
- (၁၉)၂၀၀၁-၂၀၁၂ ခုနှစ်များတွင် ၎င်းအဖွဲ့ကြီး၏ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး အဖြစ် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ရွေးချယ် တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသည်။
- (၂၀) ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ခုနှစ် ၎င်းအဖွဲ့ကြီး၏ ဧကဒသမ နှစ်ပတ်လည် အထိမ်းအမှတ် စာစောင် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
- (၂၁) ဓမ္မမဂ္ဂဇင်း၊ ကျောင်းသား မဂ္ဂဇင်းများ၌ အလျဉ်းသင့်သလို အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာများ ရေးသားခဲ့ပြီး ၂၀၁၀-ခုနှစ်

- တွင် မေ့သားလှဘလော့ဂ် (www.maytharhla.blogspot.com)ကို ဖွင့်လှစ်လျက် ပြည်တွင်းပြည်ပ အွန်လိုင်း ဓမ္မပရိသတ်များအား အသိဉာဏ် မျှဝေခဲ့သည်။
- (၂၂) ၂၀၁၂-ခုနှစ်တွင် " A Conceptual Study of the Concept of Buddha Based on Pāli (Aṭṭhakathās) Commentarial Literatures " ဟူသော သုတေသန ကျမ်းစာဖြင့် Ph.D ပါရဂူ ဒေါက်တာ ဘွဲ့ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်မှ ရရှိခဲ့သည်။
- (၂၃) ယခုအခါ ဘဒ္ဒန္တဒေါက်တာသုတာစာရာလင်္ကာရသည် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၊ ဒဂုံမြို့သစ် အရှေ့ပိုင်းမြို့နယ်၊ ပညာရိပ်သာကျောင်း တိုက်၏ ပဓာနနာယကဆရာတော် အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သီတဂူ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် (ရန်ကုန်)၌ ကထိက တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မစာပေများ ပို့ချခြင်း၊ စာရေးခြင်း၊ တရားဟောခြင်း များဖြင့်လည်းကောင်း၊ သာသနတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်လျက် ရှိပါသည်။

ကျေးဇူးတင် ဖော်ပြချက်

“ကြံစည်စိတ်ကူးယဉ်ရသည်မှာ လွယ်ကူ၏ (To think is easy)၊ ထိုအကြံအစည်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်ရသည်မှာ ခက်ခဲ လှ၏ (To do is hard)” ဟူသော စကားလေးကို ပြေးမြင်ယောင် မိပါသည်။ မှန်ပါသည်။ ဂေါတမ ဘုရားအလောင်းတော်သည်ပင် ဘုရား အဖြစ် နိယတဗျာဒိတ်ပန်း ပန်ဆင်ဖို့ ခုနစ်အသင်္ချေတောင် ကြံစည် စိတ်ကူး ခဲ့ရသေး၏။ (စိန္တိတံ သတ္တ သင်္ချေယံ)။ အဆင့်မြင့်မြင့် မှန်းလျှင် မှန်း သလောက် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ခက်ခဲ၏။

ဤစာရေးသူမှာလည်း မိမိစိတ်ကူးရှိလျှင်ရှိသလို အခါအား လျှော်စွာ ရေးသားခဲ့သော စာတိုပေစလေးများကို ဘဝအမှတ်တရ စာအုပ် အသွင်ဖြစ်ဖို့ အနည်းဆုံး သုံးနှစ်ကျော်လောက်ကစ၍ စိတ်ကူး ယဉ်ခဲ မိပါသည်။ စာရေးသူ၏ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာအများစုကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ မှာ ၂၀၀၉ မှ ၂၀၁၂ ခုနှစ်ထိ ပါရဂူဒေါက်တာဘွဲ့အတွက် သုတေသန ကျမ်းစာ ပြုစုရေးသားရင်း ပညာသင် ကျောင်းတက်ရင်း အားလပ်သည့် အချိန်လေး များမှာ ရေးသားသည်ခဲ့ပါသည်။ မိမိဖန်တီး ရေးသား

ခဲ့သည့် ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး လေးများကို စာရေးသူအတွက် ညီတော် အရှင်ဥက္ကရ(ရေဦး)က ကိုယ်ပိုင် ဘလော့လေးတစ်ခု ဖန်တီးကူညီပေး သဖြင့် မိမိ၏ maytharhla.blogspot.com မှာ အွန်လိုင်း ပရိတ်သတ် များ ဖတ်ရှုနိုင်ရန် တင်ခဲ့ပါသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်မှာ သုံးနှစ်ကျော် ပါရဂူ ဒေါက်တာဘွဲ့အတွက် သုတေသနကျမ်းစာ ရေးရင်းပင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ လုံးဆိုင်ရာ ပညာသင်မြန်မာကျောင်းသား ရဟန်းတော်များ သာယာဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့ကြီး၏ အထွေထွေအတွင်းအရေးမှူးတာဝန်ကို ၂-နှစ်တိုင် တိုင် ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့ကြီး၏ ပညာရေးကော်မတီတာဝန် ကိုလည်း ထမ်းဆောင်ရင်း နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်၌ ဗုဒ္ဓဓမ္မ၊ အင်္ဂလိပ်စာ သင်တန်းများအား ဘီအေ၊ အမ်အေ မြန်မာကျောင်းသား ရဟန်းတော် များကို နေ့စဉ်နေ့တိုင်းလိုလို မိမိတတ်စွမ်းသမျှ ပြန်လည်မျှဝေ သင်ပေး ခဲ့ပါသည်။ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်မှာ ဘာသာရေးရာ၊ ကျောင်းသားရေးရာ များကိုလည်း မိမိစွမ်းနိုင်သမျှ ကူညီလုပ်ဆောင် သာသနာပြုခဲ့ပါသည်။ အားလပ်သည့် အချိန်လေးများမှာ စာရေး၊ စာဖတ်ခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန် လွန်စေတာ များပါသည်။

စာရေးသူရေးသားခဲ့သည့် ကဗျာဆောင်းပါးလေးများကို ကောင်း နိုးရာရာ ထုတ်နှုတ်လျက် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေရန်နှင့် ထိုသို့ ထုတ်ဝေ ပါက အွန်လိုင်း စာဖတ်ပရိတ်သတ်များ သာမက အွန်လိုင်း မတက် ဖြစ်သည့် မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်များအတွက်ပါ အကျိုးရှိနိုင်သဖြင့် နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်မှ တပည့်စာသင်သား ရဟန်းတော်လေးများက စာရေးသူအား တိုက်တွန်းလာပါသည်။ တချို့သော စာပေမြတ်နိုးသည့် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်မှ သူငယ်ချင်းတပည့်များကလည်း သူတို့ကိုယ်တိုင်

စိတ်အား ထက်သန်စွာ စာအုပ်ဖြစ်မြောက်ဖို့ အလှူငွေများ တတ်နိုင် သမျှ လှူဒါန်းကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူကိုယ်တိုင် အခြားဓမ္မ မဂ္ဂဇင်း၊ သံဃာ့မဂ္ဂဇင်းများတွင် ရေးသားခဲ့သည့် ဆောင်းပါးများရော မဂ္ဂဇင်း များတွင် မထည့်ဖြစ်သေးသည့် ကဗျာဆောင်းပါးလေးများကိုပါ ပြန်လည် စုစည်းပြီး စာရေးသူ၏ အသက် လေးဆယ်ပြည့် မွေးနေ့ အမှတ်တရအဖြစ် ထုတ်ဝေ လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အထူးသဖြင့် ဤစာအုပ်ပါ ဆောင်းပါးအများစုသည် ဗုဒ္ဓစာပေ လာ အကြောင်းအရာလေးများကို သမိုင်းဆိုင်ရာ၊ ဝဿနဆိုင်ရာ၊ ငြိမ်းချမ်း ရေးဆိုင်ရာ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ၊ ဓမ္မဒူတ ဆိုင်ရာ၊ အောင်မြင်မှု ဆိုင်ရာ၊ ဘာသာရေး၊ သာသနာရေးနှင့် အခြားရှုဒေါင့်များမှ အလျဉ်း သင့်သလို တင်ထားပြထားသဖြင့် စာဖတ်သူများအတွက် တစ်စုံတရာ စိတ်ဝင်စား စရာကောင်းနိုင်သည့်အပြင် သစ်န်းစာယူစရာ၊ မှတ်သား စရာတွေ အများကြီး ပါသည်ဖြစ်၍ စာရေးသူအတွက်လည်း ပြန်လည် ဖတ်မိတိုင်း များစွာ ဗဟုသုတ ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ်အားဖြင့် လည်း စာရေးသူကိုယ်တိုင် ဤစာအုပ်ပါ ဆောင်းပါးအချို့ကို ပြန်ပြန် ဖတ်လိုသည် များပါသည်။ ကွန်ပျူတာထဲ ထည့်သိမ်းထားပြီး ဖတ်ချင် သည့်အခါ ကွန်ပျူတာ ဖွင့်လျက် ကွန်ပျူတာ ဖန်သားပြင်ပေါ်မှာ ဖတ်ရ သည်ထက် စာအုပ်တိုင် ဖတ်တာက ပိုမိုအဆင်ပြေလှပါသည်။

ထို့အပြင် စာအုပ်လေးအဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း မပြုပါက စာရေးသူ စိတ်ကူးရသလို ကြိုးစားရေးသားထားသော ဆောင်းပါးလေး များ ပျောက်ပျက်ကောင်း ပျောက်ပျက် သွားနိုင်ပါသည်။ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေ လိုက်ပါက အချို့သော ဆောင်းပါးလေးများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးများအတွက် အကျိုးရလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိသောကြောင့်

စာရေးသူ၏ အသက်လေးဆယ်ပြည့် မွေးနေ့အမှတ်တရအဖြစ် ထုတ်ဝေ လိုက်ရပါတော့သည်။ အကယ်၍ စာရေးသူ ကိုယ်တိုင် တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားထားသော်လည်း စံမမီသော အရေးအသားများဖြစ်ပါက “နာစရာ ရှိလျှင် လွမ်းစရာနှင့် ဖြေ” ဆိုသကဲ့သို့ ဤစာအုပ်ဝယ် အချို့သော ဆောင်းပါးကလေးများ၏ ကောင်းကွက်ကလေးများဖြင့် ဖြေနိုင်လိမ့်မည် ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ဧက မေကေန သတ္တိ ကမ္မသတေနာပိ နိဋ္ဌာယတိ၊ “စပါးတစ်လုံး မှာ လုပ်အားတစ်ရာပါ” ဟူသကဲ့သို့ ဤစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အဘက်ဘက်မှ ဝိုင်းဝန်းကူညီပေးကြသော နိဒါန်းရေးပေးသည့် နောင်တော်ကြီး (သီတဂူ)အရှင်ဣဿရိယ(M.A) အားလည်းကောင်း၊ ကွန်ပျူတာ ဒီဇိုင်းနာ အရှင်ဝါယမ(AGTI-M.P) အားလည်းကောင်း၊ စာမူကြမ်းများကို ကွန်ပျူတာဖြင့် စာစီပေးသော မောင်ဇော်ထွန်း အား လည်းကောင်း၊ အခြားတပည့် သူငယ်ချင်းများနှင့် အလှူရှင်များအား လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးတင်ထိုက်သူ အားလုံးကို အထူးကျေးဇူး ဥပကာရ တင်ရှိ ပါကြောင်း မော်ကွန်းမှတ်တင်အပ်ပါသည်။

(အီတလီ) ဒေါက်တာထုတာစာရာစေတီရ
(မေ့သားလှ-လော့)

နိဒါန်း

ဆောင်းပါးရှင် ဒေါက်တာအရှင်သုတာစာရာလင်္ကာရက သူ၏ maytharhla.blogspot.com မှာ ရေးသားထားသော ကောင်းနိုးရာရာ စာဖတ်ပရိတ်သတ်အတွက် အကျိုးရှိစေမည့် ဆောင်းပါးများကို အမှတ် တရအဖြစ် စာအုပ်အဖြစ်ထုတ်ဝေမည်။ ထိုစာအုပ်မှာနိဒါန်း ရေးပါဟု တိုက်တွန်း လာသည်။

စာအုပ်တစ်အုပ်တွင် နိဒါန်းသည် အရေးအကြီးဆုံး အစိပ်အပိုင်း တစ်ခုအနေနှင့် ပါဝင်ပါသည်။ နိဒါန်း အရေးကောင်းလျှင် စာအုပ် ကောင်းသည်။ နိဒါန်းအရေး မကောင်းလျှင် စာအုပ်ကောင်း တစ်အုပ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ စာရေးသူ ကြားနာဘူးသည်မှာ နိဒါန်းသည် စာအုပ် တစ်အုပ်၏ အသက်ဟုပင် ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး အမိန့်ရှိသည်ကို မှတ်သားခဲ့ရဘူးသည်။ ထိုကြောင့် ဆောင်းပါးရှင်က တိုက်တွန်းထား

သော်လည်း တကယ်တမ်းတော့ ရှေးရမည်မှာ လက်တွန်းနေမိပါသည်။ လေးလေးနက်နက် အနှစ်သာရရှိရှိ ရှေးသားထားသော တနည်းအားဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ အပင်ပန်းခံ စုဆောင်း ရှေးသားထားသော စာပေများ မိမိအရေးအသားကြောင့် ဂုဏ်မတက်ပဲ ဂုဏ်ပျက်မှာ စိုးမိသည်။ ဂုဏ်မရောက်ပဲ ဂုဏ် ပျောက်မှာလည်း ကြောက်မိသည်။ သို့သော်လည်း ဆောင်းပါးရှင် တက်တွန်းခါစက ရေးပါမည်ဟု ဝန်ခံထားသော ကတိက ရှိနေပြီမို့ စာမများကို ဖတ်ရသည်။ ဖတ်လိုက်သည့် အခါမှာတော့ ထူးခြားမှုတစ်ခု စာရေးသူမှာ ခံစားမိသည်။ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ရင်းဖတ်ရင်း အတွေးတစ်ခုပင် ခေါင်းထဲ ဝင်လာသည်။

ထိုအတွေးကား စာရေးသူတို့ ငယ်ငယ်က စားခဲ့ကြရသော ဟင်းပေါင်း ဖြစ်သည်။ 'ဟင်းပေါင်း' ဟုဆိုလိုက်လျှင် ဟိုလွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်လောက်က မန္တလေးနေ့စဉ် စာသင်တိုက်ကြီးမှာ နေ့စဉ်တမျှ စားခဲ့ရသည့် ဟင်းပေါင်းကို သတိရလိုက်မိသည်။ ဟင်းပေါင်းဆို၍ ပေါ့တော့တော့ မထင်လိုက်ပါနှင့်၊ အရသာက စုံလင်လှသည်။ အချဉ် လည်းပါသည်။ အချိုလည်းပါသည်။ အစပ်လည်းပါသည်။ အင်လည်းပါသည်။ အသားလည်းပါသည်။ အရွက်လည်းပါသည်။ အဆီအစိမ့်လည်းပါသည်။ အို... အရသာခြောက်မျိုး အစုံပါသည်။ ဟင်းတစ်ခွက်နှင့် အရသာ အစုံစားရသည်။

ကျောင်းဘုန်းကြီးနှင့် ကျောင်းကလည်း ဘုန်းကံကြီးသောကျောင်းမဟုတ်၊ ကျောင်းဘုန်းကြီးမှာလည်း စာသင်သား ၁၅၀ လောက်ကို ဟင်းပေါင်း ပုံမှန်ကျွေးနှုတ်ဖို့ တော်တော်ကြိုးစားရရှာသည်။ ကျောင်းဘုန်းကြီးနှင့် စာချဘုန်းကြီးများလည်း ထိုဟင်းပေါင်းနှင့် ပဲပြုတ်၊ ငါးပိချက်ကိုပင်စားပြီး စာချကြရသည်။ ဟင်းပေါင်းသည် မိမိတို့ဘဝ

အတွက် အားကိုးရာ ဘုရားတစ်ဆူ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဟင်းပေါင်းဆိုသောအသံ ကြားလိုက်လျှင် ငယ်ဘဝကိုသတိရသည်။ ဆရာသမားများကိုလည်း သတိရသည်။ သူငယ်ချင်းများကိုလည်း သတိရမိသည်။

ယခု ဒေါက်တာ အရှင်သုတာစာရာလင်္ကာရ၏ ဆောင်းပါးများကလည်း ဟင်းပေါင်းကို စားလိုက်ရသလိုမျိုး အရသာမျိုးစုံကို ခံစားလိုက်ရသည်။ ဟင်းပေါင်းကို တစ်ခါစားဖူးလျှင် တစ်သက် မမေ့တော့သလို ယခုဆောင်းပါးရှင်၏ ကလောင်စွမ်းကလည်း တစ်ခါဖတ်လိုက်လျှင် တစ်သက် မှတ်သားစရာတွေကို ပေးနိုင်သည်။ စ၍ဖတ်လိုက်သည်နှင့် လက်ကမချနိုင်လောက်အောင် စာပေအရသာများကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ စာဖတ်သူတို့အား တစ်ထိုင်တည်းဖြင့်ပင် သုတာ ရသာ၊ သမိုင်း၊ ရာဇဝင်၊ အတ္ထုပ္ပတ် တွေကိုရရှိခံစားရပါလိမ့်မည်။

ဒေါက်တာ အရှင်သုတာစာရာလင်္ကာရ၏ ဆောင်းပါး များစွာ ထဲမှ-

၁။ "သမဏဗြာဟ္မဏဂိုဏ်းတို့၏ နောက်ခံသမိုင်းအကျဉ်း" ဟူသော ဆောင်းပါးက စာဖတ်သူများကို အိန္ဒိယပြည်ကြီး၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ သမိုင်းအဆက်ဆက် ပြောင်းလဲလာပုံနှင့် ဘာသာတရား ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာတို့ကို မီးမောင်းထိုးပြလိုက်သည်။ ထိုဆောင်း ပါးဖြင့်ပင် တစ်သက်တာ မှတ်သားစရာများရရှိပါလိမ့်မည်။

၂။ "သမိုင်းကျောက်စာက ပြောသော ဘုရင်အသောက၏ပုံရိပ် တစ်စိပ်တစ်ဒေသ" ကလည်း အကျင့်ပျက်မှုများဖြစပေါ်လာလျှင် သံဃာတော်များအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ညီညွတ်ရေး အနှောက်အယှက်ဖြစ်ပုံနှင့်

ဖြစ်ရပ်မှန် သမိုင်းတစ်ခုတွင် ကျောက်စာများ၏ အရေးပါပုံကို ဆောင်းပါးရှင်က တင်ပြထားသည်။

၃။ “ရေးခေတ်တက္ကသိုလ်များ အကြောင်းသိကောင်းစရာ”ကလည်း ပညာခေတ်ဟု ပြောဆိုနေကြသော ယခုလိုခေတ်အခါဝယ် မှတ်သားစရာ ကောင်းလှပါသည်။ တက္ကသိုလ်ဟုခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲပုံနှင့် တက္ကသိုလ်များ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများလည်း အဟောင်းအဟောင်းတို့၏ နေရာ၌ အသစ် အသစ် များပြောင်းလဲမှု နိယာမသဘောအရ ပြောင်းလဲလာပုံနှင့် နိုင်ငံ အသီးသီးမှာ ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်ကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာပုံတို့ကိုလည်း ရှုမငြီး ဖွယ် မှတ်သားရပါသည်။

၄။ “ဘဝအသိ”ဆိုသော ဆောင်းပါးကလည်း ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲလာပုံကို သတိရစရာ သံဝေဂရစရာတွေနှင့် ပြည့်နေသည်။ ဘဝအသိ၏သဘောသည် အလွန်ကျယ်ဝန်းလှပါသည်။ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ဘဝကိုလေးနက်စွာခံစားကြပုံခြင်း မတူနိုင်ကြပေ။ ဘဝအသိသည် အသက်ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ အသက်ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ စာတတ်သည်ဖြစ်စေ၊ စာမတတ်သည်ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်တိုင် လက်တွေ့သိခြင်း၊ လက်တွေ့ လုပ်ဖူးခြင်း၊ လက်တွေ့ ဗဟုသုတများခြင်း၊ လက်တွေ့ စူးစမ်းဆင်ခြင် သုံးသပ်တတ်ခြင်း၊ စဉ်းစားနိုင်ချိန် ပြုလုပ် ပြောဆိုတတ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဘဝနယ်ပယ်ထဲမှ အတွက်ကျကျ သိမြင် တတ်သော အသိမျိုးသည် ဘဝအသိပင်ဖြစ်သည်။ ဘဝအခြေအနေတေ အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲသည်နှင့်အမျှ ဘဝအသိ ဘဝအမြင်တို့သည်လည်း အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲနိုင်သည် စသည်ဖြင့် ဘဝနှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာများ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လာမှုတွေကို တင်ပြထားလေသည်။

၅။ “ဂိုဏ်းဂဏဝါဒနှင့် စစ်မှန်သောဓမ္မ”ကလည်း ဂိုဏ်းဂဏစွဲဝါဒစွဲအယူအဆစွဲတွင် တစ်ယူသန် ကပ်ငြိနေပါက ယင်းအစွဲများ၏ ကျေးကျွန်သဖွယ် ဖြစ်နေရသည့်အတွက် အမြင်ကျဉ်းမြောင်းမှု၏ သားကောင်သဖွယ် ဖြစ်သွားရပြီး စိတ်၏သန့်ရှင်းစင်ကြယ်မှု၊ စစ်မှန်သောဓမ္မသည်လည်း လက်လွတ် ဆုံးရှုံးရတတ်သည် စသည်စသည်ဖြင့် လောကဓမ္မအကျိုးအတွက် ညွှန်ပြထားမှုကလည်း စာဖတ်သူတို့အတွက် အားရစရာ ကောင်းလှပါသည်။ ဤကား ဆောင်းပါးရှင်၏ ဆောင်းပါးများစွာထဲမှ ဆောင်းပါး အချို့၏ အမြည်းမျှသာဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပါးရှင်၏ ကလောင်းစွမ်းက လည်းထက် အကြောင်းအရာတွေကလည်း ကောင်းဆိုတော့ စာဖတ်သူတို့ အတွက်ကတော့ ပူပြင်းလှသည့် နွေလအလယ်မှာ ကြည်လင်အေးမြလှသည့် ရေကန်အလယ်က အဖူးအပွင့်စုံလင်စွာ ပွင့်နေသော ကြာပင်အိုင်ကို မြင်လိုက်ရသလို အရသာအမျိုးမျိုး ဤစာအုပ်က ပေးပါလိမ့်မည်ဟု စားရေးသူက ရဲရဲကြီး ဆိုလိုက်ချင်ပါသည်။ ဤအရသာမျိုးကို စာဖတ်သူ ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုခံစားကြည့်ပါ။ ဤစာအုပ်မှ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ သိကောင်းစရာ ဗဟုသုတ များစွာကို စာဖတ်သူများ ရရှိခံစားနိုင်ကြ ပါလိမ့်မည်ဟု တိုက်တွန်းပါရစေ။

(အီတလီ) အရှင်ကြွယ်ထိုထို(မဟာဝိဇ္ဇာ)

ထလောဠာတုဏှာတိုက်တို့၏ နှာထံထံစိုင်းအထျှင်း

အိန္ဒိယပြည်ကြီးတွင် ရှေးနှစ်ပေါင်း (၃၅၀၀) ခန့်မှစ၍ အနောက်
 ဘက်မှ အာရယန်(အရယ) လူမျိုးတို့ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည်
 အရိယန်ယဉ်ကျေးမှု ထူထောင်ပြီး ဝေဒကျမ်းများကို ရေးသားရွတ်ဆို
 ပူဇော်ခဲ့ကြ၏။ ရေနတ်၊ မီးနတ်၊ ကောင်းကင်နတ်စသည်တို့ကို ကိုးကွယ်
 ဆည်းကပ် ပူဇော်ပသ ခဲ့ကြသည်။ အရယန်လူမျိုးတို့ အိန္ဒိယပြည်တွင်
 အခြေချ နေထိုင်ပြီး နှစ်ပေါင်း (၁၅၀၀)ခန့် ကြာသောအခါ နတ်အ
 မျိုးမျိုးကို ကိုးကွယ်ခဲ့ကြရာမှ သတ္တဝါနှင့် လောကကြီးကို ဖန်ဆင်းသော
 တန်ခိုးရှင် ဗြာဟ္မာကြီးကို ဘုရားအဖြစ် ကိုးကွယ်လာခဲ့ကြသည်။
 ဗြာဟ္မာကြီးနှင့် တွဲဖက်၍ ကမ္ဘာလောကကြီးမှ လူသားသတ္တဝါတို့အား
 ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်သော ဗိဿနိုးဘုရားနှင့် မကောင်းဆိုးဝါးတို့ကို

နိမ်နင်းသည် သီဝဘုရားတို့ကိုချဉ်းကပ် ဖော်ထုတ်၍ ဘုရားအဖြစ် ကိုးကွယ်လာခဲ့ကြသည်။ ဤမုနိအာဒိဒေဝတာဟု ခေါ်သည့် ထိုဘုရား သုံးဆူတို့ကို ဖော်ထုတ် ချဉ်းကပ်၍ ကိုးကွယ်ကြသူများသည် တောတောင် များသို့ ချဉ်းကပ်၍ တရားမျိုးစုံ ကျင့်ခဲ့ကြသည်။ ဝေဒကျမ်းများကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသော ကျမ်းများ ရေးသား လာခဲ့ကြသည်။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ ဗြာဟ္မဏဟုခေါ်၍ သူတို့ကျမ်းစာများကိုလည်း ဗြာဟ္မဏ ကျမ်းစာ များဟု ခေါ်ကြသည်။ လူအများ အား ဘာသာရေး ဦးဆောင်မှုပြု၍ ယဇ်ပူဇော်ပသခြင်းစသော ကိစ္စအဝဝတို့ကို သူတို့က ဆောင်ရွက်ပိုင် ခွင့် ရှိကြသည်။ လူတန်းစား အလွှာများကို လည်း ခတ္တိယ (မင်းမျိုး)၊ ဗြာဟ္မဏ (ပုဏ္ဏားမျိုး)၊ ဝေဿ (ကုန်သည် လယ်လုပ်မျိုး)၊ သုဒ္ဒ (သူဆင်းရဲမျိုး) ဟူ၍ ဇာတ်လေးမျိုးလေးစား ခွဲခြား ခဲ့ကြသည်။

နှစ်ပေါင်း ကြာမြင့်လာသောအခါ ဗြာဟ္မဏဂိုဏ်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဝါဒရှင်များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြသည်။ ဗာရာဏသီပြည်သား ဝါသနာထ (ပါသျှဝ)သည် ဗြာဟ္မဏတို့ကို ယှဉ်ပြိုင်သော သမဏဂိုဏ်းကို စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မူသောအခါ ဂိုဏ်းများစွာ ဝါဒ ပေါင်း များစွာရှိသော်လည်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဂိုဏ်းအားလုံး ဗြာဟ္မဏ ဂဏ်းနှင့် သမဏဂိုဏ်းတွင် အကျုံးဝင်သွားကြသည်။ ဗြာဟ္မဏ တို့သည် တောထွက်၍ တရားကျင့်ကြသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ တရားကျင့်ပြီးနောက် သူတို့၏ အကျင့်တရားကို ရောင်းစားကာ အိမ်ရာတည်ထောင် အသက် မွေး ကြသေးသည်။ ဗြာဟ္မဏကြီးအား ထာဝရဘုရားအဖြစ် ကိုးကွယ်ကြ သည်။ သူတို့သာလျှင် လောက၌အမြတ်ဆုံး (အာရယန်-အရိယ) ဟု ယူဆ ကြသည်။

သမဏတို့သည် ဗြာဟ္မဏတို့နှင့် အယူအဆ ကွဲပြား၍ ခြိုးခြံစွာ ခက်ခဲ ပြင်းထန်သော အကျင့်များကို ကျင့်ခြင်းဖြင့် သံသရာထွက်ပေါက် ရှာကာ ကိလေသာများကို ပယ်ရှားနေသူများ (သို့) ပယ်သတ်ဖို့ ကြိုးစား အားထုတ် နေသူများဖြစ်ကြသည်။ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်က သူလည်း ဗြာဟ္မဏဖြစ်သည်ဟု ကြေငြာ တော် မူခဲ့သည်။ သို့သော် အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်မှာ ပုဏ္ဏားတို့ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် ကွဲပြားခြားနားသည်။ သို့ရာတွင် ဗြာဟ္မဏတို့က ဝေဒ မန္တန် များကို ရွတ်ဆိုသူများကိုသာ ဗြာဟ္မဏဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားရာ မြတ်ဗုဒ္ဓက မကောင်းမှုကို အပပြုပြီးသူကိုသာ မကောင်းမှု ကိလေသာ များကိုသာ အရိယာမဂ်ဖြင့် မျှောလိုက်ပြီး သူကိုသာ ဗြာဟ္မဏ ခေါ်ဆို ကြောင်း အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုတော်မူသည်။ (ပါပေ ဝါဟေတီတိ ဗြာဟ္မဏော။)

တဖန်မြတ်ဗုဒ္ဓသည် မဟာသမဏ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ကြေငြာ တော် မူသည်။ (ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ၊ တေသဉ္စ ယောနိရောဓော၊ ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏော။)။ သမဏဂိုဏ်းဝင်တို့က သမဏဟူသည်မှာ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းခြိုးခြံစွာ ကျင့်ကြသူဟု ဆိုလို၍ မြတ်ဗုဒ္ဓကမူ သမဏဆိုသည်မှာ မကောင်းမှု ငြိမ်းပြီးသူ ကိလေသာ ငြိမ်းပြီးသူဖြစ်၍ သမဏခေါ်ကြောင်း အဓိပ္ပါယ် ဖော်ပြခဲ့သည်။ (ပါပေ သမေတီတိ သမဏော။)

ဤသို့ဖြင့် ရှင်တော်ဘုရား ပွင့်တော်မူပြီး (၄၅)ဝါ ကာလတလျှောက် ဗြာဟ္မဏတို့စွဲ ကိုင် ခဲ့ သော အတ္တဝါဒကို ဖြိုခွဲဖျက်ဆီးတော်မူခဲ့သည်။ ရှေးဟောင်း သမဏတို့၏ အတ္တကိလမထလမ်းစဉ်ကို အကျိုးမရှိသော ဝါဒဟု သဘောထား ပစ်ပယ်ကာ အလယ်အလတ် လမ်းစဉ်ဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်ကို ချမှတ်တော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ

လက်ထက်တော်တလျှောက်နှင့် အသောကမင်းကြီး၏ မောရယမင်းဆက် ပျက်ပြုန်းသည့် ကာလအထိ နှစ်ပေါင်း (၃၀၀)ကျော်အတွင်း ဗြာဟ္မဏတို့ သြဇာအရှိန်အဝါ ကျသွားခဲ့ပေသည်။ ဗြာဟ္မဏ ပုဂ္ဂိုလ်များဝါဒသည် အပယ်ခံ မျက်နှာငယ်ဘဝ ကျရောက် သွားခဲ့ပေသည်။

သို့ရာတွင် အသောကမင်းကြီးနောက် (၆) ဆက်မြောက်မင်း လက်ထက်တွင် မောရိယမင်းဆက်ပြုတ်၍ ခတ္တိယမင်း မျိုးနွယ် ပြတ်ခဲ့ သည်။ ဗြာဟ္မဏနွယ် စစ်သူကြီး သုဂဗ္ဗမိတြသည် သင်္ဂမင်းဆက်ကို တည်ထောင်၍ ဗြာဟ္မဏဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း ခဲ့သည်။ ဗြာဟ္မဏနွယ်ဝင်တို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်း ဝင်ရောက် ၍ မိမိတို့၏ဝါဒကို သွတ်သွင်းပြီး ပူးသတ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ တွင် ဂိုဏ်းကွဲများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသည်။ ဗြာဟ္မဏတို့၏ အယူဝါဒကို ပြန်လည် အသက်သွင်း၍ ရွှေ့တန်းတင်ကာ မြောက်စားခံရလေသည်။ မဟာဘာရတ၊ ရာမယဏကျမ်းနှင့် ပုရာဏကျမ်းများကို ခမ်းနားအောင် ပြုပြင်ရေးသားစေခဲ့သည်။ ထိုအချိန် မှစ၍ သီဝလီင် ကိုးကွယ်မှု၊ ကရစ်စုနား ဘုရားကိုးကွယ်မှု၊ ဗိဿနိုးကိုးကွယ်မှုများ ကြီးကျယ်ထွန်း ကား ပြန့်ပွားလာသည်။ ရာမယဏကျမ်းတွင် မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ဗြာဟ္မဏ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိုးကွယ်သော ဗိဿနိုးဘုရင်ဝင်စားသော လူဝင်စား အဝတာရ ဘုရားတစ်ပါးအဖြစ် သွတ်သွင်းခဲ့ပေသည်။

ဤသို့ဖြင့် အိန္ဒိပြည်ကြီးတွင် ခေတ်အဆက်ဆက် ဗြာဟ္မဏ ဘာသာဝင် မင်းမျိုးများက ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဖိနှိပ်၍ ပူးသတ်ခဲ့ကြရာ အေဒီ (၅) ရာစု၊ သာသနာသက္ကရာဇ် (၁၂၀၀) ကျော်သောအခါ အိန္ဒိပြည် အောက်ပိုင်း၊ ဧကရလာပြည်နယ်၌ ရွံကရာစရိယခေါ် (ရွံကရကျာလယ) အမည်ရှိသော ဗြာဟ္မဏပညာရှိတစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ရွံကရာစရိယသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ သံယအစည်းအရုံးကြီးကို အတုယူ၍ ဟိန္ဒူဘုန်းကြီး (Sanyāsi) သညာသီများကို ကျောင်းတိုက်များ တည်ထောင် နေထိုင်စေခဲ့သည်။ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း ဘုရင်များကို ဗြာဟ္မဏဘာသာ ဒါယကာများ ဖြစ်လာအောင် စည်းရုံးနိုင်ခဲ့သည်။ ရွံကရာစရိယသည် အိန္ဒိပြည်ကြီး၌ ဘုရားပမာ ဘာသာရေးဂုရုကြီး ဖြစ်လာပေသည်။ ရွံကရာစရိယဦးဆောင်၍ ပြုပြင်ဖွဲ့စည်း ပေါ်ပေါက် လာခဲ့သော ဗြာဟ္မဏဘာသာဝါဒကို အေဒီ (၈) ရာစု လောက်တွင် ဟိန္ဒူ ဘာသာအဖြစ် အမည်ပြောင်းလဲ ခေါ်တွင်လာခဲ့ ကြသည်။ ရွံကရာစရိယ သည် ဟိန္ဒူဘာသာ ပြန့်ပွားတိုးတက်ရန်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ မှေးမှိန်ပျောက် ကယ်စေရန် အိန္ဒိပြည်မြောက်ပိုင်းသို့ လှည့်လည်၍ အုပ်ချုပ်သူ ဗြာဟ္မဏ မင်းများ၏ အကူအညီ ရယူခဲ့ပေသည်။ သူ၏ စည်းရုံးထိုးနှက် တိုက်ခိုက်မှုမျိုးစုံဒဏ်ကြောင့် သာသနာသက္ကရာဇ် (၁၃၀၀) ခန့်လောက်တွင် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ လုံးဝပျောက်ကွယ်လုနီးပါး ဖြစ်ခဲ့ရပြီး ဟိန္ဒူဘာသာ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံသာလျှင် ကျယ်ပြန့် ထွန်းကားလာခဲ့ ပေသည်။

ရွံကရာစရိယဂိုဏ်း အဆက်အနွယ်များသည် ခေတ်အဆက်ဆက် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြိုခွင်းရေး လုပ်ငန်းများကို အစဉ်တစိုက် ဆောင်ရွက်လာခဲ့ ကြ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုလည်း ဟိန္ဒူဘာသာ၏ အကိုင်းအခက်သာဖြစ် သည့်နယ် ကြီးပမ်းခဲ့ကြသည်။ ဗုဒ္ဓသည် ဗိဿနိုးဝင်စားသော အာဝတာရ အဆင့် လောက်သာဖြစ်သည်ဟု အစဉ်တစိုက် ဖိနှိပ်ချိုးနှိမ်ကာ ဟော ပြောခဲ့ကြ သည်။

ယခုအခါ၌ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ ဖြစ်စဉ်သမိုင်းကြောင်းကို ကောင်းကောင်း တတ်သိနားလည်သော ပညာရှင်များ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ

ခေါင်းဆောင်များက မြတ်ဗုဒ္ဓကို ဝိဿနိုးကိုးကြိမ်မြောက်လှူဝင်စား (အာဝတာရ)ဟု ရေးသားပြောဆိုပြီး ရာမ၊ ကရုဏ်သျှန်း၊ ဟိန္ဒူနတ်ဘုရား တို့နှင့် တန်းတူ ထားသည်မှာ လွန်စွာ မှားယွင်းကြောင်း၊ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကို စော်ကားရာ ရောက်ကြောင်း ထောက်ပြကြသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗတဉာဏ် ရပြီးနောက် ဘုရားဖြစ်လာ သောအခါ “အယမန္တိမ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဘဝေါတိ” ဤဘဝသည် နောက်ဆုံးပေတည်း။ နောက်ထပ် ဘဝဖြစ်ပေါ်ရန် မရှိဟု အတိအလင်း ကြွေးကြော်တော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သား သာဝက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက မြတ်ဗုဒ္ဓသည် လူ့ပြည်သို့ ပြန်လည် အကြိမ်ကြိမ် မွေးဖွားသည်ဆိုသော ဝိဿနိုး၏ လှူဝင်စား (အာဝတာရ) ဖြစ်သည် ဆိုခြင်းကို မည်သို့မျှ လက်မခံကြပေ။

ယင်း ဝိဿနိုး လှူဝင်စားဝါဒကို ဝိဿနိုး ပူရဏကျမ်းများမှာ ရှေးဦးစွာ ရေးသားခဲ့ကြပြီးနောက် ဆက်ကာဆက်ကာ အခြားပူရဏ ကျမ်း များ တွင် မြတ်ဗုဒ္ဓကို စော်ကားလျက် ဖော်ပြခဲ့ကြ၏။ လွန်ခဲ့သည့် အေဒီ (၁) ရာစုနှင့် (၅) ရာစု အတွင်းလောက်က ကိုယ်ကျိုးစွာ ဗြာဟ္မဏ ဘုန်းကြီး များသည် မြတ်ဗုဒ္ဓကို ဟိန္ဒူနတ်ဘုရား ဝိဿနိုး၏ (၉) ကြိမ်မြောက် လှူဝင်စား အာဝတာရဆိုသည်မှာ မောဟ၊ မာယာစသည့် တရားဆိုးများကို ကိုယ်စား ပြုသူဟု သူတို့က ပုတ်ခတ်ပြောဆိုကြ၏။

အလွန်ဆိုးသွမ်းသည့် အသုရာများကို လှည့်စားရန်ရည်ရွယ်ပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓက လှူဝင်စား ဖြစ်လာရသည်ဟုဆို၏။ မဟုတ်မမှန် တရားများကို အသုရာများကို ဟောကြားပြီး ဘုရားမဲ့တွေဖြစ်စေကာ အပါယ်ငရဲသို့ ရောက်စေသည်ဟု စွပ်စွဲရေးသား ပြောဆိုကြ၏။ အထက်ဘုံ နတ်ပြည် နတ်ရွာသို့ ဘယ်သောအခါမှ မရောက် နိုင်အောင် မောဟမာနတရား

များ နှင့် အသုရာများကို မှိုင်းတိုက်ထားစေဖို့ ဖြစ်သည်ဟု သူတို့ ပူရဏ ကျမ်းများမှာ ရေးသားခဲ့ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ မသမာ သဘောနှင့် မမှန်မကန် လုပ်ကြံ ရေးသားခဲ့ကြပြီး အပတ်တကုတ် ဝါဒဖြန့်ခဲ့ကြ၏။ မြေရှင် ပဒေသရာဇ် မင်းစိုးရာဇာများကို ပိုင်နိုင်စွာ စည်းရုံး သိမ်းသွင်း ကြပြီးနောက် မင်းစိုးရာဇာတို့၏ ထောက်ခံအားပေးမှုဖြင့် ပြည်သူ တစ်ရပ်လုံး နည်းပါးက အထင်မှားအမြင်မှား လမ်းမှား လိုက်ခဲ့ကြ လေတော့၏။

မူရင်းမြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်များ ပိဋကတ်စာပေများ အိန္ဒိယပြည် ကြီးမှ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်များနှင့် ဘုရားအလောင်း တော်တို့သည် အတိုင်းမသိသော မေတ္တာတော်၊ ကရုဏာတော်များ ထားပြီး သတ္တဝါတို့၏ လွတ်မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်း နည်းလမ်း ကောင်း များဟောကြားတော်မူရန် လောက၌ ပွင့်ပေါ်တော်မူခဲ့သည် ဟူသည့် အချက်ကို လူထုက မေ့ပျောက်သွားကာ ဗြာဟ္မဏဂိုဏ်း ဆရာ များက လည်း အသုရာများကို လှည့်စားဖို့ရန်သာ ဘုရားများ ပွင့်တော် မူခဲ့ကြ သည်ဟု ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာ ဆက်တိုက် ဝါဒဖြန့်ခဲ့ကြ၏။

ထို့ပြင် ဝိဿနိုး၏ (၁၀) ကြိမ်မြောက် လှူဝင်စားဖြစ်သော ကလံကိသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အားလုံးတို့အား ချေမှုန်း ဖျက်ဆီးလိမ့်မည် ဟု ပြောဆို ရေးသားကြပြန်၏။ ဤအချက်သည်လည်း ဘာသာအချင်း ချင်း ပိုမို၍ ပဋိပက္ခကို ဖြစ်စေပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အား ပိုမိုထိခိုက် စေ၏။ ပိုမို မကျေမနပ် ဖြစ်စေ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ နောက်ထပ် နာကျည်းခံပြင်း စေသော အခြားစွပ်စွဲ ပြောဆိုသော အကြောင်းတစ်ခု မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓတွင် ကိုယ်ပိုင်တရားဟူ၍ မရှိ၊ ဗုဒ္ဓဟောတော်မူသမျှ တရား အားလုံးမှာ ဝေဒအစဉ်အလာ သဘောတရားများဖြစ်သည်ဟု ပြောဆို

ရေးသား ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤစွပ်စွဲချက်သည်လည်း လုံးဝမမှန်ကန်သောကြောင့် ပိုမိုအခံရခက်၏။ ဝေဒအစဉ်လာနည်းမှာ ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓသည် သမဏအစဉ်လာနည်းတွင် ဆရာတစ်ဆူဖြစ်ပေသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓက ဆုတောင်းပတ္ထနာနည်းကို အလေးမထား။ ကိုယ်တိုင်ကျင့်ကြံ အားထုတ်၍ လွတ်မြောက်မှု ရယူခြင်းကိုသာ အလေးနက်ထား ဟောကြား တော်မူသည်။ ဝဋ်သင်္ခါရ အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်း ကျင့်စဉ်တရားကို ဟောတော်မူခဲ့၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အား ကိုယ်တိုင်တရား ရှိသူမဟုတ်ဟု ပြောဆို၍ ဗုဒ္ဓ၏ မဟာသမဏကျင့်စဉ် သည် ဝေဒကျင့်စဉ်များမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ဆိုခြင်းမှာ လိမ်ညာပြောဆိုမှု သက်သက်သာဖြစ်၏။

သမဏ ကျင့်စဉ်နှင့် ဗြာဟ္မဏကျင့်စဉ် နှစ်ခုလုံးသည် ရှေးပဝေသဏီကပင် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၌ သီးခြား ပေါ်ပေါက် လာခဲ့ကြ၏။ ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာ အတူတကွ တည်နေခဲ့ကြပြီး တစ်ခု အပေါ်တစ်ခု ဩဇာသက်ရောက်မှု ခေတ်အခြေအနေအရ ရှိသင့်သလောက် ရှိခဲ့သော်လည်း တစ်ခုတည်းသော ကျင့်စဉ်သည် အခြားတစ်ခုမှ ဆင်းသက် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ဟု ယူဆပြောဆိုခြင်းမှာ လုံးဝ မသင့်လျော်ပါချေ။

ထိုကဲ့သို့ ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာ ဗြာဟ္မဏဂိုဏ်းဆရာတို့ ဆက်တိုက်ပိုင်းတိုက် ဝါဒဖြန့်ခဲ့မှုကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အိန္ဒိယပြည်ကြီးမှာ မွေးမြိုန်ပျောက်ကွယ် သွားခဲ့ပြီး သာမန်အိန္ဒိယလူမျိုး ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တစ်ဦးက မြတ်ဗုဒ္ဓကို သူတို့ကိုးကွယ် သည်မှာလည်း ဝိဿနိုးဝင်စားသူဟု ယုံကြည်မှုကြောင့် ရီမိုးကြ၏။ ပူဇော်ကြ၏။ လေးစားကြ၏။ ဗုဒ္ဓလို မဟာလူသားမျိုး အိန္ဒိယမှာပွင့်ပေါ်၏ဟု ဂုဏ်ယူပြောဆိုတတ်ကြ၏။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဟောကြား ဝေဒသနာတော်များသည် လူအပေါင်းအား လမ်းမှားသွေ

မည်စေပြီး မကောင်းရာ လမ်းမှားသို့ ရောက်စေမှာဖြစ်လို့ မလိုက်နာသင့်ကြဘူးဟု တစိုက်မတ်မတ် ယုံကြည် လက်ခံလာခဲ့ကြ၏။ ဤအချက်သည် ဗြာဟ္မဏဂိုဏ်းဝင် ဟိန္ဒူဘုန်းကြီးများ၏ အလွန်ပရိယာယ်ကြွယ်လိမ္မာပါးနပ်၊ ကောက်ကျစ်ဝါဒဖြန့်ခဲ့ပုံ ဖြန့်ခဲ့နည်းဖြစ်ပြီး တကယ်တမ်း အမှန်တရား ပြန့်ပွားကြီးထွား လာဖို့အတွက် ကြီးမားသည့် အတားအဆီး ထိုးနှက်မှုကြီး ပင်ဖြစ်ပေ၏။

- (၁) အမှန်စင်စစ် မြတ်ဗုဒ္ဓသည် လွန်ခဲ့သည့် ဘီစီ (၆၀၀) ကျော်ခန့် က အိန္ဒိယပြည်ကြီး (ယခုနီပေါ) တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သော သမိုင်းဝင် လူသားစစ်စစ်ဖြစ်၏။ စိတ်ကူးဖြင့် ကြံစည်ဖန်တီးရေးသား ပြောဆိုကြသည့် ဒဏ္ဍာရီလာ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမဟုတ်။
- (၂) မြတ်ဗုဒ္ဓသည် မည်သည့် နတ်ဒေဝါတစ်ပါးပါး၏ လူဝင်စားမဟုတ်၊ လွန်ခဲ့သည့် မရေတွက်နိုင်အောင် များပြားလှသည့် ဘဝပေါင်းများစွာ ပါရမီများ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့ပြီး ကိုယ်တော်တိုင် ကြီးပမ်းအားထုတ်မှုကြောင့် ဗုဒ္ဓတစ်ဆူဖြစ်လာခဲ့၏။
- (၃) နတ်ဒေဝါများနှင့် အသူရာတို့၏ စစ်ပွဲကြီးတွင် မြတ်ဗုဒ္ဓသည် မည်သည့်ဘက်ကမျှ ပါဝင်ခြင်းမရှိ၊ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓသည် အသူရာ၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြာဟ္မ၊ သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ နည်းညွှန်လမ်းပြ ဆရာတစ်ဆူသာ ဖြစ်တော်မူ၏။
- (၄) ရှင်တော်ဗုဒ္ဓသည် အေးချမ်းမှု၊ သာယာညီညွတ်မှု၊ ကြင်နာသနား ကရုဏာထားမှုစသော မွန်မြတ်သော တရားတို့ ကိန်းအောင်း ဖော်ညွှန်းရာ စံပြနမူနာ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူ၏။

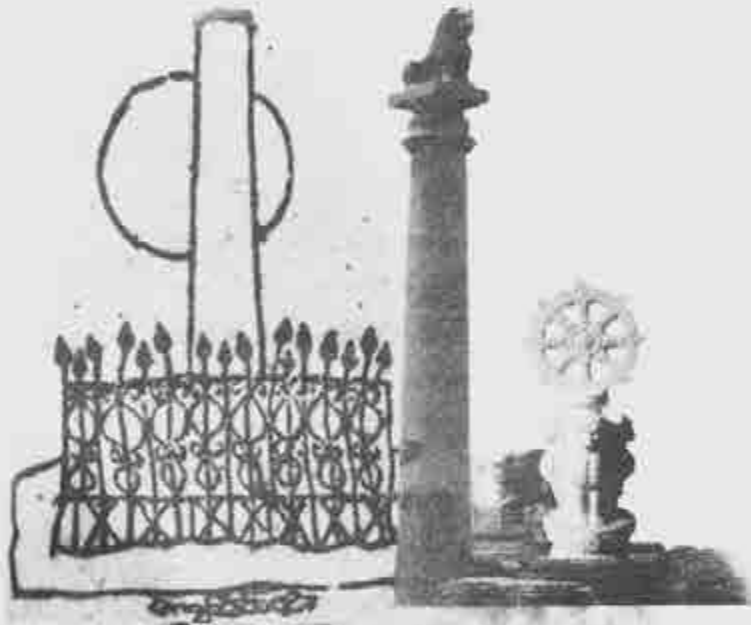
- (၅) ရွှင်တော်ဗုဒ္ဓသည် မာယာ-မောဟ စသော ဆိုးဝါးသော တရားကိုယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ကိုယ်မဟုတ်ဘဲ ယင်း မာယာ-မောဟ စသည်တို့မှ ကင်းကွာ ပွင့်လင်းတော် မူသော ဗောဓိဉာဏ်ပိုင်ရွှင် တစ်ဆူသာ ဖြစ်တော်မူ၏။
- (၆) မိမိဟောပြသလို ကိုယ်တော်တိုင်ကျင့်တော်မူ၍ မိမိကိုယ် တိုင် ကျင့်သည်ကိုသာ ဟောတော်မူခဲ့သော မြတ်ဗုဒ္ဓသည် အထူးယုံကြည် လေးစားမှုကို ခံရကြောင်း၊ မိမိ၏ ဟောပြော ချက် နှင့် ကျင့်သုံးမှုပိုင်းသည် အနည်းငယ်မျှ ကွာခြားမှုမရှိ။ မြတ်ဗုဒ္ဓ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အပြစ်ကင်းမဲ့ပြီး ကဲ့ရဲ့စရာ ဘာတစ်ခုမှမရှိ၊ မိမိအား မလိုတမာ အငြိုးပွားသူများကိုပင် မဟာကရုဏာတော် စိတ်ထားဖြင့် ကူညီ စောင့်ရှောက်တော် မူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် နတ်ဒေဝါစသည့် သတ္တဝါအချို့ကိုသာ ကူညီစောင့်မရန်၊ အသူရာစသည့် အခြား သတ္တဝါများကို လှည့်ဖျားရန် ပွင့်တော်မူလာသည် ဟူသော စွပ်စွဲချက်သည် အလွန်မှားယွင်းလှ၏။
- (၇) မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ဘဝသည် မြူပူပင် အပြစ်မရှိ၊ ပကတိ ဖြူစင် သကဲ့သို့ မြတ်ဗုဒ္ဓထုတ်ဖော်ဟောကြား တရားတော်များသည် လည်း အပြစ်ကင်း ပကတိဖြူစင်လှ၏။ အများဆိုင် လူတိုင်း ကျင့်သုံး အပ်သည့် သူ၏သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သိက္ခာ သုံးပါး တရား အပေါ် ထောက်ပြ ကဲ့ရဲ့ဖွယ် အနည်းငယ် မျှပင်မရှိ၊ ဤဖြူစင် ဖွန်မြတ်သည့် တရားတော်ဖြင့် လူအပေါင်း အား ကိလေသာ အညစ်ကြေးများနှင့် ဝင့်ဆင်းရဲ မှ ထွက်မြောက် နိုင်ရန် ကူညီလမ်းပြ ဆောင်မတော် မူခဲ့၏။

ဤသို့ဖြင့် မြတ်ဗုဒ္ဓသည် သတ္တဝါတို့အား ယခုဘဝ နောင်ဘဝတို့ အတွက် သာယာပျော်ရွှင်ဖွယ် ချမ်းသာသူခများကို အားပေးတော်မူ၏။ သူ၏ တရားဓမ္မများသည် မည်သို့မျှ မတော်မတရား မကောင်းရာသို့ ဖြားယောင်း သွေးဆောင်ခြင်း မပြုပေ။ လိုက်နာ ကျင့်သုံးသူမှန်သမျှ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဆောင်ရွက် နိုင်ပေတော့၏။

ကျမ်းကိုး။ ။ ကမ္ဘာအနှံ့ ဓမ္မအောင်လံစိုက်ထူနေသော
ဂုရုကြီး ဦးဂိုအင်ဂါ ။

သို့မဟုတ်အခြား

အသေကန်

သို့မဟုတ်အခြား

ထိုင်းကျောက်စာထဲ ပြောထား အထောက်အခံရန် တစ်စိတ်တစ်ပေထဲ

ဘီစီ ၄၈၃ ခန့်တွင် မြတ်ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူချိန်၌ အိန္ဒိယ နိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ အရေးပါသည့် နိုင်ငံအားလုံးနီးပါးကို မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မလမ်းစဉ်က နက်ရှိုင်းစွာ လွှမ်းမိုးသွားပုံရသည်။ မဟာပရိနိဗ္ဗာန် သုတ်တော်အရ ယဉ်ကျေးမှုမတူ ကွဲပြားကြသည့် နောက်ခံသမိုင်း အမျိုးမျိုးရှိကြသည့် ရှစ်ပြည်ထောင်သော နိုင်ငံတို့သည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဗျေတော်ဓာတ်တော် ဝေဇုတို့ကို ရလိုကြောင်း တောင်းဆိုကြသည်။ ဤသည်မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓအနေဖြင့် ယင်းနိုင်ငံများ၌ ရှင်တော်မြတ်၏ အဆုံး အမဓမ္မကို နာခံသူတပည့် များစွာရှိကြောင်း ဖော်ပြနေပေသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာသည့်တိုင် မည်သည့်

နိုင်ငံကမျှ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မကို နိုင်ငံတော်၏ ဘာသာတရားအဖြစ် သတ်မှတ်သည်ဟူသော အချက်ကို သက်သေပြရန် အထောက်အထား မရှိချေ။ အသောကသည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို အိန္ဒိယ၏ နိုင်ငံတော်ဘာသာ ဖြစ် စေခဲ့သည့် ပထမဆုံးသော ဘုရင် ဖြစ်ပေသည်။

ဘီစီလေးရာစု ကုန်ခါနီးလောက်တွင် အသောက၏အဘိုး ဘုရင် စန္ဒဂုပ္ပတ မောရိယမင်းသည် ခန့်မှန်းခြေ အာဖဂန်နစ်စတန်မှ မိုင်းဆော (Mysore) နယ်အထိ အိန္ဒိယပြည်ကြီးကိုချဲ့ထွင်ကာ တန်ခိုးဩဇာ ကြီးမားသည့် အင်ပါယာကြီးကို တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ ယနေ့ခေတ် အရ အိန္ဒိယမြောက်ဘက် ပါကစ္စတန်နှင့် အနောက်ပျားဒေသအထိ နယ်ပယ်များသည် စန္ဒဂုပ္ပတမင်းကြီး၏ အင်ပါယာအောက်တွင် ရှိခဲ့ သည်။ (Mookerji's Asoka, Page 12) (ဗုဒ္ဓဘာသာ) နှင့် ပတ်သက် ပြီးတော့ ကွဲပြားပြား မရှိသေးချေ။ ဗုဒ္ဓသာတော် ရဟန်းများနှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်ဆံလာပြီး နောက်မှသာ ဗုဒ္ဓဝါဒအပေါ် နှစ်နှစ်ကာကာ သက်ဝင်လာပြီး မင်းကြီး ကိုယ်တိုင် လိုက်နာကျင့်သုံးမှုများ ပြုခဲ့သည်။ မြဟွဂိရီအရပ်ရှိ ကျောက်စာအမှတ် (၁) ၌လာသည့် "သံယေဥပါယိတေ" ဟူသော စကားကို ရဟန်းသံဃာတော်များထံ ဆည်းကပ် အဖူးမျှော် သွားသည်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ဘာသာပြန်နိုင်သော်လည်း ပညာရှင် အချို့က အသောကမင်းကြီးသည် အမှန်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒီ ဖြစ်သွားကြောင်းကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူကြသည်။ ကလိင်္ဂစစ်ပွဲအတွင်း ထိတ်ရွံ့ဖွယ် လူ့အ ဇာတ် ပေါင်းများစွာ ဆုံးရှုံးမှုနှင့် လူ့အမြောက်အများ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ခဲ့ရသည့် အနိဋ္ဌာရုံမြင်ကွင်းကို သူကိုယ်တိုင် မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ခဲ့ရသဖြင့် အဘိသိက်မိပြီးနောက် ရှစ်နှစ်မြောက်တွင် သံဃာတော် များ၏ ကောင်းသော လမ်းညွှန်မှုမှတစ်ဆင့် အသောကမင်းကြီး လုံးဝ

ပြောင်းလဲသွားတော့သည်။ ယင်းသည်ပင် ဘုရင် အသောက၏ ဘဝ အချိုးကျဖြစ်သည်။

အသောကမင်းကြီး၏ ယုံကြည်မှုအသစ်သည် သူ၏ ဘဝတစ်ခု လုံးနှင့် အကျင့်စရိုက်ကိုပါ ပြောင်းလဲပြစ်ပုံရသည်။ သူ၏ စိတ်ပိုင်းဘဝ ယုံကြည်မှုအသစ်နှင့် ဆန့်ကျင်သည့် ထိုအချိန်က လိုက်နာဆဲ ထုံးလမ်း စဉ်လာများနှင့် ဘုရင်မင်းတို့ဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်အများစုကို ပယ်ဖျက် ပြီး အခြားတစ်ခုနှင့် အစားထိုးခဲ့သည်။ မင်းကြီး၏ယုံကြည်မှုအသစ်က ပြုပြင် လိုက်သည့် နှလုံးသား အပြောင်းလဲတစ်ခုသည် မင်းကြီး၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဘဝကိုသာမက ပြည်သူ့ရေးရာ ပေါ်လစီနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍကိုပါ သက်ရောက်စေခဲ့သည်။ မင်းကြီး၏နောက်ဆုံး နိုင်ငံရေး စွန့်စားမှုဖြစ်သည့် ကလိင်္ဂစစ်ပွဲပြီးနောက် မင်းကြီးသည် စစ်ပွဲကို လုံးဝ စွန့်လွှတ်လိုက်သည်။

ကျောက်စာအမှတ် (၁၃) ၌ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် မင်းကြီးအား အပြုသဘောဆောင်သည့် နာကျင်စေမှု တစ်ခုကို ပြုဘိမူ မင်းကြီးသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဖြစ်နိုင်သမျှ ခွင့်လွှတ်မှုကို ထိုက်တန်သူ အဖြစ် ယူဆလိမ့်မည်ဟု ဆိုထားသည်။ မိမိ၏နယ်ပယ်နှင့် ဆက်စပ်နေ သည့် တိုင်းနိုင်ငံများနှင့် ပတ်သက်၍ မင်းကြီးက ကလိင်္ဂကျောက်စာ အမှတ် (၂) တွင် မင်းကြီးသည် လူ့အပေါင်းက မင်းကြီးကို မကြောက်ရွံ့ ကြစေရန်၊ ယုံကြည်ကြစေရန် မင်းကြီးထံမှ ဖျော်ရွှင်မှုကို ရရှိကြပြီး သောကပူပန်မှုကို မရရှိကြစေရန် အလိုရှိ၏ဟုဆိုထားပါသည်။ မင်းကြီး သည် ကျောက်စာအမှတ် (၉) ၌ မင်းမြတ်မဟာ၏ ကိုယ်ကျင့်သီလကို ကျင့်သုံးမှုရလဒ် အဖြစ် ဓမ္မစစ်စည်ရွမ်းသံကို ဖိတ်ခေါ်ခြင်းဖြစ်လာ၏ ဟုဆိုထား၏။

အသောကမင်းကြီး၏ ဓမ္မကိုစောင့်ထိမ်းမှု၊ ဓမ္မကို ချစ်မြတ်နိုး တတ်မှုနှင့် ဓမ္မကို ဟောကြားမှုများသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာခဲ့၏။ မင်းကြီးသည် နောက်ပိုင်း အောင်မြင်မှုများအတွက် သံလျက်စားကို မဆွဲကိုင်တော့ဘဲ ဓမ္မဖြင့်သာလျှင် အောင်မြင်သည့် အချိန်မှစပြီး ဓမ္မဝိဇယဟုခေါ်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အောင်မြင်မှု များအတွက် တစိုက်မတ်မတ် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့၏။ ဤသည်မှာ မင်းကြီးအား ကြီးမြတ်သော အောင်မြင်သူအဖြစ် ယူဆခြင်း ခံခဲ့ရလေ သည်။ (ကျောက်စာအမှတ် ၁၃)။ ယင်းကျောက်စာအမှတ် (၁၃) ၌ မင်းကြီးက ဆက်လက် ဖော်ပြထားသည် မှာ “နေရာတိုင်း၌ လူအများ သည် မင်းတရား၏ ဘာသာတရား သွန်သင် ဆုံးမမှုကို လိုက်နာကျင့် သုံးလျက်ရှိ၏။ မင်းတရား၏ သံတမန်များ သွားရောက်နိုင်ခြင်း မရှိ သည့် နိုင်ငံများ၌ နေထိုင်သူများပင် မင်းကြီး၏ လေ့ကျင့်အားထုတ်မှု၊ စူးစမ်းမှုနှင့် ဓမ္မလိုက်နာကျင့်သုံးမှုများကို ကြားရသောအခါ သူတို့ကိုယ် တိုင် လိုက်နာကျင့်သုံးနေကြလိမ့်မည်။ ဓမ္မဖြင့် အောင်နိုင်ခြင်းသည် အရပ်ဒေသအားလုံးကို အောင်နိုင်ခြင်းမည်၏။ တဖန် အရပ်ဒေသ အားလုံးကို အောင်နိုင်ခြင်းသည် မေတ္တာခံစားမှု၏ ရလဒ်ဖြစ်၏။ တရား သော အောင်နိုင်ခြင်းများတွင် မေတ္တာဖြင့် အောင်နိုင်ခြင်းသည် ပိုမို ကောင်းမွန်၏”။

ဘာသာအယူဝါဒ မြောက်များစွာ တည်ရှိနေသည့် အင်ပါယာကြီး ကို အုပ်ချုပ်ပြီး စိတ်နှလုံးကြီးမြတ်သူ ဘုရင်အသောကသည် ဘာသာ တရား မျိုးစုံကို ကိုးကွယ်ကြသည့် မိမိ၏ တိုင်းသူပြည်သား အားလုံးတို့ အတွက် သူ၏ ကျောက်စာများတွင် ဓမ္မဟူသော အသုံးအနှုန်းကိုသာ ပြောဆို၏။ သူ၏ကျောက်စာများတွင် မကြာခဏသုံးနှုန်းခဲ့သည့် ဓမ္မဟူသော စကားကို လူကြီးမိဘ ဆရာသမားတို့အား လေးစားခြင်း။

ရသေ့ရဟန်း၊ သမဏ ဗြဟ္မဏ၊ ဆွေမျိုးမိတ်သက်ဟ၊ ကျေးကျွန် ပိုမိုသူ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်သူများအား သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ကျွေးမွေး စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သက်ရှိသတ္တဝါများအား သတ်ဖြတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ် ခြင်း၊ ကြင်နာတတ်ခြင်း၊ သစ္စာစောင့်သိခြင်း၊ အတွင်းအပြင် စင်ကြယ် ခြင်း၊ သိမ်မွေ့ခြင်း၊ သူတော်ကောင်း ပီသခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို ထိန်းသိမ်း ခြင်း၊ ကျေးဇူးသိတတ်ခြင်း၊ ကိုယ်သီလ စင်ကြယ်မှုအပေါ် ခိုင်မာသည့် စိတ်ဆန္ဒဖြင့် အကျိုးမဲ့ မဖြုန်းတီးဘဲ စုဆောင်းချွေတာခြင်း စသည့် အဓိပ္ပာယ်များဖြင့် ကိုယ်စားပြု ဖွင့်ဆိုခဲ့ သည်။ ဓမ္မဟူသော စကားလုံး အောက်၌ ဂိုဏ်းဂဏ အုပ်စုအမျိုးမျိုးကို လိုက်နာကျင့်သုံးသူများ၊ ရဟန်းများနှင့် အိမ်နေလူများ၊ မင်းကြီး၏ အင်ပါယာ အတွင်းအပြင်မှ လူထု၊ မယဉ်ကျေးသေးသည့် နိုင်ငံသားများနှင့် ယဉ်ကျေးပြီးနိုင်ငံများ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံသားနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံသားမဟုတ်သူများ အားလုံးက လက်ခံ နိုင်ကြသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ဘုရင်အသောကသည် အများဆိုင် ဘာသာတရား တစ်ခုကို အများလက်ခံနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး ယင်းကြိုးပမ်းချက်သည် ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် ပထမဆုံးဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ ဘုရင်အသောက၏ ဓမ္မ နိုင်ငံတော်သည် လူသားများ အတွက်သာ ကန့်သတ်ထားသည် မဟုတ် ချေ။ ကျောက်စာ အမှတ် (၂)မှာ မင်းကြီးသည် လူသားအတွက် ဆေးကုသမှု၊ ဌာန၊ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များအတွက် ဆေးကုသမှုဌာန၊ ရွားပါးသည့် နေရာ၌ လူသားများ အတွက်ရော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ အတွက်ပါ ကောင်းနိုးရာရာ ဆေးဘက်ဝင်သစ်ပင်များ မှာယူစိုက်ပျိုးစေကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ကျောက်စာအမှတ်(၁)၌ မည်သည့်သက်ရသတ္တဝါကိုမျှ မသတ်ဖြတ်ရ။ ယင်မပူဇော်ရဟု အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဘုရင်ကြီး၏ မီးဖိုဆောင်အသုံးပြုရန် သတ္တဝါများအား သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုလည်း ရပ်ဆိုင်းစေခဲ့သည်။ အင်ပါယာတစ်ခုလုံး၌ သက်ရှိတိရစ္ဆာန်အပေါင်း၏ အသက်ကို ကာကွယ်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျောက်စာအမှတ် (၅) အရမင်းကြီးသည် အချို့သော တိရစ္ဆာန်များအား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သင်းကွပ်ခြင်း၊ သံပူကပ်၍ အမှတ်တံဆိပ်ခပ်နှိပ်ခြင်း၊ ငါးများခြင်းများကို အထူးနေ့ရက်များတွင် မစားရ။ မပြုလုပ်ရဟုလည်း အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျောက်စာအမှတ်(၇)တွင် မင်းကြီးက လမ်းမြင့်များပေါ်၌လည်း လူသားများနှင့် ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်များ အရိပ်နားခိုနေနိုင်ရန် ပင်ညောင်ပင် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ သက်သောင့်သက်သာ ဖြစ်စေရန် သရက်ဥယျာဉ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ တစ်ကောသဝက်အကွာ အဝေးတိုင်း၌ ရေတွင်းရေကန်များတူးခြင်း၊ နားနေဆောင် ဇရပ်တန်ဆောင်းများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ နေရာအနှံ့တွင် ရေဖြန့်ဖြူးရေးဌာနများ ဖွင့်လစ်ထားခြင်းများ ပြုရမည်ဟု ဆိုပါသည်။

အသောကမင်းကြီးသည် မိမိတိုင်းသူပြည်သားများ၏ ကောင်းကျိုးကိုသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည် မဟုတ်သေး။ မိမိတုပ်ချုပ်သည့် နယ်ပယ်နှင့် ထိစပ်ကပ်လျက်ရှိသည့် ပြင်ပနိုင်ငံများကိုလည်း အာရုံစိုက်ခဲ့သည်။ ကျောက်စာ အမှတ်(၂)၌ ပါရှိသည့်အတိုင်း မိမိ၏နယ်နိမိတ်နှင့် ယင်း၏ အိမ်နီးချင်းများ အပါအဝင် နေရာတိုင်း၌ လူသားနှင့်တိရစ္ဆာန်အတွက် ဆေးကုသဌာန တည်ဆောက်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ဖို့ ပြဆိုထားသည်။

ဘုရင်အသောက၏ ဗုဒ္ဓအပေါ်တက်ကြွစွာ စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် နက်ရှိုင်းစွာ ကြည်ညိုမှုသည် အခြားဘာသာတရားများကို သေးသိမ်သွားအောင် မဖြစ်စေခဲ့။ ကျောက်စာအမှတ်(၆)တွင် မင်းကြီးက ဤသို့ ဆိုသည် "ငါသည် ဂိုဏ်းဂဏအသီးသီးမှ ရဟန်းတော်များအား ပူဇော်ဖွယ် အမျိုးမျိုးဖြင့် ပူဇော်၏။" တဖန်လည်း ကျောက်စာအမှတ် (၇) တွင် ဘုရင်မင်းမြတ်သည် ဒေသအားလုံးတွင် မျိုးနွယ်အသီးသီးမှ လူသားအားလုံး အတူတကွနေထိုင်မှုကို လိုလားတော်မူ၏။ ကျောက်စာအမှတ် (၁၂) ၌မူကား မင်းကြီးသည် ဘာသာတရားအားလုံး၏ အဆုံးမကောင်းများ တိုးတက်မှု၌ စိတ်ဝင်စား၏ ဟုဆိုထား၏။ ဘုရင်အသောကသည် ဘာသာရေး ဂိုဏ်းတစ်ခုက အခြားဘာသာခြား တစ်ခုခုကို စော်ကာမှုကို အလိုရှိမရှိချေ။ ကျောက်စာ အမှတ် (၁၂) ၌မှာပင် မင်းကြီးက မိမိဘာသာတရားကသာ ချီးမွမ်းစကားဆိုပြီး အခြားသာသာတရားကို ပုတ်ခတ်ကဲ့ရဲ့ခြင်း မလုပ်ရ။ ယင်းသို့ မပြုလုပ်ဘဲ အခြားဘာသာတရား တစ်ခုခုကိုလည်း အကြောင်းတစ်တခုခုဖြင့် ချီးမွမ်းစကား ဆိုရမည်။ ယင်းသို့ပြုခြင်းဖြင့် ဘာသာတရား တစ်ခုသည် ယင်း၏ တိုးတက်ပြန့်ပွားမှုကိုရော အခြားဘာသာ တရား၏ ပြန့်ပွားမှုကိုပါ အထောက်အကူပြု၏ ယင်းသို့မဟုတ်လျှင် မိမိဘာသာတရားရော အခြားဘာသာတရား တစ်ခုပါ နစ်နာစေ၏။ လူသားအားလုံးသည် အခြားဘာသာများ ဟောကြားသွန်သင်ပြသသည့် တရားဓမ္မများကိုလည်း နားထောင်တတ်ရမည်။ ယင်းအချက်ကို နားလည်ခြင်းဖြင့် သင့်မြတ်ညီညွတ်ခြင်းသည် ချီးမွမ်းထိုက်၏ဟု ကြေငြာခဲ့သည်။ သမဏဗြဟ္မဏတို့၏ လွတ်လပ်မှုကို ဗုဒ္ဓဘာသာ ပါဠိတော်ကျမ်းဂန်များ၌ အလေးထားဖော်ပြသကဲ့သို့ အသောကမင်းကြီး၏ ကျောက်စာများ၌လည်း ပြည်သူ့ဝတ္တရားအဖြစ် အထူးဖော်ပြခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓစာပေ၌ ဘာသာတရားနှင့် ပတ်သက်သည့် သည်းခံစိတ်ဓာတ်ကို ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် တပည့်သာဝကများအား ဟောကြားတော် မူခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပါလိသုတ်တွင် နာလန္ဒာမြို့သား အထင်ကရ သူဌေးကြီး ဥပါလိသည် နိဂဏ္ဌနာဓပုတ္တခေါ် (မဟာဝီရ) အခြားဂိုဏ်း ဆရာကြီး၏ တပည့်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မဟာဝီရ၏ တပည့်ဖြစ်သူ သူဌေးကြီး ဥပါလိသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သာဝကတစ်ဦး ပြောင်းလဲ ဖြစ်လိုကြောင်း မြတ်ဗုဒ္ဓအား လျှောက်ထားလာသည်ကို ပါဠိတော်၌ ဤကဲ့သို့ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ဥပါလိသူကြွယ်အား မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်တစ်ဦး (ဗုဒ္ဓဝါဒီ) ဖြစ်လာပြီးနောက်ပိုင်းမှာပင် ယခင်ဆရာဟောင်း နိဂဏ္ဌတို့ အား လိုအပ်သည့် ပစ္စည်းများဖြင့် ထောက်ပံ့မှုများကို ဆက်လက် ပြုလုပ်ရန် တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့သည်။ ဘုရင်အာသောကသည် ဘာသာရေး နှင့်ပတ်သက်သည့် အလားတူ သည်းခံနားလည်မှုကို နက်ရှိုင်းစွာ ခံယူ ထားသည်မှာ သူ၏ကျောက်စာ မှတ်တမ်းများက သက်သေပြနေကြောင်း သေချာသည်။ ဘုရင်အာသောကသည် မိမိတိုင်းသားပြည်သူများ ကိုကျင့် တရား ကောင်းမွန် တိုးတက်ရေးအတွက် နည်းမျိုးစုံအသုံးပြုခဲ့သည်။ ကျောက်စာ အမှတ် (၇) အရ ဘာသာတရား အဆုံးအမများကို သင် ကြားပြီး လက်တွေ့ အသုံးပြုမှုများကို ပြုခဲ့သည်။ မင်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီ၊ ဂျိန်းဝါဒီ၊ အာဇီဝကနှင့် အခြားဘာသာဝါဒီများ ဖြစ်ကြသည့် ရဟန်း ရွှင်လူ ပြည်သူများအကြား မိမိ၏ မေတ္တာရွှေ့သွားပြုသည့် သင်ကြား ချက်ကို ပြန့်ပွားစေရန် ဓမ္မမဟာမတ္တ (တရားရှေးရာဝန်ကြီး) များနှင့် ရာထူးအဆင့် အမျိုးမျိုးရှိသည့် အရာရှိများကို ခန့်ထားသည်။ ပြည်သူများ ၏ ကိုယ်ကျင့်တရား စာရိတ္တရေးရာ ကောင်းမွန်မှုအတွက် ရည်ရွယ် သည့် ယင်းဓမ္မမဟာ မတ္တဌာန (တရားရေး ဝန်ကြီးဌာန) သည်

အသောကမင်းကြီး၏ ကိုယ်ပိုင်ဆန်သည့် ဆန်းသစ်တီထွင်မှု လုံးဝဖြစ် ပေသည်။ အသောကမင်းကြီးသည် ရှေးခေတ်ဘုရင်များ လုပ်လေ့လုပ်ထ ရှိခဲ့သည့် တောကစားထွက်ခြင်းနှင့် အပန်းဖြေခရီးထွက်ခြင်းတို့အစား တိုင်းသားပြည်သူများအား အကြံဉာဏ် ပေးရန်နှင့် ဗုဒ္ဓဝင်နေရာများကို ဖူးမျှော်ရန် ဘုရားဖူးထွက်ခြင်းများ ပြုလုပ် ခဲ့ပုံများကို ကျောက်စာ အမှတ် (၈) အရ သိရသည်။

ကျောက်စာအမှတ် (၃) တွင် မင်းကြီးသည် သူကိုယ်တိုင် ဘုရားဖူး ခရီးထွက်သည်သာမက အဆင့်မြင့်အရာရှိ များအားလည်း တာဝန်တစ် ရပ်အနေနဲ့ မိမိ၏စံနမူနာကို ယူကြရန် (ဘုရားဖူးထွက်ရန်) လမ်းညွှန်ခဲ့ သည်။ တင်းသူပြည်သားများ ဘာသာတရား အသိစိတ်ဓာတ်များ ပြည့်ဝ လာစေရန် ကိုယ်ကျင့်ကောင်းမွန်သည့်ဘဝသို့ ခိုးကြားလာစေရန် ဘုရင် အသောကသည် (ဗုဒ္ဓဝါဒီ ဖြစ်လာပြီးနောက်) ဘိုးဘေးစဉ်ဆက်များ ကဲ့သို့ စစ်မက်ရေးရာအင်အားဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းအစား ဆင်ပြောင်က သည့် နတ်ရထားများ၌ နတ်သား၊ နတ်သမီးရုပ်ပုံ ခင်းကျင်းပြသမှုများ၊ (ဗုဒ္ဓဝင်) သရုပ်ဖော်မှုများ ပါဝင်သည့် နှစ်သက်ဖွယ် နတ်လောက အသွင်ပြင်များဖြင့် ပြည်သူအပေါင်းအား ဆွဲဆောင်စည်းရုံး လုပ်ဆောင် ခဲ့ပုံများကို ကျောက်စာအမှတ် (၃) တွင် ဖော်ပြထားသည်။ (ဘာပြု) ကျောက်စာ အမှတ် (၄) ၌ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာများကို ဟောကြားခြင်းကိုပင် ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ ပွဲလမ်းသဘင်များ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ ကို ဖော်ပြထား၏။ (ဘာပြု) ကျောက်စာနှင့် မိဂဒါဝုန်၊ ကောသလီ၊ ဆန်ချီစေတီရှိရာ အရပ်တို့၌ တွေ့ရသည့် ကျောက်စာတိုင်တို့၏ ဖော်ပြချက် အရ ယခုအချိန်တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ဘုရင်အသောက၏ အဓိကကိစ္စ ဖြစ်လာသည်။ အသောကသည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို အိန္ဒိယ၏ နိုင်ငံတော် ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခဲ့သည့် ပထမဆုံးသောဘုရင်

ဖြစ်ပေသည်။ မိဂဒါဝုန်၊ ကောသမ္ပိ၊ ဆန်ချို စေတီ ရှိရာအရပ်တို့၌ တွေ့ရသည့် ကျောက်စာတိုင်တို့၌ ဖော်ပြချက်အရ သံဃာ အသင်းကွဲ မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီမများကို လူဝတ်လဲရမည်ဖြစ်ပြီး ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌ ဆက်လက် နေထိုင်ခွင့် မပြုရန် အမိန့်ထုတ်ပြန် ထားသည်။ ဤသို့ဖြင့် အသောကမင်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ လောကီရေး ဆောင်ရွက်မှုကို လက်ခံလျက် ဗုဒ္ဓဝါဒ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကောင်းကျိုးအတွက် သက်ဝင်လှုပ်ရှားသည့် စိတ်ဝင်စားမှုကို ရယူခဲ့သည်။

သက်ရှိလူနှင့် တိရိစ္ဆာန်များအတွက် လိုအပ်သည့် ဆေးခန်းများ တည် ထောင်ခြင်း၊ လမ်းဘေးများ၌ ရေတွင်းရေကန်များတူးဖော်စေခြင်း၊ သစ်ပင် စိုက်ပျိုးစေခြင်းစသည့် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် လူမှုရေး ကောင်းကျိုး ဆောင်ရွက်မှုများသည် ဘာသာတရား လေးစားပြီး စာရိတ္တ နက်ရှိုင်းသူ ဘုရင်အသောက၏စိတ်ကို အားရကျေနပ်မှု မဖြစ်စေနိုင် သေးပေ။ ပြုပြီးသမျှ လူမှုရေးကောင်းကျိုး ဆောင်ရွက်မှုများသည် မတည်မြဲဘဲ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီ အထောက်အပံ့သာဖြစ်ပြီး ယင်းလျှော့ဒါန်း ထောက်ပံ့မှုများ (ရေတွင်းပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ရေကန်ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ စေတီပေါင်း ရှစ်သောင်းလေး ထောင်) စသည်များမှာ လောကုတ္တရာ ဓမ္မရေးရာနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မဆိုစလောက်သာ ဖြစ်သည်။

မင်းကြီးအနေဖြင့် ဓမ္မဒါနနှင့်တူသော ဒါနမရှိဟု ပြင်းပြစွာ ခံစားနားလည်ထားသည်။ (ကျောက်စာအမှတ် (၁၁) နာ သတိ တောရိသံ၊ ဒါနံ၊ ယာရိသံ ဓမ္မဒါနံ) နှင့် (သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ- ဓမ္မပဒ ဂါထာ၂၁)။

ထို့ပြင် အရင်မဟာ မောဂ္ဂလီပုတ္တတိဿ မဟာထေရ်မြတ်၏ သွန်သင်ချက် များကြောင့် ဘုရင်မင်းကြီးသည် စစ်မှန်သည့် သာသန ဒါယာဒ (သာသန အမွေခံ) ဖြစ်စေရန် မိမိ၏ရင်နှစ်သည်းချာ သားတော် မဟိန္ဒ မင်းသားနှင့် သမီးတော် သယ်မိတ္တာမင်းသမီးတို့ကို ဘာသနာ ဘောင် သွတ်သွင်းခဲ့လေသည်။ အသောကမင်းကြီးသည် မြတ်ဗုဒ္ဓဓမ္မ ပြန့်ပွားရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ယခင်က မကြားဖူး၊ မရှိခဲ့ဖူးသေးသည့် (နာဘူတပြုစွ) (ပါဠိ- န ဘူတ ပုဗ္ဗ) ဓမ္မမဟာမိတ်ခေါ်သည့် သာသနာပြု ဌာနသစ်တစ်ခု ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်ကို ကျောက်စာအမှတ် (၅)တွင် အတိ အလင်း ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းကျောက်စာအမှတ်(၅) ၌ ဓမ္မမဟာမိတ် များကို ဓမ္မတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးနှင့် ဘာသာတရားကို ချစ်မြတ်နိုးသူများ ၏ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာရေးအတွက် ဘာသာရေးဂိုဏ်းဂဏ အသီးသီး ၌ ခန့်ထားကြောင်း ပြဆိုထားသည်။ ဘုရင်အသောကသည် မိမိတိုင် သား ပြည်သူများ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်တိုးတက်ရေးအတွက် နည်းမျိုးစုံ အသုံးပြုခဲ့သည်။

ဓမ္မမဟာမိတ် (တရားရေးရာအမတ်ကြီး) များကို ယောနက၊ ကမ္မောဇ၊ ဂန္ဓာရနှင့် မင်းကြီး၏အနောက်ဘက် နယ်ခြားဒေသရှိ အခြား လူမျိုးများအကြား ခန့်အပ်ထားသည်။ ဓမ္မကို လိုက်နာကျင့်သုံးသူများ၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေခြင်းများမှ လွတ်မြောက်ခြင်းတို့ အတွက် ယင်းအမတ်များက စစ်သားများ၊ စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ၊ ဗြဟ္မဏ ဘာသာ ဂိုဏ်းကွဲများ၊ ဂဟပတိများ၊ ခိုကိုးရာမဲ့သူများ၊ အိုမင်းမစွမ်းသူ များ သက်ကြီးရွယ်အိုများအကြား၌ ခန့်အပ်ထားလေသည်။ ထိုအမတ် များ၌ အကျဉ်းသားဖြစ်မှု ဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်ရွက်ရန်၊ မွေးကင်းစ ကလေးများစွာ ရှိသူများ (သို့မဟုတ်) အသက်အရွယ်ကြောင့် ကံမကောင်း အကြောင်းမလှဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေသူများအား လွတ်လပ်ခွင့်

(လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်) ပေးခြင်းတို့အတွက်လည်း လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝ ရှိသည်။

ကျောက်စာအမှတ် (၁၃)တွင် အဓိကအောင်မြင်မှုဟု မင်းတရား ကြီးက ယူဆပြီး သူ၏အင်ပါယာ အတွင်းအပြင်ရှိ လူအပေါင်းတို့အား ကြိမ်ဖန်များစွာ အောင်မြင်ပြီးဖြစ်သည့် ဓမ္မဝိဇယခေါ် တရားဖြင့် အောင်မြင်မှုကြီး အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ အသောကမင်းကြီး ဓမ္မဝိဇယသည် ဆီးရီးယားဘုရင် အန္တီယိုချပ်စ်၊ အီဂျစ်ဘုရင် ပတိုလေမီ၊ မက်ဆီဒန်ဘုရင် ဂန္တီဂိုနပ်စ်၊ အိုင်ရီနီ ဘုရင်မဂျစ်၊ အီပီရပ်စ်ဘုရင် အလက်ဇန္ဒား ဘုရင်များ နှင့် စောဠ၊ ပန်ဒျာ (ပန်ဂျပ်) မှသည် တမ္ပပဏ္ဍိ ခေါ်သီဟိုဠ် (သီရိလင်္ကာ) နိုင်ငံများအထိပင် ကျယ်ပြန့်ခဲ့သည်။ မင်းကြီးက ဆက်လက်ဖော်ပြသည်မှာ နေရာတိုင်း၌ လူအများသည် မင်းတရားကြီး၏ ဘာသာတရားဆုံးမမှုကို လိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိ၏။ အသောကမင်းကြီး လက်ထက်တွင် သံဃာတော်များအတွင်း မလိုလား အပ်သည့် အကျင့်ပျက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာမှုကြောင့် သံဃာတော်များ ညီညွတ်မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အနှောင့်အယှက်များ ဖြစ်စေသည်။ ထေရဝါဒက လက်ခံထားသည့် ယူဆချက်များ ကျင့်စဉ်များနှင့် ဆန့်ကျင် သည့် ဂိုဏ်းအမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်းအခြေအနေသည် အသောကဘုရင်အား ပါဠိလိပုတ် မြို့တော်၌ တတိယသင်္ဂါယနာတင်ရန် တွန်းအား ပေးခဲ့သည်။ (ဝိ-၄၊ ၄၅၊ မဟာဝံသ ၅၊ ၂၂၈ ဂါထာ)။

တတိယသင်္ဂါယနာ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပိဋကတ်သုံးပုံကို စင်ကြယ် စေရန်နှင့် အဓမ္မဝါဒီများကို သုတ်သင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထေရဝါဒ အသိုက်အမြိုကို ငြင်းဆိုသူများသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီး နာလန္ဒာမြို့၌ စင်ပြိုင် သီးခြားသင်္ဂါယနာတင်ရ တင်ကြလေသည်။ ဤသည်မှာ

မဟာယာန အုပ်စုအသစ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပေတော့သည်။ ယင်း အုပ်စုအသစ်မှာ ယင်းတို့၏ကိုပိုင်ကျမ်းဂန်များကို ရေသားလျက် ဂိုဏ်းကိုး ဂိုဏ်း စတင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ (နိကာရသင်္ဂဟစာ ၇-၈) ။

မိဂဒါဝန်၊ ကောသမ္ပီနှင့်ဆန်ချီ ကျောက်စာများတွင် အသောက မင်းကြီးသည် သံဃာစည်းလုံးညီညွတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောက်စာတိုင် တို့ဖြင့် တိကျသည့်အမိန့်အာဏာများ၊ သံဃာသင်းကွဲမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသူ ရဟန်း မည်သူမဆို လူထွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှ ထွက်ခွာ သွားရမည်ဟု ထုတ်ပြန် ထားသည်အထိ အလွန်စိုးရိမ်သည်။ ယေဘုယျ ယူဆချက်အရ အသောကမင်းကြီး၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပိဋကတ်တော် တတိယပါဠိလိပုတ္တသင်္ဂါယနာ ဖြစ်ပေါ် စေသည့် ပါဠိအစဉ်အလာ၏ စစ်မှန်မှုကို အတည်ပြုသည်။

တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပြီး ယင်းသင်္ဂါယနာ၏ သံဃာ့ဥသျှောင် အမျှော်အမြင် ကြီးမားတော်မူသည့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မဟာထေရ်၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာ အရှည်ခံတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးအတွက် ကိုးတိုင်း၊ ကိုးနိုင်ငံတို့သို့ သာသနာပြုအာဇာနည် အရှင်မြတ်များ ကို စေလွှတ်တော်မူခဲ့သည်။ (ဝိ-၄ ၁၊ ၄၇၊ မဟာဝံသ ၇၊ ၁ ဂါထာ) ။

အသောကမင်းကြီး၏ သားတော် အရှင်မဟာမဟိန္ဒ မထေရ်မြတ် သည် (သီရိလင်္ကာ) သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာတည်တံ့ရေးအတွက် တာဝန်ပေးခြင်းခံရသည်။ အိန္ဒိယမှ မင်းကြီးသာသနာပြု စေလွှတ်တော် မူခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာပြုကိုးဖွဲ့လုံး သွားလေရာရာ နေရာတိုင်း၌ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ယောနက ဓမ္မရက္ခိတမထေရ်ကဲ့သို့သော ဂရိလူမျိုး များပင် ဗုဒ္ဓဝါဒီ ရဟန်းတော်များ ဖြစ်သွားကြသည်။ ဤသို့အားဖြင့်

အသောကမင်းကြီးသည် သူ၏ ဓမ္မဝိဇယနိုင်ငံတော်အတွက် လောကီ၊
လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော တိုးတက်သော စီမံကိန်းများဖြင့် ပီပြင်စွာ
အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့သောကြောင့် နှောင်းလူတို့အတွက် အလွန်
ပင် စံနမူနာ အတုယူ လေးစား ထိုက်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုး။ ။ သီရိလင်္ကာဆရာတော် ဝါလ်ပိုလာ ရာဟုလာ၏
ပါရဂူ ဒေါက်တာဘွဲ့ အတွက် တင်သွင်းခဲ့သည့်
"သီရိလင်္ကာ ဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်း" ။

ဗုဒ္ဓခေတ်ကြို့ကိုလှေလာခြင်း

ဗုဒ္ဓခေတ်ကြို့ထိုလှေလာခြင်း

လူသားတို့သည် ဤကမ္ဘာမြေပေါ်ဝယ် ဤ၍ဤမျှ ဂဏန်းချ၍ မရေတွက်နိုင်လောက်သော ကာလမှ စတင်၍ အခြေချ နေထိုင်ခဲ့ကြပေသည်။ ထိုသို့ ဤကမ္ဘာမြေကြီးပေါ်ဝယ် အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသော လူသားတို့၏ နေရာဒေသသည်လည်း အမျိုးမျိုးအထွေထွေ ရှိပါသည်။ ထိုဒေသများအနက် အဓိကအားဖြင့် မြတ်ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မမူမီ မဇ္ဈိမဒေသ အခြေအနေ ဗုဒ္ဓခေတ်ကြို့ကို တစေ့တစောင်းအဖြစ် လှေလာတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။ အိန္ဒိယပြည်ကြီး၌ မြတ်ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မမူခင်ကပင် ဘာသာ အယဝါဒ အမျိုးမျိုး အတွေးအခေါ်အထွေထွေ စသည်တို့ ထွန်းကား လျက်ရှိပေသည်။ ဗုဒ္ဓခေတ်ကြို့ကိုလှေလာရာ၌ ယင်းတို့၏ မူလဘူတ ဖြစ်သော အာရိယန် (အရိယာ)Aryan လူမျိုးတို့၏ အကြောင်းကို ဦးစွာ ပထမ လှေလာသင့်ပေသည်။

ဘာသာစကား (ဘာသာ) လူမျိုးများ

ခရစ်မပေါ်မီ သက္ကရာဇ် (၁၇၅၀) နှစ်လောက်က အသားဖြူ နှာတံပေါ်ပေါ် အရပ်ခပ်မြင့်မြင့် လူမျိုးအချို့တို့သည် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၏ အနောက်နှင့် အနောက်မြောက်ဘက် ဒေသတို့မှ (ယခု အီရန်၊ အီရတ်၊ အာဖဂန်နစ္စတန်) အိန္ဒိယပြည်ကြီးထဲသို့ ဝင်ရောက်လာ ခဲ့ကြသည်။ ထိုလူမျိုးတို့သည် မူလတိုင်းရင်းသား အသားမည်း၊ နှာတံတို၊ အရပ်ခပ်ပုံပုံ လူမျိုးများနှင့် မရောနှောအောင် ပိပိတို့လူမျိုးများကို အာရ် (အရိယာ) Aryan လူတော် လူမြတ်ဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုခေတ်ကာလကပင် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၌ အသားအရောင်ခွဲခြားသော လူမျိုးရေးစိတ်ဓာတ်များ ထိုအသားဖြူနှာတံပေါ် အာရိယန်လူမျိုးတို့၌ ပေါ်ပေါက်လျက် ရှိခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ယင်းအသားဖြူ အာရိယန်လူမျိုးတို့က အသားမည်း တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများကို ဒါသ(ဒါသျှ)-ကျွန်ဟူသော အသုံးအနှုံးကို နှိမ့်ချ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြပေသည်။

ဘာသာစကား

ဥရောပနှင့် အာရှဘာသာစကားတို့ကို စနစ်တကျ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြသော အနောက်တိုင်း ဘာသာဗေဒ သုတေသီ ပညာရှင်တို့က ဘာသာတစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်သွယ်လျက်ရှိသော ဂရိလက်တင်ကျူတောက်စ် (Teutonic) ဆလပ် (Slav) ရောမ အိုင်ရေနီယန် (Iranian) သက္ကဋ၊ ပြာကဋ ပါဠိဘာသာစကားတို့ကို စုပေါင်း၍ အင်ဒို-

အာရိယန် (Indo-Aryan Family) ဘာသာမျိုး ဟုလည်းကောင်း၊ အရိယ ဘာသာ ဟူ၍လည်းကောင်း အမည်အမျိုးမျိုး ပေးခဲ့ကြသည်။

အာရှတိုက်သုံး ဘာသာစကားများကို အင်ဒို-အာရိယန်ဘာသာစကားများဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်စမှတ်ပြုခဲ့ကြ၏။ ဥရောပတိုက်သုံး ဂရိ၊ အီတာလျံ၊ ကဲလတစ် (Celtic)၊ ဂျာမန်ဆလပ်စသော ဘာသာစကားများနှင့် အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း ပါသျှ (အီရန်) အိုင်ရေနီယန် စသော အာရှတိုက်သုံး ဘာသာစကားတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ပင်မဘာသာစကား (Family of Language) မှ ဆင်းသက်လာခဲ့သည် ဟုလည်း ပညာရှင်တို့က ဆိုကြ၏။ ထိုဘာသာစကား အားလုံးတို့သည် ဝိဘာတသွယ် ရုပ်ပြောင်း ဘာသာစကားများ (Inflectinal language) ဖြစ်ကြသည်။ အိန္ဒိယပြည်သုံး ဘာသာစကားများကို ဘီစီ(၁၅၀၀) ခန့်လောက်မှစ၍ ပေါ်လာခဲ့သော ဝေဒဘာသာစကားနှင့် သက္ကဋဘာသာတို့ကို သက္ကဋဘာသာမျိုး ဟုလည်းကောင်း၊ ပါဠိ၊ မာဂဓီ၊ အဗ္ဗမာဂဓီ၊ သောရသေနီ၊ မဟာရဋ္ဌီ၊ ပေသာဓီ၊ အပကြိသ စသော ဘာသာစကားတို့ကို ပြာကဋဘာသာမျိုး ဟုလည်းကောင်း၊ အုပ်စုနှစ်ခုခွဲ၍ အမည်ပေးထားကြသည်။ ယင်းအိန္ဒိယပြည်သုံး သက္ကဋ ပြာကဋ ဘာသာဝေါဟာရ သဒ္ဒါဆိုင်ရာတို့သည် အနောက်တိုင်း ဥရောပ လက်တင်ဘာသာစကားများနှင့် အတော်လေးဆင်တူ ရှိကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ အောက်ပါပုံစံများကို လေ့လာခြင်းဖြင့် သိနိုင် ပါသည်။

Father	Paternal	-English
	Pitā	-Pāli
	Padre	-Spanish

	Vater	-German
	Vater	-Dutch
Mother	Maternal	-English
	Matā	-Pāli
	Mutter	-German
	Moder	-Danish,
		-Norwegian,
		-Swedish
	Mader	-Spanish
	Mat	-Russian
	Matr	-Lettish
Brother	fraternal,	-English
	Bhāta	-Pāli
	Bruder	-Germa
	Brater	-Cez
	Brat	-Russian
	Three	Tri-Three
Ti-Tri		-Pāli & Sanskrit
Tri		-Russian
Tres		-Portugese
Tresv		-Italy

	Trois	-France
	Drei	-German
Ten	Decimal	-English
	Dasa	-Pāli
	Desmit	-Lettish
	Desyat	-Russian
	Das	-Hindustandi
	Dah	-Persian
(He)	Is	-English
	Asit	-Sanskrit
	Est	-Greek
	Ist	-Old German
	Jest	-Russian

ထို့အပြင် ကေသရ (Kesara) ပါဠိသက္ကဋပုဒ်၊ ဆီလာ (Caesar) ရောမ အိတလီပုဒ် (Kesara - ကေဠာသရ) ဂျာမန်ပုဒ်၊ ဇာ (Cza) ရုရှားပုဒ်၊ ဤလေးပုဒ်တို့၏ စားလုံးပေါင်းတို့ကို ဘာသာဗေဒနည်း (Philogical Study)နှင့် လေ့လာကြည့်လျှင် တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အချင်းချင်း ဆက်စပ်လျက်ရှိကြောင်းကို ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ကေသရ (တချိန်က အိန္ဒိယသုံး ပါဠိ)၊ ဆီလာ (ရောမ-အိတလီ)၊ ကေဇာ (ကေဠာသရ)၊ ဇာ (Cza) ရုရှား၊ ဤလေးပုဒ်တို့၏ ဗဟို အချက်အချာဖြစ်သော အရပ်ဒေသကို လေ့လာကြည့်သောအခါ ၎င်းဒေသ၌

နေထိုင်ကြသော လူမျိုးတို့၏ နေရင်း အရပ်ဒေသ တို့သည် ရုရှားပြည် တောင်ပိုင်း၊ ကတ်စပီယန် (Caspian) ပင်လယ်တစ်ဝိုက်၊ စတက် (Stepps) နှင့် ပါမီယာ (Pamir)ခေါ်ကုန်းမြင့် ဒေသများ ဖြစ်တန်ရာ သည်ဟု သမိုင်းပညာရှင် သုတေသီများက ယူဆကြပေသည်။ သို့သော် ယင်းဒေသသည် လူသားမျိုးနွယ်တို့ စတင်ပေါက်ဖွားရာ ဒေသဟူ၍ကား မယူဆကြပေ။ အိန္ဒိယပြည်ကြီးသို့ မရောက်မီ အာရိယန်လူမျိုးတို့သည် ဒည (Danube) မြစ်ဝှမ်းဒေသမှ လည်းကောင်း၊ ဗော်လတစ် (Baltic) ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းမှလည်းကောင်း၊ စကင်တင်နေဗီးယား (Scandiavian) ကျွန်းဆွယ်မှ လည်းကောင်း ပြောင်းရွှေ့ လာကြသည်ဟု အမျိုးမျိုးယူဆ ကြလေသည်။

အာရိယန်လူမျိုးတို့အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့် မူတိုင်းမှုအခြေအနေ

ရှေးခေတ် အာရိယန်လူမျိုးတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းသည် ယေဘုယျအားဖြင့် သိုးကျောင်း၊ ဆိတ်ကျောင်းစသော အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ (မြတ်ဗုဒ္ဓ ပွင့်တော်မူသောအခါ ဆိတ်ကျောင်း သား တို့၏ ကျက်စားရာ စားကျက်၌ ပေါက်ရောက်နေသော သစ်ပင်ကို (အဝေါလ) ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်ဟု ခေါ်သည်ကို ထောက်ထားလျှင် ယင်းလူမျိုးတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကို ဗုန်းဆ၍ သိနိုင်ပေ သည်။)

ထိုလူမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏မိသားစုက မွေးမြူထားသော သိုးအုပ်၊ ဆိတ်အုပ်များကို ထိမ်းကျောင်းရင်း စားကျက်ရုံသာ အရပ်ထိုထိုဤဤသို့ လိုက်လံလှည့်လည် ထိမ်းကျောင်းနေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ အစာရေစာ ရွားပါး

လာသည်နှင့်အမျှ တစ်နေရာတည်း၌ မနေကြတော့ဘဲ ရေကြည်ရာ မြက်နုရာ ရွာကြရင်း ၎င်းဆိတ်အုပ်၊ သိုးအုပ်တို့နှင့် အတူမိသားစုတို့ပါ တစ်ပါတည်း တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင် စားသောက် ခဲ့ကြ၏။ အတည် တကျနေထိုင်ကြသော အချို့သော အာရိယန်လူမျိုး များသည် မြေကို ထွန်ယက်၍ မုယောစပါးများကို စိုက်ပျိုးကြကြောင်း သက်သေသာကေများ ရှိပေသည်။ အာရိယန်လူမျိုးတို့သည် စားသောက် ရန်အတွက် မိမိတို့၏ အိမ်မွေးခြံပေါက် သိုး၊ ဆိတ်တို့ကို သတ်စားခြင်း မရှိ။ တောလည်ကာ မုဆိုးလုပ်ငန်းဖြင့်ရသော သားငါးတို့ကိုသာ စား သောက်ကြ ကုန်၏။

နောင်သောအခါ မြင်းနှင့်မြည်းတို့ကို ဝန်တင်ရန်အတွက် အသုံးပြု လာကြသည်။ လော်ပင်နှင့် တိရိစ္ဆာန်တို့၏ သားရေများကို ဖျာအဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဝတ်အထည်အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသုံးပြုလာခဲ့ကြ ၏။ နေထိုင်ရန် အဆောက်အအုံဟူ၍ ပြောပလောက်အောင်မရှိသေး။ မြေကြီး၌ တွင်းတူးပြီး မိုးရာသီနှင့် ဆောင်းရာသီမှာ သစ်ရွက်များ ဖုံးအုပ်မိုးကာ၍ သော်လည်းကောင်း၊ နွေရာသီ၌ မြက်သစ်ရွက်များကို အမိုးအကာပြုလုပ်၍ မြေစိုက်တံများ ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ အစားအသောက်အဖြစ် နို့များ၊ သစ်သီးဝလံများ၊ တောလိုက်၍ရသော သားငါးများကိုလည်းကောင်း၊ အရက်သေစာအဖြစ် ပျားရည်ကို စိမ်ရည် တည်၍ ထားပြီးလျှင် သောက်စားမူးရစ်ကြ၏။ ကြေးနီကို အဖိုးတန် ရွှေငွေ ရတနာကဲ့သို့ အဆင်တန်ဆာ အဖြစ်အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ လေးနှင့် မြားကို တောလိုက်ရန်နှင့် ရန်သူများကို ချေမှုန်းရန် အသုံးပြုကြပြီး ကျောက်ဖြင့်ပြီးသော ပုဆိန်စားလှံများကို နေ့စဉ်သုံး ကိရိယာတန်ဆာ ပလာများ အဖြစ် ဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။

အုပ်ချုပ်ရေး

မြတ်ဗုဒ္ဓ ပွင့်တော်မမူမီ မဂ္ဂိမဒေသ အိန္ဒိယပြည်ကြီး၌ ထိုခေတ် အခါ ပထဝီအနေအထားအရ ပိဋကတ်တော်လာ တိုင်းကြီး (၁၆) တိုင်းရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ (၁) ကာသိ၊ (၂) ကောသလ၊ (၃) အင်္ဂါ၊ (၄) မဂဓ၊ (၅) ဝဇ္ဇီ၊ (၆) မလ္လ၊ (၇) စေတိယ၊ (၈) ဝံသ၊ (၉) ကုရု၊ (၁၀) ပဉ္စလ၊ (၁၁) မစ္ဆ၊ (၁၂) သူရသေန၊ (၁၃) အဿက၊ (၁၄) အဝန္တီ၊ (၁၅) ဂန္ဓာရ၊ (၁၆) ကမ္ဘောဇ တိုင်းတို့ဖြစ်ကြ၏။ ပိဋကတ်တော်များ၌ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ မွေးရပ်မြေ သက္ကတိုင်းကို တိုင်းကြီး (၁၆) အတွင်း၌ သီးခြားထည့်သွင်း ဖော်ပြလေ့ မရှိဘဲ ကောသလတိုင်း၌ ထည့်သွင်း၍ ဖော်ပြလေ့ရှိ၏။ ထိုတိုင်းကြီး (၁၆) တိုင်းတို့၌ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်မှာ ပဒေသရာဇ်စနစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ သမ္မတ (ဒီမိုကရေစီ) စနစ်ဖြင့်လည်းကောင်း အုပ်ချုပ်ရေး နှစ်မျိုးရှိ၏။ သက္ကတိုင်း၊ ဝဇ္ဇီတိုင်း၊ မလ္လတိုင်း တို့သည် ဒီမိုကရေစီ သမ္မတစနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်သော တိုင်းဒေသများဖြစ်ကြ၏။ အချို့သော တိုင်းများ၌ မင်းများသည် တိုင်းသား ပြည်သူတို့အပေါ် အုပ်ချုပ်ရာ၌ အတော်လေးပင် ရက်စက်ဟန်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓပိဋကတ်တော် များ၌ (ရာဇတောဝါ- မင်းဆိုးမင်းညစ် ဘေးအန္တရာယ်မှ လည်းကောင်း) တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သည့်မင်းကို အန္တရာယ် တစ်ပါးအနေဖြင့် ထည့်သွင်း ထားဟန်ရှိ၏။ တိုင်းသူပြည်သား များကို မိမိ၏ရင်ဝယ်ပိုက် သားသွီး များ အနေဖြင့် အုပ်ချုပ်သော မင်းကောင်းမင်းမြတ်များလည်း ရှိပါ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ငါတို့ဘုရင်မင်းမြတ်သည် တိုင်းသားပြည်သူများကို မိမိ၏ရင်ဝယ်ပိုက်ထား သားသွီးများကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ပါစေသတည်းဟု ဆုတောင်းခဲ့ကြသည်ကို ထောက်ဆသောအားဖြင့် ထိုခေတ်အခါမင်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို အထိုက်အလျောက် ခန့်မှန်းနိုင်၏။

ပညာရေး

ပညာရေးမှာမူ ထိုခေတ်အခါကလည်း ကျေနပ်အားရဖွယ်ရှိကြောင်း တွေ့နိုင်၏။ အထက်တန်းလွှာ လူချမ်းသာများသည် မိမိတို့၏ သားသွီး များကို ဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ပြည် ဒီသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးထံ စေလွှတ်၍ ပညာသင်စေယူခဲ့ကြ၏။ ယင်းဆရာကြီးကလည်း မိမိထံမှောက် ပညာရင်နို့ သောက်စို့အားဖြည့်ရန် ရောက်လာသော တပည့်များအား အဋ္ဌာရသ (၁၈)ရပ်သော အတတ်ပညာများကို သင်ကြားပေး၏။ ဆရာကြီးထံ ပညာတော်သင်သွားနိုင်သည့် အထက်တန်းလွှာ ကျောင်းသူ ကျောင်းသား များမှာမူ ခတ္တိယ(မင်းမျိုး)၊ ဗြာဟ္မဏ(ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး)၊ ဝေဿ (သူဌေးသူကြွယ် မျိုး) တ၏ သားသွီးများသာ ဖြစ်ကြလေသည်။

ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးထံ ပညာတော်သင်စေလွှတ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

လူ့အထက်တန်းလွှာများသည် ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးထံ မိမိတို့ ၏သားသွီးများကို ပညာတော်သင်စေလွှတ်ရာ၌ ရည်ရွယ်ချက် သုံးမျိုးရှိ ၏ဟု ဆိုနိုင်၏။

- (၁) နိဂတမာနဒဗ္ဗ- အမျိုးမာန် ဇာတိမာန် စသည် ကျအောင် လည်းကောင်း၊
- (၂) သီတုနက္ခမာဒီ- အအေးအပူစသော ရာသီဥတုဒဏ်များနှင့် လောကဓံများ ခံနိုင်ရည်ရှိအောင်လည်းကောင်း။

လူတန်းစားအလွှာနှင့်အရွယ်သတ်မှတ်ချက်

ရေးခေတ်ကပင် ခတ္တိယ (မင်း)၊ ဗြာဟ္မဏ (ပုဂ္ဂား)၊ ဝေဿ (ကုန်သည်)၊ သုဒ္ဓ(ဒလိဒ္ဓ လူဆင်းရဲ)တို့ဟူ၍ လူတန်းစားအလွှာလေးမျိုး ရှိကြ၏။ သုဒ္ဓ(ဒလိဒ္ဓ လူဆင်းရဲ)ခေါ် အပယ်ခံနင်းပြား လူဆင်းရဲတို့ သည် အောက်တန်းလွှာ လူတန်းစားများဖြစ်ကြပြီး ကျန်သုံးမျိုးသည် အထက် တန်းလွှာ လူတန်းစားများ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းအထက်တန်းလွှာ (၃)မျိုးထဲ၌ အရွယ်သတ်မှတ်ချက်ရှိပြန်သေး၏။ ယင်းအရွယ် သတ်မှတ် ချက်ကို ပါဠိလို အဿမ ဟုခေါ်၏။ မြန်မာလို ကျောင်းသင်္ခမ်း ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ အရွယ်အလိုက် သတ်မှတ်ချက်သည် ကျောင်းသင်္ခမ်း ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ် သိက္ခာနှင့် ပတ်သက်သော သတ်မှတ်ချက်များ ပင်ဖြစ်၏။ အရွယ်ကို လေးပိုင်းခွဲ၍ သတ်မှတ်ထား၏။ ပထမအရွယ်ကို ဗြာဟ္မဇရိယ ဟုခေါ်၏။ ပထမအရွယ်တွင် ဝေဒကျမ်းဂန် သင်ကြား လျက် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ရ၏။ ယင်းအရွယ်ကို ကျောင်းသား အရွယ် ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။ ဒုတိယ အရွယ်ကို ဂဟဋ္ဌ ဟုခေါ်၏။ ယင်းဒုတိယ အရွယ်တွင် (၁) တရားဓမ္မနှင့် အညီ ကျင့်ကြံနေထိုင်ခြင်း (ဓမ္မ)၊ (၂) စီးပွားဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ခြင်း (အတ္ထ)၊ (၃) အိမ်ထောင် ရက်သားပြု၍ အိမ်မှုကိစ္စ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း သားသမီးများနှင့် သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်း နေထိုင်ခြင်း (ကာမ)၊ ယင်းသုံးပါး တို့၌တည်လျက် ယဇ်ပူဇော်ရ၏။ တတိယအရွယ်ကို ဝနပတ္တ ဟုခေါ်၏။ တတိယအရွယ်တွင် မိမိ၏ အိမ်ထောင်တာဝန်ကို ဆက်ခံသူအားလွှဲအပ် ၍ တောရပ်ခိုမှီးကာ တရားဘာဝနာ အားထုတ်ရ၏။ စတုတ္ထအရွယ်ကို သညာသ ဟုလည်းကောင်း 'ဘိက္ခု' ဟုလည်းကောင်းခေါ်၏။ ၎င်းစတုတ္ထ အရွယ်တွင်မူ လူမှုရေး စီးပွားရေးကိစ္စဟူသမျှကို စွန့်လွှတ်၍ ဝိမောက္ခကို မျှော်မှန်းလျက် ရသေ့ရဟန်းပြုကာ တရား ဘာဝနာကိစ္စ

သက်သက်ကိုသာ အားထုတ်ရ၏။ အဆိုပါ အရွယ် လေးပါး တို့တွင် ဝနပတ္တ သညာသဟု သတ်မှတ်ခြင်းသည် အထက်တန်းလွှာ လူတန်းစား (၃)မျိုးနှင့်သာ သက်ဆိုင်၏။ အကယ်၍ အောက်တန်းစား လူဆင်းရဲ များ တရားအားထုတ်လျှင် ထိုနိုင်ငံသည် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက် တတ်၏ ဟု ယုံကြည်လက်ခံထားကြ၏။ ဆင်းရဲသား အောက်တန်းလွှာများ တရား အားမထုတ်နိုင်အောင် ဘုရင်မင်းမြတ်က အမိန့်အာဏာဖြင့် ကြည့်ရှု ကွပ်ကဲသည်ဟူ၏။

စီးပွားရေးအလွှာအမျိုးအစား

စီးပွားရေးနှင့်ပတ်သက်၍ လယ်သမားလူတန်းစား၊ လုပ်ငန်းရှင် လူတန်းစားစသည့် အလွှာအသီးသီးရှိကြ၏။ ယင်းအလွှာအသီးသီး တို့သည် အသင်းအဖွဲ့များအဖြစ် စနစ်တကျ ရှိကြလေသည်။ ထိုအသင်း အဖွဲ့များကို သံယ၊ ဂဏ၊ သေဏီ၊ ပူဂ၊ နိကာယဟု သင့်သလို ခေါ်ဝေါ် ကြောင်းတွေ့ရ၏။ ယင်းအဖွဲ့စည်းများတွင်လည်း အရည်အချင်းရှိသူကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ကြ၏။ ယင်းဥက္ကဋ္ဌကို ပမုခ၊ ဇေဋ္ဌက ဟုလည်း ခေါ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓစာပေ၌ ကမ္မကာရဇေဋ္ဌက (ပန်းဘဲအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ)၊ ဝမ္မကီဇေဋ္ဌက (လက်သမားအသင်းဥက္ကဋ္ဌ)၊ သတ္တဝါဟဇေဋ္ဌက (ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး ဥက္ကဋ္ဌ) စသည်ဖြင့် တွေ့နိုင်၏။

ဘာသာယူဝါဒ

ရှေးခေတ်လူသားတို့သည် ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်း သဘောရှိကြ၏။ ယနေ့ခေတ်လူသားတို့လို အကြောင်းအကျိုး သိပ္ပံနည်းကျ ဆင်ခြင်တွေးတောနိုင်သော အရည်သွေး သိပ်မရှိကြသေး။ ထိုသူ တို့သည် မိမိတို့မသိမမြင်နိုင်သော သဘာဝဓာတ်အရာဝတ္ထုတို့ကို မိမိတို့ လုပ်နိုင်သော အင်အားထက် ပိုလွန်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တန်ခိုး ရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း မှန်းဆပြီး ယင်းတို့ကို အားကိုးအားထား ပြုလာကြ၏။ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေးအတွက် ရာသီဥတုသည် အလွန်အရေးပါသော ကဏ္ဍဖြစ်၏။ ရာသီဥတုကောင်းမွန်ဖို့ ကောင်းကင် နေလျှပ်စစ်ပန်းနွယ် သဘာဝရေမြေ တောတောင်တို့ကို အားကိုး အားထားပြု၍ ကြောက်အားကြီးသဖြင့် ကိုးကွယ်ကြကုန်၏။ ရံဖန်ရံခါ တွင် ထိုသစ်ပင် တောတောင် ရေမြေတို့ကို မိမိတို့အလိုသို့ လိုက်သော အရာများဟူ၍ အသိမှတ်ပြုပြီး ကျေးဇူးတုန်ပြန်သောအားဖြင့် ကြည်ညို လေးစား ပူဇော်အပ်သော အရာများ(ဝါ) စေတီနတ်ကွန်းများ ပြုလုပ်ကာ ကိုးကွယ်လာကြ၏။

ပြောင်းရွှေ့ သွားလာနေထိုင်ကြခြင်း

ရှေးခေတ်အာရိယန် လူမျိုးတို့သည် ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်လာသောအခါ အစာရေစာ ရွားပါးမှုကြောင့် ရေကြည်ရာမြက်နုရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြရ၏။ နေရင်းဒေသ ကက်စပီယန် ပင်လယ်တစ်ဝိုက်မှ အနောက်ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားသော အာရိယန်လူမျိုးတို့သည် ဥရောပတိုက်သား ပြည်သူပြည်သားများ ဖြစ်လာကြသည်ဟူ၏။ ရှေ့ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ သွားသောသူတို့သည် အာရှတိုက်အလယ်နှင့် အနောက်

ပိုင်းသားဖြစ်သော ပါရူ (တိုင်ရေနီယံ)နှင့် အိန္ဒိယ (အာရိယန်) လူမျိုးများ ဖြစ်လာကြ၏။ အရှေ့ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာကြသော အာရိယန်လူမျိုးတို့သည် ခရစ်မပေါ်မီ နှစ်(၂၀၀၀) လောက်တွင် တာကစ္စတန်နယ် အတွင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက် လာကြ၏။ ခရစ်မပေါ်မီ နှစ်(၁၄၀၀) လောက်တွင် နယ်စပ်၌စတင်၍ အခြေစိုက်မိကြပြီဖြစ်၏ ဟုသမိုင်း သုတေသီ ပညာရှင်တို့က ဆိုကြကုန်၏။

အိန္ဒိယ

ကက်စပီယန်ပင်လယ် ဒေသများမှ ပြောင်းရွှေ့လာကြသော အာရိယန် လူမျိုးတို့သည် ယခု အီရန်၊ အီရတ်၊ အာဖဂန်နစ္စတန် နယ်များ၌ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာအောင် နေထိုင်လာခဲ့ကြ၏။ ထိုဒေသ နယ်ပယ်များသည် ကျောက်တောင် သဲကန္တာရ ထူထပ်သဖြင့် ကြီးမားသော ရေပြင်ဟူ၍ မမြင်ဘူးသလောက်ပင်။ ထိုနယ်သားများသည် အိန္ဒိယ အနောက်မြောက် ဒေသကို ကျော်ဖြတ်၍ အာဖဂန်နစ္စတန် တောင်ပိုင်းရှိ ဟိန္ဒူကုသျှ တောင်ကြားလမ်းမှဝင်ပြီး ကဗူးမြစ်ဝှမ်းမှတစ်ဆင့် အိန္ဒိယဘက် ပန်ဂျပ်ပြည်ထဲသို့ ရောက်ရှိလာကြသော အာရိယန်လူမျိုး တို့သည် ကျယ်ပြန့်ကြီးမားသော ယခုအိန္ဒိယမြစ်ကြီးကို တွေ့မြင်ကြရ ပေတော့၏။ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် ဤမျှလောက်ကြီးမားသော မြစ်ရေပြင်ကြီးကို မမြင်ဘူးမတွေ့ဘူးသောကြောင့် အလွန် အံ့မခန်းဖြစ်ရကား သိန္နု၊ သိန္နု (ရေ၊ ရေ) ဟု အာမေဍိတ်သံဖြင့် ဟစ်အော် ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုကို အစွဲပြု၍ ယင်းမြစ် ပြင်ကျယ်ကြီးကို သိန္နုမြစ်ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုခဲ့ကြ၏။ ကာလရွေ့လျောလာသဖြင့် သိန္နုမှ အိန္ဒု (Indus) ဟူသော အမည်ကို ပြောင်းလဲ လာခဲ့၏။ (ဟိန္ဒူဘာသာ

ဟူရာ၌လည်း သိန္နုမှ အိန္နု၊ အိန္နုမှ ဟိန္နုဟု ပြောင်းလဲလာ နိုင်စရာ ရှိသည်။) ပါဠိ-မြန်မာ ပိဋကတ်စာပေတို့၌ ရံဖန်ရံခါ တွေ့ရသော “သိန္နောဆား၊ သိန္နောမြင်း” ဟူသော စကားတို့သည် သိန္နုပုဒ်မှ ဆင်းသက် လာသည့် ထိုဒေသ၌ဖြစ်သော ဆားနှင့် မြင်းတို့ကို ရည်ညွှန်းသော စကားများပင်တည်း။

ဒါသ(ဒါသျှ)-အစေခံ

အာရယန်လူမျိုးတို့သည် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်ကပင် အမဲလိုက် မုဆိုး လုပ်ငန်းတို့ဖြင့် အသက်မွေဝမ်းကြောင်းပြုလာရကား ကိုယ်ကြမ်း စိတ်ကြမ်း-ကြံ့ကုန်၏။ တိုက်ရေးခိုက်ရေး၌ ဝါသနာပါကြ၏။ အာရိယန် လူမျိုးတို့ အိန္ဒိယပြည်ကြီးထဲသို့ ဝင်ရောက် မနေထိုင်ကြသေးမီ ခရစ်နှစ် မပေါ်မီနှစ် ငါးထောင်ခန့်လောက်မှစ၍ အိန္ဒိယမြစ်ဝှမ်း၌ မြို့ပြတည် ထောင်လျက် နေထိုင်ခဲ့ကြသော မိုဟင်ဂျိုဒရိုနှင့် ဟရပပူပြည်သူများ သည် မြို့ကြီးသူများပီပီ လူယဉ်ကျေးသူများ ဖြစ်ကြသဖြင့် ကိုယ်ရော စိတ်ပါ နုညံ့သိမ်မွေ့ကြကုန်၏။ တိုက်ရေးခိုက်ရေး၌ စိတ်အားမထက် သန်ကြ။ အာရိယန်လူမျိုးတို့နှင့် စတုတိုက်သည့် အခါတိုင်း ရှုံးနိမ့်ခဲ့ကြ ၏။ စစ်နိုင်သော အာရိယန်လူမျိုး တို့သည် စစ်ရှုံးတိုင်းရင်းသာများကို ကျေးကျွန်ပြုလျက် မိမိတို့အောက် အဆင်တန်းနိမ့်သော နေရာ၌ထား ကာ ဒါသ(ဒါသျှ)-အစေခံကျေးကျွန် ဟူသော အမည်ကို နှိမ့်ချခေါ်ဝေါ် ခဲ့ကြ၏။

ဝေဒကျမ်းစာများ

“ဝိဒန္တိ ဓမ္မံ ကမ္မံ ဝါ စတေဟိတိ ဝေဒါ” ဟူသည်နှင့်အညီ ဓမ္မ သို့မဟုတ် ရွေးကံကို သိကြောင်း အတတ်ပညာ ဖြစ်သောကြောင့် ဣရု ကဇု သာမ အတတ်ပညာများကို ဝေဒဟုခေါ်၏။ သဒ္ဒါနည်းဖြင့် ဝကို ဝပြု၍ ဗေဒ ဟုလည်းခေါ်ကြ၏။ ကပေါ ဗျာကရဏံ ဇောတိ၊ သတ္ထံ သိက္ခာ နိရုတ္တိစ၊ ဆန္ဒော ဝိစိတိ စေတာနိ၊ ဝေဒဂါနိ ဝဒန္တိဆ။ (အဘိဓာန်ဂါထာ ၁၁၀) နှင့်အညီ ထိုဗေဒ၊ ဝေဒတို့၏ အင်္ဂါအစိတ် အပိုင်းဖြစ်သော ကပ္ပ ဗျာကရဏ စသော(၆)ကျမ်းတို့ကို ဝေဒဂ်(ဗေဒင်) ဟုခေါ်၏။ ထိုဝေဒ တို့သည် အာထဗ္ဗဏနှင့်တကွ လေးပုံရှိသော်လည်း ယင်းအာထဗ္ဗဏ ဝေဒအတတ်ပညာသည် သူတစ်ပါးတို့ကို နှိပ်စက် ကြောင်းမန္တန် ဖြစ်သောကြောင့် သူတော်ကောင်တို့ အသုံးမပြုရကား ဣရု၊ ယဇု၊ သာမ(၃) ပုံကိုသာ ယူ၍ ဝေဒသုံးပုံ (ဗေဒင်သုံးပုံ)ဟု ခေါ်ကြ၏။ ယင်းဝေဒကျမ်းစာများသည် ရာဇုနှစ်ပေါင်းများစွာ အာရိယန် လူမျိုးတို့သည် ဆွေစဉ်မျိုးဆက် စုဆောင်းခဲ့ကြသော ဘုရားရှိခိုးစာ ဓမ္မသီချင်း ဆိုရိုး စကားများ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုအရာများသည် စစ်နိုင် အာရိယန်လူမျိုးတို့ထံမှချည်း ထွက်ပေါ်လာသော အရာများချည်းတော့ မဟုတ်ကြ။ ဒေသခံစစ်ရှုံး ဒါသခေါ် ကျေးကျွန်တို့၏ အယူဝါဒများနှင့် ရောစပ်ပြီး တီထွင်ထား ကြ၏။ ယင်းသည်ပင် အာရိယိုဒြာဗီဒီယန်ဟု ကိုးကွယ်မှုဘာသာ တစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုသို့ပေါင်းစပ်ထားသော အယူဝါဒ ကိုကွယ်မှု အကြောင်း အရာ ဝေဒတို့သည် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၏ ရွေးအကျဆုံးသော စာပေများ ဖြစ်ကြ၏။

ဣရုဝေဒ

ဝေဒကျမ်းဂန်တို့ ပေါ်ပေါက်လာသော သက္ကရာဇ်ကို အတိကျ မသတ်မှတ်နိုင်သေး။ သို့သော် ဣရုဝေဒကို ရှေးအကျဆုံးကျမ်းစာဟု ယူဆနိုင်၏။ ယင်းနောက် ယခုနှင့် သာမဝေဒများ ပေါ်ပေါက်လာပြီး နောက်ဆုံး စတုတ္ထမြောက် အာထဗ္ဗဏဝေဒ ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ဘာသာ စကားအရလည်းကောင်း စာပေအရလည်းကောင်း ဣရုဝေဒသည် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၏ ရှေးအကျဆုံးဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သော်လည်း ခရစ် မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း (၁၀၀၀) လောက်ကစ၍ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဟု ပညာရှင်တို့က ယူဆကြ၏။ ဣရုဝေဒ ထောမီယန္တေ ဒေဝါ တောယာတိ ဣရု ဟူသည်နှင့်အညီ နတ်တို့ကို ချီးမွမ်းထောမနာကြောင်း ဖြစ်သော ကြောင့် ဤဝေဒကို ဣရုဟုခေါ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ ဣရုဝေဒ၏ ဘာသာရေးအရ လုပ်ဆောင်မှုများသည် နတ်ပူဇော် ပသခြင်း၊ ယဇ်ပူဇော် ခြင်း၊ ယင်းတို့နှင့်ဆိုင်သော ဂါထာမန္တရားများကို ရွတ်ဆိုခြင်းများစွာ ဖြစ်၏။ ဤဣရုဝေဒကျမ်းသည် တစ်ခုတည်းသောခေတ်၌ ရေးသားထား သော ကျမ်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ ခေတ်အဆက်ဆက်ကူးပြောင်းပြီး စုဆောင်း လာခဲ့သော ကျမ်းတည်း။ ယင်းဝေဒကျမ်းသည် သမိုင်းလည်းမဟုတ်၊ ကဗျာလည်း မဟုတ်၊ တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အရွယ်အစားခြင်းမတူသော ဆုတောင်းဂါထာ (၁၀၀၇) ပုဒ်ကို စုစည်းထားသော ကျမ်းပင်ဖြစ်၏။ ဂါထာများကို အခန်းကဏ္ဍ စသည်ခွဲထား၍ လင်္ကာအပိုဒ်ပေါင်း (၁၀၆၀၀) ပါရှိသည်ဟူ၏။ ယင်းတို့သည် ပုဏ္ဏားတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံ အရနတ်တို့၏ ကူညီမစ မှိုင်းမရန် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက် အလက်တို့ကို သိကုံးထားသော ကျမ်းစာ များ ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ယဇုဝေဒ

ယဇုန္တေ ပုဇ္ဇန္တေ ဒေဝါ အနေနာတိ ယဇု ဟူသည်နှင့်အညီ နတ်တို့ကို ပူဇော်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ယဇုဟုခေါ်၏။ နတ်တို့ကို ပူဇော်ပသမှု၌ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ ဥပဒေသစည်းကမ်းများကို ပိုမို တင်းကြပ်စေရုံမျှမက ပိုမိုကျယ်ပြန့်စေရန် ပညာရှိပုဏ္ဏားတို့ကပင် ယင်း ယဇုဝေဒကျမ်းကို စီရင်ခဲ့ကြသည်။ နတ်ပူဇော်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရွှပ်ထွေး ပွေလီသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဤကျမ်း၌ စီရင်ထား၏။ ဥပမာ- ယဇ်ပူဇော်ပုံ အမျိုးမျိုး၊ ယဇ်ပူဇော်မည့် နေရာရွေးနည်း၊ ယဇ်တိုင် ရွေးနည်း၊ ယဇ်တိုင် စိုက်နည်း၊ ဂါထာမန္တန်ရွတ်ဖတ်နည်းတို့ ရွှပ်ထွေးပွေလီစွာ ပါဝင်နေ၏။ ယင်းယဇုဝေဒကျမ်းကို ပုဏ္ဏားတို့၏ ယဇ်ပူဇော်နည်း နိဿျည်းကျမ်းဟု လည်းကောင်း၊ ယဇ်မျိုးစုံအဖွင့်ကျမ်း ဟုလည်းကောင်း ဆိုနိုင်၏။

သျာဝေဒ

သောယန္တိ အန္တိ ကရောန္တိ သာယန္တိ ဝါ တန္တိ ကရောန္တိ ပါပမနေနာတိ သာမံ ဟူသော ဝိဂြဟ်ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မကောင်းမှုကို အဆုံးပြုကြောင်း သို့မဟုတ် နည်းပါးသွားအောင် ပြုကြောင်းအတတ်ကို သာမ ဟုခေါ်သည်။ ပုဏ္ဏားတို့သည် ယဇုဝေဒ၌ပါသော လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့်ပင် မရောင့်ရဲ နိုင်ကြဘဲ မိမိတို့၏ တန်းခိုးအချိန်အဝါ ကြီးမားလိုမျှအတွက် ဂါထာမန္တရား အတတ် စသည်များသည် မကောင်း မှုတွေကို ကုန်းဆုံးနည်းပါးစေ သယောင်ယောင် ပြောဆိုကြပြီး ဤသာမဝေဒကို ထပ်ဆင့်ပြီး စီရင်ခဲ့ကြပြန်၏။ ယဇ်ပူဇော်ရာ၌

မှားယွင်းမှု တစ်စုံတစ်ခု မရှိစေဘဲ တိကျ မှန်ကန်စွာ လုပ်နာပြုလုပ်ပါမှ အကျိုးအာနိသင် ရှိကြောင်းကို ဤကျမ်း၌ ဖော်ပြကြကုန်၏။ အမှန် တကယ်အားဖြင့် ဤယုဒနှင့် သာမဝေဒကျမ်းများသည် ကြီးကျယ် ခမ်းနား သော ယဇ်ပုဇော်ပွဲလမ်း သဘင်ကြီးတွေအတွက် ပုဏ္ဏားတို့၏ လုပ်ထုံး လုပ်နည်း အရ လမ်းညွှန်စီရင်ထားခြင်းပင်ဖြစ်၏။

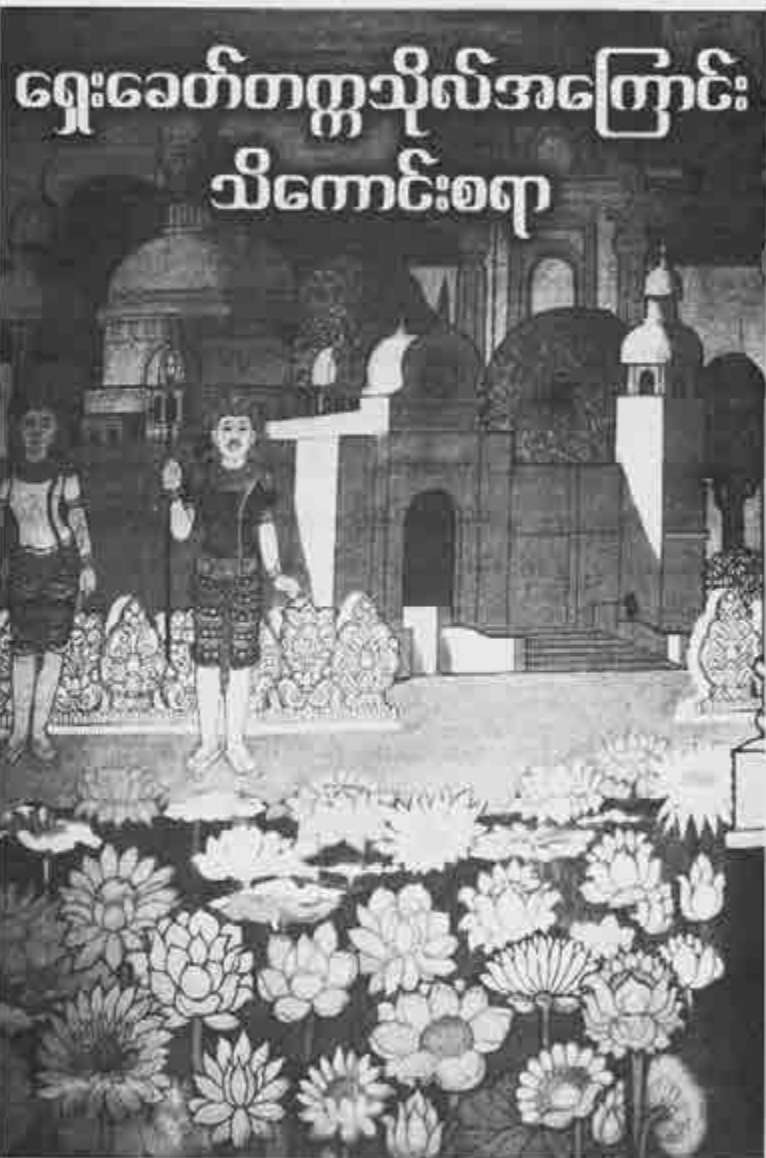
အာထပ္ပဏဝေဒ

"အာထပ္ပဏ ဝေဒေါနာမ အာထပ္ပဏ ဝေဒိကေဟိ ဝိဟိတော ပရပယာတကာရော မန္တော"ဟူသော စကားအရ အထရ်ဗန်(အထပ္ပန်) မည်သော ရသေ့သည် စီရင်အပ်သော သူတပါးတို့ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက် ကြောင်း ဖြစ်သော ဝေဒကျမ်းသည် အာထပ္ပဏဝေဒမည်၏။ ဤကျမ်း၌ ပါသော အကြောင်းအရာများသည် မှော်အတတ် စုံးကဝေအတတ် မျက်လှည့် အတတ် ယနေ့ခေတ်အခေါ် ပယောဂအတတ် စသည်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ ဤအာထပ္ပဏဝေဒကို ဘာသာရေးအမြင်အရ အောက်တန်း ကျသဖြင့် မြင့်မြတ်သော အယူဝါဒီ အထက်တန်းကြသူများက မသုံးမပြု ကြပေ။ ယင်းဝေဒသည် သူတစ်ပါးတို့ကို ဆင်းရဲဒုက္ခပေးရာ ရောက် သော်လည်း ထိုခေတ်က ယင်းဝေဒကို လူအတော်များများ နှစ်သက် လိုက်စားဟန်တူ၏။ ဤဗုဒ္ဓခေတ်တို့ ကိုလေ့လာရာ၌ ဗုဒ္ဓခေတ်ကြိုက နတ်များအကြောင်း ဗြာဟ္မဏတို့၏ အာရညကကျမ်းများ၊ ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများ၊ စာရ်ဝကဝါဒနှင့် တိတ္ထိဆရာကြီး(၆)ယောက်တို့၏ အယူဝါဒ အကြောင်းများကို တစေ့တစောင်း တင်ပြသင့်သော်လည်း ကျယ်ဝန်း သွားမည် စိုးသောကြောင့် ချန်လှပ်၍ထားခဲ့၏။ သို့ဖြင့်ပါ၍ မြတ်ဗုဒ္ဓ မပွင့်ပေါ်မီ ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၌ ဘာသာ

အယူဝါဒ အမျိုးမျိုး၊ ယုံကြည်မှုအမျိုးမျိုး၊ တွေးခေါ်မှုအထွေထွေ ပေါ်ပေါက် ခဲ့သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ လူသားတို့သည်လည်း ခေတ် အဆက်ဆက်ကပင် မိမိတို့၏ ဘဝလွတ်မြောက်ရေး ဝိမောက္ခအတွက် ဘာသာ အယူဝါဒအလိုက် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ခဲ့ကြသည်ကို လေ့လာ တွေ့ရှိရပေသည်။

မှတ်ချက်။

။၂ဝဝ၆ ခုနှစ် သီတဂူကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်က ထုတ်ဝေခဲ့သည့် ဓမ္မအသံ (The Voice of Dhamma) နှစ်ပတ်လည် မဂ္ဂဇင်းမှ မိမိ၏ ဆောင်းပါးကို ပြန်လည်ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ရှေးခေတ်တက္ကသိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

ရှေးခေတ်ကာလ မဇ္ဈိမဒေသ၌ ဘာသာရပ်အမျိုးမျိုး ပညာရပ် အမျိုးမျိုး ဗဟုသုတ အထွေထွေကို သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့သည့် တက္ကသိုလ် ကျောင်းတော်ကြီး နှစ်ခုရှိ၏။ ထိုတွင် တစ်ခုမှာ ဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ဖြစ်ပြီး အခြားတစ်ခုမှာ မာဂဇတိုင်း နာလန္ဒာမြို့ တွင် ပထမကုမာရ ဂုပ္ပတမင်းမှစ၍ ဟာသျှမင်း၊ ပါလမင်း၊ အဆက်ဆက် တို့က ခိုးမြှင့်ထောက်ပံ့ခဲ့သော နာလန္ဒာမြို့ တက္ကသိုလ်ကြီးတို့ ဖြစ်ပေ သည်။

ယင်းနာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီးသည် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၄၀၀ကျော် ၅၀၀ခန့်အတွင်းက ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ ဂန္ဓာရတိုင်းရှိ တက္ကသိုလ်ကြီး မှာ ပန်ဂျပ်ပြည်နယ် ရာဇပတ္တမြို့ (ယခု ပါကစ္စတန်မြောက်ပိုင်း) ၌

တည်ရှိ၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏မြို့တော် နယူးဒေလီမှ မိုင်ပေါင်း ၄၉၇ ခန့်ကွာဝေး၏။ ၎င်းတက္ကသိုလ်ကြီးကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၄၀၀ ကျော် လောက်က ကနိသျှမင်းက စတင် တည်ထောင်သည်ဟု သိရ၏။ ထို့နောက် ဂုတ္တမင်းများက ဆက်လက်၍ တာဝန်ယူပြီး ထိမ်းသိမ်း စောင့်ရှောက်လာခဲ့ကြသည်။ ထိုဂုတ္တမင်းများ လက်ထက်၌ ဗြဟ္မဏဘာသာ ကိုးကွယ်သူ များလာသောကြောင့် ဗြဟ္မဏကျမ်းဟောင်းများကို ပြန်လည် ဖော်ထုတ်လာခဲ့ကြ၏။ မနုဓမ္မသတ်ကိုလည်း စနစ်တကျ ပြုစုခဲ့ကြ၏။ သက္ကတစာပေနှင့် ကာလီဒါသ ဆရာ၏ ကဗျာကျမ်းများ နှင့် ပြဇာတ်များကိုပါ ဖော်ထုတ် လာကြ၏။ နက္ခတ်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ သချာ်ကျမ်းများနှင့် တကွ အခြားလက်မှု ဝိသုကာပညာရပ်များ၊ ကျောက်ဆစ် ပညာရပ်များ၊ နံရံဆေးရေး ပန်းချီ ပညာရပ်များကိုလည်း လေ့လာဖော်ထုတ်ခဲ့ကြ၏။

မာဂဓတိုင်းအတွင်းရှိ ရှေးဟောင်းနာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီးသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပထမဆုံးသော ဗုဒ္ဓဘာသာတက္ကသိုလ်ကြီးများ၏ ရှေ့ပြေး တက္ကသိုလ်ကြီးပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤတက္ကသိုလ်ကြီးကို မဟာယာန ရဟန်း တော်ကြီး နာဂဓနက စတင်တည်ထောင်ပြီး ယင်းခေတ် ကနိသျှမင်း၊ ဂုတ်ပတမင်းတို့က ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ထောက်ပံ့ကာ အေဒီ ၅-ရာစုမှ ၁၂-ရာစု လောက်အထိ နှစ်ပေါင်း၇၀၀လောက် ဗုဒ္ဓစာပေများကို ကမ္ဘာမှာ ပြန့်ဖြူးခဲ့သည်။ အေဒီ ၁၂ရာစု (အေဒီ ၁၁၉၇) ခုတွင် တိုင်းတစ်ပါး တူရကီ မူစလင်တို့ ယင်းရှေးဟောင်း နာလန္ဒာတက္ကသိုလ် ကြီးကို ဖျက်ဆီး၊ ရဟန်းပေါင်း မြောက်များစွာကို သတ်ပစ်ခဲ့ကြောင်း နာလန္ဒာသမိုင်းက ဆိုထားသည်ကို လေ့လာသိရှိရ၏။ ယင်းရှေးဟောင်း နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ် ကြီး၌ စာသင်ခန်းပေါင်း တစ်ရာကျော်ခန့်ရှိပြီး စာသင်သားပေါင်း တစ်သောင်းကျော် (အချို့အဆိုအရ တသိန်းခန့်)

နေနိုင်သည်ဟုဆို၏။ ကထိကရဟန်းတော်ပေါင်း တစ်ထောင်ငါးရာကျော် ခန့် ရှိသည်ဟုဆို၏။

ကျောင်းသားများမှာ အများအားဖြင့် အပြည်ပြည်မှ လာရောက် သင်ကြားကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်များပင် ဖြစ်ကြ၏။ တရုတ် ခရီးသွား နာမည်ကျော် ရဟန်းတော် ဟူယင်စန်သည်ပင် ဤနာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီး၌ ပညာသင်ကာ ဟေတုဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသည်ဟု သမိုင်းက ဆိုပါသည်။ ယင်းရှေးခေတ် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး၌ အဓိကအားဖြင့် ပါဠိဘာသာနှင့် ဝေဒပညာကို သင်ကြားပို့ချပေး၏။ ကမ္ဘာ့ပထမဆုံး ကမ္ဘာကျော် ပါဏိနီ သဒ္ဒါကျမ်းကြီးသည်လည်း ယင်းရှေးဟောင်း နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီးမှ ပေါ်ထွက်လာခဲ့၏။ ရှေးခေတ် ဝိက္ကမသီလတက္ကသိုလ်၊ သြဒန္တပူရိတက္ကသိုလ်ကြီး တို့သည်လည်း ဤရှေးဟောင်း နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ် အဖွဲ့များပင် ဖြစ်ကြသည်။

ရှေးခေတ် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး၏ ကျောင်းတော်ရာကို မြေအောက်မှ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနက တူးဖော်ထား သဖြင့် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် ကြီးမားလှသော လက်ကျန်မြေအောက် အဆောက်အဦးကြီးများကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံ ပေါင်းစုံမှ ဘုရားဖူးခရီးသည်များ နှစ်စဉ်မပြတ်လာရောက် လေ့လာ ကြည့်ရှု ကြသောကြောင့် အိန္ဒိယအဖို့ မီးခိုးတိတ်ဝင်ငွေများ သောက် သောက်လဲ ရရှိခဲ့သည်ဟု သိရပေသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၉-၁၀-၁၁ ရက်နေ့များက မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး မဟာပါသာဏ လှိုက်ဂူတော်ကြီးအတွင်း၌ ကျင်းပသည့် ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ ထိပ်သီးညီလာခံကြီး၌ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ် အသစ်မှ ဒါရိုက်တာနှင့် အဖိုပတိ (Director and Vice

Chanecellor) ဒေါက်တာ အာ ပန် (Dr. R. Panth) က ရွေးဟောင်း နာလနာ တက္ကသိုလ်ကြီး၏ ပုံရိပ်ကို စလိုက်ရှိုးဖြင့် ပြသခဲ့ပေ၏။

ဤနေရာ၌ တက္ကသိုလ်ဟူသော ဝေါဟာရကို သိသင့်လှပေ၏။ စာရေးသူ လက်လှမ်းမီသမျှ တင်ပြပါဦးမည်။ ယင်းတက္ကသိုလ်ဟူသော မြန်မာဝေါဟာရသည် ပါဠိနည်း၊ သက္ကဋနည်းတို့မှဆင်းသက်လာသော ဝေါဟာရဖြစ်ပေသည်။ တက္ကသိုလ်ဆိုသည်မှာ တတ်သင့်တတ်ထိုက် သော ပညာရပ်အမျိုးမျိုး ဝဟုသုတအထွေထွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်စွာ ကြံစည်တွေးတောခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်း၊ တီထွင်ဖန်တီးခြင်း၊ လေ့လာပြုစုခြင်း၊ အယုတ်အလျော့မရှိ အပြီးတိုင် တစ်ဘက်ကမ်း ရောက် ပါရဂူဂုဏ်မြောက်အောင် သင်ယူဖြည့်စွက်ခြင်း၊ အမွမ်းတင် အချောသပ်ပေး သည့်ဌာန၊ ယောက်ျားတို့ တတ်သင့်တတ်ထိုက်သော အဋ္ဌာရသတစ်ဆယ့် ရှစ်ရပ်သော ပညာရပ်များကို ဖြည့်ဆည်းသင်ယူ လေ့လာရာ ဌာနဖြစ်၍ မာဂဓ ပါဠိဘာသာအားဖြင့် တက္ကသီလာ (တက္ကသိုလ်) ဟူ၍ခေါ်၏။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွင် ဆရာဆရာမများက သင်ကြားပို့ချသော ပညာရပ်များကို ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများက မိမိတို့ ဉာဏ်စွမ်း ရှိသလောက် တီထွင်ကြံဆ၍ ပညာတိုးပွားလာသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ယခုအခါ၌တက္ကသိုလ်ဟုခေါ်ကြသည်မှာ ဤအဓိပ္ပါယ်ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သက္ကဋနည်းအားဖြင့် တက္ကသိုလ်ဟုခေါ်နိုင်၏။ တက္က ပုဒ်ကား သေးငယ်အောင် ထုခွဲရိုက်ချေခြင်း၊ ရွေ့ခြင်း၊ အနက်ဟော၊ သိလာ ပုဒ်ကား ကျောက်ခဲ အနက် ဟောသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သန္တုမြစ်ကမ်း အနီးအပါး၌ တည်ထောင်ဖန်ဆင်းသော မြို့ဖြစ်သောကြောင့် ရေဘေး အတွက် စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်ရကား မြေသားခိုင်ခန့်အောင်ထားလျက်

၎င်းရေဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်နိုင်ရန် ကျောက်ခဲ သေးသေးလေး များကို ကွန်ကရက်ထုရိုက်၍ ထိုမြို့ကို တည်ထောင် ဖန်ဆင်းထားသည် ဟု ဆိုနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျောက်ဆစ် အတတ်ပညာ ဖြင့် ကျောက်ခဲ၊ ကျောက်တုံးများကို ထုလုပ်ရာ၊ ရွှေရာ၊ ဆစ်ရာဌာန (မြို့)ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ယင်းကို အစွဲပြု၍ ပညာသင်ရာ ယခုခေတ်ခေါ် တက္ကသိုလ်ကို သက္ကဋနည်းအားဖြင့် တက္ကသိုလ် ဟုခေါ်နိုင်ပေသည်။ ပါဠိပုဒ် တက္ကသီလာ (မြန်မာလို တက္ကသိုလ်) သက္ကဋပုဒ် တက္ကသိုလ် (မြန်မာလို တက္ကသိုလ်)မှာ အဓိပ္ပါယ် အတူတူပင်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာအလင်္ကာစာပေတို့၌ 'ပညာနဂိုရ်၊ တက္ကသိုလ်တွင်၊ လိုလို သမျှ မှုကိုစွကို' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ပညာသင်ချေ၊ ငါတစေ၍၊ မနေ ရောက်လို၊ တက္ကသိုလ်ဟု၊ လူခိုလ်ခေါ်ရာ၊ ထိုပြည်မှာဝယ်' ဟူ၍ လည်းကောင်း တွေ့ရ၏။ ထို့အပြင် ယူနီဇာစတီ ကျောင်းကိုလည်း တက္ကသိုလ် ဟုခေါ်ဆိုသည်ကို တွေ့ရ၏။ ပညာရှင်ဆရာကြီးများကိုလည်း တက္ကသိုလ်ဟု သုံးနှုန်းထားသည်ကိုတွေ့ရသေး၏။ 'ပညာရှိတက္ကသိုလ်၊ ဝိဇ္ဇာစိုရ်တစ်ဆူ (ကုံး ၃၅)၊ ဆရာဘုန်းမိုး၊ တက္ကသိုလ်ကမျှ၊ ကြံမရဘဲ၊ (ဗန္ဓ ၅၅)၊ ကံငယ်သည် အခါကို၊ ပညာရှိတက္ကသိုလ်၊ မင်းမဟော် ပုဂ္ဂိုလ်မှ၊ အဖိုးသို့ ထွက်ပြေး၍ အရေးသစ်ကြံရ၏။ (ပုည-၁/၇၂) ဤသို့ စသည်ဖြင့် တက္ကသိုလ်၏အဓိပ္ပါယ် အသုံးနှုန်းအမျိုးမျိုး ဖွင့်ဆို ထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဗုဒ္ဓခေတ်တွင်လည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းတော်ကြီးများ ထင်ရှား ရှိခဲ့၏။ သမားတော်ကြီး ဒေါက်တာဝိဝက (ဝိ ၃ ၊ ၃၇၉) ၊ အင်္ဂုလိမာလ (မ ၂ ၊ ၃၀၁) ၊ ပဉ္စာဝုဓမင်းသား (ဇာတ်၊ ၄ ၁ ၊ ၂၉၀) ၊ သာဝတ္ထိပြည် မဟာ ကောသလမင်းကြီး၏ သားတော် ပသေနဒီ ကောသလမင်းသား၊

ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆာဗီမင်း၏ သားတော် မဟာလိစ္ဆာဗီမင်းသား၊ ကုသိနာရုံ ပြည် မလ္လာမင်း၏ သားတော် ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးတို့သည် တက္ကသိုလ် ကျောင်းဆင်း၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ အဖြစ်ဖြင့် ကျော်ကြားခဲ့ ပေသည်။ ဘုရားပွင့် တော်မမူသောခင်က ဘုရားလောင်း သင်္ခပုဏ္ဏားနှင့် သားတော်ဖြစ်သူ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်း သုသီမလုလင်တို့သည် တက္ကသိုလ်ပြည်သားများ ဖြစ်ကြသည်ကို ပိဋကတ်စာပေတို့၌ တွေ့နိုင် ၏။ (ခုဒ္ဒက၊ ၄ ၁၆၆)။

တက္ကသိုလ် ဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီးသည် ရှေးခေတ်အဋ္ဌာရသ ပညာရပ်တို့ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမှ မင်းညီမင်းသား၊ သူဌေးပုဏ္ဏား များအား ပါရဂူဘွဲ့ရနိုင်အောင် သင်ပေးခဲ့၏။ ထိုအတူပင် ခရစ်နှစ် ၄၀၀ လောက်က စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည် ဂန္ဓရတိုင်းရှိ တက္ကသိုလ်ကြီး မှာလည်း မင်းညီမင်းသား သူဌေးသား၊ ပုဏ္ဏားများသာ လာရောက် ပညာဆည်းပူးနိုင်ကြ၏။ သီဟိုဠ်၊ သုဝဏ္ဏဘူမိတရုတ်၊ ကိုးရီးယား၊ မာလာယု၊ ယိုးဒယား၊ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းနယ်များမှ ကျောင်းသားများ လည်း ပညာလာရောက်သင်ကြားကြ၏။ ယင်းတက္ကသိုလ်တွင် ရှေးဟောင်း ဂရိကျောက်ဆစ် အနုပညာ ဝိသုကာပညာ၊ ဂဏန်းသင်္ချာပညာ၊ လေးမြား အတတ်၊ စစ်ဗျူဟာ အတတ်စသည်ဖြင့် မြောက်များစွာသော အတတ် ပညာမျိုးစုံတို့ကိုလည်း သင်ကြားပို့ချပေး၏။ (နာလန္ဒာရှေးဟောင်း ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်ကြီး မှာလည်း အလားတူပင်တည်း)။

အထူးသဖြင့် ရှေးတက္ကသိုလ်များ၌ သင်ကြားပေးသည့် ပညာရပ် များမှာ အဋ္ဌာရသ လောကီပညာရပ်များသာ ဖြစ်ပေသည်။ မသင်မနေရ ဘာသာရပ်များ ဖြစ်ပေသည်။ အနည်းဆုံး အထူးအလေးထား၍ သင်ယူ ရမည့် အတတ်ပညာ ခြောက်မျိုးကို မသင်မနေရ ဘာသာရပ်

(Compulsory Subjects)အဖြစ် သတ်မှတ်ထား၏။ မည်သည့် ဘာသာရပ်များဟု အတိကျ ဆိုမထားသော်လည်း သင့်တော်သည့် ဘာသာရပ် ခြောက်မျိုး ဖြစ်နိုင်၏။ (Optional Subjects) စိတ်ကြိုက် သို့မဟုတ် ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ဘာသာရပ်အဖြစ်ဖြင့် ကလာအတတ်ငယ် (၁၀) မျိုး သင်ကြားရသည်ဟု ဆို၏။ ကလာအတတ်ပညာရပ်(၆၄) ခုကို သာမညဘာသာရပ်ဟု သတ်မှတ်ထား၏။ ကလာ (၆၄) ခုကို အဘိဓာန် နိဿယသစ်(အဘယာမု-နာ ၁၉၉) ရှု။

တက္ကသိုလ်စာသင်နှစ်မှာ ကန့်သတ်ချက်မရှိ မိမိတို့စိတ်ကြိုက် ပညာပြည့်ဝ နှလုံးလှသည်အထိ လေ့လာသင်ယူနိုင်၏။ ရှေးခေတ် တက္ကသိုလ် ကြီးများ၌ သင်ကြားပေးသော အဋ္ဌာရသ အဓိကဘာသာရပ် (၁၈) ခုတို့ကို ဗဟုသုတဖြစ်စေရန် အောက်ပါအတိုင်း တင်ပြအပ်ပေ သည်။

- ၁။ သုတိဝေဒ ဘာသာရပ် - ယင်းဘာသာရပ်မှာ ဣရု၊ ယဇု၊ သာမ ဟူသော ဝေဒသုံးကျမ်းနှင့် နောက်တိုး အာထဗ္ဗဏ ဝေဒကျမ်း အတတ် ဟူသော ဝေဒလေးပုံ ပင်ဖြစ်၏။
- ၂။ သမိတိ ကမ္ဘာ့ ဥပဒေဘာသာ- ယင်းမှာ ဗြဟ္မာကြီး၏ ဟောကြား ချက်များမှ လူသားဆရာတို့မှတ်မိသမျှ ရေးသားထားအပ်သော မနုဓမ္မသတ် စသော ကျမ်းအတတ်များနှင့် ကမ္ဘာသူ၊ ကမ္ဘာသားတို့ စောင့်စည်းအပ်၊ ရွှောင်ကြည်အပ်၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်အပ်သော ဥပဒေအားလုံး၊ ထုံးတမ်း စဉ်လာပြဋ္ဌာန်းမှု၊ တရားစီရင်မှု၊ စီရင်ဖြတ်ထုံးများကို သင်ကြားပေးနေသော အတတ်ဖြစ်သည်။

(ယခုခေတ် တက္ကသိုလ်များ၌ သင်ကြားပေးနေသော Law ခေါ် ဥပဒေဘာသာရပ်နှင့် တူ၏။)

၃။ သင်္ချာဘာသာရပ်- ယင်းမှာ အတွေးအခေါ် ပရမတ္ထ သဘောတရား နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၏ သရုပ်သဘောကိုပြဆိုသော သင်္ချာအဘိဓမ္မာ အတတ်ပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းသင်္ချာအဘိဓမ္မာကို ကပိလရသေ့က တည် ထောင်သည်ဟူ၏။ (ယခုအခါ Biology နှင့် တူတန်ရာ၏။ ဂဏန်းသင်္ချာတော့ မဟုတ်သေး။)

၄။ ယောဂအဘိဓမ္မာ ဘာသာရပ်- ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီး၏ ဇီဝအတ္တနှင့် ပေါင်းဆုံနိုင်ရန် ကျင့်ကြံနည်း သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ပေသည်။ ၎င်းကျင့်ကြံနည်းအရ အိုမှု၊ နာမှုကို အထိုက်အလျှောက် တားဆီး နိုင်ပြီး အသက်ရှည်အောင်၊ ပြန်လည်ရူပျီအောင်လုပ်သည် (Rejuvenation) အတတ်ပင်ဖြစ်သည်။

၅။ နိတိဘာသာရပ်- နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးကို ညွှန်ပြသော ရာဇနီတိ၊ အမျိုးလေးပါးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုကိုညွှန်ပြသော လောကနိတိ၊ အကျင့် သိက္ခာကိုညွှန်ပြသော ဓမ္မနိတိ စသောကျမ်းအတတ်များ ပင်တည်း။ (ယခု အခါ Elementary Civiles) ပြည်သူ့နိတိ လူမှုရေး အတတ် များနှင့် တူမည်ထင်၏။)

၆။ ဝိသေသိကခေါ် အဘိဓမ္မာဘာသာရပ်- အမြဲတည်တံ့၍ အရာအား လုံးတို့ထက် ထူးခြားသော ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ အာကာသ၊ ဒီသာ၊ အတ္တ၊ မနဟူသော ပရမတ္ထတရား ကိုးမျိုးကို ခွဲခြားသိမြင်ခြင်းအားဖြင့် သစ္စာဉာဏ်ကို ဖော်ပြသည်။ ဖော်ပြပါ

ပရမတ္ထတရားတို့ကို အကျမြူဓာတ်မှုန်တို့ ပေါင်းဆုံနေခြင်း ကြောင့် သတ္တဝါလောက ဖြစ်တည်နေပုံကိုပြသော အတတ်ပင် ဖြစ်သည်။ (ယခုအခါ Physics ရူပဗေဒပညာနှင့် တူမည်ထင်၏။)

၇။ ဂဏိကဘာသာရပ်- ဂဏန်းဖြင့်တွက်ချက်ရသော ဂဏန်းသင်္ချာ၊ အက္ခရာဖြင့် တွက်ချက်အပ်သော အက္ခရာသင်္ချာ၊ အရေးအကြောင်း ဖြင့် တွက်ချက်အပ်သော လေခသင်္ချာအတတ်ပင်တည်း။ (ယခုအခါ တက္ကသိုလ်များ ၌ သင်ကြားနေသော Mathematic, Geometry တို့နှင့် တူမည်ထင်၏။)

၈။ ဂန္ဓဗ္ဗဘာသာရပ်- ဤအတတ်သည် အဆို၊ အက၊ အတီး၊ အမှုတ် အနုပညာများကို ဆိုလို၏။ (ယခုအခါ Music and Dancing) ပန်တျာ ကျောင်းပညာရပ်များ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

၉။ တိကိစ္စဘာသာရပ်- စရက၊ သုဿုတ၊ ဘာဝပ္ပကာသစသော ဆေးကျမ်း အတတ်ပညာရပ်များတည်း။ (ယခုအခါ၌ ဆေး တက္ကသိုလ်များ၌ ဆေးပညာရပ် အမျိုးမျိုးနှင့် တူပေ၏။)

၁၀။ ဓနုဗ္ဗေဒဘာသာရပ်- ယင်းဘာသာရပ်မှာ လင်းလေး၊ ဒူးလေး၊ လောက်လေး၊ စသော လေး-မြား အတတ်မျိုးပင်တည်း။ (ယခုအခါ စစ်သင်တန်း ဗိုလ်လောင်းသင်တန်းကျောင်းများ၌ သင်ကြားပေး နေသော သေနတ်ပစ် စသော အတတ်မျိုးနှင့်တူနိုင်၏။) ရှေးခေတ်က မြားရေးကြီး လေးမျိုး၊ မြားရေးငယ် ဆယ့်နှစ်မျိုး ရှိသည်ဟူ၏။

၁၁။ ပုရာဏဘာသာရပ်- ယင်းမှာ ရှေးဟောင်းကမ္ဘာ အဖြစ်သနစ်၊ အခြင်းအရာ အစုံအလင် ပါရှိသည့် ပုရာဏကျမ်း ၁၈ကျမ်းလာ အတတ်များပင်တည်း။ ၎င်းအတတ်မှာ ဗျတ္တပဋိပလရီ၍ လူသူ လေးပါး အလယ်၌ ယုတ္တိ ယုတ္တာဖြင့် ရှေးဟောင်းပုံပြင်၊ စကားပုံ၊ ပဟေဠိ၊ စကားထာ စသည်တို့ကို ကိုးကား၍ စကားဟော၊ စကားပြော၊ တရားဟောပြောကောင်းသော အတတ်မျိုးတည်း။ (Oratory ခေါ်ဟောပြောမှု အတတ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။)

၁၂။ ဣတိဟာသ ဘာသာရပ်- ယင်းသည် "ဤသို့ဖြစ်သတတ်"ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိသော မဟာဘာရတစသော ရာဇဝင်ပုံပြင်နိပါတ်နှင့် ရှေးစကားများကို ပြဆိုသောအတတ်များ၊ စကားစစ်ထိုးမှု (Retort) အတတ်ပညာရပ်များ ပါဝင်သော အတတ်ပညာမျိုး ဖြစ်သည်။

၁၃။ ဇောတိသ ဘာသာရပ်- သူရယသိဒ္ဓန္တစသော ကျမ်းများ၌လာသော နက္ခတ်၊ ဂြိုဟ်နေ၊ ဂြိုဟ်သွားလာတို့ကိုကြည့်ပြီး အနာဂတ်ဖြစ်လတ္တံ့ သည်ကို ကြိုတင် ဟောကိန်းထုတ်သော အတတ်၊ မိုးလေဝသ ကောင်းမည်၊ ဆိုးမည်၊ ဆန်ရေစပါးကောက်ပဲသီးနှံများ ပေါများ ဖြစ်ထွန်းမည် စသည်ကိုဟောပြော တွက်ချက်သော အတတ်တည်း။ (ယခုအခါ Astrology အတတ်မျိုးကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။)

၁၄။ မာယာဘာသာရပ်- ယင်းသည် ဘေဒုပါယ် ဒဏ္ဍပါယ် မာယာပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် အသက်ဘေး စသည်တို့မှ လွတ်အောင် ဖန်တီးသော အတတ်ပင်တည်း။ (ယခုအခါ Strategy or Tactic မဟာဗျူဟာ အတတ်မျိုး ဆိုလိုဟန် တူသည်။)

၁၅။ တက္ကဗေဒခေါ်သည့် ဟေတုပိဇ္ဇာဘာသာရပ်- အကြောင်းအကျိုး ဆင်ခြင်တုံတရားဆိုင်ရာ ပညာရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ အချို့ပညာရှင်တို့ က "ကေတု ဘာသာရပ်"ဟုဆိုကြ၏။ ကေတုသဒ္ဓါသည် ကိတ်ဂြိုဟ် ဘောမ ကိတ်စသော အဓိပ္ပါယ်ကို တွက်ချက်ပြသော ဘာသာရပ် ကို ဟောသည်ဟုဆို၏။ ယင်းသည် ဇောတိသ ဘာသာရပ်၌ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်၍ ပုနရတ္ထိ ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏။ အချို့ပညာရှင်တို့က ကေတုဘာသာ ရပ်ဟုကြံ၍ အလင်္ကာကျမ်း အတတ်ဟုဆို၏။ မုဒ္ဓဇ ကေဠာဘ သဒ္ဓါသည်သာ အလင်္ကာကျမ်းဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်၍ ဒန္တဇ ကေတုဘ သဒ္ဓါသည် မိုးတိမ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ထွက်ရကား ဤ နေရာနှင့် အလှမ်းကွာဝေးသောကြောင့် ဟေတုဘာသာရပ်သည် သာ ဤနေရာ၌ သင့်မြတ်လှ၏။ တရုတ်ရဟန်းတော် ဟီယန်ဆင် (ဟူယင်စန်)သည် ရှေးဟောင်း နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး၌ ပညာ သင်ယူစဉ် သင်ယူရသော ဘာသာရပ်တို့တွင် ဤဟေတုပိဇ္ဇာ ခေါ် တက္ကဗေဒပညာတစ်ရပ် ပါဝင်ကြောင်း မှတ်တမ်းများတွင် တွေ့ရ၏။ တချို့ဆရာတို့က သံခင်းတမန်ခင်းအတတ် သံတမန်ရေးရာ အတတ် ဟု ဆိုကြသေး၏။ (ယခုခေတ် နိုင်ငံရေးသင်တန်းများ၌ သင်ကြား ပေးသော အတတ်များကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။)

၁၆။ မန္တဘာသာရပ်- ယင်းသည် ဂါထာမန္တန် မန်းမှုတ်မှု သရဇ္ဈယ်မှု အတတ် နတ်များ ချစ်ကြည်လာအောင် ယစ်ပူဇော်နည်း သရဇ္ဈယ်မှု အတတ်ပင်တည်း။

၁၇။ ယုဒ္ဓဘာသာရပ်- ၎င်းသည် စစ်ရေးစစ်ရာ စစ်ဗျူဟာအတတ်များ ပင် တည်း။ (ယနေ့ခေတ်စစ်ဗိုလ်လောင်း သင်တန်းကျောင်းများ၌ သင်ကြားပေးနေသော စစ်မဟာဗျူဟာ အတတ်မျိုးပင်တည်း။)

၁၈။ ဆန္ဒဘာသာရပ်။ ယင်းဘာသာရပ်သည် ဆန်းဂိုဏ်း ကိုက်ညီအောင်
ဌာန၊ ကရုဏ်း၊ ပယတ် အနေအထားမှန်ကန်အောင် စနစ်တကျ
သင်ပေးသော ဆန်းကျမ်း အတတ်ပင်တည်း။ (ယခုအခါ
Linguistic ခေါ်ဘာသာဗေဒ၊ အက္ခရာဗေဒ စသည်တို့နှင့်
တူနိုင်သည်။)

ဤသည်တို့ကား ရှေးခေတ်ဗုဒ္ဓဓမ္မတက္ကသိုလ်များ၏ သင်ရိုး
ညွှန်းတမ်းအဖြစ်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဘာသာရပ်များပင်ဖြစ်ပါသည်။

အဟောင်းအဟောင်းတို့၏ နေရာ၌ အသစ်အသစ်တို့ နေရာ
ယူမြဲ ဖြစ်ရာ ပြောင်းလဲမှုနိယာမသဘောအရ ခေတ်ဟောင်းမှသည်
ခေတ်သစ်ဆီသို့ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ဖြတ်သန်းခဲ့ရ၏။ ရှေးခေတ် နာမည်
ကျော် ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်များ ပျောက်ကွယ်ကြ၍ ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်၊ ဓမ္မ
တက္ကသိုလ်၊ သံဃတက္ကသိုလ်၊ ခေတ်သစ်တက္ကသိုလ်များ အမြောက်
အများ နိုင်ငံအသီးသီး၌ ပေါ်ထွန်းနေပေ၏။ ဘဝရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်
အသီးသီး ရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုတက္ကသိုလ်ကြီးများမှပေးသော
အသိပညာ၊ အတတ်ပညာ၊ ခေတ်ပညာတို့ဖြင့် မိမိတို့၏ လောကီ
လောကုတ္တရာ ဘဝရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်းများ ဆုံးခန်းတိုင် ပြီးမြောက်
အောင် အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ သီတဂူဆရာတော်၏ (၆၈)နှစ်ပြည့် မွေးနေ့
အထိမ်းအမှတ် The Voice of Dhamma
(ဓမ္မအသံ) ၂၀၀၅-ခုနှစ် မှ ပြန်လည် ဖော်ပြ
သည်။

ကမ္ဘာကျော် နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီး၏

ရွှေရောင်အတိတ်ပုံရိပ်နှင့် လွမ်းမောဖွယ်ရာ

ကမ္ဘာကျော်နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး၏
ရွှေရောင်အတိတ်ပုံရိပ်နှင့် လွမ်းမောဖွယ်ရာ

မြန်မာနိုင်ငံမှ မဇ္ဈိမဒေသသို့ လာရောက်ကြသည့် ဘုရားဖူး သူတော်စင်တို့သည် သံဝေဇနိယလေးဌာနသို့ ဘုရားဖူးလာခိုက်တွင် ရှေးဟောင်းကမ္ဘာကျော် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီးသို့ မဖြစ်မနေ သွားရောက် လေ့လာကြ၏။ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်အသစ်ရောက်ခိုက် မြန်မာပြည်မှ ပညာသင် မြန်မာနွယ်ဖွား စာသင်သားရဟန်းတော်တို့ (ယခုနှစ် ၂၀၁၁ခုနှစ်) ၉၅ပါး) အား တွေ့ဆုံဖူးမြင် ရသောကြောင့် ပျော်ရွှင်ကြည်နူး ကြရမည် ဖြစ်သော်လည်း ရှေးဟောင်း နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီးသို့ရောက်လျှင် ယင်းရှေးဟောင်းတက္ကသိုလ်ကြီး၏ သမိုင်းကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိထားသူတို့အဖို့ သံဝေဂယူဖွယ်၊ လွမ်းဆွတ် ကြေကွဲဖွယ် အတိတ်က ပုံရိပ်လွှာများ တစ်ရိပ်ရိပ် မြင်ယောင်လာကြ ပေလိမ့်မည်။

မှန်ပါသည်။ အတိတ်ပုံရိပ်တို့သည် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်၊ လွမ်းဆွတ်ဖွယ် ကောင်းသလို ကြေကွဲဖွယ်ခါးသီးလှသည့် ပုံရိပ်လွှာများ လည်း ရောပြွမ်းနေတတ်ပါသည်။ လူသားအားလုံးသည် ခါးသီးဖွယ် ပုံရိပ်လွှာများကို မကြိုဆိုချင်ကြသော်လည်း လက်တွေ့ဘဝတွင် ခါးသက်သက်၊ ရွံ့မှန်းစရာကောင်းလှသည့် ပုံရိပ်လွှာများကိုလည်း ထွေးပိုက်ထားတတ်ကြပါသည်။ တချို့သောအတိတ်ပုံရိပ် သမိုင်းကြောင်းတို့သည် တူးဆွလို့ မကုန်နိုင်အောင် များပြားကျယ်ဝန်းလှပါသည်။ ထိုမျှ ကျယ်ဝန်းများပြားလှသော အတိတ်သမိုင်းအထုပ်ကြီးထဲမှ စာရေးသူလက်လှမ်းမီသည့်

ရွေးဟောင်း နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီး၏ လွမ်းမောဖွယ်၊ ရင်ခုန်ဖွယ်၊ နှမော့တသဖွယ်နှင့် ကြေကွဲဝမ်းနည်းဖွယ်ရာများကို တင်ပြချင်ပါသည်။ စာရေးသူကိုယ်တိုင် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်(အသစ်) ၁၀၀၈-၂၀၀၉ ပညာသင်နှစ်မှစ၍ ယနေ့အချိန်(၂၀၁၂)အထိ ပါရဂူဒေါက်တာတန်းအတွက် သုတေသနကျမ်းစာ ရေးနေရသောကြောင့် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ် အဟောင်း ရော၊ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်အသစ် အကြောင်းကိုပါ တစေ့တစောင်း လေ့လာ ဖြစ်ပါသည်။ မိမိလေ့လာမိသမျှကို ဝဟုသုတအဖြစ် ပြောဖြစ်၊ ဟောဖြစ်၊ ရေးသားဖြစ် ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ် ပုံရိပ်လွှာများကို ပြန်လည်ပြီး စာဖတ်သူများအား မျှဝေခံစားခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

ရွေးဟောင်း နာလန္ဒာဆိုသည့်အတိုင်း အတိတ်သမိုင်း အကြောင်း တို့က တော်တော်လေးကို ဆွေးမြေ့ဟောင်းနွမ်းနေပါပြီ။ ရွေးဟောင်း နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီးသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တက္ကသိုလ်များအားလုံး၏ ရှေ့ပြေးတက္ကသိုလ်ကြီးပင် ဖြစ်၏။ အနောက်ဥရောပ နိုင်ငံများတွင် သက်တမ်း ရှည်ကြာဆုံးဖြစ်သည့် အီတလီနိုင်ငံမှ ဘိုလော့နာ တက္ကသိုလ် ထက်ပင် ပိုမိုရှေးကျသည်ဟု လေ့လာမှတ်သားဖူး၏။ မြန်မာ အနုပညာရှင် တို့သည်ပင် ရွေးဟောင်း ကမ္ဘာကျော်တက္ကသိုလ်ကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ “ရာဇဂြိုဟ် ပြည်ဌာန၊ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်” ဟု ဝံ့တောက်သံများပင် သီကုံးရွတ်ဆိုခဲ့ကြဖူးသည်ကို မှတ်သာဖူးပါသည်။ နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီး ၏ အတိတ်သမိုင်း စာမျက်နှာများကို လှန်ကြည့်ရသော် နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီးဖြစ်လာဖို့ အစပျိုးခဲ့သူမှာ မောရိယအင်ပါယာ၊ အသောက အင်ပါယာတို့ကို တည်ထောင်ခဲ့သူ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးဟု ဆိုလျှင် မှားမည်မဟုတ်ပေ။ ဘုရင်အသောကသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီး နှစ်ပေါင်း ၂၀၉ နှစ်လောက်တွင် (BC သုံးရာခန့်လောက် တွင်) ပညာအရာမှာ အသာလွန်ဆဲ၊ အထူးချွန်ဆုံး တေဒဂ်ရ လက်ျာတော်ရံ

ဓမ္မသေနာပတိ တရားစစ်သူကြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကြီးအား အောက်မေ့ သတိရသောအားဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်၏ မွေးရပ်မြေ၊ ဖွားတော်မူရာနှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာ နောက်ဆုံး မိခင်သာရီ ပုဏ္ဏေးမကြီးကို မှားယွင်းသော မိစ္ဆာအယူမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူနှင့် အရိယာ နွယ်စခန်းသို့ တက်လှမ်းစေရာ တိုက်ခန်းနေရာ မှာပင် အမှတ်တရ လွမ်းစေတီတစ်ဆူနှင့် ကျောင်းတစ်ဆောင်ကို (ဤရွေးဟောင်း တက္ကသိုလ်ကြီး မတိုင်မီကပင် ယခုရွေးဟောင်း တက္ကသိုလ် ကြီးအတွင်းမှာ) ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းထားခဲ့သည်ဟု တိဘက်သမိုင်းဆရာ တာရာနာထ (Taranatha a Tibetan Historian) က မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေသည်။ တရုတ်ခရီးသွား ဖာဟီယန် (Fahien) ကလည်း ရာဇဂြိုဟ်ခရီးသွားစဉ် နာလန္ဒာရောက်ခိုက် အရှင်သာရိပုတ္တရာ အထိမ်းအမှတ် စေတီမြတ်ကို ဖူးမြော်ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါ သည်။

ယင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာအထိမ်းမှတ် ကျောင်းတော်လေး နေရာ မှာပင် အေဒီ(၁)ရာစုအလွန် အေဒီ(၂)ရာစုလောက်မှာ မဟာယာန ဖီလိုဆော ရဟန်းတော် နာဂဇန (နာဂအဇန)က (Madhayamika School of Mahayana Philosophy) မရာမိက ဖီလိုဆိုဖီ သင်တန်း ကျောင်းလေးကို စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ယင်းသင်တန်း ကျောင်းလေးသည် မကြာမီ တိုးတက်ကြီးပွားလာပြီး စာသင်သား ရဟန်းတော်ပေါင်း ထောင်ပေါင်းများစွာ တိုးတက်များပြားလာသည့် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုပါသည်။ စာသင်သားများနှင့် ဆရာများအတွက် နေထိုင်စားသောက်စရိတ်ကို တက္ကသိုလ်က တာဝန်ယူသည်။ ကုန်ကျစရိတ်အားလုံးကို ဘုရင်များနှင့် နယ်စား၊ ရွာစား များက လှူဒါန်းကြပါသည်။ စာသင်ဆောင်များ၊ တက္ကသိုလ် လူနေ

အဆောင်များ လိုလေသေးမရှိ၊ စာကြည့်တိုက်သည်ပင် ကိုးထပ်အထိ ရှိသည် ဟုဆိုပါ သည်။

တရုတ်ဘုန်းတော်ကြီး ဟူယင်ဆန်မှတ်တမ်းအလို ပထမ ကုမာရ ဂုပ္ပတ (အေဒီ ၄၁၄-၄၅၅) မင်းသည် ပညာရေးကို အထူးအားပေး ချီးမြှောက်သော သာသနာပြုမင်းတပါးပင် ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ကြီး၏ မြေနေရာကိုလည်း မိမိ၏ နန်းတော်မြေနေရာအပါဝင် အနီး ပတ်ဝန်းကျင် လယ်ဧကပေါင်းများစွာကိုလည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းမြေ အဖြစ် သတ်မှတ် လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ယနေ့ခေတ် ရွေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုနှင့် သုတေသန ဌာန၏ တွေ့ရှိချက်အရ(၃၄၅၉၄) ဧက ကျယ်ဝန်းသည်ဟု သိရ၏။ တချို့က မြေဧက အကျယ် (၄၁၉) ဧကရှိသည်ဟု ဆိုကြ၏။

အေဒီ ၆ရာစု (အေဒီ ၆၀၆ မှ အေဒီ ၆၄၇ အထိ) တွင် ပါလမင်းဆက် ဟရသျှမင်း (harsha) လက်ထက်တွင် ကျောင်းမြေ နေရာ များကို ထပ်ဆင့်တိုးချဲ့ကာ ကျောင်းသားနေ အဆောင်ပေါင်း (၁၈၀) နှင့် ကျယ်ပြန့်သော စာသင်ခန်းများ၊ တရားဟော၊ တရားထိုင်ခန်းမကြီး များကိုလည်း တင့်တယ်ခန်းနားစွာ ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သလို မြေပေါက် စေတီ ပေါင်း (၁၀)ဆူ ကိုလည်း တည်ထားကိုးကွယ် ခဲ့သေးသည်။ အဆောက် အဦများကို တည်ဆောက်ရာတွင် အောက်ခြေဖောင်ဒေးရွင်း ကို ကျောက်တုံးများဖြင့် စီထားကာ ထုထည်ကောင်းမွန်အောင် အိုင် အမာ ပြုလုပ်ပေးထားလေသည်။ ကျောင်းသားနေ အခန်းများကိုလည်း တစ်ယောက် အိပ်ခန်း၊ နှစ်ယောက် အိပ်ခန်းများနှင့် တရားထိုင်ဖို့ ကမ္ပဌာန်းကျောင်းလေးများကိုလည်း စီမံထားပေသည်။ ကျောင်းဆောင် တိုင်း၏ အလယ်ထပ် (floor) တွင် အခန်းပေါင်း လေးဆယ်အထိ ပါဝင်သည်ဟု သိရပါသည်။ ရေချိုးခန်းများကိုလည်း စာသင်ခန်း၊ တရား

ဟောခန်း၊ တရားထိုင်ခန်းမကြီး များဖြင့်တွဲလျက် တည်ဆောက်ပေး ထားလေသည်။ ကျောင်းဆောင်တိုင်း ကျောင်းဆောင်တိုင်း၏ အလည် တွင် (၁၂)ပေပတ်လည် ကျယ်ဝန်းသော အုတ်ရေတွင်းကြီး တစ်တွင်း ကျစ် ဘေးတစ်ဘက်စီတွင် တူးထားသည်။ ကျောင်းဆောင်များ၏ ဘေးပတ် လည်တွင်လည်း အရောင်အသွေးစုံ အမျိုးအမည်စုံလင်သော ပန်းဥယျာဉ် များ၊ ကြာမျိုးစုံဖူးပွင့်နေသော ရေကန်ကြီးများကိုလည်း ဖန်တီးပေးထား လေသည်။

အေဒီ ၇-ရာစုတွင် တရုတ်ဘုန်းတော်ကြီး (Xuanzang) ဟူယင်စန်၏ မှတ်တမ်းများ၌ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး အကြောင်းကို အထူးတလည် ချီးမွမ်းထောမနာ ထားပါသည်။ သူကိုယ်တိုင် ခုနစ်နှစ် ကြာ နေထိုင်ကျောင်းတက်ခဲ့ပြီး ဟေတုဝိဇ္ဇာ (လောဂျစ်) သဒ္ဒဝိဇ္ဇာ၊ စိကိစ္ဆာဝိဇ္ဇာ နှင့် ဝေဒကျမ်းများကို ပါရဂူမြောက် သင်ယူလေ့လာခဲ့သော တက္ကသိုလ်ကြီး ဖြစ်သည်။ ပညာများသင်ယူပြီးဆုံးပြီးနောက် ဟူယင်ဆန် မထေရ်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင် သည့် သံဝေဇနိယ လေးဌာနအပါအဝင် အထင်ကရနေရာ တော်တော် များများကို အသေးစိတ် လေ့လာကာ မှတ်တမ်းများ ရေးသားခဲ့ လေသည်။ ယင်းမှတ်တမ်းများသည် ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် တန်ဖိုး မဖြတ် နိုင်လောက်အောင် ကျေးဇူးကြီးမားသလို ယနေ့မိမိတို့အပါဝင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အားလုံး ဖူးမြော်နေရသော (ဖွား၊ ပွင့်၊ ဟော၊ စံ) ဟူသည့် သံဝေဇနိယလေးဌာနအပါဝင် အထင်ကရနေရာ တော်တော် များများကို ဟူယင်ဆန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကြောင့် ဖူးမြော်နေ ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပါလမင်းဆက် ဟရသျှမင်း၏ လက်ထက်တွင်တက္ကသိုလ်၏ ပညာရေး၊ စာပေသင်ကြားရေး၊ နေထိုင်ရေးတို့တွင် အဆင့်မြင့်ဆုံး ဖြစ်ခဲ့သလို လက်အောက်ခံ တက္ကသိုလ်များအဖြစ် ဝိက္ကမသီလာ တက္ကသိုလ် (University of Vikamasila) သြဝန္တပူရီ တက္ကသိုလ် (University of Odantapuri) ဇာဂလန္ဒတက္ကသိုလ်(University of Jagaddala) များကိုဖွင့်လှစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုတက္ကသိုလ်အားလုံးတို့ကို ပင်မ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီးကပင် တိုက်ရိုက် အုပ်ချုပ်ရလေသည်။ ယင်း ဟရသျှမင်း သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်၍ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး ကို အစွမ်းကုန် ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ခဲ့လေသည်။ အိမ်ခြေ (၂၀၀)စီ ရှိသည့် ရွာပေါင်း (၁၀၀) ကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းတော်ကြီးသို့ လှူဒါန်း ထားသည်။

အေဒီ (၈၁၅-၈၅၄) ဒေဝပါလမင်း၏ ကြေးပြား၌ ဆုမကြာ ဘုရင်က ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီးရှိ ရွာပေါင်း (၅၀၀)ကို နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတော်ကြီးသို့ လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ တက္ကသိုလ် အနီးရွာများမှ အမျိုးသမီး ၂၀၀ ခန့်ကို သီလရှင်၊ ယောဂီဝတ်ပေးပြီး တက္ကသိုလ်ဝေယျာဝေစွ အလုပ်အကျွေးပြုစေသည်။ အကျဉ်းထောင်များ မှ ထောင်သားများကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးကာ ကပိယ အလုပ်ကျွေး ထားသည်။ တက္ကသိုလ်အနီးရှိ ရွာများမှထွက်ရှိသော ကောက်ပဲသီးနှံ များကို မင်းအခွန်ငွေအဖြစ် သိမ်းယူခြင်းမပြုပဲ တက္ကသိုလ်ကြီးအား လှူဒါန်းစေခဲ့ လေသည်။ ထို့ကြောင့် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး၏ ဂုဏ် သတင်းသည် ဂင်္ဂါမြစ်မှသည် ဘော်လဂါ မြစ်ဝှမ်းသို့တိုင်၊ မြောက်ဘက်၌ ဆစ်ကင်၊ ဘူတန်၊ တိဗက်၊ မွန်ဂိုလီးယား၊ ရုရှား၊ ဆိုက်ဗေးရီးယား။ အရှေ့ဘက်၌ မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ လာအို၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ကမ္ဘောဒီးယား။

ဝီယက်နမ်၊ တရုတ်၊ ကိုရီးယား၊ ဂျပန်တို့အထိ ပြန့်နှံ့ခဲ့လေသည်။ ယနေ့ အထိ အချို့နိုင်ငံများ သည် ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံများအဖြစ် ဆက်လက် တည်ရှိနေသေးသည်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် တရုတ်ခရီးသွား ရဟန်းတော်များ အဖြစ် ထင်ရှားသည့် ဖာဟီယာန် (Fa Hien) သည်(၅th A.D) ရာစုတွင် ရောက်ရှိလာကာ အရင်နာဂဇနမထေရ်၏ အထံ၌ တပည့်အဖြစ် ခံယူ သွားဖူး သည်ဟု သိရလေသည်။ သို့သော် ဖာဟီယာန်သည် ဟုယင်ဆန် ရဟန်းတော် လောက် ကြာကြာနေထိုင် သွားခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

ဤကဲ့သို့ ကမ္ဘာတစ်လွှားတွင် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး၏ ဂုဏ် သတင်း ကျော်လွှားမြတ်ရခြင်း အဓိက အကြောင်းအရင်းသည် တက္ကသိုလ်မှ ချမှတ်ပေးလိုက်သော စည်းမျဉ်းများ၊ သင်ကြားပို့ချပေး သော ဘာသာရပ်များနှင့် တာဝန်ယူမှုများကြောင့်ဖြစ်သလို တက္ကသိုလ် တစ်ခု၏ အသက်ဖြစ်သော တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက် (library)၏ ဂုဏ်သတင်း ကြောင့်လည်း ပါဝင်လေသည်။ စာကြည့်တိုက်တွင် ထားရှိ သော ကျမ်းစာအုပ်များ၊ အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများ၊ နည်းပညာ ဆိုင်ရာကျမ်းများ၊ ဆေးကျမ်းများ၊ ဝေဒကျမ်းများ၊ မဟာယာန (ထေရဝါဒဆိုင်ရာ) ကျမ်းများ၊ ဟိန္ဒူကျမ်းများ၊ ဗေဒနက္ခတ်ကျမ်းများ စသည်ဖြင့် ကျမ်းပေါင်းသိန်း၊ သောင်းချီ၍ ရှိသည်ဟု သိရလေသည်။ ယနေ့ခေတ် ကမ္ဘာကျော် ပါဏိနီ သဒ္ဒါကျမ်းကြီးသည်ပင် နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်မ ပေါ်ထွက်လာသည့် တန်ဘိုးမဖြတ်နိုင်သည့် ကျမ်းစာကြီးပင် ဖြစ်ပေသည်။ နာလန္ဒာတက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်ကြီးကို ကမ္ဘာတစ်လွှား ကနေ နာမည်ပေးကြတာကတော့ သစ္စာတရားတို့ စုဝေးရာတောင်ကြီး Dhar Gunj (Mountain of Truth) ပြီးတော့ Dahammaganja (Treasury of Turth) သစ္စာတရားတို့စုဝေး သိမ်းဆည်းထားရာ

ဘဏ္ဍာတိုက်ကြီးဟု နာမည် အမျိုးမျိုးဖြင့် အမွန်းတင် ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။ မြေအကျယ် ၄၁၉ ဧက ရှိသော နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး ဖျက်ဆီးခံရစဉ်က တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်ရှိ စာအုပ်များနှင့် ကျောင်းပေါင်း (၁၈၀)တို့ မီးလောင်ရာတွင် (၉)လခန့် ကြာမြင့်သည်ဟု သမိုင်းအကြောင်းအရ လေ့လာသိရသည်။

ထိုကဲ့သို့ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပထမဆုံး ပေါ်ပေါက်လာသော တက္ကသိုလ်ကြီးအဖြစ် လူသားတို့အတွက် အမြင့်ဆုံး အတတ်ပညာရပ်တို့အား ရက်ရောစွာ (အေဒီ ၅-ရာစု မှ ၁၂-ရာစုအထိ) နှစ်ပေါင်း (၇၀၀)ကျော် ပေးဆောင်ခဲ့သော ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင် နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီးသည် အေဒီ ၁၂-ရာစုအကုန်တွင် တူရကီနွယ်ဖွား မူဆလင်စစ်ဗိုလ် မိုလာမက် ဘက်ဒီးယာဒီးဂျီး (Muhammad Bakhtiyar Khalji) ၏ စစ်သည် အလုံးအရင်းဖြင့် ဝင်ရောက်စီးနင်းကာ တက္ကသိုလ်ပိုင် ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျောက်သံပတ္တမြားတို့ကို အတင်းအဓမ္မသိမ်းယူခြင်း၊ ကျောင်းဆောင်များ၊ စေတီပုထိုးများကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ကျောင်းသားရဟန်းတော်ပေါင်း (၁၀၀၀၀)ကျော်နှင့် ဆရာပေါင်း(၃၀၀၀)ကျော်ကို အားလုံး တစ်ယောက်မကျန် ကျောင်းတံခါးပိတ်ပြီး မိန့်သတ်ခဲ့ကြသည်။ တက္ကသိုလ်မှ ပြင်ပဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်မှန်သမျှကိုလည်း အရှင်လတ်လတ် ဦးခေါင်းပေါ်ရုံ မြေမြုပ်ကာ ဓားသွားစက်တပ်သည့် ထွန်သွားဖြင့် နွားကလျက် မောင်းစေခြင်းများကို ရက်ရက်စက်စက် ပြုလုပ်ခဲ့လေသည်။ မည်မျှ ရက်စက်သည် ဆိုလျှင် ရဟန်းတော်တပါး၏ ဦးခေါင်းတစ်လုံးကို ဖြတ်ယူ ကာဆက်သ နိုင်လျှင် ငွေကြေးမည်မျှပေးမည်ဟု ကြေငြာချက် ထုတ်ထား သည်အထိ လူသားမဆန်စွာ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းကို တူရကီ ရာဇဝင်ဆရာ မိန်ဟာဇစ် (Minhazad) ရေးသားထားသော (Tavakata

I.Nasiti) အမည်ရှိ စာအုပ်တွင် ဖတ်ရှုလေ့လာရပေသည်။ အေဒီ ၁၂-ရာစုအကုန် ယခု ဝိဟာပြည်နယ်ကို တူရကီမူစလင် များ သိမ်းဆည်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်များ အပြောင် သုတ်သင် ရှင်းလင်းရာတွင် နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီးမှ ရဟန်းသံဃာအများစု သတ်ခံရခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ချိန်က ကမ္ဘာကျော်ပြီး ဤမျှကြီးကျယ်ခမ်းနားသော နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီးသည်လည်း အနိစ္စသဘောတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်ခြေ။ ယနေ့ ခေတ်သစ်တန်ဖိုးနှင့် တိုင်းတာမည်ဆိုလျှင်တော့လည်း ဘာသာတရား တစ်ခုကနေ အခြားဘာသာတရားတစ်ခုကို ကျူးကျော်စော်ကားခြင်းသည် လူယဉ်ကျေးတို့၏ လုပ်ရပ်မဟုတ်သလို ဘာသာတရားတိုင်း၏ အဆုံးအမများမှ သွေဖယ်နေသည့် အနုတ်လက္ခဏာကိုသာ တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဘာသာတိုင်း၏ စံနှုန်းတွေက အထူးတန်ဖိုးထားသင့် ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ရှေးဟောင်းအမွေနှစ်ဖြစ်သည့် ရှေးဟောင်း နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီးကို ယခုအခါ အိန္ဒိယအစိုးရ ယဉ်ကျေးမှုဌာနက ထိမ်းသိမ်း စောင့် ရှောက်ထားပေသည်။

ယခု ရှေးဟောင်း နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး အနေထားကို သွားရောက် လေ့လာကြည့်လျှင် ကျောက်လှေခါး အမြင့်ကြီးများကို တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ တိုင်များ၏ အောက်ခံကိုလည်းအထူးသဖြင့် ကျောက် များကို အသုံးပြုထားပြီး ကျောက်ဆုံကျောက်ခွက်များကိုလည်း တွေ့မြင်နိုင် ပေမည်။

အောက်ထပ် အရှေ့ဖက်တွင် ပတ်လည်ကမ္ပဋ္ဌာန်းကျောင်းများ ဝိုင်းရံထားသော အထပ်ခန်းခပ်ကျယ်ကျယ်တွင် ဘုရားဆောင်အဖြစ် တွေ့ရသည်။ ထိုအဆောင်ရှေ့တွင် အုတ်ခုံအမြင့် တစ်ခုရှိသည်။ စာသင်ခန်းမဆောင်ဟုလည်း ယူဆရသည်။ တချို့ကတော့ လေးမြားအတတ်

သင်ရာဟုလည်း ဆိုကြသေးသည်။ ရှေးဟောင်း နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်ကြီး မှာ အဋ္ဌာရသအတတ်ပညာ (၁၈)ရပ်ကို သင်ကြောင်း လေ့လာသိရှိရ၍ မြားပစ်အတတ် သင်ကြားရာနေရာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ စာရေးသူ၏ “ရှေးခေတ်တက္ကသိုလ်အကြောင်းသိကောင်းစရာ” ဟူသော ဆောင်းပါး တွင်လည်း အဋ္ဌာရသအတတ်ပညာ (၁၈)ရပ်အကြောင်းကို ရေးသားခဲ့ ဖူးပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ဘုရားဖူးလာရောက်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အား ရှေးဟောင်းနာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီးအကြောင်းကို နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်မှာ ပညာသင်နေကြသည့် တာဝန်ကျ ဘုရားဖူးဂိုဏ် ဦးဇင်း တစ်ပါးက လိုက်လံရှင်းပြ တတ်ပါသည်။ တစ်ခါတရံ နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ် အသစ်မှာ ပညာရင်နို့ သောက်စို့အားဖြည့်ရန် ရောက်ရှိလာ ကြကုန်သော မြန်မာနွယ်ဖွား စာသင်သား ရဟန်းတော်တို့အား ပညာဒါနအဖြစ် လှူဒါန်းသည့် ဒါနကုသိုလ်ပွဲလေးမှာ စာရေးသူအပါအဝင် တာဝန်ကျ ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကလည်း ရှေးဟောင်းနာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီး အကြောင်း အချိန်ရရင်ရသလို တစေ့တစောင်း ရှင်းပြတော်မူကြပါ သည်။ မြန်မာဘုရားဖူးတို့သည် ရှေးဟောင်း နာလန္ဒာ တက္ကသိုလ်ကြီး အတွင်းရှိ ရှေးဟောင်း အဆောက်အဦများကို လှည့်လည် ကြည့်ရှု လေ့လာကြရင်း တစ်ချိန်က မီးရှို့သတ်ဖြတ်ခံရသည့် ရဟန်းတော်များ အတွက် စိတ်မကောင်းဖြစ်ကြရပြီး ဘုရားဖူးခရီးစဉ်တစ်လျှောက် သူတို့ပြုလုပ် ဆည်းပူး အားထုတ်ခဲ့ရသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု အစုစု တို့ကိုလည်း အမျှအတမ်း ပေးဝေကြပါသည်။

ဝမ်းနည်းဖွယ်တွေကို ထွေးပိုက်ရင်း စိတ်ကြည်နူးစရာ အဖြစ်က တော့ ပညာအရာမှာ ဧတဒဂ်ရတော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်

မြတ်ကြီး၏ မွေးဖွားရာနှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာ အထိမ်းအမှတ် စေတီကြီးကို ဖူးမျှော်ကြရပေသည်။ ထိုစေတီတော်ကြီးသည် သမရိုးကျ ပုံစံမဟုတ် တမူထူးခြားစွာ အဆင့်ဆင့် တည်ဆောက်ထားသည်ကို တွေ့ရ ပါသည်။ လက်ရှိအနေထားမှာတော့ အပေါ်အမိုး ထီးတော် မရှိ သော်လည်း ဆောက်ထားပုံမှာ ခမ်းခမ်းနားနား ရှိပါသည်။ လှေခါး ထစ်များဖြင့် အထက်ထပ်သို့ တက်နိုင်ပါသည်။ ရှေးယခင်က တက်ခွင့် ရကြသော်လည်း ယခုအခါ တက်ခွင့်မရကြတော့၍ ဘုရားဖူးများ အောက်မှပင် ဖူးမျှော်ပူဇော်ကြရပေသည်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်ကြီးသည် မွေးကျေးဇူးဆပ်ရန် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီးမှ သူ၏မွေးဖွားရာတိုက်ခန်းသို့ ပြန်လာတော် မူသည်။ နတ်ပြဟွာများက ညအခါ လာရောက်ကန်တော့ကြသည်ကို တွေ့ရသော မိစ္ဆာအယူရှိသည့် မယ်တော်ကြီးသည် ထိုအချိန်မှာ သားတော်ကို အထင်ကြီးစိတ်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထိုအခါမှ တရားဟော တော်မူခြင်းဖြင့် မယ်တော်ကြီးသည် သောတာပန်တည်သွားသည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် မိခင်ကြီးအား အပါယ်တံခါးပိတ်စေပြီးမှ သူမွေးဖွားခဲ့ရာတိုက်ခန်းမှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူလေသည်။ နောင်နှစ် ပေါင်း ၃၀၀ လောက်အကြာတွင် (ဘီစီ ၃ ရာစုတွင်) အသောက မင်းတရားကြီးက အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်အတွက် အထိမ်းအမှတ် ပြုထားသည့် လွမ်းစေတီတော်မြတ်ကို ယခုခေတ် ဘုရားဖူး လာရောက် ကြသော ဘုရားဖူးသူတော်စင်တို့သည် ရှိခိုး ဦးချကာ လိုရာခရီး ဆက်ကြလေတော့သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ၂၀၁၃ ခု ရန်ကုန် သီတဂူ နှစ်ပတ်လည် မဂ္ဂဇင်း (သံယုအသံ) မှ ပြန်လည် ဖော်ပြသည်။

ဘဝနုသိ

ထဝဏထိ

“စာချဘုန်းကြီး ဘဝတုန်းက အနက်အဓိပ္ပါယ် သိနေတဲ့ ‘နမောတဿ’ ဟာ သစ်ပင်အောက် ရောက်တဲ့အခါ ရယ်စရာဖြစ်နေတယ်။ ဟိုတုန်းက အနက်ထင်ကြတာဟာ အလုပ်ဖြစ်အောင် ထင်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဟောပြောပို့ချလို့ ရရုံလေးပဲ။ ဆားဟာငန်တဲ့အရာလို့ ပြောလို့ ရရုံလေးပဲ။ ပူငန်၊ အေးငန်၊ ချိုချင်၊ ခါးငန်၊ ပေါ့ငန်၊ လေးငန် ဆိုတာတွေ ဘာမှ မသိဘူး။” (လယ်တီဆရာတော်)။

လယ်တီဆရာတော်ကြီးသည် တောင်တွင်းကြီးမြို့၌ လေးငါးရက် တရားဟောတော်မူခဲ့၏။ ထိုတရားများကို မန္တလေး ဗိုလ်ကုန်းကျောင်း ဆရာတော် နာယူဖြစ်ခဲ့။ ဟိုအရင်အခါကတော့ ဗိုလ်ကုန်းကျောင်း ဆရာတော်သည် လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ တရားကို မနာကြားရုံသာ မက ဆရာတော်ကြီးအပေါ် စိတ်နှင့်ပြစ်မှားခဲ့ဖူးသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဗိုလ်ကုန်းကျောင်း ဆရာတော်အဆိုအရ လယ်တီဆရာတော်ကြီးသည် မန္တလေး လေးပြင်လေးရပ်မှာ တရားဟောတော်မူခဲ့သော်လည်း မိမိ (ဗိုလ်ကုန်းဆရာတော်) တစ်ခါမျှ တရားမနာဖူးပေ။ သူ့လိုငါလို ထင်ပြီး "လယ်တီဆရာတော်လိုတော့ ဒို့လည်းဟောတက်တာပဲ။ ဘုရားဟောတဲ့အတိုင်း စာကြည့်ဟောတာဘဲ။ လယ်တီဆရာတော်လည်း ဒီစာကလွဲပြီး မဟောနိုင်ပါဘူး" ဟု အထင်အမြင် သေးမိပါသည်။ ယခုလို လူသူအပြော များလို့ အစမ်းသဘောနာကြည့်မှ "တပည့်တော်ရဲ့ အထင်အမြင်တွေ လွဲကုန်ပြီ။ ပြစ်မှားမိတာတွေကို သည်းခံတော်မူပါ ဘုရား" ဟု လယ်တီ ဆရာတော်ကြီးအား ဗိုလ်ကုန်းကျောင်း ဆရာတော်က ဝန်ချတောင်းပန်ခဲ့ လေသည်။ ထို့နောက် လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဗိုလ်ကုန်းကျောင်း ဆရာတော်အား အထက်ပါစကားရပ်ကို မိန့်တော်မူခဲ့လေကြောင်း မှတ်သား ဖူးပေသည်။

လယ်တီဆရာတော်ကြီး "စာချဘုန်းကြီးဘဝတုန်းကသိခဲ့သည့် နမောတဿ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဟာ သစ်ပင်အောက်ရောက်တော့ ရယ်စရာ ဖြစ်နေပါတယ်" ဆိုသည့်စကားသည် အလွန်အနက်အဓိပ္ပာယ်နက်ရှိုင်း လှပါသည်။ တကယ့်ဘဝအသိ ဓမ္မသိမြင်ပေါက်ဖွားလာသည့် စကားရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤ၌ ဘဝအသိဟူသော စကားသည်လည်း အလွန် ခေတ်စားနေသော စကားရပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဘဝသိ၏ သဘောသည်လည်း အလွန်ကျယ်ဝန်းလှပါသည်။ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ဘဝကို လေးနက်စွာသိပုံချင်း တူချင်မှလည်း တူပေလိမ့်မည်။

ဘဝအသိသည် အသက်ကြီးခြင်း၊ စာပေတတ်သိခြင်း တို့နှင့်လည်း များစွာမဆိုင်ပေ။ အသက်ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ အသက်ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ စာတတ်သည်ဖြစ်စေ၊ စာမတတ်သည်ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်တိုင်

လက်တွေ့ သိခြင်း၊ လက်တွေ့လုပ်ဖူးခြင်း၊ လက်တွေ့ဗဟုသုတများခြင်း၊ လက်တွေ့ စူးစမ်းဆင်ခြင်သုံးသပ်တတ်ခြင်း၊ စဉ်းစားနှိုင်းချိန် ပြုလုပ်ပြောဆိုတတ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဘဝနယ်ပယ်ထဲမှ အကွက်ကျကျ သိမြင်တတ်သော အသိမျိုး ကို ဘဝအသိဟု ဆိုနိုင်မည်ထင်ပါသည်။

ဘဝအသိဟူသောစကားကို လှေနှောင်းထစ် တစ်ထစ်ချမှတ်ယူလို့တော့ ရနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဘဝအခြေအနေတွေ အမြဲပြောင်းလဲနေသည်နှင့်အမျှ ဘဝအသိ၊ ဘဝအမြင်သစ်တို့သည်လည်း အမြဲတမ်းပြောင်းလဲ နိုင်ပါသည်။ ငယ်စဉ်အခါ ဘဝတွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် လောကဓံကြောင့် ဘဝအသိ၊ ဘဝအမြင်တစ်မျိုးရှိနိုင်သလို အသက်အရွယ်ကြီးလာသောအခါမှ တွေ့ရသည့် လောကဓံကြောင့် ဘဝအသိ၊ ဘဝအမြင်တစ်မျိုး ပြောင်းလဲလာနိုင်၏။ ဘဝအတွေ့အကြုံ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ ဘဝအသိလည်း ပြောင်းလဲကောင်း ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။

တကယ်တမ်း တရားသိမြင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘဝနှင့် ပတ်သက်ပြီး နက်နဲသည့် အသိအမြင်များ ရရှိကြသည်မှာ ဧကန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဘဝအတွေ့အကြုံကို အကြောင်းပြု၍ ချီးကျူးထိုက်သည်ကို ချီးကျူးရမှန်း သိသောအသိ၊ ရွတ်ချထိုက်သည်ကို ရွတ်ချရမှန်း သိသောအသိ၊ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သည်ကို လုပ်ရကောင်းမှန်း သိသောအသိ၊ မလုပ်သင့် မလုပ်ထိုက်သည်ကို မလုပ်ရကောင်းမှန်း သိသောအသိ၊ မိမိပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်၍ လူ့လောကတစ်ခုလုံး၏ ကိစ္စအရပ်ရပ်နှင့်စပ်သမျှ စေတနာ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာတရားများ ထားတတ်ခြင်းသည်လည်း ဘဝအသိပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဓမ္မအသိဖြင့် အမှား/အမှန်၊ ကောင်းအဆိုး၊ အကြောင်းအကျိုးတို့ကို သိလာခြင်းတို့ကို ဘဝအသိဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဘဝအသိသည် အတန်းထဲ၌ ဆရာက တပည့်များအား သိစရာ အားလုံးတို့ကို ပုံအောပေးခြင်းကြောင့် သိလာရသည့် အသိမျိုးလည်း မဟုတ် သိစရာတို့နှင့် စပ်လျှဉ်း၍ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် စူးစမ်းတတ်၊ ဆင်ခြင်တတ်၊ ဆုံးဖြတ်တတ်ပြီး ဘဝနယ်ပယ်ကျင့်လည်ရင်း ဘဝနှင့် စပ်၍ ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်ဖြင့်သိလျှင် ဘဝအသိပင်ဖြစ်ပေမည်။

စိတ်ကူးဉာဏ်နှင့် စိတ်ကူးယဉ်အတွေးတို့သည်လည်း ဘဝအသိ ဟု ထင်ကောင်း ထင်ကြပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုအရာတို့သည် ဘဝအသိများတော့ မဟုတ်ကြပါ။ စိတ်ကူးဉာဏ်သည် ဘဝအသိ၏ အထိန်း အကွပ်ကို လက်ခံသည့်ဉာဏ်ဟုတော့ ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီက စိတ်ကူးဉာဏ်သည် သက်ရှိသက်မဲ့ ဒိဋ္ဌလောကနှင့် ထိတွေ့ ခဲသည်လည်းဖြစ်၍ အမှားအမှန် အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ် တို့ကို သိအောင် ပြုတတ်သည်လည်းဖြစ်သော သမ္မုဇဉ်ဉာဏ် (ဘဝအသိ) ၏ အထိန်းအကွပ်ကို လက်ခံသည့် ဉာဏ်ဖြစ်သည်။ စိတ်ကူးယဉ် အတွေး သည် သမ္မုဇဉ်ဉာဏ်၏ အထိန်းအကွပ်နှင့် လွတ်နေသော အတွေးဖြစ် သည် ဟု ဆိုထားပါသည်။

တချို့က စာသိကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် တတ်ကြသေး၏။ ဘဝအသိ လောက် မလေးနက်သော်လည်း စာသိကိုလည်း အထင်မသေးသင့်ပေ။ စာတွေ့စုံလာလျှင် ဒိဋ္ဌမုတ (ကိုယ်တွေ့ကိုပါ) ထည့်စဉ်းစားလာနိုင် သောအခါ မိမိ၏ စာသိသုတသည် မိမိအဘော်နှင့် မိမိပတ်ဝန်းကျင် ဆီလျော်ခြင်း ရှိမရှိကို တစ်ချိန်တွင် ညှိတတ်စဉ်းစာတတ်၍ အမြင်မှန်၊ အသိမှန်၊ သဘောမှန်၊ ဘဝမှန်ကို မြင်လာနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် စာသိ သည်လည်း ဘဝမှာ အရေးကြီးသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပေသည်။ အကျွန်ုပ်တို့အားလုံးသည် စာမဖတ်ဘဲနေလို့လည်း မဖြစ်နိုင်ပါ။

အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် သူတစ်ပါးတို့၏ ဘဝအတွေးအကြံ၊ ဘဝ သင်ခန်းစာတို့ကို စာအုပ်ထဲမှ လေ့လာသိရှိနိုင်၏။ သူတစ်ပါးတို့ တွေ့ကြုံရသည့် ဘဝသင်ခန်းစာများကို မိမိလည်း အတုယူ လိုက်နာ ကျင့်သုံးနိုင်၏။

ဘဝအတွေးအကြံ ရှိသော်လည်း တချို့က သင်ခန်းစာ ဘဝအသိ မယူတတ်ကြပေ။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အသက်ကြီးလို့သာအိုသွား၏ ဘဝအသိရင့်ကျက်မှုကား ရှိမလာကြပေ။ တနည်းဆိုရသော် ထိုသူတို့၏ အသက်ရှင်မှုသည် ဘဝအဓိပ္ပါယ်ကင်းမဲ့လှပေသည်။ “အသက်ရှင်ဖို့ စားရ သည် စားဖို့အသက်ရှင်နေသည်မဟုတ်”ဟူသော ဘဝနှင့်စပ်သော အသိမျိုး လောက်ပင် တိုးမလာပေ။ ထို့ကြောင့် ဘဝမှာအဓိပါယ်ရှိရှိ နေထိုင်တတ် ဖို့လည်း အရေးကြီးပါသည်။

ဘဝကို အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိနေထိုင်သူတို့သည် တနည်းဆိုရသော် ဘဝအသိရှိသူတို့သည် မိမိတို့၏ ဝမ်းဗိုက်ပြည့်နေချိန်၌ ဆာလောင် ပွတ်သိပ် နေသူတို့ကို မေ့လျော့မနေတတ်ကြပေ။ ဘဝအသိရှိသူတို့ သည် မိမိတို့သည် မိမိတို့က မိုးလုံလေလုံ အဆောက်ဦများ၌ နေထိုင်ခွင့် ရနေချိန် ဇနီးမိန်းမ၊ ဝါးထရံပေါက်ပြု၊ ခနော်နီခနော်နဲ့ တံအိမ်လေးများ၌ နေကြရ သူများ၏ ဘဝတွေကိုလည်း လှစ်လှူမရှုရက်နိုင်ကြ။ ဘဝအသိ ရှိသူတို့ သည် မိမိတို့က တရားဥပဒေ၏ စောင့်ရှောက်မှုကို အပြည့်အဝ ရရှိနေချိန်မှာ ဥပဒေမဲ့ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခံနေရသူများ၏ ဘဝဒုက္ခများ ကို အပြည့်အဝ ကိုယ်ချင်းစာနာနိုင်ကြ၏။ ဘဝအသိရှိသူတို့သည် ဒုက္ခကြုံတွေ့ သူများကို တွေ့မြင်ရပါက ကျွတ်ကျွတ်ဟု စုတ်သတ်ကာ မိမိတို့၏ ကရုဏာ တရားကို ပြသနိုင်၏။ လက်တွေ့ ကူညီရိုင်းပင်း ကြ၏။

ဘဝအသိအမြင် ရှိသူတို့သည် သူတစ်ပါးတို့ခံစားနေကြသော ခုက္ခအဝဝကို ယခုအချိန်မှာ မိမိတို့မခံစားရသေးသော်လည်း တနေ့နေ့ မှာ ငါတို့လည်း ခံစားရနိုင်သည်။ ယင်းခုက္ခမျိုးကို တိုက်ရိုက်မခံစား ရရင် တောင်မှ ယင်းနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဆိုးကျိုးများကို သွယ်ဝိုက်သော အားဖြင့်လည်း ခံစားရနိုင်၏ဟု သဘောပေါက် သိမြင်ကြ၏။ သိသည့် အတိုင်းလည်း ကျင့်ကြံကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဘဝအသိသည် အလွန်အနက် ဖိပ္ပါယ် ကျယ်ပြန့် နက်ရှိုင်းလှပီတော့သည်။

မိမိတို့အားလုံးသည် မိမိတို့ဘဝမှာ ဘယ်လောက်အထိ လေးလေး နက်နက် ဘဝအသိရှိကြပြီး ဘဝကို အဖိပ္ပါယ်ရှိရှိ ဘဝအသိနှင့်ရင်းပြီး နားလည်ကြပါသနည်း ဆိုသည့်အချက်ကို ကိုယ်စီကိုယ်စီ စဉ်းစားဆင်ခြင် သုံးသပ်နိုင်ကြပါစေဟု ဆန္ဒပြုရင်း။

ဝိဇ္ဇာတိ ဝိဇ္ဇာတိ ဝိဇ္ဇာတိ

စစ်မှန်သောစေတနာ

ဝိဇ္ဇာတိ ဝိဇ္ဇာတိ ဝိဇ္ဇာတိ

(ဝိဇ္ဇာတိ ဝိဇ္ဇာတိ ဝိဇ္ဇာတိ အယူအဆတွင် တစ်ယူသန် ကပ်ငြိနေပါက ယင်းဝါဒစွဲများ၏ ကျေးကျွန်သဖွယ်ဖြစ်နေရသည့်အတွက် အမြင်ကျဉ်းမြောင်းမှု၏ သားကောင်သဖွယ်ဖြစ်သွားရပြီး စိတ်၏ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်မှု စစ်မှန်သောစေတနာသည်လည်း လက်လွတ်ဆုံးရှုံးရတတ်၏။)

လောကကြီး၌ လူသားတို့သည် အယူအဆ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမျိုးရေးဝါဒစသည်တို့ မတူညီကြသည့်အလျှောက် ပါတီအဖွဲ့အစည်း၊ ဝိဇ္ဇာတိအုပ်စု အမျိုးမျိုးပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ နိုင်ငံအသီးသီး၊ လူမျိုးအသီးသီး၊ ဘာသာအသီးသီးတိုင်းမှာပင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓလက်ထက်အခါကပင် အယူဝါဒဝိဇ္ဇာတိများ တည်ထောင်ခဲ့ကြသည့် တိတ္ထိဆရာကြီးများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေ၌ အထင်ရှားဆုံး ဝိဇ္ဇာတိဆရာကြီးတို့ကား ပူရဏ ကဿပ၊ မက္ခလိဂေါသာလ၊ အဇိတကေသကမ္မလ၊ ပကုဓကုစ္စာယန၊ သဂယဗေလဌပုတ္တ နှင့် မဟာဝီရခေါ် နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းဆရာကြီး ခြောက်ယောက်ကိုပင် အချို့က မြတ်ဗုဒ္ဓနှင့် ခေတ်ပြိုင် အတွေးအခေါ် ပညာရှင်ကြီးများ (Six Contemporary Thinkers of the Buddha) ဟု ရေးသားဖော်ပြကြကုန်သေး၏။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ အဆိုပါဂိုဏ်းဆရာကြီးတို့၏ အယူအဆ ဝါဒတို့သည် အလွန် ရှုထွေးပေလိမ့်မည်။ ယခုအခါကမ္ဘာပေါ်တွင် လူသိများသည့် ဘာသာကြီး လေးရပ်ထဲမှာပင် ဂိုဏ်းဂဏ အယူအဆအသီးသီး ပေါ်ပေါက် လာခဲ့၏။ ဥပမာ- ဟိန္ဒူဘာသာ တွင်လည်း သနာတနနှင့် အာရယဆမာဂ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာတွင်လည်း ထေရဝါဒနှင့် မဟာယာန၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ တွင်လည်း ကက်သလစ်နှင့် ပရိုတက်စတစ်၊ မွတ်စလင် ဘာသာတွင်လည်း ဆူနူ (ဆိုနီ)နှင့် ရှီးယား(ရှီးယိုက်) စသည်ဖြင့် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အနည်းငယ် ကွဲပြားရုံမျှသာမက ပဋိပက္ခအသွင်ပင် ဆောင်နေသေး၏။

ဂိုဏ်းဆရာကြီးများနှင့် သူတို့၏ နောက်လိုက်အဖွဲ့ဝင် တို့သည် လည်း မိမိတို့ဂိုဏ်း၏ အယူအဆဝါဒ ပြန့်ပွားရေးအတွက် ကြိုးပမ်း ကြကုန်၏။ ထိုသို့ကြိုးပမ်းကြရာတွင် တချို့က မိမိဂိုဏ်း၏အယူဝါဒ ကိုသာ အမှမ်းတင်လွန်းကြပြီး အခြားဂိုဏ်းများ၏ အယူအဆဝါဒများ ကိုပင် စွပ်စွဲပုတ်ခတ် ပြောဆိုတတ်ကြသေး၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဂိုဏ်းဂဏ ပဋိပက္ခ ဝိရောဓိ တရားများ ကြီးထွားလာတော့၏။ ယနေ့မျက်မှောက် ကမ္ဘာ၌လည်း နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ဒဿန၊ နယ်ပယ် အသီးသီးမှာ ဂိုဏ်းဂဏအယူအဆ ပါတီအဖွဲ့ အစည်း တွေအမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက် လာကြသည်ပင်။ နက်နဲသည့် ဓာတ်သဘော တွေကို ရှုမြင်ဆင်ခြင် သုံးသပ်နိုင်စွမ်း ရှိသူတို့၏ အမြင်မှာမူ ထိုသို့အမျိုးမျိုး ကွဲပြားခြားနားမှုများ ပေါ်ပေါက်နေခြင်းသည် အနှစ်မဲ့ အခွံအကာပဟိဒ္ဓ အဆောင်အယောင်တွေကြောင့်ဟု ဆိုကြပါလိမ့်မည်။

ယင်းအခွံအကာ တို့ကို အကြောင်းပြု၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်ဂိုဏ်းနှင့် တစ်ဂိုဏ်း၊ တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ ပဋိပက္ခဝိရောဓိ အသွင် ဆောင်နေကြခြင်း လည်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

များမြောင်လှသော အသွင်သဏ္ဍာန် ဗဟိဒ္ဓအဆောင်အယောင်၊ အဆင်အပြင်၊ အချိုးအစားတို့သည် ယင်းသို့ ကွဲပြားခြားနားသည့် ဂိုဏ်းဂဏ၏ အမှတ်အသားလည်း ဖြစ်လာကြ၏။ ဂိုဏ်းဂဏ လူ့အဖွဲ့၊ အစည်း အသီးသီးတို့တွင် အသွင်သဏ္ဍာန် ဗဟိဒ္ဓအဆောင်အယောင်အားဖြင့် တချို့က ဆံထုံးထား၏။ ထိုဆံထုံးများလည်း အကြီးအသေးရှိနိုင်၏။ တချို့က မုတ်ဆိတ်ထား၏။ မုတ်ဆိတ်အတိုအရှည်ရနိုင်၏။ တချို့က ကတုံးတုန်းပြီး တချို့က ဆံကျစ်ထား၏။ စသည်စသည်ဖြင့် ပုံစံသဏ္ဍာန် အသွင်အမျိုးမျိုး ရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုများမြောင် လှစွာသော ဗဟိဒ္ဓ အဆောင်အယောင် အသွင်သဏ္ဍာန်တို့သည် စစ်မှန်သည့်ဓမ္မ၏ အမှတ် လက္ခဏာများတော့ မဟုတ်ကြပေ။ ထိုဗဟိဒ္ဓ အသွင်အပြင်တို့သည် တစ်ခါတစ်ရံ စစ်မှန်သောဓမ္မကို သိရှိနားလည်ရေးအတွက် အဟန့်အတား အနှောက်ယှက်ပင် ဖြစ်သွားတတ်ပါသေးသည်။

အကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေသည် မိမိတို့ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာရသည့် နိုင်ငံ၊ အသိုင်းအဝိုင်း၊ ဂိုဏ်းဂဏ၊ မိသားစုမျိုးနွယ်မှ လက်ခံယုံကြည် လာခဲ့သည့် အယူအဆဝါဒ ဗဟိဒ္ဓအဆောင်အယောင်များကိုပင် ထပ်ဆင့် ကြားသိနေကြရ လက်ခံယုံကြည်နေကြရ၏။ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သဘော ပေါက်သိမြင်နားလည်ပြီး လက်ခံယုံကြည်သူက နည်းလှ၏။ မိမိတို့ ဂိုဏ်းဂဏ မျိုးနွယ်အစဉ်အဆက်မှ ဆင်းသက်လာသည့် အယူအဝါဒများ သည် မိမိတို့၏စိတ်နှလုံးတွင် အမြစ်တွယ်နေကြ၏။ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင် နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ယုံကြည်ချက်များမှလွဲပြီး အခြား

ဂိုဏ်းဂဏ၊ မိသားစုမျိုးနွယ်တို့၏ ယုံကြည်ချက်များကို မှန်ကန်မှု ရှိကောင်းရှိနိုင်စရာ ရှိသည်ဟူသော သဘောတရား အချက်လေးကိုပင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဖို့၊ လက်ခံနိုင်ဖို့ အဆင်သင့် မရှိကြတော့ပေ။

ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် အယူအဆယုံကြည်ချက်များ မိမိတို့စိတ်နှလုံး တွင် အမြစ်တွယ်လာသည်နှင့်အမျှ မိမိတို့သည် ယင်းအယူအဆဝါဒ တို့၏ ကျေးကျွန်သဖွယ် ဖြစ်လာသည့်အခါ မိမိတို့သည် အမှန်ကို အမှန် အတိုင်း မြင်တတ်ဖို့ ခက်လာတော့၏။ တဖြေးဖြေး အမှန်တရား ဓမ္မစစ် ဓမ္မမှန်တရား၏ ဝေးရာသို့ ရောက်မှန်းမသိ ရောက်သွားတတ်ကြ ပါသည်။ တကယ်တမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာကြည့်ပါက မိသားစုမျိုးနွယ် ဂိုဏ်းဂဏ၏ တစ်စုံတစ်ခုသော အယူအဆဝါဒကို အစဉ်အလာရ လက်ခံ ယုံကြည်နေရုံ သက်သက်ဖြင့် အကျိုးမရှိနိုင်ပေ။ အဓိကလိုရင်းမှာကား အကယ်၍ ထိုအယူဝါဒတစ်ခုကို မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆပါက မိမိတို့ ဘဝနှင့် ဟပ်ကြည့်ကြဖို့၊ ဘဝတွင်လက်တွေ့အသုံးချကြည့်ဖို့ အထူး လိုအပ်ပါသည်။ ထိုအချက်ကို မြတ်ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် ကာလာမသုတ် (ကေသမုတ္တိသုတ်) က သက်သေထူနေ၏။

ထိုအယူအဆဝါဒများကို မိမိတို့ဘဝနှင့် ဟပ်ကြည့်၊ ဘဝအတွက် အသုံးချကြည့်လို့ရလျှင်၊ အကျိုးများလျှင် ထိုဝါဒသည် စစ်မှန်သောဓမ္မ ဟု ကင်ပွန်းတပ်ချင်ပါသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်မလာပါက ထိုအယူအဆ ဝါဒတို့ သည် အနှစ်သာရကင်းမဲ့သည့် စိတ်ကူးယဉ်မျှသာ၊ အနှစ်မပါ အခွဲအကာ ဖြစ်သည့် အသိဉာဏ်၏ ကွန်မြူချက်ဟုပင် မှတ်ချက်ပြုချင် ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရေးကြီးသည်မှာ လက်တွေ့ပိုင်း အကျင့်ပိုင်းပင် ဖြစ်၍ မြင့်မြတ်သော နှလုံးသာပေါ်၌ ကိန်းအောင်းနေသည့် အချက် သည် ဓမ္မစစ်ဓမ္မမှန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

ပတ္တမြားစစ်ပတ္တမြားမှန်သဖွယ် ဓမ္မစစ်ဓမ္မမှန်ကို လက်တွေ့ကျကျ အသုံးမချနိုင်သေးသမျှ မိမိတို့၏ဘဝသည် အနှစ်မပါ အခွဲအကာအတိ သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အကျိုးမရှိသည့်ဓမ္မ ဟန်ပြု လုပ်ဆောင်ချက်များ သည် ဘဝအတွက် အသုံးမဝင်သည့် အသိဉာဏ် ကွန်မြူချက်များ ဖြင့်သာ ပြည့်နှက် ရောယှက်နေပေလိမ့်မည်။ ဗဟိဒ္ဓ အဆောင်ယောင် တို့သည် သူတန်းဖိုးနှင့်သူ ရလင့်ကစား ဓမ္မစစ်ဓမ္မမှန်ကို သိမြင် သဘော ပေါက်သူ တို့သည် ယင်းဗဟိဒ္ဓအဆောင်ယောင် အခွဲအကာများကို တကယ့် အနှစ်သာရဖြစ် ဖက်တွယ်မထားကြရုံမျှသာမက ယထာဘူတ ကျသည့်အရာကို တစ်နည်းဆိုရသော် ဘဝအတွက် လက်တွေ့ကျကျ အကျိုးရှိသည့်လမ်းကို လျှောက်လှမ်းကြ၏။ အပေါ်ယံကြောအကာများ၊ မျက်ကန်းယုံကြည်ချက်များ ထိုသူတို့သဏ္ဍာန်၌ ခြေကုပ်မယူနိုင်ကြ တော့ပေ။ အရှိကိုအရှိအတိုင်း အမှန်ကိုအမှန်တိုင်း သူ့အပိုင်းနှင့်သူ ရှုမြင်သုံးသပ်တတ်ခြင်းသည် ဘဝတွင် အထက်တန်းကျပြီး မင်္ဂလာ ပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံသော သော့ချက်ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

မာနရှင်တို့၏

စွဲ ငြော့ဆဲ

မာနရှင်တို့၏ ဝဲငြော့ဆဲ

တကယ်တော့ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ အများမကင်းနိုင်သလို မာနလည်း မကင်းကြပါ။ ပုထုဇဉ်တိုင်း မာနရှိကြ၏။ သာမန်ပုထုဇဉ်တွေ မဆိုထားနဲ့ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် မရရှိသေးသည့် ပစ္ဆိမဘဝိက ပါရမီရှင် မထေရ်ကြီးများ ပင် မာနအတားအဆီးကြောင့် မိမိတို့၏လုပ်ငန်းမှာ စခန်းမတွင်ဘဲ ရှိခဲ့ကြ ဖူး၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်အခါက ပေါဋ္ဌိလအမည်ရသော ကျမ်းတတ် မထေရ်ကြီးသည် ပရိယတ်မာန ခံနေသောကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓက 'တုစ္ဆ ပေါဋ္ဌိလ' အလကားကောင် မဂ်ဖိုလ်မနီး အချည်းနှီးကောင် ပေါဋ္ဌိလဟု ရင့်သီးသော စကားလုံးတို့ဖြင့် ဆုံးမတော်မူခဲ့ဖူး၏။ ထို့နောက် သာမဏေ ငယ်လေးတစ်ပါး၏ ဆုံးမပေးမှုကြောင့် နောက်ပိုင်း ရဟန္တာပင် ဖြစ်ခဲ့၏။ တစ်ခါတစ်ရံ မာန်မာန၏ သဘောသည် အလွန်သိမ်မွေ့ရကား မာနဟုပင် သတိမပြုမိသောကြောင့် ရှေ့ဆက်ပြီး တိုးတက်မှုလမ်း ပိတ်နေသည်လည်း ရှိ၏။ ဥပမာ တစ်ခါက အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် အဘိညာဉ် ရရှိတော်မူသောကြောင့် လောကဓာတ် တစ်ထောင် မြင်နိုင်ကြည့်ရှုနိုင်စွမ်းရှိ၏။ သူ၏စိတ်၌ ငါသည် လောကဓာတ်တစ်ထောင်ကို မြင်နိုင်စွမ်းရှိ၏ဟု အမြဲတမ်း အောက်မေ့နေသောကြောင့် ရှေ့ဆက်ပြီး တရားထူး မရနိုင်တာကို တွေ့ရ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာထံ မေးမြန်း လျှောက်ထားကြည့်မှ "အနုရုဒ္ဓါ- ငါ့ရှင်ဟာ ငါ့လောကဓာတ် တစ်ထောင်ကို ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် မြင်နိုင်စွမ်း ရှိတယ်ဟု ထင်မြင်နေခြင်းသည်ပင် သင့်သန္တာန်မှာ ဥဒ္ဓစ္စတရား၊ မသိမသာ မာန်မာနတရားများ ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ထိုအရာကို ပယ်ဖျောက်ပါ" ဟု ဆုံးမတော်မူမှ မဂ်ဖိုလ်တရား ရရှိခဲ့၏။ သာမန်ပုထုဇဉ်တို့မှာ မာန်မာန၏ တားမြစ်ပိတ်ပင် နှောက်ယှက်မှု ကြောင့်မာနရှင်တို့၏ ပဲ့ကြွေသံများ အနုမတဂ္ဂပင်။

လောက၌ သေယျပုဂ္ဂိုလ်- မိမိထက်မြတ်သော အဆင့်တန်းမြင့်သော အထက်တန်းလွှာလူမျိုး၊ သဒိသပုဂ္ဂိုလ်- မိမိနှင့် တန်းတူရည်တူလူမျိုး၊ ဟိနပုဂ္ဂိုလ်- မိမိအောက်နိမ့်ကျသောလူမျိုးဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ တစ်မျိုးတစ်မျိုး ၌ (၁)သေယျမာန်- ဂုဏ်သိရ်စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပညာအဆင့် စသည်အားဖြင့် တဖက်ဖက်ကသူများထက် သာ၏ဟု မှတ်ထင်ခြင်း (၂) သဒိသမာန်- ထိုဂုဏ်သိရ်စသည်တို့ဖြင့် သင်တို့နှင့်ငါ ဘာထူးသလဲဟု မိမိကိုယ်ကို မှတ်ထင်ခြင်း (၃)ဟိနမာန်- သူတို့အောက်ကျတော့ ငါက ဘာအရေး စိုက်ရမှလဲ စသည်ဖြင့် မာန်မူခြင်းအားဖြင့် (၃) မျိုး ရှိပြန်၏။ လောက၌ လူသားတိုင်း တန်းတူအခွင့်အရေး ရှိနိုင်ကြသော်လည်း ထိုကဲ့သို့ မာနရှင် များကို အဆင့်သုံးဆင့်ဖြင့် သတ်မှတ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်လူသားတိုင်း မာနရှိကြ၏။ ပစ္စည်းရှိသူက ပစ္စည်းမာန၊ ရုပ်ရည်လှပမှုရှိသူက ရုပ်ရည်မာန စသည်ဖြင့်တစ်မျိုးစီ ရှိတတ်ကြ၏။ ဂုဏ်ခန၊ ငွေကြေး မကြွယ်ဝ၊ ရုပ်ရည်စသည် မရှိစေကာမူ မည်မျှပင် ချို့တဲ့သည်ဖြစ်ပါစေ ပုထုဇဉ်လူသားတိုင်တွင် မခံချင်သော မာန်မာနတော့ ရှိတတ်ကြ၏။ ပကတိအားဖြင့် လူသားတို့သည် မိမိညံ့သည်ဟု အပြောမခံချင်သော မာန်မာနရှိတတ်၏။ မိမိကို "မင်းမစွမ်း"

ပါဘူး၊ မတတ်ပါဘူး၊ မသိနားမလည်ပါဘူး"ဟု အပြောမခံလို တတ်ကြပေ။ အချို့က ထိုမာန်မာနမျိုးကို ယောက်ျားပီသသော သဘော၊ ယောက်ျားအများ အပြား၏ ဘဝကို အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်အောင် တွန်းပို့ပေးသောမာနဟု သဘောထားကြ၏။ ယောက်ျားမာန်ရှိသော အမျိုးသမီးတော်တော် များများ၏ ဘဝတွေကိုလည်း ယင်းမာန်မာနမျိုးက မြှင့်တင်ပေးခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် လူတစ်ယောက် ကိုမြှင့်တင်ပေးလိုပါလျှင် သူလုပ်သင့်သော အလုပ်ကို ချဲ့၍- 'မင်းမလုပ်နိုင်ပါဘူး ကွာ'ဟုသာ ပြောချလိုက်ပါဟု Ross Dangle က Human Achievement ဆောင်းပါးမှာ ရေးသားခဲ့ဖူး၏။

ပိဋကတ်စာပေ၌လည်း ယာထာဝမာန်- သူ့အဆင့်တန်းလိုက် ထားရှိသည်မာန်နှင့် အယာထာဝမာန်- မိမိမှာတကယ်ဂုဏ်သိက္ခာ စသည်မရှိဘဲ အခြောက်တိုက် မာန်မာနဟု တွေ့ရ၏။ တရားသဘော အရ မည်ကဲ့သို့သော မာန်မာနမှ မကောင်းသော်လည်း သူတစ်ပါးတို့၏ နှိမ့်ချမှု၊ ပုတ်ခတ်ပြောဆိုမှု၊ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှု စသည်တို့ ကြောင့် အမှန်တရားကို ရှေ့ရှုလျက် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်လိုစိတ် များဖြင့် မာန်တင်း ထားသည့် အခါမျိုးမှာတော့ ယာထာဝမာန်- ရသင့် ရှိထိုက် ထားသင့်ထားထိုက်သည့် မာန်မာနမျိုးတော့ ရှိဖို့လိုအပ်၏။ ထိုယာထာဝ မာန်မျိုးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်သာလျှင် ပယ်သတ်နိုင်တာ ဖြစ်၏။ သာမန် ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်တို့ပင် မပယ်နိုင်သေးချေ။

မြတ်ဗုဒ္ဓကတော့ လောကမှာ မာနရှင်များရော ဘယ်အရာမှ မမြဲဘူး၊ ကိုယ်မပိုင်ဘူး၊ ဆင်းရဲဒုက္ခချည်းဘဲ၊ ဖြစ်ပြီးရင်ပျက်မှာ မုချ ကေန် မလွဲဟု မိန့်တော်မူ၏။ ခရစ်တော်သည်လည်း- ကောင်းချီး

မင်္ဂလာ ဆိုတာလည်း တစ်နေ့ကျတော့ မြေကြီးထဲပျော်ဝင် သွားရ စမြဲပါတဲ့၊ (မြေမှုန့်က ဖြစ်လာတဲ့ သတ္တဝါတွေ မြေမှုန့်ဘဝပဲ ပြန်ရောက် ကြရတယ်တဲ့) စသည်ဖြင့် ပြောခဲ့ဖူးသည်ကို ဖတ်ဖူးပါသည်။ ထိုသို့ သော မဟာဉာဏ်ကြီးရှင်များက မာနရှင်တို့၏ပုံကြွေသံ အနိစ္စသဘော မမြန်နိုးမလှပုံတို့ကို ကောင်းကောင်းကြီး သိမြင်ကြလေရဲ့။ အထက်မှာ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မာနရှင်လူသားတို့ မးမမြင်လေမမြင် ဘဝင်လေဟပ် ရှိ ခြေဖျားထောက်တတ်ကြ၏။ ရာထူးဂုဏ်သိရ်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၊ ပညာ ဂုဏ် စသည်ဖြင့် မောက်မာတတ်ကြ၏။ မောက်မာစရာ မရှိသည့် အဆုံး ငါဘယ်နေဘယ်ရက်မှာမွေးလို့ ဆိုပြီး မတော်တဆ တိုက်ဆိုင်မှု လေးတွေကြောင့် ကြံကြံဖန်ဖန် ဇာတာဂုဏ် မောက်တတ်ကြပြန် သေး၏။

စည်းစိမ်ကြွယ်ဝမှု၊ တန်ခိုးအာဏာပါဝါကြီးမှု၊ ရုပ်ချော၊ အသံ ကောင်း ပညာတတ်မှု စသည်တို့ကြောင့် မတူမတန် အဖက်မလုပ် တတ်ကြသည့် မိုးပေါ်ကျ ရွှေကိုယ်ဟန်တို့၏ လူတန်းစားခွဲခြားမှုများ၏ ရလဒ်ကတော့ လူတို့၏ အော်ကြော့လန် ချဉ်ဖတ်ကြီးများ ဖြစ်ရပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ရွှေကျင်ဆရာတော်ကြီးက "စာမတတ်သူ အခေါက်ထူး လူထဲရှင်ထဲအသုံးမကြ၊ စာတတ်ပြန်လျှင်၊ စိတ်ကြီးဝင်၊ လူမြင်တိုင်းက၊ အော့ချင်ကြ၊ သို့မဖြစ်အောင်၊ သတိဆောင် အမောင်ခဲပါမူ"ဟု ဆုံးမ ခဲ့ဖူးသည်။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးကလည်း - တစ်ပိုင်းကြောင်၊ ကျက်စာ ရရုံနှင့်၊ ခက်ပါလှသဘောဉာဏ်၊ ထက်မာနအပြောသန်တယ်၊ ဒေါသမာန် ထူပား၊ ဟုလည်းကောင်း... ပိဋကအစွယ်ထောင်လျှင်၊ အပါယ်ဘောင် ဆင်းရဲလိမ့်လေး ဟု လည်းကောင်း ဆုံးမတော်မူခဲ့သည်။

ဟိတောပဒေသကျမ်း၌လည်း "မာနံ ပရာဘဝတော မုခံ။" မာနတရားသည် ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်ကြောင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ဆိုထား၏။ မိုးထိအောင် လှေကားထောင်၊ ကောင်းကင်ပြာထဲ အတောင်မဲ့ပျံသန်း၊ အရွိန်ကုန်တော့လည်း လင်းတကျ ကျရသည် များလှသည်။ သမိုင်းခေတ် တစ်လျှောက် ကမ္ဘာ့ဇာတ်ခုံကြီးပေါ်မှာ အကြိမ်ပေါင်း မနည်းလှ ထောင်သောင်းမက ထိုအဖြစ်အပျက်မျိုး မရေတွက်နိုင်အောင် ကြုံခဲ့ရ ပေသည်။ ကြုံနေဆဲ၊ ကြုံတွေ့ကြရပေဦးမည်။ သဘာဝဓမ္မရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် ထိုအရာများ ဘာမှသိပ်မထူးဆန်းလှပေ။ မိုးပျံ့ငှက်တစ်ကောင် အတောင်ပံညောင်း မြေပေါ်မှာပဲ ဇာတ်သိမ်းရသလို၊ မာနရှင်များလည်း ထိုကဲ့သို့ ကံဇာတာ ညှိုးရှာချေက ပုံကြွေဇာတ်သိမ်းတတ်သည်။ တကယ လည်း ဤလောကမှာ မာနတရား၏ ဖိစီးနှိပ်စက်ခံရသူမှန်သမျှသည် ပုံကြွေသံ ကျဆုံးမှုနှင့် မိတ်ဆွေဖွဲ့ နေသူတွေသာ ဖြစ်ကြ၏။

အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး ဂျွန်ရပ်စ်ကင်းက- မာနတရားသည် ကြီးမားသည့် အမှားအားလုံး၏ အောက်ခြေ၌ရှိ၏- ဟုလည်းကောင်း၊ ဒတ်ချ် လူမျိုး အတွေးခေါ်ပညာရှင် ဘန်ဒစ်စပိုင်နီဇာကလည်း- အလွန် အကျွံ မာနထားခြင်းသည် မိမိကိုယ်ကို အလွန်အကျွံ မသိနားမလည်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည် ဟုလည်းကောင်း ရေးသားခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသား ထိခိုက်နစ်နာစေသော အခြောက်တိုက် မာန်မာန များကို ခဝါချနိုင်မှ တော်လှမည်ဖြစ်ကြောင်း။

အဖြူရောင်ငွေအနားသတ်

အဖြူရောင်ငွေအနားသတ်

(တိမ်တိုက်မည်မျှပင်မဲမဲ အဖြူရောင်ငွေအနားသတ်ကလေးတော့ ရှိစမြဲ။ -နိုင်ငံခြားစကားပုံ)

ဘဝသည် နှင်းဆီပန်းမွေ့ရာ မဟုတ်သည့်အတွက် လောကဓံ တရား၏ လှိုင်းဝယက်များကြောင့် နိမ့်ချည်မြင့်ချည်၊ စုန်ချည်ဆန်ချည် လူးလွန်နေတတ်၏။ ဘဝပျက်ချိန်တန်လျှင် လူသားတို့ မြင်တွေ့နေသမျှ ရှုခင်းမှန်သမျှ အပျက်ချည်းပင် မြင်တတ်ကြ၏။ လောကဓံလှိုင်းကြီးများ သည် တောင်ကြီးများပမာ ထိပ်လန့်တုန်လှုပ်ဖွယ်ရာ တလိမ့်လိမ့်မည်ဟီး ကာ ရောက်လာတတ်၏။ ဘဝအိမ်ကို ရစရာမရှိလောကအောင် ရက်ရက် စက်စက် ရိုက်ပုတ်လျှက် ဘဝအကာအရံ တံတိုင်းများကိုလည်း မကျေနပ် သည့် အလား တဖြန်းဖြန်း ရိုက်ပုတ်ခတ်ခဲရနိုင်၏။

“သူတည်းတစ်ယောက်၊ ကောင်းဖို့ရောက်မှ၊ သူတစ်ယောက်မှာ၊ ပျက်လင့် ကာသာ၊ ဓမ္မတာတည်း” ဆိုသကဲ့သို့ ဘဝပျက်လင့် ကစား တွေ့ကြုံ ခံစားကြရသော ဘဝလောကဓံမုန်တိုင်းများ၏ အကျိုးတရားများ ကတော့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူကွဲပြားသလို တူညီချက်များလည်း ရှိနိုင်၏။ သို့သော် ဘဝတုသိုလ်ကံကြောင့် ဘဝ၏ နေဝင်ညများ အမှောင်ညများကို ဖြတ် ကျော်ပြီး ရွှေဘဝခရီးတွင် ပိုမိုထိန်လင်းသည့်

ညများ၊ ဘဝ၏ သာယာ လှပသည့် အချိန်များကိုလည်း တွေ့ကြုံနိုင်ပါ သေးသည်။ ထို့ကြောင့် “တိမ်တိုက်မည်မျှပင်မဲမဲ အဖြူရောင် ငွေအနားသတ်ကလေးကတော့ ရှိစမြဲ” ဟူသော နိုင်ငံခြားစကားပုံလေးက ထောက်ခံချက် ပေးနေ၏။

ကံကြမ္မာမှန်တိုင်း ဝင်ရောက်သရမ်းမှုကြောင့် ဘဝမှာ ရက်စက် ခါးသီးဖွယ် အဖြစ်အပျက်များ ကြုံရသောအခါ မိမိတို့ဘဝ မျှော်လင့် ချက်များလည်း ကင်းမဲ့တတ်သလိုလို၊ အောင်မြင်မှုပန်းတိုင်နှင့် ဝေးသယောင်ယောင် ထင်မြင်တတ်ပါ၏။ သို့သော် အဓိကလိုအပ်ချက် ကတော့ မိမိစိတ်ဓာတ်များ တင်းထားဖို့ လိုအပ်၏။ ယောနိသော မနသိကာရ အခြေခံပြီး အကောင်းကိုလည်း မျှော်လင့်ပြီး လတ်တလောမှာ ဘယ်လောက်ပင် ဆိုးသွမ်းနေပါစေ ငွေရောင်အနားသတ်လို့ ခေါ်နေ သည့် ကောင်းကွက်ကလေးများ ကောင်းသည့် အချက်ကလေးများ ကတော့ ဘဝမှာ ရှိလာစမြဲ ပေါ်လာစမြဲပင်ဖြစ်၏။

အခက်အခဲကြုံလာတိုင်း မိမိမျှော်လင့်ချက်ကိုတော့ ဘယ်သော အခါမှ မစွန့်လွှတ်သင့်။ မိမိ၏ မှန်ကန်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက် ခိုင်မာသည့် စိတ်ဓာတ်များဖြင့် ပန်းတိုင်သို့ ဆက်လက်ချီတက်သင့်၏။ အမှန်တရား ကိုလည်း နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ရာ အဖြစ်လည်း လက်ခံယုံကြည်ထား သင့်၏။ ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သည့် စိတ်ဓာတ်ဖြင့် အခြေနေကောင်း တစ်ရပ်ကို မြှင့်တင်နိုင်၏။ ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်၊ ပါးနပ်လိမ္မာမှုဖြင့် အောင်မြင်မှုဆီသို့ ဦးတည်စေနိုင်၏။ မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်း ရှိဖို့လို၏။ ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်ကန်သူသည် တစ်ချိန်ချိန်မှာ မိမိလိုရာခရီး အထွဋ်ထိပ်သို့ ရောက်ပြီး လူတွင်သာမက အထက်နတ်တွေကပါ ကောင်းချီးဩဘာ ပေးမည်မလွဲပါ။

အရှုံးပေါ်နေသည့် ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှာ မိမိတစ်သက်လုံး စာချုပ် အချုပ်မခံရဖို့ လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပေါက်နေတဲ့နဖူး မထူး တော့ပြီဆိုပြီး နံရံကိုထပ်ခါထပ်ခါ ခေါင်းနှင့် မတိုက်သင့်ပေ။ “လဲရင်ထ အဲဒါဘဝ” ဆိုသလို လဲရာက ရုန်းထနိုင်ဖို့ ကြိုးစားရမည် ဖြစ်၏။ စိတ်ကူးယဉ် ကြည်နူးနေခြင်းထက် ဘဝအဖြစ်မှန်ကို လက်တွေ့ ရင်ဆိုင်နိုင်ခြင်းက ပို၍တန်ဖိုးရှိလှ၏။

ဘဝလောကခံ အမျိုးမျိုးနှင့်အရွယ်သုံးပါး ဖြတ်သန်းကြရသူတိုင်း တော့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးမတူကြ။ တချို့က ငယ်စဉ်အခါ ပညာရှာခွင့်မရ ဆိုးမိုက်တေလေခွဲသော်လည်း ဒုတိယ၊ တတိယအရွယ်တွေမှာ အမြင်မှန်ရ ပြီး ပြုပြင်လာ၊ ကောင်းလာတာကိုလည်း တွေ့နိုင်၏။ တချို့က ပထမ အရွယ်၊ ဒုတိယအရွယ်တွေမှာ မိုက်ဇာတ်မခင်းခဲ့ကြသော်လည်း တတိယ အရွယ်ရောက်မှ မိုက်ဇာတ်ခင်းကြ ပြန်သေး၏။ အရွယ်သုံးပါးလုံး ဆိုးမိုက် ပေတေနေကာ ဘယ်တော့မှ သတိသံဝေဂ မရနိုင်လျှင်တော့ တကယ့် လူဖြစ်ရုံးလှ၏။ မိမိကိုယ်တိုင် အဖတ်ဆယ်လို့ မရအောင် မမိုက်သင့်။ လူမိုက်ကိုရှောင်ခွာ ပညာရှိကိုပေါင်းသင့်၏။ လူမိုက်ဆို သည်မှာတော့ သင်အမျိုးမျိုး အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုကောင်း ဖွင့်ဆိုနိုင်၏။ ယုတ်စွာအဆုံး မိမိ၏ ဆွေမျိုးအရင်းချာ မောင်နှမသားချင်းပင် ဖြစ်စေ ကာမူ ထိုသူများကို လူမိုက်ဟု သင်ကောင်းကောင်းကြီး စစ်မှန်သော အသိဉာဏ်ဖြင့်သိပါက ထိုသူများကို ဆက်လက်ပေါင်းသင်း ရောယှက် တွယ်ဖက်၍ မနေသင့်ပါ။ အန္တရာယ်ကို တွယ်ဖက်ထားသလိုပင် ဖြစ်တတ်၏။

ဆိုပါတော့ သင့်နားကို နာကျင်စေသည်ဆိုလျှင် သင့်နားမှာ ပန်ဆင်ထားသည့် စိန်နားကပ် ရွှေနားသောင်းကိုပင် တကယ်ကောင်းတယ်

ဟု ဆိုနိုင်ပါမလား။ ဆက်လက်ပန်ဆင်ထိုက်ပါသလား။ တမျိုးတဖုံ ပြုပြင်ပန်ဆင်ဖို့ လိုပေလိမ့်မည်။ မိမိနှင့်မိမိပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိုခိုက် နာကျင် စေသော လူမိုက်များကိုလည်း ဆွေမျိုးရင်းချာ၊ သားချင်းများ ပင် ဖြစ်စေကာမူ ဝေးဝေးကပင် ရှောင်သင့်၏။ မိမိကိုယ်တိုင်က အရွယ် သုံးပါးလုံးမှာ လူကောင်း သူကောင်းတွေအဖြစ် သိက္ခာသမာဓိရှိရှိ အမှန်တရားကို လက်ကိုင်ထားသူအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားသင့်၏။ အရွယ်သုံးပါးလုံးမှာ လူလောကကို အကျိုးပြုနိုင်ရင်တော့ အတိုင်းထက် အလွန် တံခွန်နှင့်ကုက္ကားဆိုသလို အင်မတန်ကောင်းလှ၏ ပထမ၊ ဒုတိယအရွယ်တွေမှာ မိုက်မဲခဲ့သည့်တိုင် တတိယ အရွယ်မှာတော့ သတိသံဝေဂ ရလျက် လူလောကကို အကျိုးပြုသင့်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ပါက ဘဝအတွက် ငွေရောင် အနားသတ် ကောင်းခြင်း မင်္ဂလာလေးများ ဖြစ်ထွန်းမည်သာတည်း။ ထိုသို့မှ မဟုတ်လျှင် ထိုသူသည် “အသက် လေးဆယ်အရွယ်အထိ မိုက်မဲသူသည် တကယ့် လူမိုက်စစ်စစ်” ဟူသည့် သိုးဆောင်းစကားပုံ ကဲ့သို့ လည်းကောင်း တသက်လုံး အမိုက်ဇာတ်ကြီး ခင်းကာ ဘဝသံသရာ လူမိုက်ကြီးအဖြစ် ဇာတ်သိမ်းဖို့သာ ရှိပါတော့ သတည်း။

အိုကြွယ် နှင့် အိုပယ်

အိုကြွယ်နှင့် အိုဝယ်

ယခုဆိုလျှင် ၂၀၁၁ ခုကုန်လွန်ခဲ့၍ ၂၀၁၂ ဟူသည့် ခရစ်နှစ်သစ်ဆီသို့ ဝင်ရောက်လို့လာပြန်ပြီ။ ခုနှစ်သက္ကရာဇ်အားဖြင့် ကုန်လွန်ခဲ့သည်က နှစ်ဟောင်း၊ ကြိုလာရသည်က နှစ်သစ်ဟု ဆိုကြရ၏။ တရားဓမ္မဖြင့်ကြည့်လျှင် အသက်အရွယ်ကျတော့ ကုန်လွန်ခဲ့သည်က နုပျိုခြင်းများ၊ ကြိုလာရသည်က အိုမင်းခြင်းဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ နုပျိုမှုသည် သစ်လွင်ဆန်းသစ်သည့် ရုပ်ရည်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အလှတရား၊ အိုမင်းခြင်းသည် ရင့်ကျက်ခြင်း၊ ထည်ဝါခန့်ငြားခြင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အလှတရားပင်ဖြစ်၏။ အိုခြင်းတရားကို ယိုယွင်းပျက်စီးခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ဖော်ဆောင်နိုင်သော်လည်း အကောင်းမြင်ဘက်က ကြည့်ပြန်လျှင် နုပျိုရာမှ ရင့်ကျက်ခြင်းဆီသို့၊ ဘဝမှာ တည်ငြိမ်လေးနက်သည့် သိက္ခာသမာဓိ ရင့်ကျက်မှု ဆီသို့ ဦးတည်ခြင်းဟု ဆိုနိုင်မည် ထင်ပါသည်။

အမှန်စင်စစ်တော့ သက်ကြီးရွယ်အို မိဘဘိုးဘွား၊ ဆရာသမားများသည် အိုကြွယ်များဖြစ်၏ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထိုသူတို့သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုအလိုရ ဂုဏ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသက်သက္ကာအားဖြင့်လည်းကောင်း ရင့်ကျက်ကြီးမြတ်သော

ကြောင့် အိုလေအိုလေ အိုကြွယ်တွေဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ သက်ကြီး စကား သက်ငယ်ကြား ဟူသည့် မြန်မာ့ဆိုရိုးစကားသည်ပင် သက်ကြီး ရွယ်အိုများ ဖြစ်ကြသည့် မိဘဘိုးဘွား၊ ဆရာသမား အိုကြွယ်ရွယ်များ ထံမှ ဆင်းသက် လာသော စကားပင်ဖြစ်ပေ၏။

သက်ကြီးရွယ်အို မိဘဘိုးဘွား၊ ဆရာသမားများသည်လည်း တစ်ချိန်က နုပျိုလန်းဆန်းဘဝ၏ အရုဏ်ဆည်းဆာအရွယ်များကို ပိုင်ဆိုင် ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။ အိုလာလို့ အသုံးမကျတော့ဘူးဟု သဘောထား ကာ သားသမီးများသည် အိုကြွယ်များကို ပစ်မထားသင့်။ ထိုအိုကြွယ် များထံမှ အကြံကောင်း၊ နည်းလမ်းကောင်း၊ ဘဝအတွေ့ကြုံကောင်း တွေကို ရယူနိုင်၏။ အထူးသဖြင့် မိဘများသည် သားသမီးတို့အပေါ် အင်မတန် ကျေးဇူးကြီးမားလှသည် ဆိုတာကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါ။ မိဘတိုင်းသည် မိမိရင်သွေး ငယ်လေး၏ တစ်ချက်လွတ် ဝီတိုအာဏာ ဩဇာပါဝါ အပြည့်ပါသည့် "အုတ်" ဟူသော အသံတစ်ခု စတင်ပြီး ကြားလိုက်တယ်၊ သောတ ပန်ဆင် လိုက်ရတယ် ဆိုရင်ပဲ ဘယမိဘတိုင်း ကမှ မရှိလို့ မပြည့်စုံသေးလို့၊ အလုပ်မအားလပ်သေးလို့ ဟု မည်ကဲ့သို့သော ဆင်ခြေဆင်လက်မှ ပေးမနေ ကြတော့ပေ။

ညဉ့်နက်သန်းခေါင်ယံ အချိန်မျိုးမှာ ဖြစ်စေဦးတော့ အအိပ်ပျက် တယ်၊ အစားပျက်တယ်၊ အလုပ်ရှူတယ် စသည်ဖြင့် ဘာတစ်ခုမှ ငြီးညှ မနေချာကြတော့ဘဲ မိမိရင်သွေးကလေးငယ်၏ အရိပ်အကဲကိုကြည့်ကာ နို့ဆာတယ်ထင်လျှင် နို့ချိုတိုက်၊ ချမ်းပုံပေါ်လျှင် ရင်ဝယ်ထွေးပိုက်၊ ပူအိုက်ပုံပေါ်လျှင် လေခပ်ပေးလိုက်၊ အိပ်ချင်ပုံပေါ်လျှင် သားချောတေး ဖြင့် ပုခက်လွှဲသိပ်လိုက်၊ မှက်၊ ခြင်၊ ယင်၊ ကိုက်ပုံ ပေါ်လျှင် အကာကွယ်

ပေးနိုင်သည့်အရာမျိုးဖြင့် ဖုံးကာဖိကာ၊ ခြင်ဆေးခွေထွန်းကာ ပျာပျာသလဲ တာဝန်မလပ် မပြတ်လုပ်ဆောင်ကြရရှာ၏။

မိဘတို့သည် သားသမီးတို့၏ ဘဝဆည်းဆာ အရုဏ်ဦးမှာ ရောင်စုံပန်းများ သာယာလှပ ဖူးပွင့်ဝေဆာအောင် ဆေးရောင်စုံ ခြယ် ပေးနေသူများဖြစ်၏။ သားသမီးတို့၏ ရောင်စုံသဘာဝ အလှပန်း ဥယျာဉ်ကြီးကို လှသထက်လှအောင် မိဘတိုင်းက မိဘများ၏ မေတ္တာ စုတ်တံဖြင့် အစွမ်းကုန် ခြယ်မှုန်းပေးကြ၏။ သားသမီးတို့သည် မိဘများ၏ ကျေးဇူးတရားကြောင့် ပညာသင်ရမည့်အချိန် ပညာသင်နိုင် ကြရ၏။ ဘဝတစ်ခု ရပ်တည်နိုင်ဖို့အတွက် အသက်မွေးမှု အတတ်ပညာ ကိုယ်မှာ ပါအောင်၊ ဘဝသာယာလှပအောင်၊ လူရာဝင် လူလားမြောက်အောင် ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့ကြသည့် မိဘတို့၏ ကျေးဇူးတရားကို မိဘများ အိုမင်းသည့် အခါမှာလည်း သားကောင်းသမီးကောင်းတို့သည် ဘယ်သော အခါမှ မမေ့သင့်။ အရုဏ်ဆည်းဆာ ပိုင်ဆိုင်ကြသည့် သားသမီးတို့ သည်လည်း တစ်နေ့ကျလျှင် ငါတို့လည်း ဘဝ၏ နေညိုဆည်းဆာကို ဖြတ်သန်းကြရမည်သာဖြစ်၏ဟု အမြဲတမ်း နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်သင့်၏။ မိမိတို့တစ်ချိန်မှာ ရင်ဆိုင်ကြရဦးမည့် နေညိုဆည်းဆာကို လှမြဲလှဖို့ ယခုအချိန်မှာ ဘဝနေညိုဆည်းဆာချိန် ရောက်နေသည့် ကျေးဇူးရှင် မိဘဘိုးဘွား၊ ဆရာသမား အိုကြွယ်များကို တာဝန်ကျေစွာ ပြုစုစောင့် ရှောက်ဖို့ အထူးလိုအပ်၏။

လူ့လောကကြီးမှာ သူ့အလှည့်၊ ကိုယ့်အလှည့်၊ သူ့တာဝန်၊ ကိုယ့် တာဝန်တွေ ကိုယ်စီရှိကြ၏။ တာဝန်သိသည်အတိုင်း တာဝန်ကျေအောင် ဆောင်ရွက်ဖို့လို၏။ ကတညုတ၊ ကတဝေဒီ- ပြုဖူးသည့်ကျေးဇူးကို သိရှိ သည့်အလျှောက် ပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်းကို မင်္ဂလာတစ်ပါးအဖြစ်

မြတ်စွာဘုရားတို့က ဆိုးကျူးတော်မူကြ၏။ ကျေးဇူးသစ္စာ မင်္ဂလာတရားသည် လောကကြီးမှာ အထူးလိုအပ်ပါ၏။ ကျေးဇူးတရားကို အပြန်အလှန် မသိတတ်ကြပါလျှင် ယဉ်ကျေးသည့်ကမ္ဘာကြီးမှာ လူသားတို့သည် လူသိက္ခာ၊ လူဂုဏ်ပုဒ်များ အကုန်လုံးပျက်သုဉ်းကာ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းသဖွယ်၊ အသေကောင်များသဖွယ် ဖြစ်သွားနိုင်ပါ၏။ သားသမီး၊ နောင်လာ နောက်သား၊ တပည့်သားတို့သည် မိဘဘိုးဘွား၊ ဆရာသမား အိုကြွယ်များ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည့် ကောင်းမွန်သည့် ပညာအမွေ အနှစ်များကို လက်ခံရယူနိုင်ကြသလ ဆက်လက်ပြီးတော့လည်း တီထွင်ကြံဆ ကြိုးစားနေကြရမည် ဖြစ်၏။ တကယ် အိုကြွယ်အစစ်တွေကို အိုပယ်အဖြစ် ပစ်မထားသင့်ပေ။ ဘဝနေညီဆည်းဆာ လျှောက်လှမ်းရဦးမည့် သူတိုင်း အလေးနက်ထားကာ အိုကြွယ်များကို တန်ဖိုးထားတတ်ဖို့ လိုပါသည်။

ခေါင်းတစ်လုံးနှင့် စဉ်းစားလို့မရနိုင်တဲ့ ပြဿနာကို ကြိုလာလျှင် ခေါင်းသုံးလုံးနှင့်လူကိုရှာပြီး ဆည်းကပ်မေးမြန်ပါ ဟူသော နိတိစကားကို အားလုံးကြားမေးကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုတာကတော့ ခေါင်းသုံးလုံးနှင့် လူဆိုတာ အဘိုးအဖွားများကို ဆိုလိုပါသည်။ အဘိုးအိုအဖွားအိုများ ထိုင်နေသည့်အခါ သူတို့၏ခါးက အသက်ရွယ်ကြီးလာတော့ အတော်လေး ကို ညွတ်ကိုင်နေသောကြောင့် ဒူးနှစ်လုံးကြားမှာ ဦးခေါင်းရောက်နေ လေတော့ အဝေးကမြင်ရသူအဖို့ ခေါင်းသုံးလုံးနှင့် လူဟု ထင်ရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဘဝနေညီဆည်းဆာ ရောက်နေကြသည့် အဘိုးအဖွားများ တည်းဟူသော အိုကြွယ် ခေါင်းသုံးလုံးနဲ့လူများထံ ပြဿနာအခက်အခဲ ကြုံတွေ့လာပါက ပိုင်နိုင်စွာဖြေရှင်းဖို့ အကြံဉာဏ်ကောင်းများကောင်း ရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ သူတို့သည် ဘဝဆည်းဆာနုပျိုသူများထက် ဘဝအတွေ့အကြုံ ပိုမိုကြွယ်ဝလှပါသည်။ ထို့ကြောင့်

အိုကြွယ်များကို ဆည်းကပ် သင့်ပါသည်။ အိုကြွယ်များထံမှ နောင်လာ နောက်သားတို့ အကောင်းအဆိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သင်ယူစရာ၊ လေ့လာစရာ စံနမူနာများ၊ ရွှောင်စရာ၊ ဆောင်စရာများ မြောက်များစွာရှိ၏။

အကောင်းအဆိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ရွှောင်စရာ ဆောင်စရာ သင်ခန်းစာယူစရာကောင်းလသည့် ကြားလည်းကြားဖူး အကြိမ်ကြိမ်လည်း ဖတ်ဖူးသည့် ဂျပန်ပုံပြင်ကလေးတစ်ပုဒ်ကို တင်ပြချင်သေး၏။ ရှေးခေတ်က ဂျပန်ပြည်မှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် လှုပ်ရှားရုန်းကန်ရသည်မှာ အလွန်ခက်ခဲသည်ဟူ၏။ မိသားစုတွေထဲမှာ လူအိုတွေကို ဆင်းရဲမှုဒဏ်ကြောင့် လူပိုတွေအဖြစ် ရှုမြင်ကြ၏။ မိမိတို့အိမ်မှာ မလုပ်ကိုင်နိုင်သည့် မိအိုဖအိုများ ရိလာပြီဆလျှင် မိအိုဖအိုများကို သားသမီးတွေက ပုတ်တောင်းကြီးတွေ ရက်လုပ်ကာ ကျေးဇူးရှင် မိခင်ဖခင်အိုကြီးများကို ယင်းပုတ်တောင်းကြီးတွေထဲမှာထည့်ကာ မြစ်ထဲ မျှောပစ်လိုက်ကြသည်ဟူ၏။ မြစ်၏အဆုံး ပင်လယ်ဝက ကျွန်းကြီးတစ်ကျွန်းသို့ မျောပါရောက်ရှိသွားကြသောအခါ ထိုကျွန်းပေါ်မှာ နေထိုင်သည့်သူများက စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံကြသောကြောင့် ကူညီစောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ထိုရေမျောလာသည့် ပုတ်တောင်းကြီးတွေထဲမှ အဖိုးအိုအဖွားအိုများကို ကျွန်းပေါ်မှာ ရွှင်ဘုရင်တို့ ပစ္စည်းဥစ္စာ ကြွယ်ဝသူတို့က တာဝန်ပေးထား ခံရသူတို့က ဆယ်ယူကာ ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ထားသည် ဟူ၏။

တစ်ခါမှာတော့ ရှစ်နှစ်ကိုးနှစ်အရွယ် သားကလေးတစ်ယောက်၏ ဖခင် လူငယ်တစ်ယောက် သူ့အဖေအိုကြီးကိုမျှောဖို့ ပုတ်တောင်းရက်နေသည်ကို သားလေးကမြင်၏။ အနားလာပြီး သားလေးက သူ့ဖခင်အား အဖေဘာလုပ်နေသလဲဟု မေးသတဲ့။ ပုတ်တောင်းရက်နေတာလေကွာ ဆိုတော့ ဘာလုပ်ဖို့ရက်တာလဲဟု ဆက်မေးသတဲ့။

မင်းအဘိုးက အိုပြီလေကွာ။ ဒို့အိမ်မှာ သူဘာမှ အလုပ်မလုပ်နိုင် တော့ဘူး။ အဖေလည်း သူ့အတွက် ရွှေဆက် ရှာမကွေးနိုင်တော့လို့ မင်းအဘိုးကို ဒီတောင်းကြီးထဲမှာထည့်ပြီး မြစ်ထဲမျောလိုက်မလို့။ သားရေ ဟိုပင်လယ်ဝ မှာတော့ မပြန်ကျွန်းဆိုတာရှိတယ်။ အဲဒီကျွန်း ရောက်သွားရင် မင်းအဘိုးကို တတ်နိုင်သုတွေက ဆယ်ယူပြီး ကွေးကြ မှာပေါ့ကွာဟု ဆိုလိုက်တော့ အသိဉာဏ်ရှိသည့် သားငယ်က ခဏ စဉ်းစားပြီးတော့ အဖေ.. ဒီလိုဆိုရင် ပုတ်တောင်ကြီးနှစ်လုံးသာ အဆင်သင့် ရက်လုပ်ထားလိုက်ပါတော့ဟု ဖခင်အား ပြောလေတော့၏။

ဟ.. မင်းအဘိုးက တစ်ယောက်ပဲရှိတာ ဆိုတော့ ပုတ်တစ်လုံးဆို တော်ပြီလေကွာ။ ပင်ပန်းတာရှိတာပဲ။ နောက်ထပ် တစ်လုံးက ဘာလုပ်ဖို့ ရက်ရမှာလည်းဟု မေးသောအခါ အော် .. မဟုတ်ဘူးလေ အဖေရယ်၊ အဖေအလှည့်ကျတော့ သားက ပုတ်တောင်း မရက်တတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ခုကတည်းက တစ်လုံးအပို ရက်ထားပေးပါလို့ ပြောတာပါဟု သူ၏ သားငယ်က ပြောပြလိုက်လေသတဲ့။ ပုံပြင်ကလေးက ဒါပါဘဲ။ သို့သော် ပုံပြင်ကလေးကပေးသည့် သင်ခန်းစာ အတွေ့တွေ ကတော့ မြောက် များစွာ ကျန်ရှိပါသည်။

အတုနဲ့အလှည့် အတုနဲ့အပြန်ဆိုတာ ရှိစမြဲဘဲ။ ဘဝအရုဏ်ဦး ဆည်းဆာအရွယ် ရောက်ရှိနေကြသည့် သားသမီး၊ လူငယ်လူရွယ်၊ ပျိုမြစ်နုငယ်သူများသည် မိမိတို့အတွက် ဂျပန်ပုံပြင်ထဲကလို ပုတ်တစ်လုံး အပို ရက်ထားခံဖို့ နေထိုင်ကြမလားဆိုတာ မိမိကိုယ်တိုင် ရွေးချယ် ကြရမည်ဖြစ်၏။ ဘဝနေညီဆည်းဆာအချိန် ရောက်ကြသည့် သက်ကြီး ရွယ်အို မိခင်ဖခင် ကျေးဇူးရှင်များသည် တကယ်တော့ သူတို့၏ဘဝနဲ့ ရင်းနှီးပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖြတ်သန်းသို့လှောင်ထားသည့် ဘဝ အတွေ့ကြုံ၊ ဘဝအသိဉာဏ် ဗဟုသုတ ဟင်းလေးအိုးကြီးတွေ၊ ရှောင်စရာ

ဆောင်စရာအပြင် တကယ့်ဘဝအနှစ်သာရဖြစ်သည့် သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ပညာ စသည့် ရတနာများဖြင့် ပြည့်ကြွယ်ဝနေကြသည့် အိုကြွယ် ရတနာ တိုက်ကြီးတွေပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအိုကြွယ်များကို အိုပယ်အဖြစ် ပစ်မထားကြဘဲ ထိုသူများကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ထိတွေ့ ဆက်ဆံခြင်း ပြုလုပ်နိုင်ပါမှ သူတို့ထံမှ အကြံကောင်းဉာဏ်ကောင်း၊ စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းများ ကူးစက်လာပြီး မိမိတို့ဘဝတွေမှာလည်း ပိုမိုပြည့်စုံလှပမှာ သေချာပါသည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓကတော့ အိုပယ်ဆိုတာ သူတို့တွေကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ 'အသိမကြွယ် သီလကွယ် အိုပယ်ဖြစ်သွား၏' ဟူသည့် အတိုင်း အသိဉာဏ်လည်းမရှိ၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ အကျင့်သိက္ခာ လည်း မရှိသူများကိုသာလျှင် ငယ်သည်ဖြစ်စေ ကြီးသည်ဖြစ်စေ အိုပယ် များဟု မြတ်ဗုဒ္ဓက မိန့်တော်မူပါသည်။ ထို့ကြောင့် "သီလံ ယာဝ ဇရာ သာဓု"- သီလသည် အရုဏ်ဆည်းဆာနုပျိုသည်မှ ဘဝဆည်းဆာညို အိုသည့် တိုင်အောင် ကောင်း၏ဟု ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အိုလေအိုလေ ကောင်းလေဆိုသည်မှာ သီလရှိသူများပင် ဖြစ်ပါ၏။ အကျင့်သီလသည် အိုသည်မရှိ၊ အိုပယ်ဆိုတာမရှိ။ သီလကောင်းမှ ဘဝအတွက် စိတ်ချရ၏။

မိမိ၏သီလ သမာဓိပညာတို့သည် ဘဝအတွက် စိတ်အချရဆုံး စွမ်းရည်များပင်ဖြစ်၏။ မိမိသီလကို ယုံကြည်စိတ်ချမှုရှိသူတိုင်းသည် လောကဓံ တရားဆိုးများနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံရသောအခါ ပို၍ပင် ကြောင်ရွံ့ခြင်းကင်းစွာ သတ္တိရှိရှိ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း ရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် သီလသည် မိမိစိတ်ကို များစွာ အားရှိစေသည်။ စိတ်အား ရှိသောကြောင့်ပင် သီလရှိသူများ အသက်ပိုမို ရှည်ကြ၏။ စိတ်အား

ပြည့်ဝဖို့က သမာဓိတရားသည်လည်း များစွာအရေးကြီးပါ၏။ သမာဓိ
 ရှိပါမှ မိမိစိတ်ကို စုစည်းထားနိုင်ပြီး လောကဓံအဆိုးလေးပါးဒဏ်
 ကိုလည်း ကြံကြံခံကာ လောကဓံအကောင်းလေးပါးနှင့် ကြုံလာပြန်လျှင်
 လည်း တည်တည်ကြည်ကြည်ပင် မောက်မာမော်ကြားမှုမရှိဘဲ တည်ကြည်
 လေးနက်စွာ နေထိုင်တတ်ပါ၏။ ထို့အပြင် ပညာသည်လည်း
 စိတ်အင်အား တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်၊ အမှားအမှန်၊
 အဆိုး အကောင်း၊ အကျိုးအကြောင်း ကောင်းစွာခွဲ ခြားသိမြင်နိုင်ဖို့
 ဆိုသည်မှာ ပညာရှိမှ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ သို့သော် ပညာမာန် တက်နေသူများ
 ကိုတော့ တကယ်တမ်း ပညာတတ်သူလိုတော့ သတ်မှတ်ဖို့ ခဲယဉ်း
 လှပါ၏။ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေ၏ လက္ခဏာဖြစ်သည့် စဉ်းစား
 နှိုင်းချိန် ခခြမ်းဝေဖန် သုံးသပ်တတ်ပြီး တကယ့်အမှန်တရားကိုသိပြီး
 လိုက်နာကျင့်သုံးပါမှ ပညာရှိဟုဆိုလျှင် ပိုမှန်ပါလိမ့်မည်။

မိမိတို့၏ ရာထူးဂုဏ်သိမ် စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့သည် ဘဝမှော်ရုံ
 တော ကြီးထဲမှာ အကယ်စင်စစ် အားကိုးရာ ရှာမရနိုင်ပေ။ မိမိ၏ သီလ၊
 သမာဓိ၊ ပညာတို့သည်သာလျှင် အလွန်ရှုထွေးလှသည့် ဘဝဆိုသည့်
 သံသရာမှာ အားကိုးရာ အမှန်စင်စစ် ဖြစ်လေတော့၏။ အိုလေ
 ကောင်းလေ ဖြစ်သည့် တရားများကို နိဗ္ဗာန်တံခါးပေါက် ခေါက်သည့်
 တိုင် ကျင့်ကြံနိုင်ပါစေ။

မိဘဘိုးဘွား၊ ဆရာသမား၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ အိုကြွယ်များကို
 ပြုစု စောင့် ရှောက်နိုင်ကြပါစေ။

ဘဝ၏ ဆည်းဆာတိုင်းမှာ လူတိုင်းလှပနိုင်ကြပါစေ။

အချိန်၏တန်ဖိုး

အချိန်၏တန်ဖိုး

Gifted Men seized time and work as their Opportunity. They make them Great and Grand.

လူစွမ်းကောင်းတို့သည် အချိန်နှင့်အလုပ်ကို သူတို့၏ အခွင့်အရေးအဖြစ် တိတိကျကျ မိမိရရ ယူလိုက်ကြသည်။ သူတို့သည် အချိန်နှင့်အလုပ်ကို ကြီးကျယ်ခမ်းနားအောင် ပြုလုပ်ဖန်တီးလိုက်ကြသည်။ (သီတဂူဆရာတော်ကြီး)

Time and Tide Wait for no man. (အချိန်နှင့် ဒီရေသည် လူကိုမစောင့်။ နိုင်ငံခြား စကားပုံ)

လောကတွင် အချိန်ကို တန်ဖိုးထားသူတို့အတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အရာသည်ကား အချိန်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်နှင့် မိမိရရှိလာသည့်အလုပ်ကို အခွင့်အရေးတစ်ရပ်အဖြစ် မိမိရရ အသုံးချနိုင်ပါက ကမ္ဘာကျော်ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်လာနိုင်၏။ အထူးသဖြင့် ကုသိုလ်၊

ဥစ္စာ၊ ပညာတစ်ခုခုမှ မရလိုက်သော အလဟဿ ကုန်ဆုံးသွားသည့် အချိန်ကား တကယ့်ကို ဘာနဲ့မျှ အစားထိုး၍ မရနိုင်သော နှမေ့ရာအကောင်းဆုံး အရာပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိတို့က “ကုသိုလ် ဥစ္စာ ကျန်းခန့်သာ၍၊ ပညာတန်ခိုး တစ်မျိုးမျိုးမှ၊ အကျိုးမထွက် ထိုနေ့တက် သက်သက်ဝမ်းနည်းဖွယ်”ဟု ဆုံးမတော်မူခဲ့ကြ၏။ မိမိဘဝကို တန်ဖိုးထားတတ်သူတိုင်း မိမိရရှိလာသည့် အချိန်ကလေးကို တန်ဖိုးထားသင့်၏။ အချိန်ကို တန်ဖိုးထားတတ်သူသည် ကုသိုလ်၊ ဥစ္စာနှင့် ပညာတန်ခိုး တမျိုးမျိုးကို ရအောင်ယူတတ်ကြ၏။

(၂၀၁၁ ဂျူလိုင် ၁၉ ရက်ထုတ် Flower News) ဂျာနယ်မှာ မင်းနန် (မော်ကျွန်း)က တရားလေးဖြာအားကိုးရာ ဆောင်းပါးတွင် “လောက၌ အချိန်ကိုဖြုန်းခြင်းထက် နစ်နာသော ဆုံးရှုံးမှုမျိုး မရှိပါချေ။ အစားထိုး၍ မရနိုင်သော ဆုံးရှုံးမှုမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ အချိန်၏တန်ဖိုးကို မည်သည့်စက်ကိရိယာနှင့်မျှ တိုင်းတာ၍ မရစကောင်းချေ။ စီးပွားဥစ္စာ ရှာသူအတွက် အချိန်သည်ပင် စီးပွားဥစ္စာဖြစ်သည်။ ပညာသင်ကြား လေ့လာသူအတွက် အချိန်သည်ပင် ပညာဖြစ်သည်။ တရားရှာမှီး အားထုတ် နေသူအတွက် အချိန်သည် တရားဖြစ်၏”ဟု ရေးသားခဲ့ဖူး၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓကလည်း “သကစွံ အနုယုဇ္ဈေ၊ မောယကာလံ န ခေပယျေ” မိမိလုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သော အလုပ်ကို လုပ်ရမည်၊ အချိန်ကို အလကား မဖြုန်းတီးပစ်ရ၊ အချိန်ကို အချည်းနှီး မကုန်လွန်စေရာဟု ဟောတော် မူခဲ့၏။ “ကာလော ယသတိ ဘူတာနိ”- အချိန်က သတ္တဝါတွေကို ဝါးမျှီနေ၏။ ဝါးမျှီနေသောအချိန်ကို မိမိက တန်ပြန် ဝါးမျှီနိုင်အောင် မြတ်ဗုဒ္ဓက တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့၏။

စိတ်ကူးယဉ်ကာ ကြည်နူးနေခြင်းထက် ဘဝအဖြစ်မှန်ကိုသိပြီး လက်ရှိ အခြေအနေကို ကောင်းမွန်စွာအသုံးချ ဘဝကို ပိုမိုလှပအောင် ကြိုးစားကြရမည်။ လူသားတိုင်း သာတူညီမျှ (၂၄) နာရီကို ရနေကြ၏။ သို့သော် (၂၄) နာရီကို ရယူသူချင်းတူလျှင် အကျိုးရအောင် အသုံးချတတ် သူက ထိပ်ဆုံးရောက်ကြ၏။ (၂၄) နာရီ အဆုံးဖြတ်သည် လူမိုက်၊ ပညာရှိမည်သူကိုမျှ မျက်နှာလိုက်ရိုး ထုံးစံမရှိ။ အောင်မြင်မှု ရလိုသူ တိုင်း အချိန်ကို တန်ဖိုးထား (၂၄) နာရီကို ရွှေရောင်တင်၊ ဖြစ်ချင်တာ ကို ကြိုးစားကြရမည်ဖြစ်၏။ (၂၄) နာရီ အချိန်ရတာချင်း တသော် လည်း အသုံးချပုံချင်း မတူကြပေ။ ပညာရှိနှင့် လူမိုက်တို့၏ အချိန် အသုံးချမှု ကွာခြားပုံကို အောက်ပါ ပါဠိဂါထာလေး ကလည်း မှတ်သား စရာ ကောင်းလှ၏။

“ဓနံ ပုညာဒိလာဘေန၊ ကာလံ ဒီယတိ ပဏ္ဍိတော။
ကီဠနေန စ ဒုဗ္ဗေဓော၊ နိဒ္ဒါယ ကလဟေနဝါ။”

ဆိုလိုသည်မှာ “ပညာရှိသည် ဥစ္စာ၊ ကုသိုလ်၊ ပညာ တစ်မျိုးမျိုး စသည်ရယူခြင်းဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေသည်။ ပညာမဲ့သူသည် မြူးတူးပျော်ပါး ကစားခြင်း၊ အိပ်ခြင်းငြင်းခုန် ခိုက်ရန်စကားများခြင်းဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေကြ၏”တဲ့။ ပညာရှိသူတော်ကောင်းများက အချိန် သည် ရွှေ၊ အချိန်သည် ငွေဟုပင် အချိန်၏တန်ဖိုးကြီးမားလှပုံကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်းမြင်အောင် ဆုံးမတော်မူခဲ့ကြသည်။

အချိန်ကို ရထားကြီးနှင့်လည်း ခိုင်းခိုင်းကြသေးသည်။ အချိန် ရထားကြီးသည် တရွေ့ရွေ့ ခုတ်မောင်းနေပါသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင် ပုံစံ ဒီဇိုင်းဆန်း ယာဉ်တစ်မျိုးကို စက်ခလုပ်နှိပ်ပြီး မိမိလိုရာကာလ တစ်ခုသို့ အရောက်သွားနိုင်သည့် ဖြစ်ရပ်ဆန်းများကို သိပ္ပံဝတ္ထု၊ ရုပ်ရှင်

များတွင် ရိုက်ကူး ဖော်ပြကြ၏။ ထိုရုပ်ရှင်ကားများကို ကာလယန္တရား Time Machine ဟု မကြာခဏ ရေးသားဖော်ပြကြသော်လည်း မရိုး နိုင်ပဲ လူကြိုက်များ နေဆဲဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ လေယူသူ၏ အချိန်ရထားဟူသည့် ဆောင်းပါးလေးထဲမှ ကောက်နှုတ် တင်ပြချင်၏။

အချို့ကာလယန္တရား ဇာတ်လမ်းများတွင် ဇာတ်လိုက်များသည် အတိတ်သို့ ပြန်သွားကြသည်။ ထိုသူများသည် လက်ရှိဘဝကို မရောင့်ရဲ သောသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ယနေ့ဖြစ်ရပ်များသည် အတိတ်တွင် မြစ်ဖျားခံခဲ့သည်ဖြစ်ရာ အတိတ်မှ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို ပြင်လိုက် လျှင် ယနေ့ကာလ ပိုကောင်းသွားမည်ဟု ယုံကြည်သူများ ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာလည်း အမျိုးမျိုးရှိသည်။ တချို့က ကမ္ဘာကြီး (သို့မဟုတ်) လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကယ်တင်ရန် အတိတ်သို့ ပြန်သွားလိုကြသည်။

တချို့က ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ ပိုဆန်သည်။ ချစ်သူမိန်းမထိုးခံရကာ ဆုံးရှုံးသွားသောသူက အတိတ်သို့ပြန်သွားကာ ချစ်သူမိန်းမထိုးခံရအောင် ကယ်တင်လိုသည်။ ထိုအခါ လက်ရှိအချိန်တွင် ချစ်သူနှင့် ပေါင်းရမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော်အတိတ်သို့ ပြန်သွားလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ အတူတူပင်။ အတိတ်ကို အတိတ်တွင် မထားခဲ့နိုင်ပဲ စိတ်ထဲတွင် သွား ရောက်ပြင်ဆင်လိုနေသူများဖြစ်သည်။

အတိတ်သည် သေချာသည် ရေရာသည်။ သို့သော် အတိတ် သေချာပုံမှာ လုံးဝပြန်လည် မပြင်ဆင်နိုင်သော သေချာခြင်းမျိုး ပြန်လည် မရောက်လာသော သေချာခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အနာဂတ်မှာမူ မသေချာ မရေရာ။ အနာဂတ်နှင့် အတိတ်ကြား၊ မနက်ဖြန်နှင့် ယနေ့ကြားတွင် ပစ္စုပ္ပန်(ခေါ်) ယနေ့(အချိန်)သည် ရှိသည်။ ယနေ့သည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့်

အနာဂတ်တို့ တွေ့ဆုံရာဖြစ်သည်။ အတိတ်ဖြစ်ရပ်များကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်လာခဲ့ရာ ပစ္စုပ္ပန်ကြောင့် အနာဂတ် ဖြစ်လာပေမည်။ တစ်စက္ကန့်ချင်း သည်ပင် ကြည့်နေရင်း အတိတ်ဖြစ်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် ဆိုသည်မှာ (အချိန်ကာလအလိုက်) အလွန်တိုတောင်းလှသည့် အချိန်ဟု ပင် ပြောရမည်ထင်သည်။

ပစ္စုပ္ပန်ဆိုသည်မှာ ယခု (မျက်တောင်တမိုတ်၊ လက်ဖြစ်တတွက်၊ လျှပ်တစ်ပြက်ခန့် အလွန်တတောင်းသည့်ကာလ) စက္ကန့်လေးဟုပင်ပြောရ မတတ်။ သို့သော် အတိတ်မှာမူ တစ်စက္ကန့်တိုင်း တိုးနေပေသည်။ အတိတ်တိုး ကာလတိုးတိုင်း အနာဂတ်လျော့သွားသည်ဟု ပြောနိုင် သော်လည်း အနာဂတ်မှာ (ပစ္စုပ္ပန်နှင့် စာလျှင်) အချိန်များစွာ ကျန်နိုင် သေးသည်။ ဥပမာ အသက် ၅၀ မုချရှည်မည့်သူသည် အတိတ်အနာဂတ် အသက် ၂၅ နှစ်စီဟုပြောနိုင်သော်လည်း သူ့ပစ္စုပ္ပန်မှာ တစ်စက္ကန့်တည်း သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် သင့်ဘဝပြောင်းသွားနိုင်သော တစ်စက္ကန့် တိုင်းသော အချိန်သည် တန်ဖိုးရှိသော ပစ္စုပ္ပန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို တန်ဖိုးရှိသော ပစ္စုပ္ပန်အချိန်ကလေးကို ပညာ၊ လုံ့လ၊ ဝီရိယများ ကောင်းစွာ အသုံးပြုလျက် မိမိဘဝတန်ဖိုးကို အရယူသင့်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပါမောက္ခချုပ် ဆရာတော်ကြီး ဒေါက်တာနန္ဒမာလာဘိဝံသ က အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးမထားပေသည်။

အတိတ်ကိုတွေ့၊ မဆွေးလေနဲ့၊
 အတိတ်ဆိုတာ၊ ပြန်မလာဘူး။
 အနာဂတ်ကိုမှန်း၊ မလွမ်းလေနဲ့၊
 အနာဂတ်ဆိုတာ မသေချာဘူး။
 ပစ္စုပ္ပန်မှာ လုပ်သင့်ရာဝယ်၊
 ပညာ လူလွှာ၊ အသုံးချလျက်၊
 ဘဝတန်ဖိုး၊ အားမာန်ကိုး၍၊
 မြတ်နိုးကြည်ဖြူ၊ အရယူလော့။

Don't regret the past, the past has gone (past never come back). Don't long for the future, future is not sure. Seize value of the life, energetically and soundly with knowledge and great effort, doing what should be done.

အဓိကရည်ရွယ်သည်မှာတော့ လက်ရှိပစ္စုပ္ပန်အချိန်ကလေးကို အကျိုးရှိရှိ အသုံးချနိုင်ဖို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေအားဖြင့် the Bank Account of Life, www.metacafe.com မှလာသည့် အလွန် မှတ်သားစရာကောင်း လှသည့် ဒဿနလေးဖြင့်ပင် နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါရစေ။

တန်ဖိုး

- (၁) တစ်နှစ်ရဲ့တန်ဖိုးကို သိချင်ရင်
စာမေးပွဲကျတဲ့ကျောင်းသားကို မေးကြည့်ပါ။
- (၂) တစ်လရဲ့တန်ဖိုးကို သိချင်ရင်
လမစေ့ဘဲမွေးတဲ့မိခင်ကို မေးကြည့်ပါ။
- (၃) တစ်ပတ်ရဲ့တန်ဖိုးကို သိချင်ရင်
အပတ်စဉ်ထုတ် ဂျာနယ်အယ်ဒီတာကို မေးကြည့်ပါ။
- (၄) တစ်နေ့ရဲ့တန်ဖိုးကိုသိချင်ရင်
ကလေးခြောက်ယောက်ကို ကျွေးမွေးရတဲ့
နေ့စားအလုပ်သမားတစ်ယောက်ကို မေးကြည့်ပါ။
- (၅) တစ်နာရီရဲ့တန်ဖိုးကို သိချင်ရင်
ဆုံဆည်းခွင့်ကို စောင့်နေကြတဲ့ချစ်သူများကို မေးကြည့်ပါ။
- (၆) တစ်မိနစ်ရဲ့တန်ဖိုးကို သိချင်ရင်
ရထား(လေယာဉ်) မမှီလိုက်တဲ့ခရီးသည်ကို မေးကြည့်ပါ။
- (၇) တစ်စက္ကန့်ရဲ့တန်ဖိုးကို သိချင်ရင်
ယာဉ်တိုက်မှုသိသိလေးလွဲသွားတဲ့ ဒရိုင်ဘာကိုမေးကြည့်ပါ။
- (၈) တစ်မိလီစက္ကန့်ရဲ့တန်ဖိုးကို သိချင်ရင်
ဖိုလံပစ်ငွေတံဆိပ်ဆုရင်ကို မေးကြည့်ပါ။

Value

- (1) *To realize the value of One Year,
Ask a student who failed a grade.*
- (2) *To realize the value of One Month,
Ask a mother who gave birth to a premature.*
- (3) *To realize the value of One Week,
Ask the editor of a weekly newspaper.*
- (4) *To realize the value of One Day,
Ask the daily worker who provides six children.*
- (5) *To realize the value of One Hour,
Ask the lovers who are waiting to meet.*
- (6) *To realize the value of One Minute,
Ask a person who missed the train.*
- (7) *To realize the value of One Second,
Ask a person who just avoided an accident.*
- (8) *To realize the value of One Millisecond,
Ask the person who won a silver medal in the Olympic.*

(From the Bank Account of Life, www.metacafe.com)

- ဘဝတန်ဖိုး ချစ်မြတ်နိုးက
- တန်ဖိုးအနုဂ္ဂ ကြီးမားလှသည့်
- ရရှိခွင့်ရေး အချိန်ကလေးကို
- မြတ်နိုးကြည်ဖြူ အလေးမူကာ
- အားတက်ရွှင်လန်း အထက်တန်းကို
- ဆက်လုပ်ဖို့ရာ ကြီးစားပါ။ မေ့သားလှ- (လေ့)

ကျေးဇူး သဇ္ဇာ

ကျေးဇူးတဇ္ဇာ

လူမိုက်တို့သည် ကျေးဇူးရှင်ပင်ကိုလျှင် သဇ္ဇာဖောက်၏။ မည်သူကမျှ ယင်းတို့ကို ဆက်ဆံရန်မဝံ့ကြ။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ရထားသည် ထက် ပို၍ပေးဆပ်ရ၏။ လူတော်များသည် ကျေးဇူးရှင်အပေါ် ကျေးဇူးသိတတ်သဖြင့် လူတိုင်းက သူတို့ကို နှစ်သက်ကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် ဝတ္တရားများကို တစ်သက်လုံး ထမ်းဆောင်ရမည်ဟု ခံစားနေရလေ၏။ ပညာရှိများမှာမူ ကျေးဇူးရှင်တို့အား စိတ်၏ ချမ်းသာမှုကို ရရှိစေ၏။ ဤသည်ပင်လျှင် တစ်ခုတည်းသော မှန်ကန်သည့် ကျေးဇူးဆပ်နည်း ဖြစ်၏။ ရလဒ်အဖြစ် ကျေးဇူးရှင်များအား ပို၍ကြီးစွာသော ပေးကမ်းခြင်းကို လှုံ့ဆော်ပေး၏။ ဤနည်းအားဖြင့် သူတို့သည် လူတောင် တစ်ခုလုံးကို အကျိုးကျေးဇူး ရရှိစေ၏။ (The Foolish, The Clever, The Wise by Charles Akara)

ကျေးဇူး ဟူသောစကားကို ဆိုလိုက်သည်နှင့် ကျေးဇူးတရား၊ ကျေးဇူးရှင်၊ အကျိုးကျေးဇူး စသည်တို့ကို ပြေးမြင်မိတတ်ကြ၏။ အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှုမှာ လည်း "Thank You" ကျေးဇူးတင်ပါဏယ်"

ဟု အမြဲတမ်းလိုလို ပြောနေကြသည်ကို ကြားနေရ၏။ အနောက်တိုင်း မှာတော့ တစ်သီးတစ်သန့် ကျေးလူတော်နေအဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ကျင်းပ ကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ ကျေးလူဆိုသည်မှာလည်း အကျိုးပြုမှု ကူညီမှု၏ ရလဒ်ဟူသော အကျိုးတရားတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်း၌ လူတစ် ယောက်က လူတစ်ယောက်ကို ကျေးလူပြုခြင်းသည် အကျိုးပြုခြင်း ပင်ဖြစ်၏။ ကျေးလူပြုခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိအပေါ် ကျေးလူပြုလာသူကို အလွန်ပင် တန်ဖိုးထားတတ်ကြ၏။ ကျေးလူကန်း လျှင်တော့ အလွန်ပင် စက်ဆုတ်ရှံရှာကြ၏။ ကျေးလူမတင်သော်လည်း ကျေးလူမကန်းဖို့ကိုတော့ အထူးလိုအပ်၏။ မြန်မာ့လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်း အတွင်းမှာလည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကူးလူးဆက်ဆံ ကြရာမှာ ကျေးလူ တရားအား အလေးထား ဆက်ဆံတာကို တွေ့ရ၏။ ဤသည်မှာ မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်ဟုပင် ဆိုနိုင်၏။ မြန်မာတို့သည် မိမိအပေါ် တင်၍သည့် ကျေးလူကို မမေ့တတ်ကြ၊ ကျေးလူတရားကို သိတတ်ကြ၏။ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ကျေးလူတရားကို မသိတတ်ကြသူ များ အနည်းငယ် ရှိနိုင်ငြားသော်လည်း မြန်မာပြည်သားတို့သည် ကျေးလူတရားကို အလွန်တန်ဖိုးထားကြသည်မှာတော့ မည်သူမျှ မငြင်း နိုင်ပေ။

စိတ်ဓာတ်ယဉ်ကျေးသူမှန်လျှင် ကျေးလူတရားကို သိတတ်ကြ ပါ၏။ ဤကျေးလူတရားကို တန်ဖိုးထားတတ်မှု၊ ကျေးလူတရားကို သိတတ်မှု တို့သည် လူ့ယဉ်ကျေးတို့၏ ကောင်းမွန်သည့် စိတ်ထား သဘောတရားကို ဖော်ထုတ်ပြသရာလည်း ရောက်ပါသည်။ လူ့လောက မှာ ကျေးလူတရားနှင့် ကင်းသူဆိုတာတော့ မရှိပေ။ သို့သော် သူတစ်ပါး ၏ ကျေးလူတရားကို သိတတ်ဖို့၊ ကျေးလူတုံ့ပြန်ဖို့ လိုအပ်သော်လည်း ကျေးလူတုံ့ပြန်ရမည့် လုပ်ရပ်သည် တိုင်းပြည်နှင့် အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာ

အတွက် တစ်စုံတစ်ရာ ထိခိုက်စေမည့် မတော်မတရားလုပ်ရပ်မျိုး ဖြစ်လျှင် ကျေးလူတုံ့ပြန်ရမည့်သူအတွက် အလွန်တရာ ဆိုးလှပါသည်။ ထိုအခြေအနေမျိုးမှာ တစ်စုံတရာ ကျေးလူမဆပ်တာက ပို၍ကောင်း သေး၏။ ဥပမာ လူဆိုးသူခိုး (သို့မဟုတ်) မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားသူတစ်ဦးက ပေးကမ်းပြုစုမှုကို လက်ခံရယူမိသည့် သူတစ် ယောက်သည် မိမိကျေးလူပြုခံရတာနှင့် မမျှလှသည့် တုံ့ပြန်ပေးဆပ်မှု များ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်၏။ ထိုအချိန်မှာ မိမိကိုယ်ကို မလွဲသာမရှောင် သာဘဲ မသမာသည့် လုပ်ငန်းတွေမှာ ပါဝင်ပတ်သက်လာ၏။ ယင်း ကခြေအနေမျိုး မှာ ဆုပ်ရင်လည်းစူး၊ စားရင်လည်းရွှေသည့် ပဒိုင်းသီးကို ဖျံ့ချနေသည်နှင့် တူ၏။ ထို့ကြောင့် တကယ်မလိုအပ်ပါက မကြာခဏ အကူညီ တောင်းခံတာမျိုးလည်း (သို့မဟုတ်) မိမိသူတစ်ပါး ကျေးလူ တရားပီအောင် လုပ်တာမျိုးတွေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်၏။ လွယ်လွယ်နှင့် မပြုသင့်၊ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ တတ်နိုင်သမျှ အားကိုးပြီး မဖြေရှင်းသင့်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အဖို့ကတော့ ရတနာသုံးပါး၊ မိဘ၊ ဆရာသမား ကို့၏ ကျေးလူတရားတို့ကို တန်ဖိုးအရှိဆုံးနေရာမှာ ထားကြ၏။ ထရတနာ သုံးပါး၊ မိဘ၊ ဆရာသမားတို့၏ ကျေးလူတရားတို့သည် တန်ဖိုး မဖြတ်နိုင်သည့် အေးမြလှသော ကျေးလူတရားတို့ပင် ဖြစ်၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓ စာပေမှာလည်း ကျေးလူပြုခြင်း ကတညုတနှင့် ကတဝေဝီ- ကျေးလူ တုံ့ပြန်ရန် သိတတ်ခြင်းကို ဒုလ္လဘတရားငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးအပါ အဝင် အဖြစ် တွေ့ရ၏။ နေ့စဉ် အသက်ရှင်လှုပ်ရှားနေရသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အဖို့ ဒုလ္လဘတရားငါးပါးသည် အလွန်ပင် မှတ်သား ဖွယ် ကျင့်ကြံလိုက်နာဖွယ် ကောင်းလှ၏။ ဒုလ္လဘ ဆိုသည်မှာ အလွန် မက်ခဲလှသည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ပင်တည်း။

- (၁) လူသားတို့သည် ဘုရားပွင့်တော်မူသည့်ကာလ သို့မဟုတ် ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံဖို့ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။
- (၂) သူတစ်ပါးကို သဘောပေါက်နားလည်အောင် ဟောဖော်ညွှန်ပြတတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလည်း ကြုံဖို့ရန် အလွန်ခဲယဉ်း၏။
- (၃) သူတစ်ပါးဟောကြားပြသ ဆိုဆုံးမသည့် တရားဓမ္မ ဩဝါဒကို ထောင်တတ်သည့် နားသောတစ်ဖွဲ့လည်း အလွန်ခက်ခဲလှ၏။
- (၄) တမန် တရားဓမ္မဩဝါဒကို ကိုယ်တိုင်ကျင့်ကြံအားထုတ်ဖို့ ခက်ခဲလှ၏။
- (၅) ကျေးဇူးပြုခြင်းနှင့် ကျေးဇူးတရားတုံ့ပြန်တတ်ရန်လည်း အလွန်ပင်ခက်ခဲလှ၏။

ရခဲကြုံခဲလှသည့်တရားတို့ကို သိရှိနားလည်ပြီး လက်တွေ့ဘဝနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကြိုးစားရမည်ဖြစ်၏။ လသာတုံး ဝိုင်းငင်၊ အချိန်ရှိခိုက်လို့လစိုက်၊ ဆိုသည့်အတိုင်း မိမိ၏အသက်နှင့် အချိန်လေးကို ဂရုစိုက်ပြီး အရေးပါအရာရောက်အောင် တန်ဖိုးရှိအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြရမည်ဖြစ်၏။ မှန်ပါသည်။ မိမိတို့ ယခုကာလ သတ်မှတ်ထားသည့် အသက်ဝိုင်းခြားအလိုက် မိမိတို့နေရမည့် အချိန်ကလေးကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ကာ ဘဝအမြတ်ကို ထုတ်ယူသင့်၏။ အသက်အပိုင်းအခြားအလိုက် လုပ်သင့်သည့်လုပ်ငန်းများကို အကျိုးရှိရှိ အသုံးချနိုင်ရန် အချိန်ဇယားဆွဲ၊ အချိန်ကာလဝိုင်းခြား သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်လျှင် ပို၍ကောင်း၏။ အချိန်သည် အသက်ပင်ဖြစ်၏။ အချိန်သည်လည်း အသက်တမ၊ အသုံးချတတ်သူအတွက် အလွန်တန်ဖိုးရှိလှ၏။ အသိအလိမ္မာ၊ အတတ်ပညာ၊ တရားဓမ္မနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရွာဖွေစုဆောင်းရန် အချိန်ကာလ စောနိုင်လေလေ အကျိုးရှိလေလေ ဖြစ်မည်။ လက်တွေ့ကျကျ စတင်လုပ်ဆောင်ရန် ကာလသည် ယခုလက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန်ကာလပင်

ဖြစ်၏။ ငယ်ရွယ်နုပျိုစဉ် ကာလသည် တက်ကြွထက်မြက်လှသဖြင့် အလွန် အရေးကြီးပါ၏။

ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယုံယွင်းစပြုလာပြီး မျက်စိမူနံ၊ ခါးကိုင်း၊ နားထိုင်း သည့် ဇရာအိုဘဝ နေဝင်ချိန်ကာလအထိ လုပ်သင့်သည့် လောကီ လောကုတ္တရာ ကြီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို မစောင့်သင့်။ မိုးလွန်မှ ထွန်ချသည့်အဖြစ်မျိုးကို နှမြောတသ နောင်တရသည့် အဖြစ်မျိုးကို မလုပ်သင့်၊ မိုးရွာတုန်းရေခံ၊ လသာတုန်းဝိုင်းငင်ခြင်းသည် ရခဲလှသော တန်ဖိုးကြီးမားလှသည့် အချိန်ကာလများကို အမိအရ မှန်ကန်စွာ အသုံးချခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် အကျိုးရှိသော စကားများကို လမ်းညွှန်ပြသ ဆုံးမတတ်သည့် ကျေးဇူးရှင်များနှင့် တွေ့ဆုံရခြင်းသည် အလွန်ရခဲလှ၊ တန်ဖိုးကြီးမားလှပါ၏။ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် နားထောင်တတ်သည့် နားရှိရမည်ဟု ဆိုရာဝယ် သူတစ်ပါးဟောပြောဆုံးမမှုသည် တကယ်အကျိုးလို၍ ဆုံးမသလော သို့မဟုတ် ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းကို ပြောနေသလော ဆိုတာကိုကွဲပြားစွာသိဖို့ တန်ဖိုးရှိလှသည့် စာအုပ်စာပေနှင့် ဘဝအသိဉာဏ်တို့ အထူးလိုအပ်လှပါ၏။ မိမိကိုယ်တိုင် အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတ၊ အရည်အချင်းရှိလျှင် မှားယွင်းသော အတွေးအခေါ်၊ ဟောပြောမှု၊ မြူဆွယ်မှုတို့ကို ချက်ခြင်းလက်မခံဘဲ ဉာဏ်နားဖြင့် နားထောင်၊ အသိဉာဏ်ဖြင့်ဆုံးဖြတ်ကာ သူတစ်ပါး၏ နှုတ်ဖျားပေါ်မှာ ဘယ်သောအခါမှ လမ်းမဆုံးနိုင်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါးစကားကို မှန်ကန်စွာ နားထောင်တတ်ရန်၊ အမှားအမှန် ခွဲခြားသိမြင်နိုင်ရန် မိမိ၏ အသိဉာဏ်သာလျှင် အဓိကအရေးကြီးလှ၏။

အသိနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်သည် ဟန်ချက်ညီရန် အလွန် အရေးကြီးလှ၏။ အသိကိုအလုပ်ဖြင့် လက်တွေ့ကျင့်စဉ်ဖြင့် အကောင်

အထည်ဖော်မှုသာလျှင် မိမိတို့လိုလားအပ်သည့် အသီးအပွင့်များ ခံစားရမည်ဖြစ်၏။ ကိုယ်တိုင်အားထုတ်မှု မရှိပါက သဘောတရား သိရှိရိများသည် လက်တွေ့ဘဝတွင် ထင်သလောက် အသုံးကျလိမ့်မည် မဟုတ်။ သဘောတရား အသိတရားလောက်ဖြင့် ရပ်တန့်မနေဘဲ ကိုယ်တိုင် အားထုတ်မှု လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုသည် သူတစ်ပါးအတွက် မဟုတ် မိမိအတွက် မိမိသာလုပ်ဆောင်ရမည့် အရေးကြီးသော လမ်းစဉ်တစ်ခုပင် ဖြစ်၏။ မိမိကိုယ်တိုင် သိမြင်သဘောပေါက်ကာ ကိုယ်တိုင်အားထုတ်မှုမှ သီးပွင့်လာသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ခံစားကာ မိမိပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို အောက်မေ့တသ အမှတ်ရလျက် ဘဝပျော်ရွှင် ကြည်နူးလန်းဆန်း အထက်တန်းကို လျှောက်လှမ်းနိုင်မည် မှာ ကေနိပင် ဖြစ်၏။

စာဖတ်သူတို့သည် ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောပေါက် နားလည်ကာ အနန္တဂိုဏ်းဝင် ကျေးဇူးရှင်များနှင့် ကျေးဇူးရသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များကို မှန်ကန်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်နိုင်လျှင် အပြန်အလှန် ကျေးဇူးတင်ကာ ကြည်နူးဝမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာကြမည်သာဖြစ်၏။ ကျေးဇူးရှင်များကို နှုတ်၏စောင့်ခြင်း၊ ကိုယ်၏ စောင့်ခြင်းများဖြင့် လည်း ကျေးဇူးဆပ်နိုင်၏။ အပြန်အလှန် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ခြင်းဖြင့် စိတ်ချမ်းသာမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့် ကျေးဇူးသစ္စာတရားကို အောက်မေ့တသ သတိရလျက် ကိုယ်စီကိုယ်စီ အလိုညီကာ စွမ်းဆောင်နိုင်ကြပါစေဟု ဆန္ဒ ပြုရင်း။

ဆွေးနွေးချမ်းမိရ ဆွေးနွေးညှိကြောင်းထို

ထွေးချောင်းဖီးစု ထွေးစဉ်းကြောင်းထို

“မိုးစက်တွေက တစ်ပေါက်ပေါက်၊

သစ်ရွက်ကြွသံ တစ်ချောက်ချောက်၊

မောတယ်ပန်းတယ် သဘောမှာမရောက်၊

သူတို့ကိုယ်စီ လယ်ခမောက်၊”

ကပိလတ္ထနှင့် ကောလိယနှစ်နိုင်ငံတို့မှ လယ်သမလေးများသည် ယခင်ယခင်နှစ်များကဆိုလျှင် မိုးရာသီမှာ လယ်ကွင်းပြင်၌ မိုးရေ ချောင်းရေ တဖွေးဖွေးနှင့် မောသည်ပန်းသည်မရှိ၊ အလုပ်ကိုယ်စီ၊ ခမောက်ကိုယ်စီ ဆာရီကိုယ်စီဆောင်းလျှက် ဆိုတေးသံသာတမြမြဖြင့် ကောက်စိုက်နေကြပင်ဖြစ်၏။ (ယခုနှစ်) တစ်ခုသောနှစ်မှာတော့ ကပိလ ဝတ္ထနှင့် ကောလိယပြည်မှာ မိုးခေါင်သဖြင့် မြစ်ရေ ချောင်းရေများ လယ်ယာစိုက်ပျိုးဖို့အတက် လုံလောက်စွာ စီးဆင်းမှုမရှိ။ ဤနှစ်နိုင်ငံက

တောင်သူဦးကြီးများကလည်း အထူးသဖြင့် ရောဟိဏီခေါ် မြစ်နဒီလေးကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးဖို့အတွက် အမှီသဟဲပြုနေကြရ၏။ (အမှန်စင်စစ်ကတော့ ယနေ့ခေတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတို့သည် သူတို့ဟိန္ဒူဘာသာစကားဖြင့် မြန်မာပြည်မှာ ခေါ်နေကြသည့် ချောင်းများကိုလည်း 'နဒီ' ဟုပင် ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲကြ၏။ စာရေးသူတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ နဒီဆိုလျှင် ဧရာဝတီမြစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်၊ သံလွင်မြစ်၊ စစ်တောင်းမြစ်တို့ကဲ့သို့ ကြီးမားသည့် မြစ်ကြီးများကိုသာ နဒီဟုခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြ၏။ အိန္ဒိယ၌ ဧရာဝတီမြစ် ကဲ့သို့သော ဂင်္ဂါမြစ်များကို မဟာနဒီဟု ပြောဆိုလေ့ရှိကြ၏။ ယခု ရောဟိဏီခေါ်သည့် မြစ်ကလေးသည် စာရေးသူတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဆိုလျှင် မြစ်ဟုမခေါ်ဝေါ်ဘဲ ချောင်းဟုပင် ခေါ်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ပါဠိစာပေမှာတော့ နဒီပုဒ်ကို မြစ်ဟုသာသာပြန်ကြသဖြင့် ဤနေရာ၌လည်း ရောဟိဏီမြစ်ဟုပင် ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲပါမည်။)

အချိန်အခါအားဖြင့် မြတ်ဗုဒ္ဓလေးဝါရပြီး ငါးဝါမြောက်မှာ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၇-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်နေ့၌ မင်းမျိုးတို့မှ မြစ်လာသော ရဟန္တာအရှင်မြတ် ငါးရာနှင့်တကွ မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ကပိလဝတ္ထုပြည်အနီး မဟာဝုန်တောကြီးမှာ သီတင်းသုံးတော်မူပြီး တစ်သောင်းသော စကြာဝဠာတိုက်မှ ဆိုက်ရောက်လာသည့် နတ်ဗြဟ္မာတို့အား မဟာသမယသုတ်တော်ကို ဟောတော်မူသည့် အချိန်ဖြစ်၏။ ရဟန္တာငါးရာတို့သည် အရွယ်အားဖြင့် နုပျိုတော်မူကြသည့် တစ်နေ့တည်း ရဟန္တာဖြစ်ကြသည့် သာကီယနှင့် ကောလိယမင်းမျိုးတို့မ ရဟန်းပြုလာကြသည့် ရဟန္တာများပေတည်း။ နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ စစ်ပြေငြိမ်းရာတွင် သက္ကတိုင်းကပိလဝတ် ပြည်မှ ၂၅၀၊ ကောလိယပြည်မှ ၂၅၀ သော

စစ်သည်တော် မင်းမျိုးမင်းနွယ်များ ရဟန်းပြုပြီးနောက် အားလုံး ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြ၏။

ငါးရာသောမင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့ ရဟန်းပြုလာကြသည်မှာလည်း မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကြီးပမ်းမှုကြောင့် ရဟန်းပြုတော်မူလာကြ၏။ မြတ်စွာဘုရားသာ ငြိမ်းချမ်းရေးမကြီးပမ်းလျှင် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ သွေးချောင်းစီးနှင့် ကြုံရတော့မည်ဖြစ်၏။ မြစ်ပုံကား နှစ်နိုင်ငံ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် မှီခိုအားထားရသည့် ရောဟိဏီမြစ်ရေကို လှသွင်းရာက နှစ်နိုင်ငံစစ်ပွဲ ဆင်နွှဲတော့မည့် အနေထားသို့ ရောက်ခဲ့ရ၏။ ရောဟိဏီမြစ်ကလေးသည် ကပိလဝတ်ပြည်နှင့် ကောလိယပြည်ကြားမှာ ငါးကြင်းမြီး သဏ္ဍာန် မြစ်၏အရင်းအစ၌ တစ်ခုတည်းသာဖြစ်၏။ မြစ်ဖျား၌ကား လက်ဝဲ လက်ယာအားဖြင့် နှစ်ခွဲဖြာထွက်ခွာသွား၏။ ကပိလဝတ်နှင့် ကောလိယ နှစ်ပြည်ထောင်တို့သည် ဘေးချင်းကပ်လျက် အနီးကပ် တည်ရှိကြသဖြင့် ဤရောဟိဏီမြစ်ကလေးသည် နယ်ခြားမြစ်ကလေး တစ်စင်းဖြစ်၏။ ဤမြစ် ကလေးကို ကန်ဘောင်ရိုးတစ်ခုဖြင့် ပိတ်ဆို့ကာ နှစ်ပြည်ထောင်စုမှ လယ်သမားတို့က သွယ်ကန်ခြမ်းကိယ် ဖက်ခြမ်းမှာ အညီအမျှခွဲကာ ရေသွင်းစိုက်ပျိုးလာခဲ့ကြ၏။ ဤကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးလာခဲ့သည်မှာလည်း မင်းအဆက် ဆက် သက်တမ်းတွေ ကြာမြင့် ခဲ့လေပြီ။

မြစ်ချင်တော့ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှုကြောင့်လားတော့မသိ၊ ယခုနှစ် နွေရာသီ နယုန်လလောက်အထိ၊ မိုးကောင်းကောင်း မရွာသေးသဖြင့် ရောဟိဏီ မြစ်ရေ နည်းပါးလာ၏။ လယ်တွေရေသွင်းချိန်မှာ ရေအလုံအလောက် မရရှိသဖြင့် ကောက်ပင်များ ညှိုးနွမ်းလာ၏။ ရောဟိဏီမြစ်ရေကို ယခင်ကလို နှစ်ဖက်လုံး အညီအမျှ သွင်းလျှင်လည်း ရေမလုံလောက်သောကြောင့် နှစ်ဖက်လယ်သမားတို့က "အကျွန်ုပ်တို့၏

ကောက်ပင်တို့သည် ရေတစ်ကြိမ်သွင်းလိုက်ရလျှင် သီးနှံများ အောင်မြင် သွားမည် ဖြစ်ပေသည်။ တစ်ဖက်မှ မြစ်ကိုပိတ်၍ အကျွန်ုပ်တို့အား ရေပေးပါလော့” ဟု အချင်းချင်း အပြန်အလှန် သူ့ဖက်ကိုယ့်ဖက် ရထိုက် ကြောင်း တောင်းဆိုကာ ဝိသမလောဘ အတ္တမာန အမိုက်အမှောင် မောဟတို့ကြောင့် နှုတ်သာမက လက်ပါ၊ လက်ပါမက လက်နက်ပါ စွဲကိုင်ကာ စစ်ပွဲကြီး ဖြစ်လာတော့မည့် အနေအထားသို့ ဆိုက်ရောက် လာ၏။

“နှုတ်ကြောင့်သေ၊ လက်ကြောင့်ကျေ” ဆိုသကဲ့သို့ နှစ်ပြည် ထောင်ဖက်မှ လယ်သမားများ အပြန်အလှန် အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ် တို့ကို ထိခိုက်စေသည့် ဆဲရေးတိုင်းထွာ နှုတ်လှံထိုးမှုကြောင့်သာ ဤမျှလောက်စစ်ပွဲကြီးဖြစ်ဖို့ အကြောင်း ဖန်လာကြ၏။ နှစ်ဖက်လုံးက အမျိုးအနွယ်ဝစ်မြစ်ကို ထိခိုက်ပြောဆိုကြတော့ “ဟုတ်တာဆို၊ နာလို ခံခက်၊ အမျက်ထွက်” ဆိုသကဲ့သို့ အနာပေါ်တုတ်ကျ အလွန်အမင်း ဒေါသထွက် လာကြတော့၏။

မှန်ပါသည်။ သာကီဝင်မင်းတို့၏ ဝစ်မြစ်ကိုလှန်ကြည့်ပါက သြက္ကာက မင်းကြီးသည် မိဖုရားငယ်လေးကိုချစ်လွန်းလို့ မိဖုရားလေး တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း မိဖုရားငယ်၏ရင်သွေး သားဦးလေးကို ထီးမွေ နန်းမွေ ပေးဖို့ နှုတ်ကတ် လွန်ထားမိ၏။ ကံတော်ကုန်သွားစွာသည် မိဖုရားခေါင်ကြီးမှ မွေးဖွားသည့် သားတော်ကြီးများကိုတော့ “အခြား တစ်နေရာမှာ တိုင်းသစ်ပြည်သစ် တည်ထောင်ပြီး နောက်လိုက်ဗိုလ်ပါ စားနပ်ရိက္ခာ အပြည့်အစုံယူဆောင်ကာ ဖခမည်းတော်ကြီးက တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွာသွားကြဖို့” အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ ၏။ သားတော် လေးယောက်နှင့် သမီးတော်ငါး ယောက်တို့လည်း ဥမကွဲသိုက်မပျက်ဆိုသကဲ့သို့ ဟိမဝန္တာ

ဘက်ဆီသို့ ဦးတည်ကာ နောက်လိုက်နောက်ပါများနှင့် တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွာခဲ့ကြ၏။

ဟိမဝန္တာအနီး ဘုရားလောင်းကပိလရွင်ရသေ့၏ ကျောင်းသင်္ခန်း သို့ ချဉ်းကပ်မိကြ၏။ ဘုရားလောင်းကပိလရသေ့က မင်းသားတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လက်ရှိမြေထပ်၏ ကြန်အင်လက္ခဏာ မဟာအောင်မြေ ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး သိတော်မူသဖြင့် သူ၏ ကျောင်းသင်္ခန်း နေရာမှပင် မြို့တည်ထောင်ခွင့် ပြုလိုက်၏။ ဘုရားလောင်းကပိလ ရွင်ရသေ့၏ ကျောင်းသင်္ခန်း အောင်မြေနေရာမှာ မြို့ပြတည်ထောင်ကြ သောကြောင့် ကပိလဝတ္ထုဟု တိုင်းပြည်နာမည် မှည့်ခေါ်ကြ၏။ မောင်နှမ ငါးယောက်ထဲမှ အကြီးဆုံးအစ်မကြီးကို အမိအရာ၌ထားကာ ကျန်မောင်နှမလေးစုံတို့သည် တခြားအမျိုးအနွယ် ရောယှက်မခံနိုင်ကြဘဲ မောင်နှမအချင်းချင်း လက်ထက်ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သာကီမျိုးနွယ်တို့ကို အသမ္ဘိန္န ခတ္တိယ- အခြားမျိုးနွယ်တွေနှင့် မရောယှက်သည့် ဇာတိ ပုည၊ ဂုဏ်မာနပြင်းထန် သူများဟု ဆိုရလေ၏။ ခမည်းတော် သြက္ကာကမင်းကြီးကလည်း ဤသီတင်းကို ကြားသိတော့ သားတော် သမီးတော်တို့၏ ဇာတိပုည၊ ဂုဏ်မာနကို နှစ်ထောင်း အားရတော် မူသောကြောင့် “သက္ကာဝတ ဘော ကုမာရ၊ ပရမ သက္ကာဝတ ဘော ကုမာရ- သားတော်မင်းသားတို့ စွမ်းနိုင်ကြပါပေ။ မင်းသားတို့ အတိုင်းမသိ တယ်လည်းစွမ်းနိုင်ကြပါပေ” ဟုဆိုပြီး ဝမ်းမြောက်စကား ဥဒါန်းကျူးခဲ့၏။ ခမည်းတော် မင်းကြီး၏ ဥဒါန်းစကားကြောင့် “သက္က-သာကီယ-လူစွမ်းကောင်းများ”ဟု အမည် တွင်ခဲ့လေ၏။ တချို့သော ပညာရှင်များ အဆိုအရ ကျွန်းသစ်တော ထဲမှာ မြို့ပြတည်ထောင်သောကြောင့် သာကီယ ဟုလည်း ဆိုကြသေး ၏။ မည်သို့ဆိုစေ သူတို့အားလုံး မောင်နှမအချင်းချင်း ဇာတိယှက်မခံပဲ

ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြသောကြောင့် အသမ္ဘိန္နုခတ္တိယ မင်းမိုးမင်းနွယ်တို့ ပင် ဖြစ်ကြ၏။

ကောလိယမင်းတို့၏ ဇစ်မြစ်ကို လေ့လာကြည့်ပြန်တော့လည်း သာကီဝင်မင်းသားတို့ မောင်နှမအချင်းချင်း ထိမ်းမြားလက်ထပ်စဉ်က အမိအရာမှာ ထားခဲ့သည့် အမကြီးကား သူမ၏ခန္ဓာကိုယ်၌ ကုဋ္ဌနုနာ ကိုယ်ရေပြားရောဂါ စွဲကပ်လာသောကြောင့် တောကြီးမြက်မဲထဲမှာ မြေတိုက်ခန်းလုပ်လျက် စားနပ်ရိက္ခာ အပြည့်အစုံဖြင့် သွားထားခဲ့ရ၏။ ကံအကြောင်းတိုက်ဆိုင်ချင်တော့ ယင်းတော နက်ကြီးထဲမှာ ဗာရာဏသီ ပြည့်ရှင် ရာမမင်းမှာလည်း ယင်းကိုယ်ရေပြားအနာကြီး ရောဂါစွဲကပ်လို့ ထီးနန်းစွန့်ကာ ရောက်လာခဲ့၏။ ဗာရာဏသီမင်းက ကလောပင် ကြီးတစ်ပင်၏ အခေါင်းကို တဲနန်းသဖွယ်ပြုလုပ်ကာနေရင်း ဆေးဖက်ဝင် အာယုဝေဒ သစ်မြစ်သစ်ဖုသစ်သီးများကို စားသုံးလျက် ရောဂါကင်းစင် ခဲ့လေ၏။ တစ်နေ့သောအခါမှာ သာကီယမင်းသမီး၏ ကိုယ်နဲ့ကြောင့် ကျားတစ်ကောင်က မြေတိုက်အမိုးကို ကုတ်ဖဲ့လှန်ရာက ကျားကိုမြင်ပြီး မင်းသမီးငယ်သံပါအောင် ကြောက်လန့်အော်ရွာလေ၏။ ရာမမင်းက အော်သံကြားသဖြင့် ရောက်လာပြီး ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင် သိသောအခါ မင်းမိုးမင်းနွယ်မှန်း သိကြပြီးနောက် မင်းသမီးလည်း ရာမမင်းနောက် လိုက်သွား၏။ မင်းသမီးလည်း ဆေးဖက်ဝင်သစ်မြစ် သစ်သီးများကို စားသုံးရင်း ရောဂါပျောက်ကင်းသောအခါ ရာမမင်းနှင့် ထိမ်းမြားလက် ထပ်ရာက အမွှာပူးသား ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်အထိ မွေးသတဲ့။

နစ်အတော်တန်ကြာတော့ ဗာရာဏသီမှာကျန်ရစ်သည့် ရာမမင်း ၏ သားတော်က မုဆိုးများထဲမှ ဖခမည်းတော်ရာမမင်း၏ အကြောင်းစုံကို ကြားသိရသောကြောင့် ဗာရာဏသီထီးနန်း ပြန်လည်စိုးစံဖို့ ပင့်ခေါ်ခဲ့

ပါသော်လည်း ဖခမည်းတော်ရာမမင်းက ကလောပင်ပေါက်ရောက် သည့် ဤတောကြီးမှာပဲ တိုင်းသစ်ပြည်သစ် တည်ထောင်တော့မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ခတ္တိယမင်းသမီးနှင့် ရာမမင်းတို့ တည်ထောင်သည့် နိုင်ငံကို ကလောပင်ကြီးများ ပေါက်ရောက်သည့် တောကြီးထဲမှာ ကည်ထောင်ကြ သောကြောင့် ကောလိယနိုင်ငံဟု ခေါ်တွင်လာခဲ့လေ၏။ သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းကုန်စင် သိမြင်ကြလျှင် ကပိလဝတ်ပြည် နှင့် ကောလိယပြည်မှ သာကီဝင်တို့သည် အမျိုးတူ အနွယ်တူများ ဖြစ်ကြသကဲ့သို့ သားပေးသမီးယူ၊ သမီးပေးသားယူ အချင်းချင်း ချစ်ခင် ရင်းနှီးစွာ မင်းဆက်ပေါင်း များစွာ လက်တွဲမပျက် နေထိုင်လာခဲ့သူများ ဖြစ်ကြ၏။ ရောဟိဏီ မြစ်ရေလှပွဲကို အကြောင်းပြုပြီး လယ်သမား အချင်းချင်း စကားရည်လှ အချင်းချင်းနှုတ်လှဲထိုး ပြစ်တင်မြောဆိုကြ လေတော့၏။ “အမျိုးထိတော့ မချီအောင်နာ”ဆိုသလို ကောလိယပြည် မှ လယ်သမားတွေက “ဟေ့... ကပိလဝတ်သားတွေ၊ မင်းတို့ အရှင် သခင် သာကီဝင်မင်းတွေက တိရစ္ဆာန်တွေလို နှမအရင်းအချာများနှင့် ဖိပ်ထောင်ဖက်ပြုကြတယ်၊ တိရစ္ဆာန်တွေလို သာကီဝင်မင်းသားတို့၏ အကူအညီဖြင့် အာကျယ် အာကျယ် လုပ်ချင်တာလား၊ မင်းတို့အရှင် သခင် သာကီဝင်မင်းတို့၏ ဆင်မြင်းစစ်တပ် လက်နက်ခဲယမ်းတွေကို ဝိုလုံးဝမမှုပါဘူး”ဟု ငြင်းခုံ ပြောဆိုကြကုန်၏။

ကောလိယတို့၏ သမိုင်းဖြစ်အင်အကုန်စင်ကို သိထားကြသည့် ကပိလဝတ်ပြည်မှ လယ်သမားများကလည်း ကြက်ခေါင်းဆိတ်မခံ ဟိုသလို ပြန်လည် နှုတ်လှဲထိုး ကြပြန်၏။ “ဟေ့... ကောလိယ နိုင်ငံသားတွေ၊ မင်းတို့က ကုဋ္ဌနုနာရောဂါကြီးစွဲပြီး ကလောပင်အခေါင်း ထဲမှာ အောင်းနေ ရတဲ့သူတွေ၊ မြေခွေးလို မြေအောက်ခေါင်းမှာ၊ ငှက်တိရစ္ဆာန်တွေလို သစ်ခေါင်းထဲမှာ အောင်းနေခဲ့ကြတဲ့ သူတွေ

အားကိုးနဲ့ စွာကျယ်စွာကျယ် လုပ်ချင်ကြတာလား။ ဒီလိုအားကိုးရာမဲ့ မင်းတို့အရှင်သခင်တွေရဲ့ ဆင်မြင်း စစ်တပ် လက်နက်တွေကိုလည်း ဒို့အရေးမစိုက်ဘူးဟေ့”ဟု ပြန်လည် စောင်းမြောင်း ပြောဆိုကြလေ၏။ အမှန်စင်စစ်တော့ “ပက်လက်လှန်ပြီး တံတွေးနဲ့ ထွေးပါက ကိုယ့် မျက်နှာ ကိုပဲပြန်ပေ” ဆိုသကဲ့သို့ ဆွေမျိုး အချင်းချင်း ဂုဏ်ဖော်ပြောဆို ချီးမွမ်းရမည့်အစား ဂုဏ်သိမ်ငယ်အောင် ပြောဆိုကြသဖြင့် သူတို့မြတ်နိုး တန်ဖိုးထားကြသည့် သာကီယနှင့် ကောလိယမင်းမျိုးအားလုံးလည်း တိရစ္ဆာန်တွေလို ကပ်ပါးမျိုးတွေလို ဖြစ်ကုန်၏။ အားလုံးသည် သာကီဝင် မင်းမျိုးတွေချည်းသာတည်း။ အချင်းချင်း ညှိနှိုင်း အဖြေမရာ ကြပဲ လယ်သမားအချင်းချင်း စကားနိုင်လှ နှုတ်လှန်ထိုးမှုသည် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးအမတ်ကြီးများအထိ ပြန့်နှံ့သွား ၏။ ယင်းအမတ်ကြီးတွေမှ တဆင့် ဘုရင်မင်းတို့နားအထိ ရောက်သွားသောအခါ “အမှိုက်ကစ ပြဿင်မီးလောင်” ဆိုသကဲ့သို့ ထိမ်းမနိုင်သိမ်းမရ စစ်မီးတောက်လောင် တော့မည့်ကိန်း ဆိုက်လေတော့၏။ နှစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့ စစ်ခင်းကြ တော့အံ့ဟုဆိုပြီး ရောဟိဏီမြစ်၏ ဟိုဘက်ကမ်း ဒီဘက်ကမ်းမှာ စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသည့် စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အလုံးအရင်းဖြင့် စစ်စခန်းချကာ အော်ဟစ်ကြွေးကြော်ရင်း ထိတ်တိုက်ရင်ဆိုင် ကြလေ တော့၏။

ဤကဲ့သို့ နှစ်ပြည်ထောင်သွေးချင်း သာကီဝင်မင်းတို့ သွေးချောင်း စီးအောင် စစ်ခင်းကြတော့မည့် အရေးကို မြတ်ဗုဒ္ဓက သဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်မှာ သီတင်းသုံးတော်မူရင်း မိုးသောက်ထ လင်းခါနီး အချိန်မှာ သတ္တလောကကို သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်ဖြင့် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ စစ်ခင်းမည်ကို သိတော် မူသောကြောင့် သာဝတ္ထိပြည်မှ တောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်

ပူလာပြီးလျှင် နှစ်ဖက်သော စစ်သည်တို့၏ အလယ်၌ ရပ်တည်တော် မူကာ ရောင်ခြည်တော်များ လွှတ်လျက် သီတင်း သုံးတော်မူ၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓက နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ သံဝေဂဉာဏ်ဖြစ်စေဖို့ နေ့ခင်း ကြောင်တောင်ကြီးမှာ အမှောင်ကြီး ကျသလိုဖြစ်အောင် ဆံတော်မှ ညိုမောင်းသော ရောင်ခြည်တော်များကို လွှတ်တော်မူပြီး နှစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့ သံဝေဂဉာဏ် ရှေ့သွားပြုပြီး ထိတ်လန့်နေကြတော့မှ ကိုယ်တော်ကို ထင်ရားပြတော်မူခြင်းဖြစ်၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓသည် နှစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့ သွေးစီးချောင်းဖြစ်မည့်အရေးမှ ကယ်တင်လျက် သွေးစည်း ညီညွတ် ကြောင်းဖြစ်ဖို့ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးရွှေ့ရှုကာ မဖြစ်မနေ ကြွရောက်တော်မူ၏။ တကယ်တော့ မြတ်ဗုဒ္ဓက ဆွေတော်မျိုးတော် တို့၏အရိပ် အေးမြလှကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး သိတော်မူသော ကြောင့်လည်း ကြွလာတော် မူခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

နှစ်ပြည်ထောင်ဘက်မှ မင်းသားများနှင့် စစ်သည်တော်တို့က ရောဟိဏီ မြစ်၏တည့်တည့် အထက်ကောင်းကင်၌ တည်နေတော် မူသော မြတ်ဗုဒ္ဓကို ဖူးတွေ့ကြရသဖြင့် “အော်... တို့တတွေဟာ မြတ်စွာဘုရား ရှေ့မှောက်၌ သူတစ်ပါးကို ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်လို့ မတော် ပေဘူး။ အခြားတစ်ဘက်က စစ်သည်တွေက မိမိတို့အားအလိုရှိတိုင်း နှိပ်စက်ချင်လည်း နှိပ်စက်စေတော့”ဟု အသီးသီးလက်နက်ချကာ နှစ်ပြည်ထောင် မင်းညမင်းသားနှင့် စစ်သည်များ ထိုင်လျက် ဦးနှိပ် ရိုကျိုး ရိုခိုးကြလေ တော့၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓကလည်း သိတော်မူလျက်ပင် “မြတ်သောမင်းတို့ အဘယ် အရေး အတွက် သင်တို့ ဤနေရာသို့ ရောက်လာကြပါသနည်း”ဟု မေးတော်မူသောအခါ “မင်းမာသစ္စာ လူမှာကတိ” ဆိုသည့်အတိုင်း မလိမ်ညာပဲ ရေတည်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့် စစ်တိုက်လာကြ ကြောင်းကို လျှောက်ထားကြလေ၏။ ဤကဲ့သို့

လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်ဗုဒ္ဓက “မြတ်သော မင်းအပေါင်းတို့ ရောဟိကီ မြစ်ရေသည် အဘယ်မျှ အဖိုးထိုက်တန်ပါသနည်း” ဟု မေးတော်မူသောအခါ “အဖိုးအနည်းငယ်မျှ သာ ထိုက်တန်ပါသည် ဘုရား” နောက်ပြီးတော့ “ဤမြေကြီးကကော” ဟု မေးသောအခါ “ရေထက် မြေက အဖိုးထိုက်တန်ပါသည်ဘုရား” “ဒါဆို ခတ္တိယမင်းမျိုးတို့က အဘယ်မျှ အဖိုးထိုက်တန်ပါသနည်း” “ခတ္တိယမင်းမျိုး တို့သည် တန်ဖိုး မမြတ်နိုင်လောက်အောင် အတိုင်းမသိ ထိုက်တန်လှ ပါသည်ဘုရား” ဟု မြေကြား လျှောက်ထားကြကုန်၏။

ဤသို့ဆိုလျှင် “သာကီဝင်မင်းတို့ သွေးတစ်စက်ကို လယ်ရေ တစ်ခွက်စာနှင့် လဲနိုင်ကြပါကုန်သလော” ဟု မေးတော်မူသောအခါ လုံးဝ မမြစ်နိုင်ကြောင်းကို တညီတညွတ်တည်း လျှောက်ထားကြလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားက သွေးတစ်စက်ကို လယ်တစ်ခွက်စာရေနှင့် မလဲနိုင်ကြ သော သင်မင်းသားတို့သည် အဘယ်ကြောင့် သွေးချောင်းစီးမည့် စစ်ပွဲကို ဆင်နွှဲချင်ပါသနည်း။ အဖိုးအနည်းငယ်သာ ထိုက်တန်သော ရေတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် တန်ဖိုးမမြတ်နိုင်အောင် ထိုက်တန် လှသည့် မင်းမျိုးတို့ကို မပျက်စီးစေကြကုန်လင့်ဟု ငြိမ်းချမ်းရေးစကား မိန့်ကြား တော်မူ၏။ ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြတ်ဗုဒ္ဓက ဘာမှမဟုတ် သည့်အရာ၌ ဒေါသမာန အာယာတတရားတို့ကြောင့် သေကျေ ပျက်စီး ကြသော ရုက္ခစိုးနတ်နှင့် ဝက်ဝံတို့ ရန်ပွဲအကြောင်း (ဖန္ဒနဇာတ်) ကို ဟောပြောဆုံးမ တော်မူ၏။ ဇာတ်လမ်းအ ကျဉ်းမှာ “ထန်းသားကြော့ခိုက်၊ ကျီးနင်းခိုက်” ဆိုသလို ကြို့ပင်တစ်ပင်အောက် ဝက်ဝံတစ်ကောင် အိပ်ပျော်နေစဉ် ကြို့ကိုင်းကျီးကျကာ သူ့အပေါ် အခိုင်းအခက် ပိသွား လေ၏။ ဝက်ဝံက ကြို့ပင်စောင့်နတ်၏ လက်ချက်ဟုယူဆပြီး လှည်း သစ်သား ခုတ်သူများကို “ဤတောထဲမှာ လှည်းသစ်သား အတွက်

ဆိုလျှင် ဤကြို့ပင်သာ အကောင်းဆုံး” ဟု ပြောလေ၏။ သစ်ခုတ် သမားက ကြို့ပင်ကိုခုတ်လှည်းဖို့ ပြင်သောအခါ ကြို့ပင်စောင့်နတ်က ကိုယ်ထင်ပြုပြီး မေးကြည့်တော့ ဝက်ဝံ၏ လက်ချက်မှန်းသိလျှင် “မှန်ပါသည်။ ကြို့သားဟာ လှည်းလုပ်ဖို့ အကောင်းဆုံး မြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဝက်ဝံရေပတ်ပြီးမှ လုပ်လျှင်ပို၍ ခိုင်မာတောင့်တင်း ပါသည် ဤသစ်ပင်က ဘယ်မှမပြေးပါဘူး။ သို့အတွက်ကြောင့် ဝက်ဝံကို အရင်ရှင်းလိုက်ပါ။ နောက်မှ သစ်ပင်ကို ကြို့ကံသလိုခုတ်ပါ” ဟု ပြော သည့်အတွက် ဝက်ဝံလည်း သွေးမြေကျ သွေးချောင်းစီး၊ ရုက္ခစိုးနတ်မင်း လည်း ဘုံစိမာန်ပျောက် အနတ္တ-နှစ်ဦး နှစ်ဘက် အကျိုးမဲ့ဘဝ ရောက်ခဲ့ ရပုံကို မြတ်ဗုဒ္ဓက နှစ်ပြည်ထောင် မင်းသား တို့အား တရားဟော တော်မူ၏။

ထို့အပြင် ဘုရားရှင်က မည်သည့်စကားမဆို စဉ်းစားဆင်ခြင် ဉာဏ် ရှေ့သွားပြုပြီး နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန် ဆုံးဖြတ်တတ်ရန် ယုန်တစ်ကောင် ၏ ဥသျှစ်သီး ကြွေကျပါလျက် “မြေပြိုပြို.. မြေပြိုပြို” ဟူသည့်စကားကို မနှိုင်းမချိန်ယုံစားပြီး အကြောက်ကြီးကာ ဟိမဝန္တာ တစ်တောလုံးမှာ နေကြသည့် ခြေလေးချောင်း သားကောင်အပေါင်းတို့ သမုဒ္ဒရာထဲ ကျရောက်ခမန်း ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရပုံကို ပြဆိုသည့် ပထဝီဥဇ္ဈိယ ဇာတ်ကို ဟောတော်မူသေးသည်။ တစ်ဖန် ကိုယ့်ကိုအထင်ကြီး မာန် မာနတက် နေကြသော သာကီဝင် မင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့အား ကိုယ့် ကိုကိုယ် အင်အား ကြီးပြီး မာန်မာန တက်နေသည့် ဆင်ပြောင်ကြီးက အင်အားသေးငယ် လှသည့် ဝီလုံးငှက်မ၏ သားများကို နိုင်ထက်စီးနင်း မထိမဲ့မြင်သဘောဖြင့် နင်းချေသက်ဖြတ်သည်ကို လက်စားချေသည့် သဘောဖြင့် ကျီး၊ ယင်မဲရိုင်း၊ ဖားနှင့် ဝီလုံးငှက်မတို့ လေးဦးလုံး စည်းလုံးညီညွတ်ကာ ဆင်ပြောင်ကြီးကို အသက်ကုန်ဆုံးစေသည်အထိ

ရန်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိပုံကို ပြဆိုသည့် ကဏ္ဍက (ပိလုံးငှက်ငယ်မ
ဇာတ်)တို့ကို ဟောကြားဆုံးမတော်မူ၏။ ဤကဲ့သို့ စည်းလုံးညီညွတ်မှု
မရှိခြင်း၏အပြစ်ကို ပြသောအားဖြင့် ဇာတ်တော်သုံးခု ဟောတော်မူ၏။

ထို့နောက် သွေးစည်းညီညွတ်ခြင်း၏ အကျိုးတရားကိုပြသော
ရုက္ခဓမ္မဇာတ်၊ ဝဋ္ဋကဇာတ်တို့ကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ဇာတ်လမ်း
အကျဉ်းချုပ်မှာ အပင်ချင်းဆက် အကိုင်းချင်းယှက်နေသည့် တစ်ခဲနက်
သော တောအုပ်ကြီးထဲမှာ ဘုံဗိမာန်ဆောက် နေရာယူထားကြသည့်
ရုက္ခစိုးနတ် များသည် အချင်းချင်း သွယ်ယှက် ညီညွတ်ကြသဖြင့်
လေပြင်းပုန်တိုင်း တိုက်ခတ်သော်လည်း မပြိုလဲပဲ ဘုံဗိမာန် ခိုင်မြဲကြပုံ
နှင့် လူသားတို့ ပူဇော်ပသမှုကို မျှော်ကိုးပြီး ဝိသမလောဘဖြင့် မြို့ရွာ
အနီးရှိ သစ်ပင်ကြီး များကိုသာ ဘုံဗိမာန်အဖြစ် ယူထားကြသည့် ရုက္ခစိုး
နတ်များ လေပုန်တိုင်း ကျသောအခါ သူတို့ခိုင်မာကြီးမားလှသည်ဟု
ထင်ရသော သစ်ပင်ကြီးများမှာ အကူအညီမဲ့ပြီး အမြစ်ပါမကျန်
ကျွတ်ထွက် ပြိုလဲကာ ဘုံဗိမာန် ပျောက်ဆုံးကြရပုံကို ပြဆိုသည့်
ရုက္ခဓမ္မဇာတ်နှင့် အချင်းချင်းညီညွတ်ကြ သည့် ငှက်အပေါင်းတို့သည်
ငှက်မုဆိုးထောင်ဖမ်းသည့် ပိုက်ကွန်ကို တညီတညွတ်တည်း မချီပုံတတ်
ပြီး အသက်ဘေးမှ လွတ်ကြပုံ၊ အချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှု ပြိုကွဲ
သောအခါ အလွယ်တကူဖြင့် ငှက်မုဆိုး၏ ပိုက်ကွန်အတွင်း အစုလိုက်
အပြုံလိုက် အသက်ဆုံး ရှုံးရပုံကို ပြဆိုသော ဝဋ္ဋကဇာတ်တို့ပင်ဖြစ်၏။

ထို့နောက်ဆက်လက်ပြီး ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ နှစ်ဖြာသော ဘေးတို့
သည် မိမိတို့ ပြုလုပ်အပ်သည့် ဒုစရိုက်အမှားများကြောင့်သာ ဖြစ်ရပုံ၊
ဘုရားလောင်း ပါရမီဖြည့်စဉ်အခါက ရေနည်း၍ သေပွဲဝင်ခါနီးငီးများ
သည် ကိုယ့်သေဘေးကိုယ်ပင် မသိမြင်ကြသောကြောင့် ရေစပ်စပ်၊

မရကွက်ကျဉ်းကျဉ်းလေးထဲမှာ တိုးဝှေ့ တိုက်ခိုက်ပြီး နေရာလှကြသလို
ကန်စွာ အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးတို့နှင့် ရင်ဆိုင်နေကြပါလျက် မိမိတို့
ကကွက် လွတ်မြောက်ရာလမ်း အားကိုးရာ မှီခိုရာအစစ်ကို မရှာဖွေကြ
ပါဘဲ အချင်းချင်းအငြင်းပွား ခိုက်ရန်များကာ (ပါဝါအာဏာ) နေရာ
လှပုံ တို့ကိုကြည့်ပြီး သံဝေဂတရား ပွားများခဲ့ပုံ၊ အပြင်မှ စူးဝင်
လာသည့် ပကတိ ညောင်ထက် သံသရာတစ်လျှောက်လုံး စူးဝင်ပြီး
ဒုက္ခအဖုံဖုံပေးမည့် ကိလေသာခြောင့်ကို ပယနူတ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပုံကို
ပြဆိုသည့် သုတ္တန်ပါတ်လာ အတ္ထဒဏ္ဍာသုတ်ကို ဟောတော်မူပြီးသည့်
အဆုံးမှာတော့ နှစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့ သွေးစည်းညီညွတ် ပြေလည်
သွားကြလေတော့၏။

နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ သွေးတစ်စက်ကို တန်ဖိုးထား အချင်း
ချင်း ညီညွတ်သွားကြသောအခါ နှစ်ဖက်မှမင်းသားအားလုံး စုဝေးကာ
“ဤစစ်မြေပြင်သို့ မြတ်စွာဘုရား ကြွရောက်ဆုံးမခြင်း မပြုခဲ့လျှင် ငါတို့
အားလုံး အချင်းချင်း သတ်ဖြတ်ကာ သွေးချောင်းစီး၍ သေကြေပျက်စီး
ကုန်လတ္တံ့၊ ယခုအခါငါတို့မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပေးတော်မူသည့်
အသက်ပဲ ရှိတော့သည်၊ ယခုအခါ အသက်သေရခြင်းဘေးမှ လွတ်ကင်း
ချမ်းသာရကြပေသည်၊ ဘုရားအလောင်းတော်သည် တောမထွက်ပဲ
လူ့ဘောင်မှာ နေခဲ့လျှင် လေးကျွန်းသနင်း စကြာဝဠာမင်းကြီးဖြစ်ပြီး
မင်းပရိတ်သတ် အခြံအရံပေါင်းများစွာနှင့် လှည့်လည်တော်မူရာသည်၊
ယခုဘုရားဖြစ်တော်မူသည့် အခါမှာလည်း မင်းညီမင်းသားအခြံအရံများ
နှင့် နေတော်မူမှသာလျှင် ပို၍သင့်တော်မည်”ဟု အချင်းချင်း တိုင်ပင်
ကြကာ ကပိလဝတ်ပြည်မှ မင်းသား (၂၅၀)၊ ကောလိယပြည်မှမင်းသား
(၂၅၀) တို့ကို မြတ်ဗုဒ္ဓအား အပ်နှင်းလှူဒါန်းကြ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က
ထိုမင်းသားငါးရာတို့ကို ဧဟိဘိက္ခုခေါ်တော်မူ၍ ရဟန်းပြုပေးတော်မူ၏။

တို့သည် အလွန်အကျွံများလှ၏။ လာကြကုန်လော့ . . သွားကြကုန်စို့” ဟူ၍ သံပြိုင်ကြွေးကြော်ကာ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန္တာငါးရာတို့ထံ ရောက်ရှိလာကာ ရှိခိုးနေရာယူကြကုန်၏။ ကြွေးကြော်သံအဆင့်ဆင့် ကြား၍ စကြာဝဠာတိုက်တစ်သောင်းတို့မှ နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့လည်း စုဝေးရောက်ရှိလာကြပြန်၏။ နတ်ဗြဟ္မာများ ပြည့်ကျပ်သဖြင့် အလွန် သိမ်မွေ့ သေးငယ်သော ကိုယ်ခန္ဓာကိုဖန်ဆင်း၍ နေကြရကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးတော်တွင် သားမြီးတစ်မျှင်(ဆံတစ်မျှင်) မျှလောက် သောနေရာ၌ တစ်ဆယ်၊ နှစ်ဆယ်၊ သုံးဆယ်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ပျော်ရွှင် ညီညွတ်စွာ နေကြရကုန်၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓနှင့် ဝေးကွာသောနေရာတို့၌ သားမြီး တစ်မျှင်မျှသော နေရာတို့၌ ခြောက်ဆယ်သော နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့ အလွန်သိမ်မွေ့သေးငယ်သော ကိုယ်ခန္ဓာဖန်ဆင်းကာ နေထိုင်ကြရကုန်၏။

ဤကဲ့သို့ အလွန်များပြားလှသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ စုရုံးရောက်ရှိ လာစဉ် ရွေးဦးစွာ ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အမည်တို့ကို ဖော်ထုတ်ကာ ဟောကြား တော်မူ၏။ ထို့နောက် နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ စရိုက်အားလျော်စွာ မဟာသမယသုတ် အခြံအရံ (၆) သုတ်ကို ဟောတော်မူ၏။

- (၁) ရာဂစရိုက်များသော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ်၊
- (၂) ဒေါသစရိုက်များသော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား ကလဟဝိပါဒ သုတ်၊
- (၃) မောဟစရိုက်များသော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား မဟာဗျူဟာသုတ်၊
- (၄) အတွေးအကြံအစည် ဝိတက်စရိုက်များသော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား စူဠ ဗျူဟာ သုတ်၊
- (၅) ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါစရိုက်များသော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား တုဝဋကသုတ်၊

(၆) ပညာဉာဏ် ဗုဒ္ဓိစရိုက်များသော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား ပုရာဘောဒသုတ် ဟူသော ၆ သုတ်ကို အသီးသီးဟောတော်မူ၏။

တစ်သုတ်တစ်သုတ် ဟောကြားတော်မူပြီးသည်၏ အဆုံး၌ ကုဋေ တစ်သိန်းသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ရဟန္တာဖြစ် သွားကြကုန်၏။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်ဖြစ်သူတို့လည်း မရေတွက် နိုင်အောင် များပြာလှ၏။ နတ်ဗြဟ္မာတို့အတွက် အလွန်အကျွံများသော သုတ္တာန်ဒေသနာတော်များ ဖြစ်၍ ဤမဟာသမယ သုတ်တော်များကို ရွတ်ဖတ်ပူဇော်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နတ်ဗြဟ္မာတို့က အထူးချစ်ကြ စောင့်ရှောက်ကြသည်ဟု ဆရာအစဉ်အဆက် ဆိုကြ၏။ ဤဖြစ်ရပ်မျိုး သည် ဘုရားတစ်ဆူ ပွင့်တော်မူတိုင်း “တစ်သာသနာမှာ တစ်ခါသာ”ဟု ဆိုရလောက်အောင် အလွန်ကြုံခဲ့လှသည်ဟူ၏။ အမှန်စင်စစ် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ စစ်ခင်းဖြစ်ပါက သွေးချောင်းစီး ဖြစ်သွားမည် ဖြစ်၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် သွေးစီးချောင်း ပျံ့သည် အချင်းချင်း သွေးစီးညီညွတ် ကြောင်းသို့ တက်လှမ်းနိုင်သည့် အောင်ပွဲကြီးပင်ဖြစ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်း၌ ဤနယုန် လပြည့်နေ့ကို မဟာသမယနေ့အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကာ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃာတော်တို့၏ သွေးစည်းညီညွတ်မှု ဂုဏ်တို့ကို အာရုံပြုကာ မဟာသမယသုတ်တော်များကို ပူဇော်ကြ ကုန်၏။ နယုန်လပြည့်နေ့ကို နေ့ထူးနေ့မြတ်အဖြစ် ယုံကြည် ကြကုန် လျှက် ကျောင်းတိုက်များလည်း တည်ထောင်ကြ၏။ ဥပမာ စာရေးသူတို့ ငယ်စဉ်အခါက ပညာရည်နို့သောက်စို့ အားဖြည့်ရာ စစ်ကိုင်းမြို့ မဟာ သုဗောဓာရုံ ကျောင်းတိုက်ကြီးသည်ပင် ၁၃၂၀ ပြည့်နှစ်၊ နယုန်လပြည့် နေ့မှာ ကျောင်းတိုက်တည်ထောင်တော်မူကြ၏။ ဓမ္မာစရိယ အောင် ခြောက်ပါးညီနောင် ကျောင်းတည်ထောင်သည့် ဤမဟာ သုဗောဓာရုံ

ကျောင်းတိုက်ကြီးမှာ နယုန်လပြည့် ကျောင်းတိုက်တည် ထောင်သည့် နေ့ရောက်တိုင်း ဤမဟာသမယသုတ်တော်များကို သံဃာတော် အားလုံး နှစ်စဉ်မပြတ် အထိမ်းအမှတ်ပွဲတော်အဖြစ် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်တော်မူကြ၏။ စာရေးသူကိုယ်တိုင်သည်လည်း ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဂုံမြို့သစ်၊ (အရှေ့ပိုင်း) မြို့နယ် (ယူဒီး တိုးချဲ့-၁) ရပ်ကွက်တွင် မိမိတည်ထောင်ထားသည့် ပညာရိပ်သာ ကျောင်းတိုက်ကို ဤနယုန် လပြည့်နေ့မှာပင် တည်ထောင်၍ ကျောင်းတိုက်နေ့အဖြစ် သက်မှတ်လျက် သံဃာတော်အားလုံး ထိုနေ့မှာ စုပေါင်းပြီး မဟာသမယ သုတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ကြပါသည်။ သွေးစည်းညီညွတ်ခြင်းကို တန်ဖိုးထား နှစ်သက်မြတ်နိုးသောကြောင့် ဤနယုန်လပြည့် အောင်ပွဲ မဟာသမယ အခါတော်နေ့၌ ကျောင်းတိုက် တည်ခဲ့ပေသည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓသည် သွေးချောင်းစီးမည့် အခြေအနေကို စည်းလုံး ညီညွတ်သော သွေးစည်းကြောင်း မဟာအင်အားသစ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဗုဒ္ဓသာတော်၊ သမီးတော်များ ပီပီ သွေးချောင်းစီးမည့် အရေးကြုံလာလျှင် သွေးစည်းညီညွတ်ကြောင်းအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ ရန်မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမကို လိုက်နာသူတိုင်း တာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်မိ ပါသည်။

ချစ်သူစိမ်း၍ ဒုက္ခငြိမ်း

ချစ်ထူစိမ်း၍ ဒုက္ခငြိမ်း

ဘဝဆိုသောအရာ၊ အချစ်ဆိုသောအရာတို့သည် စကားနှစ်လုံး တည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ဧကန်တော်လေးပင် နားမလည်နိုင်အောင် မှု့ထွေးစရာ ကောင်းလှ၏။ ရှုထွေးလှသည့် ဘဝထဲကအနှစ်ကို ရွှေလို ယုံသုံးပြီး ကျင်ယူတတ်မှ တော်ကာကြ၏။ မုတ်ကောင်၏ အသားနုပေါ် တဖြည်းဖြည်း သဲမှုန်လေးတွေကျရာမှ အဖိုးတန် ပုလဲအဖြစ်သို့ «ရက်ရ သကဲ့သို့ အချစ်နှင့် ယှဉ်တွဲနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖာဝထဲမှ ဘဝ၏အနှစ်သာရကို တဖြေးဖြေး ထုတ်ယူတတ်မှ ဒုက္ခ ဖော်သိမ်း ငြိမ်းကြကုန်၏။ ပုထုဇဉ်တို့၏ အချစ်သံသရာ ဘဝသံသရာ ကား ကမ်းမမြင်လမ်းမြင် ရှည်လျားလှ၏။ ဤအခြေအနေတွင် ခရီးက ရှည် စာရိတ္တကခပ်သိုင်းသိုင်း အဖော်ကလည်းခပ်ဆိုးဆိုးနှင့် ကြုံရတတ် သေး၏။ အမျိုးမျိုးသော ကာမဂုဏ် အဖျက်အမှောင့်တွေကြောင့် အပါယ်ဘုံသို့ အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ ရောက်ခဲ့ကြသည်မှာလည်း မနည်းလှ တော့။ သို့သော် တရားသံဝေ ရကြလေတော့ ချစ်သူစိမ်း၍ အချစ်ဇာတ် သိမ်း ဒုက္ခငြိမ်းကာ သံသရာ တစ်ထောက် ရပ်နားနိုင်ကြသူများလည်း ရှိပါသေးသည်။

ထိုသို့တွင် ဓမ္မဒိန္နာသုဋ္ဌေးကတော်လေးလည်း ချစ်သူစိမ်း၍
 ဝုက္ခငြိမ်းခဲ့ရဖူး၏။ အချိန်ကား တော်တော်လေး ကြာညောင်းခဲ့လေပြီ။
 မြတ်ဗုဒ္ဓ ဘုရားဖြစ်ပြီး ဒုတိယဝါလောက်မှာပင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော
 ဇာတ်လမ်း လေးပင်ဖြစ်၏။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သား သူဋ္ဌေးသား ဝိသာခလှိုင်
 နှင့် သူဋ္ဌေးသမီး ဓမ္မဒိန္နာတို့ ရွှေလက်တွဲကာ ထိမ်းမြားလက်ထပ်
 ခဲ့ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းကို ဝိသာခသူဋ္ဌေးသားအဖို့
 လွတ်လပ်ခြင်း တွေစတေးပြီး ဓမ္မဒိန္နာအတွက် ပျော်ရွှင်ခြင်းတွေ
 စတေးရသည်ဟု မယူဆခဲ့ပေ။ နှစ်ဦးသား လွတ်လပ်ခြင်းတွေရင်မှာပိုက်
 ပျော်ရင်ခြင်းတွေ တပွေ့တပိုက်နှင့် သေတပန်သက်တဆုံး ရိုးမြေက
 ပေါင်းသင်းဖို့ လက်ထပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

သို့သော် ဘဝမှာမထင်မှတ်တာ မျှော်လင့်မထားတာလေးများ
 ကြုံလာ သောအခါ မူလရည်မှန်းချက် အိပ်မက်လေးများလည်း
 မှန်ဝါးဝါး ဖြစ်လာတတ်၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓ ပထမအကြိမ် ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့
 ကြွလာသောအခါ ရာဇဂြိုဟ်ဘုရင် ဝိမသာရမင်းနှင့်အတူ ပရိသတ်ပေါင်း
 (၁၂၀၀၀) တစ်သောင်းနှစ်ထောင် ခရီးဦးကြိုဆိုကြသည်တွင် တရားဓမ္မ
 နာကြားရ၍ သောတာပန်ဖြစ်ကြသည့် တစ်ထောင်နှစ်ရာကိုးဆယ်
 (၁၂၉၀) ထဲတွင် သူဋ္ဌေးသားလေး ဝိသာခသည်လည်း တစ်ယောက်
 အပါဝင်ပင် ဖြစ်သည်။ သောတာပန်သူဋ္ဌေးသားလေး ဝိသာခ သည်
 သောတာပန်ဖြစ်သော်လည်း ကာမဂုဏ်အာရုံကို လုံးဝမပယ်သတ်
 နိုင်သေးသောကြောင့် သူဋ္ဌေးသမီး ဓမ္မဒိန္နာနှင့် မိသားစုဘဝကို
 ပျော်ပျော် ရွှင်ရွှင်ဆက်လက်မြို့။ ကဗျာနုနု စာနုနု ချစ်သူရင်ခွန်သို့
 စောင်းသံတမျှ နားလှုံဆဲ။ အယုအယပိုပို၊ သမုဒယချိုချို၊ ခပ်ဖွေ
 စကားသံလေးများ သူနှစ်ကိုယ်ကြားမှာ ကြားရဆဲ။ တရစ်ရစ်တိုးတိုး
 နွယ်ခွေလို ခံစားရစ်ပတ်ဆဲ။

ထိုသို့သော တူနှစ်ကိုယ် ချစ်ရည်လူး ပျော်ရွှင်မြူးစဉ်ကာလ
 မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ဝါးတောရိပ်မွန် ဝေဠုဝန်ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးစဉ်
 ဝိသာခ သူဋ္ဌေးသားလေး တရားနာကြားရပြန်တော့ အနာဂါမ်အရိယာ
 မြစ်သွားခဲ့ လေပြီ။ ထိုအချိန်မှစ၍ အနာဂါမ် ဝိသာခသူဋ္ဌေးသားလေး
 သည် ချစ်ဇနီး ဓမ္မဒိန္နာကို "ကျွန်းကုရုဇေယျာမှာ၊ ပဒေသာ နန်းပင်မြင့်
 ဖူး၊ ရွှေကသစ် ရိပ်ကြာမှာ၊ နတ်မိမယ်တစ်ပါး"ဟု မမြင်တော့ပေ။
 အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အနာဂါမ်တို့မည်သည် ကာမဂုဏ်အာရုံမှန်သ
 ယူ ကင်းစင်ပခဲ့လေသော ကြောင့်တည်း။

ပုထုဇဉ်ဘဝ ဖြစ်နေရှာသေးသော ဓမ္မဒိန္နာအဖို့ တစ်ချိန်က
 သူပင် နေမင်းကြီးသဖွယ်ဖြစ်သည့် ချစ်သူမောင် ဝိသာခသူဋ္ဌေးသား
 အနာဂါမ် ဖြစ်သွားလေတော့ သူမအဖို့ နေပူလောင်ကျွမ်း အသဲနှမ်း
 ရက်နိုး နှင့် ကြုံရှာလေပြီ။ နေမင်းကြီးဝင်သွားပြန်တော့ အမှတ်တရ
 ပွင့်ဖတ်များ တလွှားလွှား ခြေချခဲ့ဘူးသည့် အိမ်ဦးအရှင်နေမင်းကြီးကို
 အကြောင်းပြု၍ တမ်းတလွမ်းရ ငိုကြွေးရပေလိမ့်ဦးတော့မည်။ အနာဂါမ်
 အဆင့်နှင့် ပုထုဇဉ်အဆင့် လားလားမှမတူ အလွန်တရာ ကွာလွန်းသော
 ကြောင့် ဝိသာခနှင့် ဓမ္မဒိန္နာတို့ 'အသွင်မတူ အိမ်သူမဖြစ်'ဆိုသလို
 ရှေးယခင်အတိုင်း ပျော်တပြုံးပြုံး မော်မဆုံးအောင် အတူတကွ
 ရှေ့ဆက်လက်တွဲဖို့ ခက်ခဲလာ ပေတော့မည်။

ဝိသာခသူဋ္ဌေးသားလေး အနာဂါမ်အရိယာမဖြစ်ခင်က သူ့အဝေး
 အနီး ခရီးမှ ပြန်လာသည့်အခါတိုင်း ချစ်ဇနီးတို့ထုံးစံအရ ဓမ္မဒိန္နာသည်
 ခြင်္သေ့ခံလေသာ ပြုတင်းမှ စောင်မျှော်လျက်၊ ရောက်လာသည့်အခါ
 ချစ်စဖွယ်ရာ တီတီတာတာ စကားများပြောလျက် အပြုံးလေးများဖြင့်
 ခရီးဦးကြိုဆိုမြို့။ နှစ်ကိုယ်တူလှေကားထိပ်မှာ လက်ကိုင်ဆန့်တန်း ပွေ့ဖက်

လျှက် နှုတ်ဆက်မြဲ။ ဦးဦးဖျားဖျား အစားအစာများကျွေးမြဲ။ ယောက်ျားကြိုက်တော့ စိုက်စိုက်လာ၊ မိန်းမကြိုက်တော့ မျှော်လိုက်တာဆိုသလို မိမိ၏အိမ်သို့ စိုက်စိုက်ပြန်လာသော ချစ်သူမောင် အိမ်ဦးသခင် အပြန်လာကိုပင် သစ်ကုလားအုပ်ပမာ ဓမ္မဒိန္နာ လည်တဆန်ဆန် အမြဲတန်း စောင့်မျှော် ရစမြဲ။

ဝိသာခသူဌေးသားလေး အနာဂါမ်အရယာစခန်း တက်လှမ်းပြီး ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်မှ နေအိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ ရှေးယခင် နှင့် လုံးဝမတူတော့၊ ယောဂီရဟန်းတစ်ပါးကဲ့သို့ပင် ပိုမိုပြီး ဣန္ဒြေတည်ငြိမ် လာတော့၏။ အိမ်ပြန်ရောက်တော့လည်း ယခင်ကလို ချစ်ဇနီးအား အပြုံးနှင့်ပင် နှုတ်ဆက်ချင်တော့။ တစ်ယောက်တည်း စားပြီး ညချမ်းအခါ ကျပြန်တော့ ကျက်သရေခန်းမှာ ဓမ္မဒိန္နာနှင့်အတူ မအိပ်တော့ဘဲ အခြားတိုက်ခန်းတစ်ခန်းမှာ သီးခြားညောင်စောင်းခင်း၍ အိပ်လေတော့၏။ ထိုကဲ့သို့သော ချစ်သူမောင်မှ ပြုမူဆက်ဆံ လာသည်ကို ပထမတော့ ဓမ္မဒိန္နာ အနည်းငယ်မျှ အံ့ဩမိ၏။ နေ့စဉ် ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်လာတော့ ဓမ္မဒိန္နာက သူ့ချစ်သူကို အမျိုးမျိုး စမ်းသပ် ကြည့်၏။ ရွှေကိုဖယောင်းနှင့် စမ်းသပ်လို့ရ၏။ ဖယောင်းကိုမီးနှင့် စမ်းသပ်လို့ ရစကောင်း၏။ သို့သော် ဒီတစ်ကြိမ်တော့ ဓမ္မဒိန္နာသည် ချစ်သူမောင်အနာဂါမ် ဝိသာခသူဌေး၏ အချစ်ကို ဘာနဲ့မှ စမ်းသပ်လို့ မရတော့။ သူမ စမ်းသပ်သည့်အရာတိုင်း ပေမမီ ကိုက်မမီ ဖြစ်လာတော့ ၏။ ဓမ္မဒိန္နာအဖို့ ချစ်သူမောင်၏ ချစ်ခြင်း တရားကို စမ်းသပ်ရခက်၊ ဆန်းစစ်ရ ခက်ရှာလေတော့သည်။

တစ်ချိန်က ချစ်ခြင်းမေတ္တာ အကြင်နာတွေ၊ ဂရုစိုက်ယုယမှု တွေ၊ ပြုံးပျော်စရာတွေ၊ နှလုံးသားပုံရိပ်လွှာတွေ၊ မမြင်နိုင်သည့် ခိုင်ခံ့

လှပါတယ် ဆိုသည့် သံယောဇဉ်တွေ၊ 'ကမ္ဘာဆုံးတိုင် မမုန်းနိုင်မမေ့နိုင် သတိရမယ်' ဆိုသည့် စကားတွေမှာ ယခုတော့ ဓမ္မဒိန္နာအဖို့ ကြယ်တွေ မကြွသည့်ည ပမာ တဖြေးဖြေး ဝေးကွာသလို ခံစားရရှာလေတော့၏။ ဟိုယခင်ကလို လေပြေလေညှင်းလေး တရွရွသွေးချိန်မှာ ချစ်သူမောင် ဝိသာခထံမှ အချစ်ဝတ်ရည်များ ဆောင်ကျဉ်းမလာတော့ပေ။ ညချမ်း ကာလ နုသက်တိုးဖွဲ့လှသည့် ခြေသံလေးများ မကြားရတော့။ ချစ်ခြင်း တရားက ဓမ္မဒိန္နာအတွက် တူနှစ်ကိုယ်ကတ္တား ခြားစေခဲ့သည်။ သူမ ဘဝမှာ ချစ်သူမောင်ထံမှ ဘာတစ်ခုမှ တုန်ပြန်မှုမရတော့လေတော့ ရွှေနားတော်သွင်း ဧချင်းတွေ လည်း နားဝင်မချီတော့ပေ။

ဓမ္မဒိန္နာသည် ခံစားချက်တွေတပိုးတနင့်ဖြင့် ချစ်သူမောင်ထံ မျဉ်းကပ်ပြီး ရှိခိုးဦးချကာ မျက်ရည်စတွေဖြင့် မေးရှာလေတော့သည်။ "အရှင့်သား ကျွန်မမှတစ်ပါး ပြင်ပအခြား အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ယောက်ကိုများ မျှော်လင့်တောင့်တ နေပါသလား၊ အရှင့်သားနှင့် ကျွန်မ အကြား တစ်ယောက်ယောက်ကများ သွေးထိုးထားလို့ပါလား၊ သို့တည်း မဟုတ် ကျွန်မမှာ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်ရှိပါသလား"ဟု သောက၊ ပရိဒေဝ မျက်ရည်ဖြိုင်ဖြိုင်ကျလျက် ဓမ္မဒိန္နာက မရွက်နိုင်တော့ဘဲ ပွင့်လင်းစွာ မေးလေသည်။ 'အင်း . . . ခက်တော့တာဘဲ၊ အကယ်၍ အဖြစ်မှန်က ပြောမပြုလျှင် နှမ-ဓမ္မဒိန္နာ ရွှေရင်နှစ်ခြမ်း ဖျန်းဖျန်းကွဲကာ သေပွဲဝင် ရှာရတော့ မှာဘဲ'ဟု အနာဂါမ်လင်တော်မောင်ဝိသာခက သိလေသည်။ တဖက်ကလည်း လောကုတ္တရာတရားကို ထုတ်ဖော်ပြောဖို့ အလွန် ဝန်လေး လှပေ၏။ နောက်ဆုံးတော့ ဝိသာခသည် ဓမ္မဒိန္နာ ရင်ကွဲနာကျ သေမည်ကို စိုးရိမ် သောကြောင့် အမှန်အတိုင်း ဖွင့်ဟ ပြောပြလေတော့၏။

“နှမဓမ္မဒိန္နာ ငါသည် မြတ်ဗုဒ္ဓထံမှ တရားနာခဲ့ရသောကြောင့် (အနာဂါမ်) လောကုတ္တရာတရားထူး ရခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ တရားထူး ရသူတို့မည်သည် ကာမဂုဏ်နှင့်ဆက်စပ်သည့် လောကီအပြုအမူများ ပြုလုပ်ဖို့ မသင့်တော်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် နှမဓမ္မဒိန္နာ မင်းဘက်က ပိုင်ဆိုင်သည့် ကုဋေ (၄၀) သော ပစ္စည်းများနှင့် ငါ့ဘက်ကပိုင်ဆိုင်ခဲ့ သည့် ကုဋေ (၄၀) သောရွှေငွေရတနာ ပစ္စည်းဥစ္စာစုစုပေါင်း ကုဋေ (၈၀) ကို မင်းဘက်အပိုင်ယူကာ စီမံခန့်ခွဲပါတော့။ ငါသည်မင်းကု အမိအရာမှာ ဖြစ်စေ (သို့မဟုတ်) ညီမလေးအရာမှဖြစ်စေ ထားကာ နေပါမယ်”ဟု ပြောပြ လေ၏။ “အကယ်၍များ မိဘအိမ်သို့ပြန်လိုက ပြန်ပါနော်။ သို့တည်း မဟုတ် နောက်အိမ် ထောင်ပြုလိုပါကလည်း ငါခွင့်ပြုပါတယ်”ဟု ထပ်ဆင့် ပြောပြလေ၏။

ဒီတစ်ကြိမ်မှာ ချစ်သူမောင်ဝိသာခ၏ စကားတို့သည် မယုံနိုင် လောက်အောင် ဖြစ်ရသည်အတွက် ဓမ္မဒိန္နာကလည်း ပါရမီရှင်ဝီရီ စဉ်းစား လေတော့၏။ ‘ငါ့အရှင်သခင်၏စကားတို့သည် ရှေးယခင်ကနှင့် မတူ၊ သာမန်အမျိုးသားသည် ဤကဲ့သို့သောစကားမျိုး ပြောရိုးထုံးစံမရှိ၊ တကယ်စင်စစ် ငါ့အရှင်သခင်သည် လောကုတ္တရာတရားထူး ရလေပြီ’ဟု ယုံကြည်သွားသောကြောင့် ဓမ္မဒိန္နာသည် ချစ်သူမောင်ဝိသာခကို မေးလေ ၏။ “အရှင်သခင်ရရှိသည့် တရားထူးမျိုးက ယောက်ျားတွေသာရရှိ ထုံးစံရှိပါသလော၊ သို့တည်းမဟုတ် အမျိုးသမီးတွေလည်း ထိုကဲ့သို့သော တရားထူး ရနိုင်ပါသလော” ဟုမေးသောအခါ အမျိုးသမီးများလည်း ရနိုင်ကြောင်း ဝိသာခက ပြန်လည်ရှင်းပြလေ၏။

ချစ်သူမောင်ဝိသာခ၏ စကားအဆုံး၌ ဓမ္မဒိန္နာသည် ဘိက္ခုနီ (ရဟန်းအမျိုးသမီး) အဖြစ် သာသနဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ရန် ချစ်သူ

မောင်ဝိသာခထံ ခွင့်ပန်လေတော့သည်။ ဝိသာခလည်း ဘုရင်ဝိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးထံ ထပ်ဆင့် လျှောက်ထားပြီး ဘုရင်မင်းတရားက အမွှေး နံ့သာဖြင့် ဓမ္မဒိန္နာအားထုံမွမ်းစေလျှင် အခြေရပ်ရိတ်သတ် များစွာခြံရံကာ ဘိက္ခုနီမ များကျောင်းတော်သို့ ဘိက္ခုနီဝတ်ဖို့ ခွင့်ပြုပို့ဆောင်စေတော် မူသည်။ ဘိက္ခုနီဓမ္မဒိန္နာသည် ဆွေကြီးမျိုးကြီး သူဌေးသမီးဘဝမှ ဘိက္ခုနီ ဖြစ်လာသည့်အတွက် သူမနေသည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ ဧည့်သည် ပြတ်သည်မရှိ။ တရားဓမ္မ ကောင်းစွာအားထုတ်လို့မရနိုင် ဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ ဘိက္ခုနီဓမ္မဒိန္နာသည် လူသူကင်း၍ စိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ တစ်ပါးတည်း တရားအားထုတ်တော်မူသော အခါ မုသာလျှင် အသောဝေါ ကင်းကွာ ရဟန္တာထေရီမကြီး ဖြစ်သွားလေ တော့သည်။

အမှန်စင်စစ် ဓမ္မဒိန္နာသည် ခေသူတော့မဟုတ်ပါ။ သမိုင်းဝင် ဘိက္ခုနီမ တစ်ပါးပင် ဖြစ်ပါသည်။ သူမသည် အတိတ်ဘဝ ကမ္ဘာတစ်သိန်း အထက်က ပွင့်တော်မူသော ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်၏ အဂ္ဂသာဝကတစ်ပါး ဖြစ်တော်မူသော ရဟန္တာအရှင်မြတ် သုဇာတ မထေရ်ထံတွင် အလှူဒါန များ အကြီးအကျယ်ပြုလုပ်လျက် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ရရှိရန် ဆုပန်ခဲ့ဖူးလေ၏။ ထို့အပြင် ဓမ္မဒိန္နာသည် ကဿပဘုရားရှင်၏ လက် ထက်တော်အခါကလည်း ကာသီတိုင်းဘုရင် ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော် အပျိုဖော်ခုနစ်ဦးတွင်လည်း တစ်ဦးအပါဝင် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုညီအစ်မ ခုနစ်ဖော်ကား (၁) သမကီ၊ (၂) သမဏဂုတ္တာ၊ (၃) ဘိက္ခုနီ၊ (၄) ဘိက္ခုဒါယိကာ၊ (၅) ဓမ္မာ၊ (၆) သုဓမ္မာ၊ (၇) သံယဒါယိကာ(သံယဒါယီ) ဟူသော ညီအစ်မခုနစ်ဖော်တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုညီအစ်မ ခုနစ်ဖော် တို့သည် အိမ်ထောင်မပြုဘဲ အပျိုစင်ဘဝဖြင့်နေကာ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယ အကျင့်ကို တစ်သက်လုံး ဖြည့်ကျင့်၍လည်းကောင်း၊ ဘုရားရှင်နှင့်

ဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ကာ ရဟန္တာဖြစ်သွားသောကြောင့် ချစ်ဒုက္ခ
 အားလုံး ငြိမ်းရခြင်းဖြစ်၏။ တစ်ချိန်ကတော့ ဓမ္မဒိန္နာသည် သူ့ချစ်
 သူဝိသာခ သူဌေးသားနှင့် လက်တွဲခွင့်ရဖို့ စိတ်ရှည်ရှည်နှင့် စောင့်စားခဲ့
 ရပေလိမ့်မည်။ ခေတ်စကားနှင့်ဆိုရင် အချစ်တွေရဖို့ အမုန်းတွေ
 ပေးဆပ်ခဲ့ရပေမည်။ အကောင်းတွေရဖို့ အဆိုးတွေ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပေမည်။
 အလင်းရောင်တွေရဖို့ အမှောင်ညတွေ ဖြတ်သန်းခဲ့ရပေလိမ့်မည်။ ယခု
 တော့ ဓမ္မဒိန္နာအဖို့ ချစ်သူစိမ်းရက်လို့ ကျန်ရစ်တဲ့ ခါးသည်းလှပါတယ်
 ဆိုတဲ့ အချစ်ဝေဒနာ သူ့မမှာ မရှိတော့ပေ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်
 ကာလသုံးပါးလုံး အချစ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ပူပင်ကြောင့်ကြမှုမျိုး မရှိတော့။
 အလွန် ငြိမ်းချမ်းလေစွ။

ရှင်မဓမ္မဒိန္နာသည် မြတ်ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူခဲ့သည့်

“ပိယတော ဇာယတေ သောကော၊ ပိယတော ဇာယတေ ဘယ်၊
 ပိယတော ဝိပုဗ္ဗတ္ထဿ၊ နတ္ထိ သော ကော ကုတော ဘယ်”။

“အချစ်ကြောင့် ပူဆွေးသောကရောက်ရ၏။ အချစ်ကြောင့်
 ဘေးဒုက္ခဖြစ်ရ၏ အချစ်မှ လွတ်မြောက်သောသူအား စိုးရိမ်သောက
 ဘေးဘယာ ဘယ်သောအခါမှမရှိ” ဟူသော ဒေသနာကို ပြန်လည်
 ကြားယောင်ရင်း ရှိလေတော့သည်။

မှတ်ချက်။ ။ အနိယနိင်္ဂလုံးဆိုရာ ပညာသင် မြန်မာကျောင်းသား
 ရဟန်းတော်များ၏ (၁၂) ကြိမ်မြောက်နှစ်ပတ်လည်
 မဂ္ဂဇင်းမှ ပြန်လည် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ပညာအကြောင်းတစေ့တစောင်း

ပညာအကြောင်းတစေ့တစောင်း

ပညာဟုဆိုရာဝယ် အသိပညာ အတတ်ပညာ အားလုံးသည် ပညာ၏ နယ်ပယ်ပင်ဖြစ်၏။ လောကီ၊ လောကုတ္တရာပညာ နယ်ပယ်သည် အလွန်ကျယ်ဝန်းလှ၏။ မိမိ၏ မပြောပလောက်ဖွယ် အနည်းငယ်မျှ လောက်သော အသိဉာဏ်လေးဖြင့် ပညာအကြောင်း ပြည့်စုံစွာ မတင်ပြနိုင်ပါ။ ပညာအကြောင်း တစေ့တစောင်းပင် တင်ပြရုံသာ ဖြစ်ပါ၏။ တင်ပြသည်ဆိုသည်မှာလည်း ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ပညာရှိကြီးများ၏ အဆုံးအမများကို အခြေခံတင်ပြချင်ပါ၏။ ဘဝမာ လောကီ လောကုတ္တရာ ပညာ၏ တန်ဖိုးရှိပုံ၊ အသုံးဝင်ပုံ၊ လိုအပ်လှပုံတို့ကို ကမ္ဘာလောက၌ ပညာရှင်အသီးသီး တို့က အဆိုအမိန့် မြောက်များစွာ တင်ပြပြောဆိုခဲ့ကြမည်သာတည်း။

ဗုဒ္ဓစာပေ၌လည်း ပညာသည် လူသားတို့၏ အမြင့်မြတ်ဆုံး ရတနာ (ပညာ နရာနံ ရတနံ)၊ လူသားတို့၏ မျက်လုံးသည် ပညာ (ပညာစက္ခု)၊ (ပညာသမာ အာဘာ နတ္ထိ) ပညာနှင့်တူသော အလင်းရောင်သည် လောက၌မရှိ၊ (ပညာဇီဝိတ မာဟု သေဌ) လောကမှာ ပညာဖြင့် အသက်ရှင်နေထိုင်ရခြင်းသည် အမြတ်ဆုံး၊ (လောကေ ပညာယ အတ္တတ္ထော၊ ပရတ္ထောစ သမိဇ္ဈတိ) လူတို့၌သာ၊ ဤလောက၌၊ အတ္တပရာ ကျီးနှစ်ဖြာကို၊ ပညာကသာ၊ ပြီးစေရာ၏။ လူသားတို့၏ ဘဝတန်ဖိုးသည် ပညာ၊ ဘဝအထွေထွေထိပ်သို့ ရောက်ကြောင်းသည် ပညာ။

ဘဝပန်းတိုင်သို့ ပို့ဆောင်ပေးသော တရားသည် ပညာ၊ နိဗ္ဗာန်တံခါး ဖွင့်ဖို့ရန် သော့ချက်သည် ပညာ စသည်ဖြင့် တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ထို့ပြင်ပညာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာစကား မြန်မာအလင်္ကာ အဆုံးအမ အဆိုအမိန့်များစွာ ရှိသေး၏။ “ပညာရွှေဘိုးလူမခိုး၊ ပညာရဲရင့် ပွဲလယ်တင့်၊ ပညာမရှိ သူ၏ဝန်ထမ်း” ဟုလည်းကောင်း၊ “ပညာရှာ ပမာသူဖုံးစား” ဟုလည်းကောင်း၊ ပညာမတတ်ပါက လောက မှာ လူဖြစ်ရှုံးကာ မျက်ကန်းပမာ လူပေါက်ပင် လူပေါက်ပန်း ဖြစ်တတ်ပုံ ကို “မရှိပညာ၊ ဤလူရွာ၌၊ ကျမ်းစာနီတိ၊ တတ်မသိက၊ မျက်စိစုံကန်း၊ လူဖြစ်ဆန်းမျှ၊ ပေါက်ပန်းပမာ မှတ်ဖို့ရာ၏။” (မယဒေဝ)၌ မန်လည် ဆရာတော်ကြီးက ဆိုထားပါသည်။ ဆက်လက်ပြီး မယဒေဝမှာပင် ပညာမရှိပါလျှင် ချမ်းသာသူနှင့် ဝေးကွာ ရှားပါးတတ်ပုံက ဆိုထား ပြန်၏။ “မပွားသူတ၊ မရကောင်းမှု၊ မစုဥစ္စာ၊ နွားပမာလျှင်၊ ပညာ နည်းပါး၊ ချမ်းသာရှာ၏။” ပညာ၏တန်ဖိုးကိုလည်း မယဒေဝ၌ ဆိုထားပြန်သေး၏။ “ပညာပြည့်ဝ၊ နှလုံးလှသော်၊ ကိစ္စကြီးငယ်၊ ဆောက်သဖွယ်လျှင်၊ ကျဉ်းကျယ်ထွင်းဖောက်၊ ဖြတ်တောက်လိုရာ၊ ပြီးနိုင်စွာ၏။” (မယဒေဝလင်္ကာ)။ ပညာရှိသူတော်ကောင်းထံ ရိုက္ခီးနွံစွာ ပညာ သင်သင့်ပုံကိုလည်း “ပညာရှိထံ၊ ရိုက္ခီးနွံ၍၊ နည်းခံသင်မှ၊ ပညာရ၏။” ဆိုထားပါသည်။

ကထံသု လဘတေ ပညံ-ပညာကို ဘယ်ပုံ အဘယ်နည်းဖြင့် ရနိုင်ပါသနည်းဟူသော အာဠာဝကဘိလူး၏ အမေးပုစ္ဆာကို- သုဿသံ လဘတေ ပညံ- ကောင်းစွာသင်ယူခြင်း၊ ဆရာသမားများက သင်ကြား ပေးသည်ကို ကောင်းစွာ မှတ်သားနားထောင်ခြင်းဖြင့် ပညာကို ရနိုင် ပါသည်ဟု မြတ်ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း ဖြေကြားတော်မူခဲ့သည်။

“သုဿသံ လဘတေ ပညံ” ဟူသော ဒေသနာတော်ကို ထပ်ဆင့် လေ့လာသုံးသပ် ကြည့်ပါက သဒ္ဓါဇာတော ဥပသင်္ဂမတိ- သဒ္ဓါတရား ရှိမှ ဆရာကောင်း၊ သမားကောင်းတို့ထံ ပညာသင်ဖို့ ချဉ်းကပ်နိုင်မည် ဖြစ်၏။ ဥပသင်္ဂမန္တော ပယိရူပါသတိ- ဆရာကောင်းသမားကောင်းထံ ပညာသင်ဖို့ချဉ်းကပ်မိမှ ထိုဆရာကောင်းသမားကောင်းများကို လုပ်ကျွေး ပြုစုခွင့်ရနိုင်၏။ ချဉ်းကပ်နိုင်၍ လုပ်ကျွေးပြုစုခွင့်ရလျှင် ဆရာကောင်း သမားကောင်းတို့ ပြောဟောသင်ပြ ဆိုဆုံးမကို နားထောင်ခွင့်၊ သင်ယူ လေ့လာခွင့်ရ၏။ သို့မှသာ ပညာအရည်အချင်း ဆင့်ကဲတိုးတက်လာ မည်ဖြစ်၏။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကတော့ “အဋ္ဌာရသ၊ သိပ္ပကျေးဇူး၊ အထူးထူး ကို၊ ဆည်းပူးဖွေရွာ၊ သင်အပ်ရာ၏။” ဟုလည်းကောင်း၊ စာသင်သား ဆုံးမစာ၌ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကပင် ပညာသင်ပုံနှင့် စပ်၍ အောက်ပါ အတိုင်း “သုစိပုဘာ၊ ဝိလိသိစာ”၊ အက္ခရာစွဲသုံး၊ ဤရွစ်လုံးကို၊ သီကုံး ပန်းသွင်၊ နေ့တိုင်းဆင်လော့၊ စာသင်ပျို့နု၊ အခြေပြုတို့၊ ဥဇုဘူတ၊ လုံ့လပြင်း စွာ၊ သူထက်င်ဟု၊ နှုတ်မှာရွှေ၊ ကြီးပမ်းကလျှင်၊ သိပ္ပကျေးဇူး၊ အထူးသိမြင်၊ ပညာရှင်”ဟုတိုက်တွန်းထား ပါသေးသည်။

- (၁) သုဏေယျ • နာကြားရာ၏။
- (၂) စိန္တေယျ • ကြံစည်ရာ၏။
- (၃) ပုစ္ဆေယျ • မေးမြန်းရာ၏။
- (၄) ဘာသေယျ • ပြောဆိုရာ၏။
- (၅) ဝိစာရေယ • စူးစမ်းဆင်ခြင်ရာ၏။
- (၆) လိခေယျ • ရေးမှတ်ရာ။
- (၇) သိက္ခေယျ • လေ့ကျင့် (သင်ကြား)ရာ၏။

(၈) ဓာရေယျ - နှုတ်ငုံဆောင်ရာ၏။

စဉ်ပါဆရာတော် (မြန်မာ ၁၁၆၆....) မူကွဲ (၁၁၄၀-၁၂၁၀) ကလည်း အောက်ပါ အတိုင်း ဓမ္မနိတိဆိုး များဖြင့် ဆုံးမထား ပြန်သေး၏။

၁။ ကျင့်မှုရာမခပ်ပျင်းနှင့်၊ သွတ်ဖျင်းလူယုတ်တေ။ တတ်ပညာ ပဇာတတ်ပါအံ့၊ များမှတ်ကြလေ။ အတတ်ကိုမရွာဖွေလျှင်၊ ဥစ္စာတွေ့ရရေး။ ဘယ့်နှယ် ကြိဖန်မြောက်ပမယ်၊ မိုးလောက် ကွာဝေး။

၂။ ပညာကိုဘယ်လူဆိုးတို့ ယူခိုးလို့ပါပမယ်။ အတတ်ကယ် အလိမ္မာနှင့်၊ ဥစ္စာဘယ်တူကြလိမ့်။ လောကလူဝယ်၊ သိကြား မြင်လုံလောက်၊ မျက်မှောက်ကယ်သည် ကိုယ်ဝယ်၊ ရလွယ်၏ ခင်ပန်း။ တမလွန်နောင်ခါကောင့်၊ မြိုက်ချမ်းသာပိုမိုမြင့်၊ ကဲဆင့် တောက်ထွန်း။

၃။ သိပညာဖြစ်ပွားအောင်၊ ချစ်သားတို့သင်ကြပါ။ မိဘဆရာ တို့၊ ဖန်ခါခါတပည့်သားကို၊ ထောင်နားဆန်မငြင်းအောင်၊ သွင်းကြ ပေရာ။ လှေလှော်လှေခတ်နှင့်၊ အတတ်ကယ်မဲ့သူ မှာ၊ ဝန်ထမ်း သာဖြစ်မြဲ။ ပညာရှင်ဖြစ်ပေက၊ လူပြေ (မြေ) မှာပူဇော်လို့၊ ဇမ္ဗူပေါ်ဂုဏ်ထင်ပလိမ့်မယ်၊ မိုးလထက်ကဲ။

ထို့ပြင် အသိပညာကင်းမဲ့သူကို နွားနှင့်ခိုင်းနှိုင်းပုံကိုလည်း "မေထုန်ပို့ အိပ်စားလို့၊ ယောက်ျားနှင့်နွားမှာ၊ ပြည့်စုံကုံလုံ ရှိပါ၏။ အသိပညာ တတ်တစ်ပါး။ နွားထက်ပိုသာ၊ အသိပညာချိရွာချေက၊ လူမုက်ခေါင်၊ ထိုယောက်ျားကို နွားဟုဆိုရ" ဟုမိမိတို့ ငယ်စဉ်အခါ

ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသင်ပညာရေးမှာ ထိုကဲ့သို့သော ပညာနှင့်စပ်သည့် အဆုံးမများကို လေ့လာသင်ယူခဲ့ရပါသည်။

ရွှေကျောင်းဆရာတော် ဦးပညာ (မြန်မာ ၁၁၄၀-၁၂၀၀) ကလည်း "လောကလူတွင်၊ လမ်းသို့ ထင်သည်၊ ဂုဏ်အင်ပညာ မရှိရာက၊ စေပါလက်သုတ်၊ လွန်ညံ့ယုတ်သာ၊ မှိတ်တုတ်မီးခဲ၊ မပြောင်ရဲသို့၊ ဖန်လဲ ခေါက်ခေါက်၊ သူ၏နောက်ဝယ်၊ ချွေးပေါက်ကျလို့၊ ဖတ်ဖတ်စိုမျှ၊ သက်ဖို ပန်းပင်၊ မရွှင်ပြောင်းနွမ်း၊ တသမ်းသမ်းနှင့်၊ ဝန်ထမ်းလှေခတ်၊ ဖြစ်တို့ တတ်ရှင့်၊ တမှတ်မယွင်း၊ ပညာကင်းက၊ ရွှေဟင်္သာလယ်၊ ဝှိုင်းသဖွယ်လျှင်၊ ပွဲလယ်မတ်လတ်၊ မလျှောက်ပတ်ရှင့်၊ မြဝတီဆံရှည်၊ သို့ဖြစ်သည်ကြောင့်၊ အရှည်အတို၊ တတ်ထိုထိုဝယ်၊ ကော်ကျီသောလာ၊ မှုန်မှုန်တွားအောင်၊ ကြိုးစားမပျင်း၊ သင်မှတ်ခြင်း မြင့်၊ ရှင်းလင်းသေချာ၊ အရာရာကို၊ လိုခါ စမ်းတိုင်း ရစေမင်း" ဟု မာတောဝါဒ ဆုံးမစာ၌ ဆုံးမတော်မူခဲ့သည်။

ရဟန်းရှင်လူ ပညာရှိကြီးများက ကျောင်းသူကျောင်းသားများ ကို ပညာတော်ရုံသာမက စာရိတ္တကောင်းမွန်အောင်လည်း အမျိုးမျိုး ဆုံးမခဲ့ကြပေသည်။ --"မောင်ကျောင်းသား၊ အတတ်သင်ပါ၊ လိမ္မာဖော် ရွှေ၊ စိတ်နေဖြူစွ၊ မာနချလျက်၊ မြန်မာအကျိုး၊ တိုးကြီးတိုးအောင်၊ သည်(သယ်) ပိုးနေည၊ ကြီးပါကြ" ဟုလည်း ဆုံးမကြသည်။

သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ (မြန်မာ-၈၃၀-၈၉၂)၏ ဝိသုဒ္ဓိသာရ ဆုံးမစာ ၌လည်း "အဋ္ဌာရသ၊ သိပ္ပကျေးဇူး၊ အထူးထူးကို၊ ဆည်းပူးဖွေရာ၊ သင်သော ခါလျှင်၊ ဆရာကောင်းထံ၊ ကျိုးနွံတရည့်၊ ရပ်ခြည်ကြည့်လျက်၊ တပည့်ကျင့်ဝတ်၊ ညီညွတ်စွာမှု၊ တုန်အောင်မြူ၍၊ အာယုဆုံးရှုန်၊ ပြောင်းချိန်တန်မှ၊ ပြည့်စုံရိပ်ခြည်၊ ဆိုအံ့သည်ဟု၊ ဆောက်တည်လို့။

ဝှက်၊ ပြင်မထွက်သား၊ သိခက်ခက်လှ၊ ကိလိဋ္ဌကို၊ မှတ်ရလေအောင်၊ ရည်စောင့်နှိမ့်ချ၊ ဆည်းကပ်ခ၍။ နေညမကင်း တွေ့စေမင်း။”ဟု ဆုံးမထားပေသည်။

ဆက်လက်ပြီး သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ လောကသာရဆုံးမစာ၌ “ပညာမျက်စိ၊ မြင်မရှိ၍၊ မသိတရား၊ အယူမှားလျက်၊ စီးပွားမမြော်၊ ကျိုး မပေါ်သား၊ သူတော်မဟုတ်၊ ယုတ်သည့်စရိုက်၊ လူသူမိုက်ကို၊ မကြိုက်မချစ်၊ ရန်သူစစ်သို့၊ မနှစ်သက်ဘဲ၊ ဝေးစွာရှု၍၊ ရှောင်လွှဲဖဲကြပ်နိုင်စေမင်း။”ဟု ပညာနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးမခဲ့ပါသည်။

စာတော်ပြင် ဆရာကြီး ဦးပညာ (မြန်မာ ၁၁၂၅ခန့်-၁၁၈၅ခန့်) သားရွှေဥဆုံးမစာ၌ အောက်ပါအတိုင်းဆုံးမထားခဲ့၏။

၁။ “မာတာပီတာ၊ မိဘနှစ်ပါး၊ မွေးသည်သားကို၊ သနားကြင်နာ၊ တတ်ပညာဖြင့်၊ လိမ္မာစေချင်၊ ထုံးပုံဆင်၍၊ သွန်သင်ဝေဖန်၊ ဆုံးမဟန်လျှင်၊ ကျမ်းဂန်ဓိပွယ်၊ သင့်ကြောင့်ခြယ်လျက်၊ နာဖွယ်ဆန်းထူး၊ လင်္ကာကျမ်းအံ့၊ ရွှင်မြူပျော်ပါး၊ အမျိုးသားတို့၊ သင်ကြားလေ့ကျက် ရာသတည်း”။

၂။ “သားရွှေဥ၊ မျက်စူးကြေးမုံ၊ သက်လုံးပုံကို၊ တူစုံမိဘ၊ ဝိသေသဖြင့်၊ ဆုံးမဆိုမည်၊ မောင်နားလည်လော့၊ ချစ်ကြည်သောအား၊ ရင်ခွင်ထား၍၊ ကစားလိုရာ၊ ပျော်ပါးစွာလျှင်၊ အိမ်မှာသို့ပင်၊ နေစေချင်လည်း၊ မယုံရွှေရင်နှစ်၊ ယောကျ်ားဖြစ်လျက်၊ စင်စစ်စွဲမှတ်၊ အတတ်ပညာ၊ မရှိပါက၊ ရုပ်မှာမတော်၊ ဂုဏ်ညှိုးလျှော်သား၊ လှေလှော်ဝန်ထမ်း၊ အမှုကြမ်းကို၊ ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်၊ အသက်မွေးတတ်၊ ရှိတို့တတ်၏။ စွဲမှတ်ပညာ၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ၊ တတ်စွမ်းကမူ၊ ဓနဥစ္စာ၊ ရတနာကို၊ ရွာလည်း

ရလွယ်၊ ပြည့်စုံကြွယ်၏။ တင့်တယ် လျှောက်ပတ်၊ သက်မွေးမြတ်၏။ မှတ်လော့စေ့စေ့၊ သို့ဖြစ်၍လျှင်၊ လောက်လွေပညာ၊ တတ်လိမ္မာအောင်၊ ဆရာကောင်းထံ၊ နည်းနာခံ၍ ၊ သင်အံ့လေ့လာ၊ ကြိုးစားရာသည်၊ ရတနာမျက်စူးသားရွှေဥ”။

၃။ “သားရွှေဥ၊ မျက်စူးရတနာ၊ မှတ်သားပါလော့၊ ပညာအတတ်၊ ကျေးဇူးမြတ်နှင့်၊ ဂုဏ်သတ္တိမှာ၊ ဘယ်ဥစ္စာမျှ၊ နှိုင်းရာမတူ၊ ခိုးသားပုလည်း၊ မယူနိုင်ရာ၊ မြဲမြဲစွာ၏။ ပညာ မြောမြင်၊ အတတ်လျှင်ကား၊ မဆွခင်ပွန်းစစ်၊ မှီရာဖြစ်ရှင့်၊ အသစ်ဘဝ၊ ပြောင်းလေကလည်း၊ သုခမဟာ၊ မြတ်ချမ်းသာကို၊ ကောင်းစွာလျှောက်ပတ်၊ ဆောင်ပေတတ်၏ မှတ်သားသင့်သည်၊ သုတမည်ကား၊ မစည်ကား မစည်မပင်၊ မတွင်မကျယ်၊ အနည်းငယ်ဟု၊ စိတ်ဝယ်ကြံသို့၊ မမှတ်တို့လင့်၊ တောင်ပို့တွင်ခေါင်၊ မနက်တောင်းကို၊ သွန်းလောင်းရေစက်၊ အနည်းလျက်လည်း၊ နေ့ရက်ရှည်လျှား၊ ကျွန်ဖန်များသော်၊ ရေစားကြည်းလှည့်၊ လျှမ်းလျှမ်းပြည့်သို့၊ နှိုင်းရှည်မယုတ်၊ ပမာဟုတ်စွ၊ နှုတ်တတ်ဖြစ်စေ၊ တထွေထူးမြတ်၊ လက်တတ်ဖြစ်စေ၊ သေသေ ချာချာ၊ တတ်လိမ္မာက၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ၊ တစ်ခုမျှလျှင်၊ ဆုံးစတတ်မြောက်၊ သက်မွေးလောက်၏။ မင်းယောကျ်ားမူ၊ တစ်ခုခု ကို၊ သူထက်သာအောင်၊ ကြိုးအားဆောင်၍၊ အခေါင်အဖျား၊ တတ်မြောက်များမူ၊ ထင်ရှားကြော်ငြာ၊ ဂုဏ်ထွန်းဝါသည်၊ ရတနာမျက်စူးသားရွှေဥ”။

ဆက်လက်ပြီး ပညာကထာ ပညာအကြောင်း တင်ပြချင်ပါသေးသည်။ အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သည့် ရတနာကုန်သည်သည် သူ၏ စူးရှထက်မြက်သော အမြင်ဖြင့် ရတနာတစ်လုံးစီ၏ အတွင်းသားရှိ အရည်အသွေး ကောင်းမကောင်းကိုကြည့်ပြီး ရတနာကို အကဲဖြတ်နိုင်လေ

သည်။ ထိုနည်းအတိုင်း ပညာနှင့်ပြည့်စုံသူသည် ရှေ့မှောက်ရောက်ရှိလာသည့် အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို အပေါ်ယံကြောလောက်သာ သုံးသပ်ဆင်ခြင် မကြည့်တော့ဘဲ မိမိ၏ ထွင်းဖောက်မြင်သည့် ပညာမျက်စိဖြင့် အဇ္ဈတ္တ အတွင်းကျကျ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ကြည့်တတ်မြင်တတ်၏။ ယင်းသို့ အခြေအနေမှန်သမျှကို တိကျမှန်ကန်စွာ ခြုံငုံသိမြင်ခြင်းသည် ပညာပင်ဖြစ်၏။

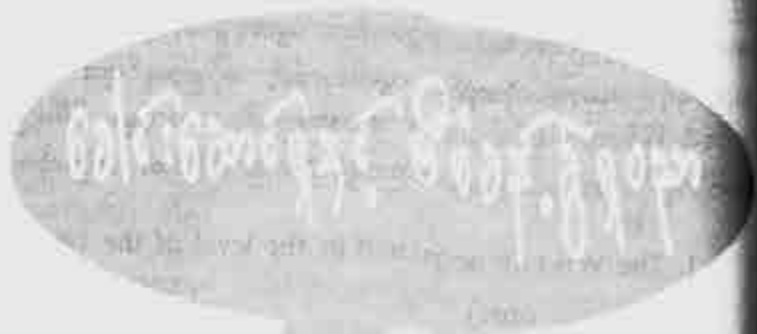
ယင်းပညာသည် သုံးမျိုးသုံးစားရှိ၏။ (၁)သုတမယ ပညာ-ကြားနာ၍ သော်လည်းကောင်း၊ စာပေဖတ်ရှုလေ့လာ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ရရှိလာသည့် ပညာသည် သုတမယပညာ ဖြစ်၏။ (၂) စိန္တာမယ ပညာ-ကြားနာခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ စာပေဖတ်ရှုလေ့လာခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း ရရှိသည့် ပညာကို စဉ်းစားဆင်ခြင်တွေးခေါ် သုံးသပ်ခြင်း၊ မိမိ၏ အသိဉာဏ်ချိန်ခွင်တွင် ချိန်ကြည့်ပြီး သင့်တော် မသင့် တော်၊ ယုတ္တိရှိမရှိ စသည် လေ့လာ သုံးသပ်သော ပညာသည် စိန္တာမယ ပညာမည်၏။ (၃)ဘာဝနာမယ ပညာ- မိမိတို့၏ အတွင်းအဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ ရုပ်နာမ်ဓမ္မသဘာဝ ပျောင်းလဲဖြစ်ပေါ် သမျှကို ယထာဘူတ ကျကျသိမြင်သည် ဝိပဿနာပညာပင်ဖြစ်၏။ ဤပညာသုံးပါးကို ရည်ရွယ်၍ သီတဂူဆရာတော်ကြီးက "ပညာဆို သုံးတန်းအောင်ရမည်"ဟု သီတဂူ ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားတို့အားလွန်ခဲ့သည့် ၂၀၀၄ ခုနှစ်လောက်က ဩဝါဒ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်ကို ယခုတိုင်မှတ်မိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအချိန်က မိမိတို့မှတ်သားထားသော ကျေးဇူးရှင် သီတဂူဆရာတော်ကြီး၏ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ဩဝါဒလေးဖြင့် ဤဆောင်းပါးကို နိဂုံးကမ္ပတ် အဆုံးသတ်ချင်ပါ၏။ သင်ကြားထားသော ပညာ။

ကြုံစည်ထားသော ပညာတို့ကို လူ့ဘဝတစ်ခုလုံး၌ အဝင်ခွင့်ကျ ဖြစ်အောင် အသုံးချ ကျင့်သုံးရပေမည်။ လူ့လောက လူ့ဘဝ၌ အသုံးမချရသေးသော ပညာနှင့် ပညာရှင်တို့သည် လူ့လောက၏ ကျေးဇူးရှင်များ တကယ်စင်စစ် ဖြစ်မလာ နိုင်သေးပေ။ လောကတ္ထစရိယ အလိုငှာ မိမိပညာကို အသုံးချလိုသော ပညာသင်၊ ပညာရှင်တို့သည် မိမိတို့၏ ပညာကို---

1. The Wisdom acquired in the level of the Learning. (သုတမယ ပညာ)။
2. The Wisdom acquired in the level of the Thinking. (စိန္တာမယ ပညာ) ဟူသော နှစ်ဆင့်မျှသာ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်မနေကြဘဲ။
3. The Wisdom acquired in the level of the Pratical Experience. (ဘာဝနာမယပညာ) သို့ ရောက်အောင် အားထုတ် ကြရမည်။

ဤသို့ တတိယအဆင့်ရောက်သော ပညာသည်သာလျှင် ပညာသင်၊ ပညာရှင်တို့ တစပ်တည်းဖြစ်သဖြင့် ထိုသူ ပညာတတ်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် သစ္စာတရားကို (ဘဝ၏အဖြေမှန်ကို) ရွာဖွေရာ၌ မြတ်ဗုဒ္ဓက အတက္ကဝေစရာ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာဟု ဟောတော်မူလေသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာသင်ကြား စာသင်သားများတို့သည် ပညာဆို သုံးတန်း အောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ

ခေါင်းဆောင်မှု (Leadership) နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု (Management) ပညာတို့သည် နယ်ပယ်အသီးသီးတို့၌ အစဉ်အမြဲခွန်တွဲလျက်ရှိကြ၏။ ခေါင်းဆောင်မှု စီမံခန့်ခွဲမှုဟုဆိုလိုက်လျှင် လူတော်တော်များများသည် ခေါင်းဆောင် လုပ်မည့်သူများအတွက်သာဟု တစ်ထစ်ချ ထင်မြင်ယူဆကြ၏။ (၂၁) ရာစု ဂလိုဘယ်လိုက်လေးရှင်းခေတ်ကြီး၌ ခေါင်းဆောင်မှု ပညာ (Leadership) နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု (Management) ပညာတို့သည် သာသနာ ဝန်ထမ်းရေး လူဝတ်ကြောင်များ ပါမကျန် ကျား-မ မရွေးဘာသာဝင်မရွေး အများသူငါအားလုံး တတ်သင့်တတ်ထိုက်သည့် ပညာရပ်များပင်ဖြစ်၏။ အထူးသဖြင့် ယနေ့ခေတ်ကြီး၌ သာသနာဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်း တို့သည်လည်း မိမိတို့ဦးဆောင်ရမည့် အခန်းကဏ္ဍ သာသနာရေးရာတို့၌ သာသနာပြုလုပ်ငန်းဆောင်တာများ ပိုမိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်စေရန် ဤခေါင်းဆောင်းမှု စီမံခန့်ခွဲမှုပညာသည် အထူးပင် လိုအပ်လှပေ၏။

လူသားတို့သည် မိမိကအခြားသူများကို ခေါင်းဆောင်ဘို့ရန် လွယ်ကူသောအလုပ်မဟုတ်သော်လည်း အမြဲတမ်း နောက်လိုက်ဘဝမျိုး

ဖြင့် မနေသင့်ပါ။ ကိုယ့်ပညာ ကိုယ့်ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှု ကိုယ့်စွမ်းရည် ဝဟုသုတ တို့ဖြင့် မိမိတို့စွမ်းဆောင်နိုင်သည့် နယ်ပယ်ကဏ္ဍ အသီးသီးတို့၌ ခေါင်းဆောင်မှုကဏ္ဍ တစ်ခန်းရပ် ဖွင့်လှစ်သင့်ကြ၏။ ၂၀၁၀၊ နိုဝင်ဘာလဆန်း လောက်က ဒေါက်တာနေဇင်လတ် (ယခု သမ္မတအကြံပေး) သည် Leadership (ခေါင်းဆောင်မှု) သင်တန်းကို အနွယ်နိုင်ငံ ဗုဒ္ဓဂါယာရှိ မြန်မာကျောင်းသား ရဟန်းတော်များ၏ ပညာရေးဗိမာန်၌ ဆယ်ရက် သင်တန်း ပို့ချပေးခဲ့၏။ စာရေးသူအနေနဲ့ ထိုသင်တန်းကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အမိအရ မတက်ရောက်နိုင် ခဲ့သော်လည်း သင်တန်းတက်ရောက် ခဲ့ကြသည့် ညီတော်နောင်တော် ရဟန်းတို့ ထပ်ဆင့်ဖောက်သည်ချမှုဖြင့် အလွန်ပင်ကျေနပ်မိပါ၏။ ထိုသင်တန်း ကာလအတွင်းကပင် မိမိအနေဖြင့် လက်လှမ်းမီသမျှ Management (စီမံခွန်ခွဲမှုပညာ) အကြောင်း အင်တာနက်မှ ရှာဖွေ ဖတ်မြစ်ခဲ့ပါ၏။ ဤဆောင်ပေး၌လည်း လက်လှမ်းမီ သမျှ Leadership (ခေါင်းဆောင်မှုပညာ) Management (စီမံ ခွန်ခွဲမှုပညာ) အကြောင်း တစေ့တစောင်းအဖြစ် တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

(၂၁) ရာစုလူနေမှုဘဝသည် စိန်ခေါ်မှုများ၊ ပြိုင်ဆိုင်မှုများ အပြောင်းအလဲ အချိုးအကွေ့များ တစ်ဟုန်ထိုး တိုးတက်လာသည်နှင့် အမျှ ကိစ္စအဝဝတို့ကို စနစ်တကျကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ဘို့ရန် စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာ သည် အထူးပင်လိုအပ်လှပေ၏။ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို နည်းပညာဟု ခေါ်ဆိုနိုင်၏။ ယင်းပညာသည် လူ့ဘဝနှင့်လုံးဝ ဆက်စပ်နှီးနွယ်နေ သောကြောင့် လူမှုရေးဗေဒ (Humanity) ဟုလည်းဆိုကြပြန်၏။ ယင်းကို လစ်ဘရယ် (Liberal Art) အတတ်ပညာဟုလည်း ပြောဆိုကြသေး၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်းအတတ်ပညာ၏ သဘောသဘာဝ၌

ပဟုသုတ လွတ်လပ်စွာ ဆင်ခြင်တွေးခေါ်တတ်မှု စီမံတတ်မှု ခေါင်းဆောင် တတ်မှုတို့ အကျုံးဝင်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ လူမှုသဘာဝ သိပ္ပံပညာ ရပ်များ ဖြစ်သည့် စိတ်ပညာ၊ ဒဿနပညာ၊ စီးပွားရေးပညာ၊ သမိုင်းနှင့် နိတိပညာရပ်များလည်း ဤစီမံခွန်ခွဲမှုပညာနှင့် ဆက်စပ်နေ၏။ သဘော သဘာဝများနှင့် အချက်အလက်များကို ယူငင်သုံးစွဲရ၏။ ပီတာဒရပ်ကား ၏ Realities ဆောင်းပါးထဲက Liberal-Art (စီမံခန့်ခွဲမှု လစ်ဘရယ် အတတ်ပညာ)၌ Action & Application (လုပ်ဆောင်မှုနှင့် အသုံး ချမှု) တို့ ပါဝင်သည်ဟုဆို၏။ မှန်၏။ ပညာရပ် အားလုံးသည် အသုံးချမှု မပါလျှင် လက်တွေ့ ဘဝ၌ အသုံးဝင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

ခေတ်တိုင်းခေတ်တိုင်း၌ မျိုးဆက်သစ်နှင့် မျိုးဆက်ဟောင်းတို့ အမြဲ ခွန်တွဲလျှက်ရှိကြ၏။ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တို့သည် စနစ်သစ် အနုပညာ အသစ်၊ အတွေးအခေါ်အသစ်၊ ယဉ်ကျေးမှုအသစ်၊ ပြဿနာ အသစ်တို့ကို ရှာဖွေရင်ဆိုင် ဖြတ်သန်းကြရ၏။ အရာတော်တော် များများ၌ တော်လှန်လိုစိတ် ပြင်းပြကြ၏။ မျိုးဆက်ဟောင်းတို့သည် စနစ်ဟောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုဟောင်း၊ ပုံစံဟောင်း၊ အတွေးခေါ် အဟောင်း တို့ဖြင့် ခေတ်သစ် စနစ်တစ်ရပ်ကို အံဝင်ခွင်ကျပြောင်းလဲလက်ခံဖို့ရန် ဝန်လေးနေတတ်ကြ၏။ မှန်၏။ ထိုဖြစ်စဉ်၌ ရင်ဆိုင်မှု အသစ်အသစ် များ၊ ပြဿနာ အသစ် အသစ်များကို အတွေးအခေါ်ဟောင်းများဖြင့် ဖြေရှင်းမရနိုင်သကဲ့သို့ ပြဿနာအဟောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအဟောင်းများ ကိုလည်း ခံစားမှုအသစ် အသစ်တို့ဖြင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း၍ မရနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် လူနှင့်စနစ် ပြေပြစ်ဖို့၊ သဟဇာတဖြစ်ဖို့၊ အဝင်ခွင်ကျဖြစ်ဖို့ မှန်ကန်စွာခေါင်းဆောင်မှု ပေးတတ်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးလှ၏။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံတိုင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတိုင်း၌ အနည်းနှင့်အများ ဆိုသလို ပြဿနာအခက်အခဲများရှိကြပါ၏။ ယင်းအခက်အခဲများ ကျော်လွှားဖို့ ဖြေရှင်းမှုနည်းလမ်းတို့သည် အခြေအနေအရပ်ရပ် အတွေ့အကြုံပေါ်၌ အများကြီး အခြေခံရ၏။ ယနေ့ကမ္ဘာမှာ နည်းပညာခေတ်ကြီး၌ မျှော်လင့်မထားသော ပြဿနာပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင် ဆိုင်းမဆင့်ပုံမဆင့်ရောက်ရှိလာနိုင်၏။ ထိုအခါ မျိုးဆက်သစ်နှင့် မျိုးဆက်ဟောင်းတို့အကြား ပဋိပက္ခများမကြီးထွားစေရန် ချိန်ခွင်လျှာ ချိန်ညှိတတ်မှ မိမိတို့ဦးဆောင်မှုသည် အောင်မြင်နိုင်၏။ လူသည်စနစ်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးခြင်းဖြင့် ထိုစနစ်က လူကိုဦးဆောင်မှုပေး၏ လူနှင့်စနစ်ကို ပြေပြစ်စွာ အသုံးချနိုင်ပါမှ ပဋိပက္ခဒီရေလှိုင်းကြီးများ မျှော်လင့်ထားသလောက် မကြီးထွားလာနိုင်ပေ။ လူသည် စနစ်ကိုအမြဲတန်းမှန်ကန်စွာ ဆန်းစစ်တတ်ဖို့ ဝေဖန်ပိုင်းခြားတတ်ဖို့လိုအပ်၏။ သို့မှသာ မိမိပါဝင်ပက်သက်သည့် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးစသည့် နယ်ပယ်အသီးသီး၌ ခေါင်းဆောင်မှု၏တန်ဖိုး မိမိ၏တန်ဖိုးကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်၏။ လူသည် စနစ်ကို ဖန်တီးလင့်ကစား ထိုစနစ်က လူကုမိုင်းတိုက်သည့် အဖြစ်မျိုးတော့ မဖြစ်သင့်ပေ။ ခေတ်စနစ်နှင့်အညီ မှန်ကန်စွာ စဉ်းစားတွေးခေါ်တတ်မှု၊ ခေတ်နှင့်တပြေးညီ မှန်ကန်စွာ လုပ်ကိုင်တတ်မှုတို့သည် မိမိ၏အဆင့်အတန်းကို ဖော်ညွှန်း ပေးနေ၏။ မိမိကိုယ်ကို စီမံခန့်ခွဲတတ်မှု (Self-Management) ကျွမ်းကျင် ပါလျှင် အရာတော်တော်များများ၌ အောင်မြင်မှုရမည်မှာ ဧကန် ပင် ဖြစ်ပေ၏။

လူသမိုင်း၌ အောင်မြင်ကျော်ကြားသူ ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အချင်း ရှိသူတိုင်း၌ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုပညာကောင်းမွန်သောကြောင့်သာ ထိုသူတို့၏ အောင်မြင်မှုများကို နောက်လိုက်တို့တွေ့မြင်ကြရ၏။ အားကျ အတုယူကြရ၏။ လူသမိုင်းဖြစ်စဉ်၌ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုပညာလောက်

တိုးတက်မှုနှုန်း မြန်ဆန်တာမရှိကြဟု ပညာရှင်တို့ကဆိုကြ၏။ ယင်းစီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်ကို (၁၈၉၀) မတိုင်ခင်က လူတွေမသိကြသေး သတိပထားကြသေးဟု ဆို၏။ လွန်ခဲ့သော အနှစ် (၈၀)ကျော်လောက်မှ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုပညာရှိသည် ဆိုသည်ကို အတွေးအခေါ်သမားအချို့က စတင် သိရှိခဲ့ကြသည်ဟူ၏။ အထူးသဖြင့် ထိပ်တန်းပညာရပ် အားလုံးသည် အထူးပြု လေ့လာရသည်ချည်းဖြစ်၏။ သို့သော် စီမံခန့်ခွဲတတ်အောင် မွေးရာပါဗီဇပါရမီဖြင့် မလုံလောက် လေ့ကျင့်ပြုစုပျိုးထောင်သင်ကြားပေးရမည်ဖြစ်၏။

၁၉၂၀ နှင့် ၁၉၃၀ နှစ်တွေကြား၌ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ဖြစ်စဉ်ကြီး၏ နေရာတော်တော်များများမှာ အသုံးချနိုင်ခဲ့သည်ဟုဆို၏။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ခြင်း (Decentralizaion) သဘောထားများကြောင့် ဆင်းရဲချမ်းသာ အထက်အောက်တို့၏ အကျိုးကျေးဇူးနှစ်ခုကို တစ်ပြိုင်နက်ရအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့ကြ၏။ စာရင်းကိုင်ပညာ (Accounting) သည် စာရင်းသိုထားခြင်း (Bookkeeping) အဆင့်မှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းနှင့် ထိမ်းချုပ်ခြင်းအဆင့်သို့ ရောက်ရှိလာ၏။ စာရင်းအင်းဗေဒ (Satatistics) ကိုလည်း အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုဖို့ (Definition)၊ အဖြေထုတ်ဖို့ (Diagnosis) အဖြစ် အသုံးချ လာနိုင်ကြ၏။ (Marketing) အရောင်းအဝယ်ပညာ၌လည်း ဖြန့်ချိခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း (Distribution & Selling) မှ ပညာရပ်ပါ တစ်ခုပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏။ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ နည်းနာနိဿယ အသစ်များ တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများကြောင့် ယင်းပညာရပ်များ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့ရပေ၏။

"Working harder is replaced with working smarter" ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ကိုင်ခြင်းမှ စမတ်ကျကျ လုပ်ကိုင်ခြင်းကို ပြောင်းလဲခဲ့သည်ဟု မရက်ဒရစ်တေလာက စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စပ်လျှင်း၍ ပြောခဲ့ဖူး၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသောအခါ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာသည် စီးပွားရေး နယ်ပယ် တစ်ခုတည်း၌သာ မကတော့ဘဲ လူများစုပေါင်း လှုပ်ရှား ကြသည့်နယ်ပယ်တိုင်း၌ ရောက်ရှိလာခဲ့၏။ ဥပမာ ဆေးရုံ၊ တက္ကသိုလ်၊ အနုပညာသုခုမ၊ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးအသင်း အဖွဲ့တိုင်း လိုလိုက စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလာကြ၏။ ထို့အပြင် ပညာရှင်တို့သည် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ် ပြောဆိုကြ၏။

- (၁) စီမံမှုပညာသည် လူတို့၏အကြောင်းပညာဖြစ်၏။ ထိုပညာကို စုစည်းပေါင်းစပ်ပြီး အလုပ်လုပ်လို့ဖြစ်အောင်လုပ်ပေးသည့် အင် အားများကို ထိရောက်အောင်သုံးပြီး အားနည်းချက်များကို ပြေပျောက်စေသော အတတ်ဟု ဆို၏။
- (၂) စီမံခန့်ခွဲမှုအတတ်သည် လူအများကိုပေါင်းစည်းပြီး အလုပ်လုပ် တတ်အောင် သင်ပေးသော ပညာဖြစ်သောကြောင့် လူအများ၏ ဓလေ့ယဉ်ကျေးမှု (Culture) ကိုလည်း နားလည်ရ၏။
- (၃) ထိုဖွဲ့အစည်းတိုင်းသည် ရည်ရယ်ချက်ခြင်း တူအောင်၊ တန်ဖိုးခြင်း တူအောင် မလွယ်လှသော်လည်း ပညာတတ်အများစုကို စုစည်းပြီး အဖွဲ့စည်းထဲ၌ စနစ်တကျ နေရာချကာ အပေးအယူ မျှမျှတတဖြင့် ရည်မှန်းချက်တစ်ခု ရောက်အောင် လေ့ကျင့် ပျိုးထောင်ရ၏။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့စည်းတိုင်း၌ တူညီသော ပန်းတိုင်၊ တူညီသောအသံ၊ တူညီ သောတန်ဖိုးရှိဖို့ရန် အထူး

- လိုအပ်၏။ ထိုသို့မရှိလျှင် ယင်းအဖွဲ့ အစည်းသည် ဝရန်း သုန်းကား ပရမ်းဘတာနိုင်သော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေလိမ့် မည်။
- (၄) လိုအပ်ချက် လိုအင်များ ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ လေ့ကျင့်ခြင်း၊ သင်ကြားခြင်းကို အဆင့်တိုင်း၌ ထည့်သွင်းတည်ဆောက် ရမည်ဟူ၏။ ဘယ်သောအခါမှ မဆုံးနိုင်သော လေ့လာ သင်ကြားမှုမျိုး လိုအပ်၏။
 - (၅) အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးတို့၌ ကျွမ်းကျင်မှုမတူ၊ ပညာရပ်မတူဘဲ လူသားတို့သည် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာအလုပ်မျိုးစုံကို ပြုလုပ်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဆက်သွယ်မှု (Communication) အပေါ်၌ အဖွဲ့အစည်းကို တည်ဆောက်ယူရ၏။ တစ်ဦးခြင်းတာဝန်ယူမှု (Responsibility) တာဝန်သိတတ်မှု (Accountability) အပေါ်၌လည်း တည်ဆောက်ယူရ၏။ အဖွဲ့၏ရည်ရွယ်ချက် အောင်မြင်ဖို့ မိမိ၏လိုအပ်ချက်ကို အခြားသူကတူညီပေးခြင်း အခြားသူ၏ လိုအပ်ချက်ကို မိမိကလုပ်ပေးခြင်းဖြင့် အပြန်အလှန် နားလည်မှုတည်ဆောက်ယူရ၏။
 - (၆) အမြတ်အစွန်းသည် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်၏ ပေတံဖြစ်သော်လည်း ထိုပေတံတစ်ခုတည်းဖြင့် မလုံလောက်ပေ။ အဖွဲ့အစည်းသေ မသွားစေရန် အဆက်မပြတ် လည်ပတ်နိုင်ရန် ယင်း၏အခြေအနေ၊ တီထွင်ဆန်းစစ်မှု၊ လူ့အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးမှုစသော ရှိသင့်သည့် အရည်အသွေးများလည်း လိုအပ်၏။ အဖွဲ့အစည်း တိုင်း၌ ဆန်းစစ်သော ပေတံကိုလည်း တပ်ဆင်ဖို့လိုအပ်၏။

အဖွဲ့စည်းတိုင်း၌ အောင်မြင်မှုရလဒ်(Result) သည် (Outside) အပြင်ဘက်မှာပင်ရှိ၏။ စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်း၏ ရလဒ်သည် အလုပ်လုပ်တတ်အောင် သင်ကြားတတ်မြောက်သွားသည့် ကျောင်းသား ပင်ဖြစ်၏။ ဆေးရုံ၏ရလဒ်သည် ရောဂါပျောက်ကင်းသွားသော လူနာ ပင်ဖြစ်၏။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခု၏ရလဒ်သည် ကျေနပ်လောက် သည့် မောက်သည်များပင်ဖြစ်၏။ ဘာသာရေးလုပ်ငန်း၏ ရလဒ်သည် ဝတ်စွဲ ခေါ်သည့် အန္တိမပန်းတိုင်၊ နိဗ္ဗာန်၊ လွတ်မြောက်မှု၊ ချမ်းသာ ရမှုတို့ ပင်ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့သော ရလဒ်ကောင်းများကို ပြင်ပမှာပင် အဖွဲ့အစည်း နှင့် တာဝန်ရှိခေါင်းဆောင်များစွာဖွဲ့ကြရ၏။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းတိုင်း ၌ လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် အဆင်ပြေနိုင်သည့် စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းသစ် စနစ်သစ်များ အမြဲလိုအပ်နေ၏။ လုပ်ငန်း ဆောင်တာများ အောင်မြင်ရန် ဦးဆောင်သူများ အနေဖြင့် အတွေး အခေါ်ပညာဗဟုသုတ အများကြီး ရှိရန်လို၏။ ပညာဟူရာ ၌ အကြောင်း အကျိုးကိုစိစစ်ခြင်း (Reasoning)၊ သင့်တော်သော ဝေဖန်ဆန်း စစ်ခြင်း (Proper Critique)၊ စူးစမ်းခြင်း (Investigation)၊ စီမံကိန်း အတွက် သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း (Collection of Data & Information)၊ ပုံထုတ်ခြင်း (Designing)၊ စီမံချက်ချခြင်း (Planing)၊ ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်း (Estimation)၊ တည်ဆောက်ခြင်း (Constiaction)၊ လည်ပတ်ခြင်း (Runnig)၊ လုပ်ငန်းကိစ္စအားလုံးကို အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိမရှိ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (Evaluation of Result)၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိလျှင် စီမံကိန်းအသစ် ပြုလုပ်ခြင်း (Replaning)၊ ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း (Reobservation)၊

လုပ်ငန်းကိစ္စအသစ် တဖန်ပြုလုပ်ခြင်း (Reconstruction)၊ စသည် တို့ ပါဝင်၏။ ထို့ကြောင့် ခေါင်းဆောင်ကောင်းများအနေဖြင့် အချက် အလက် အဖြစ်အပျက်များကို အကြောင်းအရာ အားလျော်စွာ စနစ် တကျ ကြိုတင်ပြင်ဆင် လေ့ကျင့် ထားကြရမည်ဖြစ်၏။ လုပ်ငန်းပြင်ပ အပြောင်း အလဲများကိုလည်း မျက်ခြေမပြတ် စောင့်ကြည့်ဖို့လို၏။

ဦးဆောင်သူ ခေါင်းဆောင်ကောင်း တစ်ယောက်သည် ဖြစ်ပေါ် လာသည့် ပြဿနာများကို ဘယ်သောအခါမှ ဘော်လီဘောပုတ်သလို မပြုလုပ်သင့်ပေ။ တာဝန်ယူတတ်ခြင်း (Accountality) သည် ခေါင်းဆောင်ကောင်း တစ်ယောက်၏ အရည်အချင်းတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်၏။ ခေါင်းဆောင်းကောင်း တစ်ယောက်သည် “ငါဘာတတ်နိုင်မှာလဲ” ဟူသော စကားထက် “ကျွန်တော်တို့အားလုံး စုပေါင်းကြိုးစားကြရအောင်” ဟူသော စကားကိုသာ ပိုမိုသုံးစွဲတတ်ကြ၏။ သို့အတွက် ယနေ့ကာလ အပြိုင်ခေတ်ကြီး၌ ခေါင်းဆောင်ကောင်းတို့သည် တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်း အတာနှင့် ထည့်သွင်း စဉ်းစားတတ်ဖို့ အထူးလိုအပ်၏။ ထို့ပြင် ခေါင်းဆောင်ဟူသည် မိမိကိုယ်ကို ရိုးသားဖြောင့်မတ်ရမည်အပြင် အခြား သူတို့အပေါ်၌လည်း ရိုးသားဖြောင့်မတ်ဖို့လို၏။ ရိုးသားမှုဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဦးဆောင်နိုင်သလို အခြားသူအတွက်လည်း အတုယူ အားကျ စံပြဖြစ်ဖို့ လို၏။

လူ့အဖွဲ့စည်းတိုင်းဝယ် မိရိုးဖလာသမားများနှင့် စွန့်ဦးသမားများ ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိတတ်၏။ မိရိုးဖလာသမားအများစုသည် “အဖေတို့ခေတ်၊ အမေတို့ခေတ်” ကဟု တွင်တွင်ကြီးပြောဆိုတတ်ကြပြီး စွန့်ဦးသမားတို့ ကမူ “ကျွန်တော်တို့ခေတ်မှာ”ဟု ပြောဆိုတတ်ကြ၏။ မိရိုးဖလာသမား တို့သည် အတွေးကြံဟောင်း အတွေးခေါ်ဟောင်းတို့ကို အခြေခံပြီး

ပစ္စုပ္ပန်ကို လည်ပတ်ကြ၏။ စွန့်ဦးသမားတို့ကမူ ယင်းပစ္စုပ္ပန်ကို မူတည်ပြီး အနာဂတ်ကို ဖန်တီးတတ်ကြ၏။ စွန့်ဦးသမားတို့သည် လုပ်ငန်းကိစ္စဆောင်ရွက်ရာ၌ အန္တရာယ်များနိုင်သလို အကျိုးအမြတ်လည်း များနိုင်၏။ သို့သော် အဖွဲ့စည်းထဲ၌ မိရိုးဖလာရွေးချီးသမားတို့များလျှင် တချို့ကိစ္စတို့၌ တိုးတက် မှုနေ့ကွေးတတ်၏။ ထို့ကြောင့် တိုးတက်ချင် သည့်အဖွဲ့စည်းတိုင်း၌ စွန့်ဦးသမားများ မွေးထုတ်ပေးနိုင်ဖို့ အထူး လိုအပ်၏။ ထိုစွန့်ဦးသမား တို့သည် အများအားဖြင့် အပြောင်းအလဲ များကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်သည့် ခေါင်းဆောင်ကောင်းများဖြစ်ကြ၏။ သို့သော် ထိုစွန့်ဦးသမားတို့သည် ရေရှည်မှာ ခေါင်းဆောင်းကောင်း ပီသဖို့အတွက် မိမိတို့ဖောက်ခွဲသည့်လမ်းကို မိမိတစ်ယောက်၊ မိမိနီးစပ်ရာ အသိုင်းအဝိုင်းလောက်တွင် မလျှောက်လှမ်းဘဲ တနည်းဆိုရသော် မစွန့်ဘဲ၊ မစားဘဲ လူအများနှင့် ပြိုင်တူ လျှောက်လှမ်းနိုင်ပါမှ မိမိတို့ ဖော်ဆောင် ခဲ့သည့် လမ်းကြောင်းသည်လည်း မှန်ကန်ကောင်းမွန်မည်ဖြစ်၏။

လူအတော်များများသည် ဦးဆောင်သူ၏ အခွင့်အရေးလောက် ကိုသာ ကြည့်ပြီး ဦးဆောင်သူဖြစ်ချင်ကြ၏။ သို့သော် ဦးဆောင်သူ၏ တာဝန်ယူမှုကိုတော့ တစ်ခါတရံ သတိမမူမိကြ၊ မမြင်မိကြပေ။ တကယ် ခေါင်းဆောင်ကောင်းတို့သည် တာဝန်ယူရန် လိုအပ်လာသဖြင့် ဦးဆောင် ရင်းဖြင့် ဦးဆောင်သူ၏ဘဝ ရောက်ရှိလာ ကြသည်လည်းရှိ၏။ ထိုသူတို့ သည် မိမိတို့၏အခန်းကဏ္ဍကို ဘယ်နေရာမှာပင်ဖြစ်စေ အရေးပါသည့် နေရာရောက်အောင် အချိန်နှင့်အလုပ်ကို အကျိုးရှိရှိအသုံးချခြင်းဖြင့် ကြီးကျယ်မြင့်မားအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ကြ၏။ ထိုခေါင်းဆောင်ကောင်း တို့၏ နှုတ်ဖျားက ဘယ်သောအခါမှ “အခြေအနေမပေးလို့ပါ” ဟူသော စကားမျိုး ထွက်ကျမလာတတ်ပေ။ ထိုသူတို့သည် Selfmanagement ခေါ် ယုံကြည်ချက်အပြည့်နှင့် မိမိကိုယ်ကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်စွမ်း ရှိကြ၏။

ထို့ကြောင့်ပင် ထိုသူတို့သည် အောင်မြင်သည့် ခေါင်းဆောင်ကောင်းများ ဖြစ်လာကြ၏။ အကျွန်ုပ်တို့ ရဟန်းတော်များ သည်လည်း အောင်မြင်သော သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်အောင် သာသနာအရေးများ ကမ္ဘာနှင့် ရင်ဘောင်တန်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆောင်ရွက်ရန် Leadership ခေါ် ခေါင်းဆောင်မှုပညာနှင့် Management ခေါ် စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်များ ကို ကြိုးစား လေ့လာသင်ယူကြပါစို့။

မှတ်ချက်။ ။ ၂၀၁၁၊ ခုနှစ် ဘိန္နိယဆိုင်ရာ ပညာသင် မြန်မာရဟန်းတော်များ၏ (၁၁)ကြိမ်မြောက် နှစ်ပတ်လည်မဂ္ဂဇင်းမှ။

အစားထိုး မိဘ

အစားထိုး မိဘ

ပညာရေး သဘောတရားနှင့် ပတ်သက်၍ အနောက်တိုင်းတို့၌ အစားထိုးမိဘ (Surrogate Parent) ဟူသောစကား ယနေ့ Modern ခေတ်တွင် ခေတ်စားလျက်ရှိ၏။ ခေတ်မီတိုးတက်သော ပညာရေးစနစ်ကို (သို့မဟုတ်) ယင်းပညာရေးစနစ်ကို ပီပြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ပေးနိုင်မည့် ဆရာကောင်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဆိုလိုဟန်တူပါသည်။ ယင်းသဘောတရားသည် အနောက်ကမ္ဘာမှာ ယနေ့ခေတ်မှာမှ ခေတ်စား နေသော်လည်း လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ငါးရာကျော်လောက်ကတည်းက အင်းဝစာဆိုအကျော် အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ အရှင်မဟာသီလဝံသစသော ဆရာတော်များက ယင်းသဘောတရားကို တွေ့မြင်သိနားလည်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေ၏။ ဆရာဖြစ်သူများက တပည့်များအား သူတို့၏ ရင်ဝယ်သားပမာ စေတနာထား ဆိုဆုံးမ ပြုစုပျိုးထောင် ပေးကြသည်ကို ထောက်ဆလျှင် ရှေးခေတ်ဘုန်းတော်ကြီး ပညာရေးသည် အလွန်ပင် ခေတ်မီတိုးတက်သော စနစ်ကို အသုံးပြုကြောင်း သိသာထင်ရှားလှပေသည်။

ခေတ်မီတိုးတက်သော ပညာရေးစနစ်ကို သို့မဟုတ် ယင်းပညာ
 ရေးစနစ်ကို ပီပြင်စွာအကောင်အထည် ဖော်ပေးနိုင်မည့် ဆရာကောင်း
 တို့၏ အခန်းကဏ္ဍကို လေ့လာကြည့်သင့်သည်။ သားသမီးတိုင်း မိဘ
 ရိပ်မှာ စုပြုံပြီး ခိုလှုံနေလို့မဖြစ်၊ ဘဝပေးအခြေအနေအရ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်
 သားမယား အိမ်ထောင်နှင့် ဖြစ်လာလျှင် ကိုယ့်မိသားစု စားဝတ်နေရေး
 အတွက် မိမိကိုယ်တိုင် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားရမည်ဖြစ်၏။ ဘဝရုန်းကန်
 လှုပ်ရှားဖို့ အတွက် "အသက်မွေးမှု၊ တစ်ခုပညာ၊ ကိုယ်စီပါ" ဆိုသလို
 အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပညာတစ်ခုခုတော့ တတ်ထားရမည်ဖြစ်၏။
 မိဘတိုင်းက ထိုကဲ့သို့သော ပညာလုံလောက်စွာ မပေးနိုင်ကြ။ လူသား
 တို့၏ ပညာသည်လည်း တိရစ္ဆာန်တို့၏ ပညာကဲ့သို့ မိဘဆီမှ သင်ယူ
 ရုံမျှဖြင့် မလုံလောက်တော့။ တိရစ္ဆာန်တို့မှာ မိခင်သင်ပေးလိုက်သည့်
 ပညာဖြင့် ရွာစားနိုင်၏။ လုံလောက်နိုင်၏။ ဥပမာ ကြောင်ဆိုလျှင်
 မိဘသင်ပေးလိုက်သည့်အတိုင်း ကြွက်ခုတ်စား၏။ ကျား၊ ကျားသစ်
 တို့သည် သားကောင်လိုက်လံ ဖမ်းစားကြကုန်၏။ တိရစ္ဆာန်တို့၏
 မိခင်သင်ပေး လိုက်သည့် ပညာသည် ကမ္ဘာဦးမှစပြီး ယနေ့တိုင်အောင်
 တစ်စုံတရာ ဘာမှတိုးတက်ပြောင်းလဲလာမှုမရှိ။ တိရစ္ဆာန်လောက၌
 "လက်ဦးဆရာ မည်ထိုက်စွာ၊ ပုဗ္ဗာစရိယ မိနှင့်ဖ" ဆိုတာလောက်သာ
 လိုအပ်ကောင်း လိုအပ်နိုင်ပြီး ဆရာဆိုတာ မလိုအပ်သလောက်ပင်
 ဖြစ်၏။

လူ့လောကတွင် ခေတ်အခြေအနေအလိုက် လူနေမှုအဆင့်
 အတန်း အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှ ယင်းပြောင်းလဲမှုနှင့်အညီ
 အမိလိုက်နိုင်သည့် ပညာကို မည်သည့်မိဘမှ သင်ပေးနိုင်စွမ်းမရှိပေ။
 အနောက်တိုင်းအဆိုအရ ပညာစုံရဖို့အတွက် အစားထိုးမိဘများ လိုအပ်
 လာ၏။ သို့အတွက် ဆရာသမားကဏ္ဍ အထူးအရေး ကြီးလာ၏။

ဆရာအရိပ်ကို ခိုလှုံနိုင်ပါမှ ဆိုခဲ့ပြီး "အသက်မွေးမှု၊ တစ်ခုပညာ၊
 ခေတ်မီတိုးတက်သော ပညာများ" ရနိုင်မှာဖြစ်၏။

ရှေးပညာရှိများကလည်း "လူဆိုတာ တစ်ကြိမ်တည်းဖွားရင်
 လူလား မြောက်ရုံပဲရှိမယ်၊ နှစ်ကြိမ်ဖွားပြီးမှ လူလားမြောက်တယ်"
 ဟုဆိုတော်မူကြ၏။ ပထမတစ်ကြိမ်မှာ လူဖြစ်လာအောင် မိဘများက
 မွေးဖွားပေး၏။ လူဖြစ်လာပြီး လူကလေးများကို အသက်မွေးမှု တစ်ခု
 ပညာ ပါအောင်၊ ပညာရင်ကလေးတွေ ဖြစ်အောင်၊ ခေတ်နှင့်အညီ
 လိုက်မီသည့် ပညာရပ်များရရှိအောင် ဆရာက မိဘကိုယ်စား အစားထိုး
 ကာ မွေးဖွား ပေးရ၏။ ထို့ကြောင့် ဆရာများကို အစားထိုးမိဘများဟု
 ခေါ်နိုင်၏။ ပိဋကတ်စာပေမှာလည်း "ဥရေန ဝသိတွာ မုခေ ဇာတော"
 "နလုံးသားနှင့် သန္ဓေတည်ပြီး ခံတွင်းမှာ မွေးဖွားပေးသည်" ဟုဆို၏။
 ဆရာကောင်း တို့သည် တပည့်များကို မိမိထက်ပင် တော်စေတတ်စေ
 ကြီးပွား တိုးတက်ပါစေဟု မေတ္တာစေတနာ ကရုဏာတရားများကို
 နှလုံးသားနှင့် လွယ်ထားပြီး အာခံတွင်းမှ ပြောဆိုဆုံးမ လမ်းပြတော်
 မူကြ၏။ ယင်းဆရာကောင်း တပည့်လေးများကို ရည်ရွယ်၍ ရှေးလူကြီး
 သူမများက "ဘုန်းရှင်ကံရှင်ကလေးများဟာ အာခံတွင်းက မွေးဖွားလာ
 ပါပေတယ်" ဟု ဆိုကြကုန်၏။

ဆရာဖြစ်သူက တပည့်အပေါ်ထားရှိသည့် စေတနာကို ပေါ်လွင်
 အောင် အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက လက်သစ်တောင် ဆုံးမစာတွင် "ရင်ဝယ်
 ဖြစ်ငြား၊ မွေးသည့်သားကို၊ မယ်ဖွားမိခင်၊ ဆုံးမသင်သို့၊ အကြင်ဆရာ၊
 တို့သူငါကို၊ လိမ္မာစေကြောင်း၊ ကောင်းပါစေလို့၊ ဆိုပါသမျှ ဩဝါဒကို"
 စသည်ဖြင့် ရေးသားဆုံးမတော်မူခဲ့၏။ ဆရာစေတနာကို ဖွင့်ဆိုရာ၌
 လည်း "ငါကသည်စား၊ သည်ဂါထာကို၊ မြဲစွာကြပ်မတ်၊ ဆရာအပ်သော်၊

တတ်လှစေချင်၊ ငါ့ကိုသင်ဟု၊ ထိပ်တွင်လည်းယှက်၊ လျှင်လျှင်ရအောင်၊
ကြိုးစားကျက်” ဟူ၍ ဆုံးမတော်မူ၏။ စာရေးစာဖတ်ရာတွင်လည်း
“မပြတ်အသံ၊ တည့်ညံ့သည်၊ စာအံစာဖတ်၊ ကြပ်ကြပ်မြဲမြဲ၊ သည်းလည်း
ညသတ်၊ ပြတ်ပြတ်သားသား၊ စကားဆိုစေ၊ ပီလှစေ” “သင်ပုန်းထမ်း၊
ရွက်၊ ပေထက်စီကာ၊ ရေးသောခါလည်း၊ အက္ခရာကို၊ သေချာလှစေ၊
စာလုံးကိုလည်း၊ လှလှစေ”ဟူ၍ ဆုံးမသည်ကို ထောက်လျှင် စနစ်တကျ
စာဖတ်တတ်ဖို့၊ စာရေးရာတွင် အက္ခရာပီပီ၊ စာလုံးညီညီ လက်ရေးလှလှ
ရေးသားတတ်ဖို့ အထူးမှာကြားတော်မူ၏။

သင်ကြားမှုနှင့်ပတ်သက်၍လည်း “မပျင်းမရိ၊ လုံ့လရှိ၍၊ သတိ
အထဲ၊ အရိုးစွဲအောင်၊ တဖောင်ဖောင်လျှင်၊ သန်းခေါင်ညဉ့်နက်၊ သင်ကျက်
သမျှ၊ စစကုန်စေ၊ နေ့ကိုအလွတ်၊ ရွတ်နိုင်စေ” ဟူ၍ အရှင်မဟာ
သီလဝံသ၏ အဆိုအရ အလွတ်ကျက်မှတ် (by heart) စာပြန် စာသင်
ရသော ပညာရေးစနစ်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။ အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ
၏ “သုစိယုတာ” အစရှိသော ဆုံးမစာတွင်လည်း စာသင်သားတို့သည်

- ၁။ သုဏောယျ - ဆရာသင်သမျှကို သေချာစွာ နာယူရမည်
ဉာဏ် မျက်စိဖွင့် ဉာဏ်နားစွင့်ထားရမည်။
- ၂။ စိန္တေယျ - မိမိတို့ကိုယ်တိုင် လွတ်လပ်စွာ တွေးတတ်
ကြံတတ် ရမည်၊ စိတ်ကူးတတ်ရမည်။
- ၃။ ပုစ္ဆေယျ - မရှင်းတာကို မေးမြန်းတတ်ရမည်။

- ၄။ ဘာသေယျ - အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်ရပ်ကို ပြောဆိုဆွေးနွေး
တတ်ရမည်။
- ၅။ ဝိစာရေယျ - မိမိတွေ့ရှိ သိမြင် နားလည်သမျှကို စူးစမ်း
ဖော်ထုတ် တတ်ရမည်။
- ၆။ လိခေယျ - အကြောင်းအရာကို တိကျမှန်ကန်စွာ ရေးသား
မှတ်ထားရမည်။
- ၇။ သိက္ခေယျ - မတတ်မြောက်သေးသည့် အကြောင်းအရာ
ပညာအရပ်ရပ်များကို သေချာစွာ သင်ကြားထား
ရမည်။
- ၈။ ဓာရေယျ - လိုအပ်လာပါက နှုတ်ငုံ (by heart)ဆောင်ထား
ရမည်။

ဤရွစ်ချက်သည် ပညာရှာဖွေလိုသူတို့အဖို့ မပြတ်အသုံးပြု
လေ့ကျင့်သင့်၊ လက်တွေ့အသုံးချသင့်သော ရှေးဟောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ
ပညာရေးစနစ်လေးပင်ဖြစ်၍ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် အလွန်ခေတ်မီလျက်
ရှိသေးသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

စာသင်သားများ ကြိုးစားအားထုတ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီးလည်း
“လုံ့လပြင်းစွာ၊ သူထက်ငါဟု၊ နှုတ်မှာရွှရွ၊ ကြိုးပမ်းကလျှင်၊ သိပ္ပ
ကျေးဇူး၊ အထူးသိမြင်၊ ပညာရှင်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “စာသင်ဟူကာ၊
ကျမ်းထိုမျှကို၊ တွေ့ကမရွှေောင်၊ ကြောင်ပုဇွန်စား၊ ကျွတ်ကျွတ်ဝါးသို့၊
လှသွားပမာ၊ ကျောက်ထက်စာသို့၊ လိုရာရအောင်၊ ကြံဆောင်လေ့ကျက်၊
အနက်မိပ္ပါယ်၊ နှုတ်ဝယ်ရွရွ၊ ထားချေမှတည့်”ဟူ၍လည်းကောင်း စာသင်

သားကောင်း ပီပြင်မှုကို ဖော်ကျူးဆုံးမတော်မူခဲ့၏။ ဤကဲ့သို့ ဆရာ ဖြစ်သူက တပည့်များအား ရင်ဝယ်သားမခြား စေတနာထား၍ ဆုံးမ သွန်သင်ကြောင်းကို ထောက်လျှင် ရွေးခေတ်ပညာရေးသည် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်း ပညာရေးပင် ဖြစ်သော်လည်း ခေတ်မီတိုးတက်သည်ဟု ဆိုနိုင် ၏။ ဆိုခဲ့ပြီး အစားထိုး မိဘ (Surrogate Parent) ဟူသော စကားကို အင်းဝခေတ်လောက် ကတည်းက အရင်မဟာရဋ္ဌသာရက မီးမောင်း ထိုးပြခဲ့လေပြီ။

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတွင် အစားထိုးမိဘများခေါ်သည့် ဆရာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို အလွန်တန်ဖိုးထားကြပါ၏။ ဆရာသမားများကို မိမိ တို့၏ ကျေးဇူးရှင် မိဘများကဲ့သို့ ခံယူထားကြပါ၏။ အနောက်တိုင်း၌ ဆရာသမားများကို မိဘနေရာ၌ အစားထိုးကြသော်လည်း မိဘနှင့် ဆရာကို ရတနာမြတ်သုံးပါးနှင့် တစ်တန်းတည်းထားသည့် အယူအဆ သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌သာရှိမည် (သို့မဟုတ်) မြန်မာနိုင်ငံ ကသာ ပိုမိုအထွင်အထိပ်ထားတာ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်၏။ ဤအယူ အဆသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွေးခေတ် ဘုန်းတော်ကြီးပညာရေး၏ အရိပ်အငွေ့ အောက်တွင် ကြီးပြင်းလာရသည့် ရွေးသူကြီးသူမများ၏ အစဉ်လာကောင်း တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေ၏။ မြန်မာစာပေတွင် ပညာ၏ တန်ဖိုးနှင့်တကွ ဆရာဂုဏ်ရည်၊ ဆရာကျေးဇူး၊ ဆရာဝတ္တရား စသည်များကို ကဗျာလင်္ကာ၊ ဆုံးမစာ၊ နိတိများဖြင့် ညွှန်းဆိုထားသည် ကို များစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပေ၏။ မယဒေဝလင်္ကာသစ်၌ အတတ်ပညာကို "ဆရာတို့ထံ၊ နည်းခံတိုးဝင်၊ မသင်မပေး၊ အရေးမထား၊ မတတ်ငြားဘူး" ဟူ၍ ပညာသင်ကြားရေးတွင် ဆရာ့ထံ၌ နည်းနာနိဿယခံမှ ပညာ တတ်ပုံကို ဖော်ပြထား၏။

ရွေးခေတ် ဘုန်းတော်ကြီးပညာရေးမှ ဆရာဂုဏ်ပုဒ်များကို ကရေတစောင်းလေ့လာကြည့်လျှင် "နွံကျယ်ပညာ၊ မြတ်ဆရာ" ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ "ဗဟုသုတ၊ သိပ္ပပညာ၊ ဆည်းပူးရွာ၍၊ ဆရာကောင်းထံ" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "ကဝိလေးမည်၊ ပြည့်စုံတည်သား၊ ဇာနည်အထွင်၊ ဆရာမြတ်ဝယ်" ဟူ၍လည်းကောင်း စသည်ဖြင့် ဆရာဂုဏ်ပုဒ် အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ တင်စားဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ပညာရေးလောကတွင် "ဆရာသည် တပည့်လူငယ်များနှင့် ဒုတိယအတွေ့ထိရဆုံးသူ" ဖြစ်ပေ၏။ ထိုတပည့်ကလေးများသည် ကျောင်းသို့ မရောက်ခင် ကတည်းကပင် မိမိတို့အိမ်၌ "လက်ဦးဆရာ၊ ပည့်ထိုက်စွာသား၊ ပုဗ္ဗာစရိယ၊ မိနှင့်ဖ (အင်းဝစာဆိုရှင် အရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ၏ ကိုးခန်းပျို့ ပိုဒ်ရေ ၄၆)" ဆိုသည့်အတိုင်း မိခင်၊ ဖခင်တို့၏ ဆုံးမသွန်သင်မှုများ ရတန်သလောက် ရခဲ့ပြီးဖြစ်ပေ၏။ ဤသည်မှာ လည်း အမိနှင့်အဖသည် လက်ဦးဆရာ ဟူသော "ပညာရေးသဘော တရား တစ်ရပ်ကို" ရွေးခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပညာရေး ဦးဆောင်တစ်ပါး ဖြစ်သည့် အင်းဝစာဆိုရှင် အရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရက မြတ်ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ ချမှတ်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

အနောက်တိုင်းယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာအရ "ပညာရေးဆိုသည် မှာ ကလေးတို့အား လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးစီအဖြစ် မည်ကဲ့သို့ နေထိုင်ရမည်ကို ဆရာများက ပြုပြင်ပေးရန် ပုံသွင်းပေးရန် ဖြစ်သည်" ဟုဆို၏။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအရဆိုလျှင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ပညာရေးသည် တပည့်ကလေးများကို လူလိမ္မာကလေးများ၊ ယဉ်ကျေး လိမ္မာသည့် မြန်မာလူမျိုးများ ဖြစ်အောင် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခြင်း သည် အဓိကဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြပါ၏။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ နိုင်ငံရေးပီရေ

အတက်၊ အကျတွင် ဘာသာရေး၊ ပညာရေး၊ စာပေရေး၊ လူမှုရေး စသည့် ဗေဒါနန်းသည်လည်း လိုက်ပါ မျောပါတတ်သည်သာတည်း။ ယဉ်ကျေးမှုကိုအလေးထားသည့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းပညာရေးကို ခေတ်လူတို့က ခေတ်မမီတော့ဟု သဘောထားကောင်း ထားနိုင်၏။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ ဘုန်းတော်ကြီး ပညာရေးသည် ယနေ့အထိအောင် ထိပ်ဆုံးမှ အသုံးဝင်လျက်ရှိသေး၏။

ယဉ်ကျေးမှုကိုအခြေခံလျက် ရှေးရိုးပညာရေးစနစ်ကို လိုအပ်ပါက ပိုမိုခေတ်မီအောင်တော့ ပြုပြင်သင့်၏။ ဘဝအတွက် ဘုန်းတော်ကြီး ပညာရေးရော ခေတ်မီနည်းလမ်းများကိုပါ ပူးတွဲသင်ကြားပေးစွမ်း နိုင်သော ပညာရေးမျိုးဖြစ်လျှင် ယနေ့ခေတ် မြန်မာကလေးငယ်တို့ အတွက် ပိုမိုသင့်လျော်မည်ဖြစ်၏။ တိုးတက်ပြောင်းလဲ လာသော ကမ္ဘာကြီးကို မျက်ခြေမပြတ်ဘဲ ကမ္ဘာကြီး တိုးတက်ပြောင်းလဲ လာသည်နှင့် အမျှ ပညာရေး စနစ်သည်လည်း ခေတ်မီတိုးတက် ပြောင်းလဲလာဖို့ အမှန်ပင် လိုအပ်မည်ဖြစ်၏။ ပညာရေးသည် ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်တွင် စွမ်းအားပြင်း လက်နက်ကောင်းသဖွယ် ဖြစ်သင့်၏။ ခေတ်မီသော ယဉ်ကျေးသော အားကောင်းသော ပညာရေးတစ်ရပ်ကို မြန်မာ့ လူ့ဘောင်တွင် အချိန်မီ အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပေတော့၏။ ယဉ်ကျေးမှု ကိုလည်းအခြေခံ ခေတ်မီ တိုးတက်သော ပညာမျိုးစုံ အားကောင်း ရှင်သန်ဖို့အတွက် အစားထိုးမိဘ (ဆရာများ)၏ အခန်းကဏ္ဍသည် လည်း အထူးပင်အရေးပါလှတော့၏။ ။

(ကံပေါက် နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦး ဆရာတော်ကြီး၏ သက်တော် (၈၀) ပြည့် ပတ္တမြားရတု စာစောင်မှ။)

မွန်မြတ်သော စိတ်ထား

မွန်မြတ်သော စိတ်ထား

ဤစာလေး ရေးဖြစ်သည်မှာ အမှတ်မထင် အင်တာနက်တွင် တွေ့ဖြစ်သည့် သီလရှင်ဆရာလေး တစ်ပါးကြောင့်ပင်ဟုဆိုလျှင် မှားမည် မထင်။ ထိုဆရာလေးကို မိမိအနေဖြင့် တစ်ခါမှမတွေ့မြင်ဖူးသော်လည်း မွန်မြတ်သောစိတ်ဓာတ်များ ကိန်းအောင်းနေသော ဆရာလေးဟုပင် ကောက်ချက် ချမိသည်။ ယခုအခါ ထိုဆရာလေးသည် ရန်ကုန်ရိပ်သာ တစ်ခုမှာ တရားအားထုတ်နေရင်း ဆရာလေးကိုယ်တိုင်က နာဂစ် မုန်တိုင်း ဒဏ်ကြောင့် ဒုက္ခရောက်နေသည့် မိဘမဲ့ကလေးများကို စာသင်ပေးနေ ပါသည်။ အမေရိကန်တက္ကသိုလ်တစ်ခုတွင် ပညာသင်ကြား ခဲ့သော ခေတ်ပညာတတ် ဆရာလေးတစ်ပါး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိပါ သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူမ၏ ဖုတ်ဘုတ်ပရိမိုင်းတွင် သူမ

သင်ယူခဲ့သော တက္ကသိုလ်အမည်ကို တွေ့ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သူမ၏ ဖေ့စ်ဘုတ် တွင် Student at University of East Yangon studied at North Carolina State University lives in Rangoon, Yangon, Burma From Yangon, Burma Born on July 12, 1978. ဟု တွေ့လိုက်ရပါသည်။

မိမိအနေဖြင့် ယခုအချိန်ထိ တွေ့ကာစဖြစ်၍ အစုံအလင်ပင် မမေးဖြစ်သေးပါ။ အနည်းငယ်သာ စကားစမည်ပြောဖြစ်၊ မေးဖြစ်ပါသည်။ သူမဘဝကို မြတ်ဗုဒ္ဓအား လှူဒါန်းထားကြောင်း၊ သူမပိုင်ဆိုင်တာဆိုလို့ ဤခန္ဓာကိုယ်သာရကြောင်း၊ သို့သော် ထိုမိမိပိုင်သည်ဟု ထင်ရသည့် ဘဝကိုပင် မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာအား လှူဒါန်းထားပါကြောင်း စသည့်ဖြင့် တရားနှင့်စပ်သည့်စကားများ အနည်းငယ် သူ့ထံမှ ကြားခွင့်ရပါသည်။ ထိုဆရာလေး၏ မွန်မြတ်သောစိတ်ထားကတော့ ဤမျှသာ သိခွင့် ရပါသေး သည်။ ထိုဆရာလေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိမိမှာမင်းတုန်းမင်း တရားကြီး လက်ထက်က သီလရှင်ဆရာကြီးမယ်ကင်း၏ မွန်မြတ်သော စိတ်ဓာတ် များကို ပြန်လည်မြင်ယောင်မိပါသည်။

ထိုသီလရှင်ဆရာကြီးမယ်ကင်းသည်လည်း သီလရှင်ဆရာကြီး၏ ဘဝကို ဗုဒ္ဓသာသနာအား အပ်နှံထားသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓ သာသနာ ထွန်းကားရေးအတွက် တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ အားထုတ်ခဲ့သော ဆရာကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။ အင့်ကျစ်ကျော်အေး မန္တလေးဆိုသည့် အတိုင်း (၁၂၂၁) နှစ်လောက်တွင် မန္တလေးရတနာပုံ နေပြည်တော်ကြီး လုံးဝ ပြီးစီးအောင် တည်ဆောက်ပြီးနောက် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး တည်တန်ပြန့်ပွားနိုင်ရန် မြန်မာပြည် တစ်ဝှမ်းလုံးရှိ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်မှ ကျမ်းတတ်အကျော် ဆရာတော်ကြီး

များအား ရတနာပုံရွှေမြို့တော်သို့ ပင့်ဆောင်၍ သာသနာတော်ကြီးကို မျိုးမြင့် ထောက်ပံ့ခဲ့ပေသည်။

ထို့အတူ စစ်ကိုင်းတောင် ဂူတစ်လုံးချောင်တွင် သီတင်းသုံး နေထိုင်သော သီလရှင်ဆရာကြီး မယ်ကင်းအား မင်းတုန်းမင်းကြီးက နန်းတွင်းသူများကို ယဉ်ကျေးလိမ္မာ ပညာသင်ပေးရန်နှင့် ဆုံးမသွန်သင် ရန်အတွက် နေပြည်တော်သို့ ပင့်ဆောင်တော်မူပြန်သည်။ သီလရှင် ဆရာကြီး မယ်ကင်းသည် နန်းတော်သို့ မလိုက်သေးခင် မင်းတုန်းမင်းကြီး ထံ ဝန်ခံကတိ (၃) ချက်ကို တောင်းခံခဲ့လေသည်။ ဤကတိသုံးချက်သည် သီလရှင် ဆရာကြီး၏ အတ္တဟိတမဖက် ပရဟိတ သက်သက်ဖြစ်သော မွန်မြတ် သောစိတ်ဓာတ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကတိသုံးချက်ကား (၁) မိမိသည် မိန်းမသား သီလရှင်မျှသာဖြစ်၍ ဆရာတော်သံဃာတော်များ အား ရိုသေ လေးစား ရမည်ဖြစ်ကာ ပြဿာန်ဆောင်ဘုံဆင့်ပါသော ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ တန်ဆောင်းတို့ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း မပြုရန်။

- (၂) မည်သည့်ဘွဲ့တံဆိပ်ကိုမျှ လှူဒါန်းဆက်ကပ်ခြင်းမပြုရန်။
- (၃) ဆွမ်းဝတ်၊ ဆွမ်းအိုးများ လှူဒါန်းခြင်းမပြုရန်တို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါကတိသုံးချက်ကို မင်းတရားကြီးက လက်ခံပါက မန္တလေးရွှေမြို့တော်သို့ လိုက်ပါနေထိုင်မည်ဖြစ်၍ နန်းတွင်းမိဖုရားများ သမီးတော်များနှင့် နန်းတွင်းသူ မောင်းမမိသံများအား ယဉ်ကျေးလိမ္မာ စာပေများ သင်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းပြန်ခဲ့လေသည်။ မင်းတုန်း မင်းကြီးလည်း သီလရှင်ဆရာကြီး ဆန္ဒအတိုင်း ဝန်ခံကတိပေးခဲ့ပြီး ရွှေမြို့တော်သို့ ပင့်ဆောင်ထားခလေသည်။ သီလရှင်ဆရာကြီးမယ်ကင်း သည် ရွှေမြို့တော်၌ မနေဘဲ မန္တလေးတောင်တော်၏ အရှေ့မြောက်ဘက်

မြောက်ဥယျာဉ်တောရကျောင်းမှာ နေထိုင်ပြီး မိဖုရားများ သမီးတော်များ နှင့် နန်းတွင်းသူများအား စာပေသင်ကြားပေးခြင်း၊ တရားဓမ္မဟောပြုခြင်း၊ ဝိပဿနာကမဋ္ဌာန်းများ စီးဖြန်းအားထုတ်စေခြင်း စသည်ဖြင့် အားသွန် ခွန်စိုက် သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကို ဆရာတော်များနည်းတူ မိမိတတ်နိုင် သည့်ဘက်မှ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပေသည်။

သီလရှင်ဆရာကြီးမယ်ကင်းသည် အတ္တဟိတမဖက် သာသနာပြု လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သောကြောင့် မိဖုရားများ၊ သမီးတော်များ၊ အထိမ်းတော်များ၊ နန်းတွင်းသူများသာမက မန္တလေးရွှေမြို့သူ၊ ရွှေမြို့သား များကပါ ချစ်ခင်လေးစား ကြည်ညိုအားထားရသော ဆရာတစ်ဆူဖြစ်ကာ သာသနာ့သမိုင်းမှာ မော်ကွန်းတင် ကျန်ရစ်ခဲ့ပေသည်။

တဆက်တည်းမှာပင် သီလရှင်ဆရာကြီး မယ်ကင်း၏ တောင်းဆို ချက်သုံးခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ညီတော်အာနန္ဒာ၏ ကြည်ညိုဖွယ် ဘဝပုံရိပ် ထဲမှ မြတ်ဗုဒ္ဓအား ပြုစုလုပ်ကျွေးရသည့် ဥပဋ္ဌာက ဧတဒဂ် ပေးပါခဲ့ပုံ ကိုလည်း ပြန်ပြောင်းမြင်ယောင် ကြည်ညိုမိပြန်သေးသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓ ဝါတော် (၂၀) သက်တော် (၅၅)နှစ်လောက်အထိ မြတ်ဗုဒ္ဓအား အမြဲနေ ပြုစုလုပ်ကျွေးမည့် တပည့်ရဟန်း အတိအကျမရှိသေး။ ယင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မြတ်ဗုဒ္ဓက ချစ်သားရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် အသက် အရွယ်ကြီးလာပြီ။ ငါဘုရားအတွက် အမြဲပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် ချစ်သား တို့က သင့်တော်သည့် ရဟန်း တစ်ပါးပါးကို ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ကြဟု တစ်ခုသော ရဟန်းအစည်းအဝေးမှာ မြတ်ဗုဒ္ဓက မိန့်တော်မူသည်။ ထိုရာထူးအတွက် ရဟန်းတော်တို့က ရွေးဦးစွာ လကျာတော်ရံ တရား စစ်သူကြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကြီးအားလည်းကောင်း၊ ထို့နောက် လက်ဝဲတော်ရံ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန် အရှင်မြတ်ကြီးအား

လည်းကောင်း စသည်ဖြင့် အသီးသီး အဆိုပြု လျှောက်ထားခဲ့သော်လည်း မြတ်ဗုဒ္ဓကပယ်ချတော်မူခဲ့၏။

နောက်ဆုံးတွင် သီတင်းသုံးဖော်ရဟန်းတို့က အရှင်အာနန္ဒာအား ဥပဋ္ဌာက ရာထူးလက်ခံရန် ဆက်လက် တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့ကြပြန်၏။ ထိုအခါ အာနန္ဒာ အရှင်မြတ်က- “ငါ့ရှင်တို့ တောင်းမုရအပ်သော ရာထူး ဌာနန္တရမည်သည် အဘယ်နည်း၊ အဘယ်သို့သဘော ရှိကုန်မည် နည်း၊ မြတ်ဗုဒ္ဓက ငါ့အားသိမြင်တော်မူမည်သာ၊ အကယ်၍ မြတ်ဗုဒ္ဓ အလိုရှိလျှင် အာနန္ဒာသည် ငါဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးစေဟု မိန့်တော်မူ လိမ့်မည်” ဟု ရိုးသားစွာ ပြန်လည်လျှောက်တင် ထားခဲ့လေသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ မြတ်ဗုဒ္ဓက- “ချစ်သားရဟန်းတို့ အာနန္ဒာ သည် သူတပါး တိုက်တွန်းမှ ငါဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးလိမ့်မည်မဟုတ်၊ မိမိအလိုလိုပင် သိရှိကာ ငါဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးလိမ့်မည်”ဟု မိန့်တော်မူခဲ့လေသည်။

ညီတော်အာနန္ဒာကလည်း မြတ်ဗုဒ္ဓထံမှ သီးသန့် အခွင့်ရေး မယူလိုဘဲ တပည့်တော်အား အရှင်ဘုရားက အမြဲပြုစုလုပ်ကျွေးရန် ဥပဋ္ဌာက ဧတဒဂ်ရာထူး ပေးအပ်ပါလျှင် တပည့်တော်အနေနဲ့ ပထမဦးစွာ ပယ်လေးဆုကို အရင်ပေးသနားပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည်။ ထို ပယ်လေးဆုကို ပေးပါမှ တပည့်တော်ပြုစုလုပ် ကျွေးပါမည်ဟု ရိုသေစွာ တောင်းခံခဲ့လေသည်။ ထိုပယ်လေးဆုကား-

- (၁) မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ကောင်းမြတ်သောသင်္ကန်းကို တပည့်တော်အား မပေးရန်။

- (၂) မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ကောင်းမြတ်သောဆွမ်းကို တပည့်တော်အား မပေးစွန့်ရန်။
- (၃) ဂန္ဓကုဋီတိုက်တော်မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓနှင့် တပည့်တော်အား အတူ သီတင်းသုံးခွင့် မပြုရန်။
- (၄) ဒါယကာ ဒါယိကာမများပင့်ဖိတ်ရာသို့ တပည့်တော်အား နောက်လိုက်နောက်ပါအဖြစ် သီးသန့်မခေါ်ရန် တို့ပင်ဖြစ်ပါ သည်။

အရှင်အာနန္ဒာသည် သာသနာတော်တွင် မရှိမဖြစ် အရေးကြီး သည့် ပစ္စည်းလေးပါးကို သာယာမက်မောမှု မျှော်လင့်မှုလုံးဝမရှိဘဲ စိတ်ထားဖြူစင်စွာ မြတ်ဗုဒ္ဓထံမှ ပယ်လေးဆုကို တောင်းခံခဲ့သည်မှာ အလွန်တရာပင် ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းလှပါတော့သည်။ အရှင်အာနန္ဒာ သည် သန္တောသဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်သာ ဤကဲ့သို့ ပယ်လေးပါး ဆုကို တောင်းခံခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အဘိဓမ္မာ သဘောအရ သန္တောသ ဆိုသည်မှာ အလောဘပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ သီဇီသစ် ၂။ နှာ ၁၀၁၊ သာရတ္ထ ၂။ နှာ ၂၆ ၌ သန္တောသတရား ၁၂ ပါရှိကြောင်း ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဤ၌ ကဿပသံယုတ်- သန္တောသုတ္တဝဏ္ဏနာ (သံဌ ၂။ နှာ ၁၅၀) လာ သန္တောသ သုံးပါးက တင်ပြချင်ပါသေးသည်။ (၁) ယထာလာဘ သန္တောသ* မိမိရနိုင်သလောက်မယူဘဲ (အခွင့်အရေး လာဘ်လာဘစသည်) ရသင့်သလောက်သာ ယူတတ်ခြင်း။ (၂) ယထာဗလ သန္တောသ* ယင်းမိမိရသင့် သလောက်ကလေးထဲမှ မိမိလိုသလောက်လေး သာ ယူတတ်ခြင်းနှင့် (၃) ယထာ သာဓုပ္ပ သန္တောသ* ယင်းမိမိ လိုသလောက်ကလေးထဲမှပင် မိမိအနေအထား မိမိအဆင့်အတန်း မိမိ အခြေအနေနှင့် သင့်တင့်လျှောက်ပတ်

ကိုက်တန်သလောက် ယူတတ် ခြင်း ဟူသော သန္တောသတရားနှင့် အရှင်အာနန္ဒာအရှင်မြတ်မှာ ပြည့်စုံနေပါ တော့သည်။

ထို့နောက်ဆက်လက်ပြီး အရှင်အာနန္ဒာသည် ဥပဋ္ဌာကရာထူး အတွက် မြတ်ဗုဒ္ဓထံတော်မှ တောင်းခံဆု လေးပါးကို လျှောက်ထားခဲ့ သေးသည်။

- (၁) တပည့်တော်ပင့်လျှောက်အပ်သည့် ဖိတ်ကြားရာအရပ်သိ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ကြွပေးတော်မူရန်။
- (၂) ရပ်ဝေးမှလာကြသည့် ဘုရားဖူးဧည့်သည်တော်များကို မဆိုင်း မတွ ချက်ချင်း ဘုရားရှင်က ဖူးမျှော်ခွင့်ပေးတော်မူရန်။
- (၃) တပည့်တော်သည် မြတ်ဗုဒ္ဓဟောကြားသည့် တရားဓမ္မများ တစ်စုံတရာမရှင်းလင်း သံသယဖြစ်ခဲ့လျှင် ယင်းဖြစ်သည့်အခိုက် မှာပင် ဘုရားရှင်ထံ မေးလျှောက်ခွင့် ပြုတော်မူပါရန်နှင့်
- (၄) တပည့်တော် မျက်မှောက်မဟုတ်ဘဲ အခြားတစ်နေရာရာမှာ ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် တရားဒေသနာတော်များကို တပည့်တော်အား အရှင်ဘုရား ကိုယ်တိုင်ပင် ပြန်လည် ဟောကြား ပေးတော်မူပါရန် ဟု အချက်လေးချက် တောင်းခံ ထားခဲ့လေသည်။

အဆိုပါ ပယ်လေးဆုနှင့် ခံလေးဆုကို ပေးသနားပါကမြတ်ဗုဒ္ဓ ၏ အမြဲနေ၊ အနီးနေ ဥပဋ္ဌာက အလုပ်အကျွေး ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် တောင်းခံပါသည်ဟု မြတ်ဗုဒ္ဓအား လျှောက်ထားခဲ့သည်မှာလည်း မိမိ၏ အတ္တဟိတမဖက် ပရဟိတအတွက် ပွန်မြတ်သော စိတ်ထားကတော့

ကြည်ညိုစရာပင် ဖြစ်ပေသည်။ မှန်ပါသည်။ အရှင်အာနန္ဒာ လျှောက်ထား
 ခဲ့သည့် စကားကို လေ့လာပါက အရှင်အာနန္ဒာသည် ရာထူးဌာနန္တရ
 နေရာတစ်ခုခုကို မမက်မော၊ မတောင်းတ၊ ရနိုင်ပါလျက် တောင်း၍
 လည်း မယူ၊ ပေးမှကြည်ဖြူမှ ယူမည် ဆိုသည့်သဘောထား ရှိသည်။
 တဖန်ပေးသော ရသင့်သော ရာထူး ဌာနန္တရမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်
 အခွင့်အရေးကိုမယူဘဲ မြတ်ဗုဒ္ဓထံမှ မွန်မြတ်သော သင်္ကန်းဆွမ်းနှင့်
 အတူနေထိုင်ခွင့်နှင့် မိမိအနေဖြင့် တစ်ပါးတည်း မြတ်ဗုဒ္ဓနှင့် ပင့်ဖိတ်ရာ
 သို့ မလိုက်ဖို့ရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်မှာ မွန်မြတ်သောစိတ်ဓာတ်
 ပရဟိတပင် ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်ရလျှင် မြတ်ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကြီး စည်ကား ပြန့်ပွားနိုင်
 ရန် ခေတ်အဆက်ဆက်မှ ယနေ့တိုင်အောင် ဆရာတော်များနည်းတူ
 သီလရှင်ဆရာ ကြီးဆရာလေးများသည်လည်း တတ်အားသမျှ မွန်မြတ်
 သော စိတ်ဓာတ်ဖြင့် သာသနာပြုခဲ့ကြ၊ သာသနာပြုဆဲ၊ နောင်လည်း
 သာသနာပြုကြမည်ပင် အမှန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၌
 ဆယ်နှစ်ကျော် နေခဲ့သည့်မိမိအဖို့ သီလရှင်ဆရာလေးများ၏ မွန်မြတ်
 သော သာသနာပြုစိတ်ဓာတ်ကိုလည်း မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်နေရ
 သဖြင့် ထိုမွန်မြတ်သော သာသနာပြုအရှင်မြတ်များ ဆရာကြီးဆရာလေး
 များကိုလည်း ဤစာတမ်းလေးနှင့် မှတ်တမ်းတင်ဂုဏ်ပြုအပ်ပေသည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မခရီး

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မဝင်္ဂါ

မြတ်ဗုဒ္ဓသည် သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်တော် အတွက် ဖြည့်ဆည်းတော်မူခဲ့သော ပါရမီတော်အဟုန်တွေကြောင့် ဗုဒ္ဓဂယာမြေမြတ်မဟာရုံ ဗောဓိပင် နှင့်ရွှေပလ္လင်ကို ရရှိတော်မူခဲ့ပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိတော်မူခဲ့သည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မူ လာခြင်းသည် ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသား တို့၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် ပွင့်တော်မူခဲ့၏။ သို့သော် မြတ်ဗုဒ္ဓသည် သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်တော် ရရှိရာ ဗောဓိပင် နှင့်ရွှေပလ္လင်တော်ကို ကပ်ငြိတွယ်တာ နေတော်မမူဘဲ အလွန်ဆုံး (၅၆) ရက်လောက် ခန့်လောက်သာ ယင်းပတ်ဝန်းကျင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူလျက် သတ္တဝါ အများ ချမ်းသာစီးပွား အကျိုးများမည့် ရာများသို့သာလျှင် ဓမ္မခရီး ဆက်ခဲ့ရပေသည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ပထမဦးဆုံးခရီးကား ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း ၅ ပါးတို့အား ဓမ္မစကြာ တရားဦးဟောရန် ရေးဟောင်းဗာရာဏသီမြို့အနီး ယခုခေတ် ဆာရနတ်ခေါ်သော ဣသိပတန မိဂဒါဝုန် တောရိပ်မြို့ အရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း ၅ ပါးတို့သည် ဓမ္မစကြာနှင့် အနတ္တလက္ခဏ ဒေသနာ တော်များ ကြားနာခွင့်ရကြ၍ ဝိမုတ္တိအရသာကို သောက်သုံးနိုင်ခဲ့ကြ ပေသည်။ ထိုရဟန်းတို့သည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မခရီးကြောင့် ပထမဆုံး အနှစ်နှစ် အလလက သူတို့ရွာဖွေနေကြသည့် ဓမ္မကို ခံစားနားလည်သူ များ ဖြစ်ကြပေသည်။

ထို့နောက် ဗာရာဏသီမြို့သား ယသသုဋ္ဌေးသားလည်း လောကီ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်အမျိုးမျိုး ခံစားနေရသော်လည်း စိတ်ချမ်းသာမှု ရှာမတွေ့နိုင် ဖြစ်နေသဖြင့် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓထံ ရောက်လာပြန်သည်။ ယသ သည်လည်း မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးကို သောက်သုံး ရလေသောကြောင့် ဘဝလွတ်မြောက်မှု ချမ်းသာကို ရှိခဲ့ပြန်၏။

ထို့ပြင် ယသ၏ အခြားသုငယ်ချင်း လေးယောက်အုပ်စု သည် လည်း ယသအကြောင်း ကြားသိရ၍ မြတ်ဗုဒ္ဓထံရောက်လာပြန်ကြ၏။ ထိုသုငယ်ချင်းလေး ယောက်တို့သည် သူတို့၏ ဘဝရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင် ဘဝလွတ်မြောက်မှု ရရှိခဲ့ပြန်၏။ ယသနှင့် ယင်းသုငယ်ချင်း လေးယောက် တို့၏ ဘဝငြိမ်းချမ်းမှု ရရှိကြသည်ဆိုသည့် ဂုဏ်သတင်း သည် အခြားသုငယ်ချင်း အယောက် (၅၀) အကြားမှာ ရိုက်ခတ်လျက် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် သုငယ်ချင်း (၅၀) တို့သည်လည်း မြတ်ဗုဒ္ဓထံ ရောက်ရှိ လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသုငယ်ချင်း (၅၀) တို့သည်လည်း ဝိမုတ္တိရသကို ခံစားကြရကုန်၏။ စင်စစ်ကား ယသအပါအဝင် (၅၅) ယောက်တို့သည် အတိတ်ဘဝတွေတုန်းက အုပ်စုဖွဲ့ကာ ယခုခေတ်အခေါ် ဗြဟ္မစိုရ်နာဇော

ကသင်း တည်ထောင်လျက် အားကိုးရာ မဲ့သူတွေ ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှင့် သေဆုံးသွားသည့် အမျိုးသမီးအလောင်းတွေကို မီးသဂြိုဟ်ပေးကာ အသုဘသညာများ သူတို့ သန္တာန်၌ ရရှိခဲ့သောကြောင့် ကချေသည်တွေ၊ မူ၍မည်း ချစ်ဇနီးတွေ အလယ်မှာ ကာမဂုဏ်စည်းစိမ်းစိမ်အပြည့် ခံစား ရလင့်ကစား စိတ်မပျော် ရွှင်နိုင်ကြဘဲ စိတ်ချမ်းသာရာ ရှာဖွေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းအတိတ်ဘဝက နာရေးကူညီခဲ့မှု အထောက်အပံ့ အသုဘ သညာများ ကြောင့်ပင် တရားထူးမြန်မြန် ရကြလေသည်။ သုငယ်ချင်း အားလုံး မြတ်ဗုဒ္ဓထံတော်မှာ ရဟန်းပြုခဲ့ကြလေသည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ပထမဝါတော်ကို ဣသိပတနမိဂဒါဝုန်တော နန္ဒိယသုဋ္ဌေး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ကျောင်းတော်မှာ ဝါဆို ကပ်တော်မူရင်း အရည်အချင်းပြည့်ဝသည့် အားလုံးရဟန္တာချည်းဖြစ် သည့် ရဟန်းတော် (၆၀) ကို သံယာအဖွဲ့အစည်းကြီးအတွက် အောင်မြင်စွာ ဓမ္မခရီး ဆက်နိုင်ခဲ့သည်။ ခေတ်စကားနှင့်ဆိုလျှင် အောင်မြင်စွာ ဓမ္မ နည်းလမ်းဖြင့် စည်းရုံးနိုင်ခဲ့သည်။ သုညာဂါရေ အဘိရမန္တိတထာဂတာ ဆိုသည့်အတိုင်း မြတ်ဗုဒ္ဓသည် တောမှာပင် ဖွားမြင်တော်မူ၊ တောမှာ ပင် ဘုရားဖြစ်၊ တောမှာပင် တရားဟော၊ တောမှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်တော်မူ၍ တောမှာပင် ပျော်မွေ့တော်မူလင့်ကစား မြတ်ဗုဒ္ဓကိုယ်တော် တိုင် လူအများ အကျိုးကျေးဇူးများသည့် နေရာများ၌သာ သီတင်းသုံးတော် မူခဲ့သည်။

နစစ၌ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး တစ်နေရာတည်းတွင် သီတင်းသုံး ဝါကပ် တော်မူသော်လည်း များသောအားဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်၊ သာဝတ္ထိ ကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများ အနီး၌ သာသနာတော်ကို အားပေးချီးမြှောက် ကြသော ရွှင်ဘုရင်များ၊ မိဖုရားများ၊ သုဋ္ဌေးသူကြွယ် မြို့သူမြို့သားများ

ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းသော ကျောင်းအရာမများ၌သာ အေးအေးလူလူ သီတင်းသုံးတော် မူလေ့ရှိသည်။ မြို့နေလူစုအများစုအတွက် ကောင်းကျိုး ချမ်းသာကိုပြုသော အစအလယ်အဆုံး ကောင်းခြင်းသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံ သော မြတ်ဓမ္မကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ဝါတွင်းကာလ ကုန်ဆုံးသည့် နောက် မြို့ရွာနိဂုံးအန့် ဓမ္မဒေသနာခရီး လှည့်လည်လျက် လူလောက အကျိုးကို မနားတမ်း ဆောင်ရွက်တော် မူခဲ့သည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မလမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းနေကြသည့် ရဟန်း တော်တို့ သည်လည်း လူသူဆိတ်သုဉ်းသည့် တောရိပ်မြိုင်တစ်ခုခုတွင် အမြဲနေပြီး မိမိတ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဘယ်မှာကုန်ဆုံး ကျော်လွန်နိုင် ကြမည်နည်း။ ထိုရဟန်းတော်တို့သည် လူ့လောကကြီးထဲမှာ ထဲထဲဝင်ဝင် နေပြီး လူ့လောက၏ ကောင်းကျိုးများကို ဓမ္မနည်းလမ်းဖြင့် သည်ပိုး ဆောင်ရွက်ခြင်းသည်သာလျှင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းရည်မှန်း ချက်ကို အစကနဦး ရဟန်း (၆၀) တို့သည် ထားရှိခဲ့ကြပါသည်။ ယင်း ရည်မှန်းချက်သည် အနာဂတ် သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် မီးစွာ တန်ဆောင် အလင်းရောင်ဖြစ်လေသည်။

ဝါတွင်းကာလကုန်ဆုံးချိန်တွင် မြတ်ဗုဒ္ဓက ရဟန်း ၆၀ တို့အား သာသနာပြုဓမ္မခရီးဆက်ရန် မိန့်တော်မူသည်။ စရထ ဘိက္ခုဝေ စာရိတ်- ရဟန်းတို့ ဓမ္မခရီးထွက်ချိန်တန်ပြီ။ မာဇကေန ဒွေ အဂမိတ္ထ- တစ်နေရာစီ သွားကြ။ တစ်နေရာထဲကို ရဟန်း ၂-ပါး ၃-ပါး ပေါင်းပြီး အတူမသွားကြနဲ့။ ဗဟုဇနဟိတာ ယ ဗဟုဇနသုခါယ ဒေသေထ ဓမ္မ- လူအပေါင်း စည်းပွား ချမ်းသာဖို့ နေရာပေါင်းများစွာ ဓမ္မရောင်ခြည် ထွန်းလင်းစေရန် လှည့်လည် တရားဟောကြ။ ယင်းလမ်း ညွှန်ချက်သည် ယနေ့တိုင်အောင်ပင် သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အားပေးလှ

ဆော်မှုပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤစကားတော်သည် သီတင်းကျွတ်နေ့မြတ်မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ မင်္ဂလာအပေါင်း နှင့် ခညောင်းပြီး အားပေးလှုံ့ဆော်မှု အပြည့်အဝရှိသည့် မြင့်မြတ်သော သတိပေးစကား လမ်းညွှန်ချက်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ လမ်းညွှန်ချက် တရားနည်း လမ်းကို အခြေခံလျက် မိမိကိုယ်တိုင် ဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာမှု ဘဝ လွတ်မြောက်မှုကို ရရှိထားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူသားတို့၏အကျိုး ဆောင်ရွက်လိုသည့် ပရဟိတစိတ်ဓာတ် ကရုဏာမြတ်ကို ဘယ်မှာ ဥပက္ခာ ပြုနိုင်ကြ ပါမည်နည်း။ မိမိကိုယ်တိုင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာအောင် လုပ်ပြီး လူသူကင်းရာ ဆိပ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ ယင်းလွတ်မြောက် ချမ်းသာကို တစ်ကိုယ်တည်း ခံစားရင်း ကြွင်းကျန်သည့် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး နေသွားဖို့ရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပေ။ မြတ်ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်ပင် ယင်းကဲ့သို့ ပြုလုပ် တော် မမူခဲ့ပေ။ သမ္မာသမ္မောဓိညက်တော်ကို ရရှိပြီး ရက်သတ္တပတ် (၇) ပတ်လောက်သာ ဝိမုတ္တိသုခကို ခံစားတော်မူရင်း တစ်ပါးတည်း သီတင်း သုံးတော်မူခဲ့၏။ ထိုမှ နောက်ပိုင်းကာလ၌ကား လောကလူသားတို့၏ ကောင်းကျိုးအတွက် ဓမ္မခရီး လှည့်လည်တော်မူခဲ့၏။ ဓမ္မခရီးလှည့် လည်ရင်း နောက်ဆုံး ဘဝခရီးအချိန်ကလေးမှာပင် ရပ်နားသည်မရှိ ဒုက္ခမျိုးစုံ ဖိစီးနှိပ်စက် ခံနေကြရသည့် သတ္တဝါတို့၏ ဒုက္ခအဝဝကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ရန် ဓမ္မရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူခဲ့၏။

တစ်ဆက်တည်းအတွေးတစ်ခု စဉ်းစားမိသည်မှာ ယနေ့ခေတ် ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် ပညာသင်ကြားလျက်ရှိကြကုန်သော မြန်မာနွယ်ဖွား ရဟန်းတော် များသည်လည်း မိမိတို့ပညာသင်ကြားခဲ့ရာ တက္ကသိုလ် လောက်တွင်သာ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အချိန်မကုန်လွန်ဘဲ လူသားတို့

၏ ကောင်းကျိုးကို ဆောင်ရက်လိုသည့် ပရဟိတ စိတ်ဓာတ်များဖြင့် လူ
လောကထဲတွင် ထဲထဲဝင်ဝင်ရှိပြီး တစ်ထောင့်တစ်နေရာက ဗဟုဇနဟိတ
ဗဟုဇနသုခ လောကလူသားတို့၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် ပါဝင်
ကူညီ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓ ချမှတ်ခဲ့သည့်
နည်းလမ်း အတိုင်း တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးများကို တိုက်ကြွေး
ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်ဗုဒ္ဓသည် ဂိုဏ်းအသီးသီးမှ၊ ဘာသာတရားအသီးသီးမှ၊
အယူအဆ အသီးသီးမှ၊ အမျိုးဇာတ် အသီးသီးမှ၊ အလုပ်အကိုင် ရာထူး
ဌာန အသီးသီးမှ၊ မြို့ရွာအရပ်ဒေသ အသီးသီးမှ ကွဲပြားခြားနားသော
အလွှာ ပေါင်းစုံမှ ရောက်ရှိလာသော လူသားများကို ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ
တရားရေအေး တိုက်ကြွေးတော်မူခဲ့သည်သာ။ ဥပမာ မာဂတိုင်းဘုရင်
ဝိမ္ဗိသာရ၊ ကောသလ တိုင်းဘုရင် ပသေနဒီကောသလတို့ကဲ့သို့သော
ရှင်ဘုရင်များ၊ ခေမာမိဖုရား၊ မလ္လိကာမိဖုရား၊ သာမာဝတီမိဖုရား ကဲ့သို့
သော မဟေသီမိဖုရားခေါင်ကြီးများ၊ မဟာကပ္ပိန၊ ပုတ္တုသာတိကဲ့သို့သော
ရှင်ဘုရင်ဘဝမှ ရဟန်းပြုလာသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သီဟစစ်သူကြီး၊
ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးကဲ့သို့သော စစ်သေနာပတိချုပ်ကြီးများ၊ ကမ္ဘာယန
ကဲ့သို့သော ဘုရင်ပုရောဟိတ်များ၊ ဆရာဇိဝကကဲ့သို့သော ဘုရင်
သမားတော်ကြီးများ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် တို့
ကဲ့သို့သော ဇာတ်မြင့်ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အနာထပိဏ်သူဌေး၊ ဝိသာခါတို့ကဲ့
သို့သော စေတနာရှင် သဒ္ဓါရှင်များ၊ ခုဇုတ္တရာကဲ့သို့သော ကျွန်မလေးများ၊
ကုဋကုဋနာရောဂါသည် သုပ္ပဗုဒ္ဓကဲ့သို့ သော ဘုန်းတောင်းယာစကားများ၊
သုနိတကဲ့ သို့သော ပန်းမှိုက်သွန် မစင်ဘင်ကျုံးသမားများ၊ ဥရုဝေလ
ကဲ့သို့သော ဆံကျစ်ရသေ့များ၊ သီလဝ ကဲ့သို့သော သူတော်ကောင်းများ၊
အင်္ဂလိမာလ၊ တမ္ပဒါဠိကတို့ ကဲ့သို့သော လူသတ်သမားများ စသည်ဖြင့်

အလွှာအသီးသီးမှ ပုဂ္ဂိုလ်များအား အမျိုး၊ ဇာတိ၊ ရာထူးဌာနန္တရ၊ အဆင့်
အတန်း၊ အနည်းငယ်မျှ မခွဲခြားဘဲ တရားရေ အေးအမြိုက်ဆေးကို
တိုက်ကြွေးတော်မူခဲ့သည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓထံ ရောက်ရှိ လာကြကုန်သော
အလွှာပေါင်းစုံမှ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားအားလုံးတို့သည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏
မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်တရားများကို အပြည့်အဝ ကျင့်ကြံလိုက်နာကာ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏
ဓမ္မရေအလျဉ်တွင် နစ်မြုပ်သက်ဝင်ကြလေတော့သတည်း။

မြတ်ဗုဒ္ဓအလိုကျ သာသနာပြုနည်း

မြတ်ဗုဒ္ဓအလိုကျ ထာထနာပြုနည်း

ထိရောက်သော သာသနာပြုလုပ်ငန်းသည် လွယ်ကူသော အလုပ်တော့ မဟုတ်ပေ။ အထူးသဖြင့် ရှေးဦးသာသနာပြုသူတို့၏အဖို့ ပိုမို၍ပင် ခက်ခဲလှပေသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာကို ကြည်ညိုသဖြင့် မှီခို၍နေကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်များ၊ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မ အအေးဓာတ်ဖြင့် ကမ္ဘာ့အပူဘေးများကို ကင်းဝေးအောင် ကြိုးစား အားထုတ်နေသူများ (တရားဟောဆရာများ)၊ သာသနာအရောင်ဖြင့် ကမ္ဘာ့အမှောင်ထုအတွင်း ထွန်းလင်းစေလိုသူများ (ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ) အားလုံးတို့သည် အောင်မြင်သော သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ ဖြစ်လာဖို့ 'ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ၊ ဆရာဒကာ၊ နှစ်ဖြာပါမှ၊ သာယာဖြိုးမောက်၊ လွန်ထွန်းတောက်လိမ့်' ဆိုသည့်အတိုင်း ဆရာဒကာအချင်းချင်း ဟန်ချက် ညီစွာ ဝိုင်းဝန်းကြိုးစား အားထုတ်မှသာလျှင် အောင်မြင်နိုင်ပေ လိမ့်မည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်တိုင်ပင် 'သာဂါရာ အနာဂါရာစ၊ ဥဘောအညောည နိဿိတာ-ဆရာဒကာ ကိုင်းကျွန်းဖို့၊ သဒ္ဓါမျှမျှ လက်တွဲလုပ်နိုင်ကြမှ၊ အာရာဇယန္တိ သဒ္ဓမ္မံ- ကမ္ဘာအသင်္ချေ ကျော်လွန်

မြတ်ဗုဒ္ဓနှင့် ပက်သက်၍ အနောက်တိုင်း ပညာရှင်တစ်ဦးက “မြတ်စွာဘုရားဟာ ခေတ်ပြိုင်တိုင်းဆရာကြီး ခြောက်ယောက်တို့နှင့် ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင် ပဋိပက္ခဖြစ်တဲ့အချက် လုံးဝမတွေ့ရဘူး”ဟု မှတ်ချက် ပြုခဲ့ဖူး၏။ မည်သည့်ဘာသာဝင်ဖြစ်စေ သာသနာပြုသူတိုင်း ဤအချက်ကို အတုယူလေးစား လိုက်နာသင့်၏။ ‘သူ့ဘာသာတရားကို လေးစားရင်း ကိုယ့်ဘာသာသနာ ပြန့်ပွား တည်တံ့ပါစေ’ ဟူသော စကားသည် သာသနာပြုသူတို့၏ နည်းဥပဒေဟာပင်ဖြစ်၏။

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ မဇ္ဈိမပဋိပဒါနည်းကျ သာသနာပြုပုံသည် အခြေအနေ အချိန်အခါ နေရာဒေသ၊ လူမျိုးတို့၏ ရိုးရာဓလေ့၊ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ဥဇုဝိပစ္စနိကခေါ် တိုက်ရိုက်ဆန့်ကျင်မှုမျိုး မဖြစ်အောင် စည်းရုံးခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဥပမာ ဗြဟ္မဏဝေဒပါရဂူကြီး အရှင်ကောဏ္ဍည မထေရ်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အားလုံး သိကြ၏။ ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးထဲမှ တစ်ဦး အပါအဝင်ဖြစ်သည့် အရှင်ကောဏ္ဍညသည် ဘုရားအလောင်းတော် ဖွားတော်မစကပင် ဝေဒကျမ်းနှင့်အညီ” ဘုရားစင်စစ် ကေနိဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဟောကိန်းထုတ် ခဲ့သူဖြစ်၏။ အမှန်စင်စစ် ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးတို့သည် အတ္တဝါဒကို အလေးအနက် ယုံကြည်လက်ခံထားကြပြီး ယင်းအတ္တဝါဒကို စွဲမြဲစွာ လုပ်ကိုင်ထားကြသည့် အတ္တဝါဒီ ဝေဒန္တပါရဂူကြီးများပင် ဖြစ်ကြ၏။ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ပဉ္စဝဂ္ဂိအတ္တဝါဒီကြီးများကို ပထမဦးဆုံး တရားဦး ဟောတော်မူသောအခါ သူ၏ ဓမ္မစကြာ ဒေသနာတော် မှာ အတ္တဝါဒီများနှင့် တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်သည့် “အနတ္တ” ဟူသည့် စကားလုံးများကို လုံးဝလုံးတော်မမူခဲ့ပေ။ တကယ်တမ်း ကျတော့ မြတ်ဗုဒ္ဓက သူတို့ကို အနတ္တအကြောင်း ဟောရမည် ဖြစ်၏။ သို့သော် အတ္တဝါဒအပေါ် မြဲမြံစွာ ဆုပ်ကိုင်ထားကြသည့် ပဉ္စဝဂ္ဂိအပါဝင် တရားနာပရိတ်သတ်ကို အနတ္တဟူသည့် စကားလုံးများဖြင့် စတင်

သုံးလိုက်လျှင် ‘ဝုန်း’ခနဲဖြစ်သွားပြီး ပြာပူမီးပူများ လွင့်စင်သကဲ့သို့ ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့သည်လည်း အတ္တဝါဒပေါက်ကွဲမှုကြီး ပြင်းထန်သွားနိုင်၏။ မိဂဒါဝုန် တရားဦးမှာ အနတ္တစကားများဖြင့် စတင်သိမ်းသွင်းပါက ခေတ်စကား အရဆိုလျှင် ဓမ္မစကြာတရားပွဲမှနေ နပန်းသတ်ပွဲ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခအသွင်ဆောင်သည့် အဓိကရုဏ်းဖြစ်စေသည့်ပွဲပင် ဖြစ်သွားနိုင်၏။

မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးတို့အား ရွေးဦးစွာအနတ္တတရားကို ဟောမည့်အစား အကြောင်းအကျိုးဆီလျော်သည့် သစ္စာလေးပါးတရားကိုသာ (ဓမ္မစကြာတရားကိုသာ) ဟောတော်မူခဲ့၏။ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်သည့် သစ္စာတရားကို သူတို့ကိုယ်တိုင် လက်ခံသွားကြပြီး အတ္တဟူသည့် ကြားခံအကြောင်းတရား မရှိဘူးဟု ကောင်းကောင်းကြီး နားလည် သဘောပေါက်သွားပြီဆိုမှ မြတ်ဗုဒ္ဓက ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးတို့အား အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို ဆက်လက်ဟောတော်မူ၏။ အနတ္တလက္ခဏ သုတ်သည် အတ္တဟူသည့် ကြားခံအကြောင်းတရားမရှိသည့် ကြောင်းကျိုး ဆက် အနတ္တသဘောတရားကို ပဉ္စဝဂ္ဂိအပါဝင် နတ်ဗြဟ္မာ တရားနာ များအား စစ်တမ်းထုတ်သည့် သုတ်ပင်ဖြစ်၏။ ဤသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ခန္ဓာငါးပါးတရားကို “အတ္တလော၊ အနတ္တလော”ဟု မေးခွန်းစစ်တမ်း ထုတ်ခဲ့ပြီး ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ကိုတိုင် သဘောပေါက် နားလည်ပြီး အနတ္တဖြစ်ကြောင်း ကို ဖြေကြားခဲ့၏။

မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူရာ၌ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းရှိ၏။ အနုပုဂ္ဂိုလ်ကထာနှင့် သာမုတ္တံသိက ဓမ္မဒေသနာဟု ဟောစဉ်နှစ်မျိုးရှိ၏။ အနုပုဂ္ဂိုလ်ကထာဆို သည်မှာ အဆင့်ဆင့်တက်ယူသွားသည့် ဟောရိုး ဟောစဉ် ဒေသနာဖြစ်စဉ်ဖြစ်၏။ ရွေးဦးစွာ ဒါနကထာဟော၏။ သာမန်

လူတို့ပင် ပြုလုပ်နိုင်သည့် အလှူဒါနမျိုး အပါအဝင် ဒါနအမျိုးမျိုးကို ဟောတော်မူ၏။ နောက် သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာတို့ကို ဟောတော်မူ၏။ ဒါနပြုပုံ သီလဆောက်တည်ပုံနှင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြည့်စုံသူတို့ နတ်ရွာသုဂတိ လားရောက်နိုင်ပုံတို့ကို ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်၏။ ပြီးတော့မှ ကာမာနံ အာဒိနဝ ဟူသည့် လောကကြီးမှာဖြစ်ပျက်နေသည့် အကြောင်း အရာများကို ငြီးငွေ့လာပုံ၊ လူနတ်ချမ်းသာများ ဘယ်လောက်ပင် ချမ်းသာ ချမ်းသာ ဘယ်သုဂတိ ဘုံဘဝမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်လိုကာမဂုဏ် အာရုံတွေ ဖြစ်ဖြစ် နောက်ဆုံးတော့ ပျက်စီးခြင်းဆိုသည့် အပြစ်မကင်းပုံ၊ အပြစ်မျိုးစုံ မြင်လာပုံတို့ကို မီးမောင်းထိုးပြတော်မူ၏။ ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူသဖြင့် တရားနာပရိတ်သတ်၏ စိတ်ထဲမှာ ကာမစွန္ဒနီဝရက စသည့် နီဝရကတရားများ တဖြေးဖြေး ကင်းကွာလာသည့်အခါ မဂ်ဖိုလ် ရောက်ကြောင်း မဂ္ဂထာ သို့မဟုတ် သာမုတ္တံသိကဟု ခေါ်သည့် ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ဖော်တော် မူခဲ့သည့် သစ္စာဒေသနာတော်ကို တဆင့်စီတဆင့်စီ ဟောတော်မူခဲ့၏။ မြတ်စွာဘုရားက လာလာချင်း ဆောက်နှင့်မထွင်းဘဲ တရားနာသူ အမြင်ရှင်း၊ စိတ်ကြည်လင်သွားပြီ ဆိုလျှင် အလွန်နက်ရှိုင်းသည့် တရားများ ဟောတော်မူ၏။

မြတ်ဗုဒ္ဓဟောတော်မူခဲ့သည့် သုတ္တန်တွေထဲမှာ အဝတ်ကိုဆေးဆိုး လျှင် အဝတ်ကို ပထမဖြူစင်အောင် လုပ်ရ၏။ ဖြူစင်ပြီဆိုမှ မိမိလိုချင် သည့် ဆေးရောင်စွဲပုံကို ဟောထားသည့် သုတ္တန်ရှိ၏။ တကယ့် လက်တွေ့ နည်းလမ်းအရ ဆိုလျှင်လည်း တဖြည်းတဖြည်းသိလာဖို့က အရေးကြီး၏။ အလွန်ခက်ခဲနက်နဲသည့် အကြောင်းအရာ တရားဓမ္မကို ဖြန်းခနဲ သွားပြီးတော့ သင်ကြားဖို့ချ ဟောကြားလျှင် မထိရောက် နိုင်ပေ။ တဖြေးဖြေး သူတို့အသိဉာဏ် ရင့်သန်လာပြီး စိတ်ဓာတ် ကြည်လင်လာတော့မှ သူတို့ဆန္ဒကိုကြည့်ပြီး ဟောရပြောရ သင်ကြား

ရမည့် နည်းပင်ဖြစ်၏။ ဆက်လက်ပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓ အနုပုဗ္ဗိကထာ သာမုတ္တံသိက ဓမ္မဒေသနာ တရားဟောပုံကို အဋ္ဌကထာ ဆရာကြီးများ က “ဆင်ကြီးကို ရွှေကကြီး တန်ဆာတွေနဲ့ ဆင်မြန်ပြီးတော့မှ အစွယ် ကိုဖြတ်ချလိုက်သလိုတဲ့” ဟု မှတ်ချက်ပြုတော်မူကြ၏။

ဆိုလိုသည်မှာ ဆင်ရိုင်းကြီး၏အစွယ်ကို ဖြတ်လိုသူသည် ဆင်ရိုင်းကြီး၏အစွယ်ကို အကြမ်းပတမ်းလုပ်ပြီးမချိုးဘဲ အနုနည်းဖြင့် ဆင်ကိုဖမ်း ရှေးဦးစွာ ယဉ်ကျေးအောင်လုပ်၊ ကကြီးတန်ဆာတွေ ဆင်ပြီး တော့မှ ဆင်စွယ်ကို ညင်ညင်သာသာ ဖြတ်ယူသလို မြတ်ဗုဒ္ဓသည် သစ္စာတရားကို တိုက်ရိုက်ဟောလို့ သဘောမပေါက်နိုင်သေးသည့် ပုဂ္ဂိုလ် များကို ဒါနသီလစသည့် ကုသိုလ်တရားများနှင့် ယင်းကုသိုလ်တရားများ ကြောင့် ရရှိနိုင်သည့် လောကီကောင်းကျိုးချမ်းသာများ၊ လားရောက်ရမည့် သုဂတိဘုံဘဝများကို ဟောပြုပြီး ယဉ်ကျေးအောင် လုပ်တော်မူ၏။ ပြီးတော့မှ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်တွေကိုပြုပြီး ယင်း ကာမဂုဏ်တို့ အပေါ်မှာ တပ်မက်ခြင်းဟူသည့် လောဘစသည့် အစွယ်များကိုချိုးပြီး သစ္စာတရား ကို ပြတော်မူခြင်းဖြစ်၏။

ဤနေရာ၌ ဆိုလိုသည်မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓသည် မလိုအပ်ဘဲ အခြေ အနေ၊ အချိန်အခါ၊ နေရာဒေသ၊ လူမျိုးတို့၏ ရိုးရာဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှု များနှင့် ထိပ်တိုက် ဆန့်ကျင်သည့် အကျိုးမဲ့အလုပ်မျိုးကို မလုပ်ခဲ့။ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို မဆန့်ကျင်မိအောင် ဓမ္မဒိဋ္ဌာန် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် မရှိမပဋိပဒါနည်းလမ်းကျ ဟောညွှန်ပြသ စည်းရုံးတော်မူခဲ့၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓ လက်ထက် ကလည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၊ အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်မဟာကစ္စာယန စသည့် ရဟန္တာ အရှင်မြတ် ကြီးများသည် အလွန်အယူအသည်း အစွဲအလန်းကြီးသည့် ဟိန္ဒူမျိုးနွယ်

များဖြစ်ကြ၏။ သူတို့ဟိန္ဒူမျိုးနွယ်၏ အမှတ်သားဖြစ်သည့် သာရိပုတ္တရာ၊ မောဂ္ဂလာန၊ ကစ္စာယန ဟူသည့် နာမည်များကို မြတ်စွာဘုရားက ပြောင်းမပြစ်ခဲ့။ ယင်းမျိုးနွယ် နာမည်များကိုပင် ဆက်လက် ခေါ်တော် မူခဲ့၏။ အမှန်တော့ ဤသည်မှာလည်း ထိတ်တိုက်ဆန့်ကျင်သည့် အရာကို ရှောင်ရွားသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ဤအခက်ကို အလေးနက်ထားရမည်ဟု ယူဆမိပါ၏။

ထို့အပြင် ကျမ်းပြုအကျော် အဋ္ဌကထာဆရာတော်ကြီးများ၏ ကျမ်းပြီးနိဂုံး ဆုတောင်းပုံလေးများကို ကြည့်လျှင်လည်း သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ် တို့အဖို့ လေးစားလိုက်နာစရာတွေ တွေ့မြင်နိုင်၏။ ဆုတောင်း စကား မှာတော့ "စိရ တိဋ္ဌတု သဒ္ဓမ္မော၊ ဓမ္မေ ဟောန္တူ သဂါရဝါ၊ သူတော်ကောင်းတရား ကြာမြင့်စွာ တည်ပါစေသတည်း၊ သူတော်ကောင်း တရား၌ ရိုသေလေးစားခြင်း ရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေကုန် သတည်း" ဟူသည့် စာပိုဒ်ဖြင့် သာသနာပြုကြမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ထမ်းဆောင် ရမည့် တာဝန်ကို ဖော်ပြတိုက်တွန်းခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်များ သာသနာ အရှည်ခံ၍ တည်တန်ပြန့်ပွားအောင် ကြိုးစား ကြရမည်ဖြစ်၏။

"ဓမ္မေ ဟောန္တူ သဂါရဝါ၊ သူတော်ကောင်းတရား၌ ရိုသေ လေးစားခြင်း ရှိကြပါစေကုန်သတည်း"ဟူသော စာပိုဒ်ဖြင့် သာသနာ အရှည်ခံ၍ တည်တန်ပြန့် ပွားအောင် ကြိုးစားအားထုတ်သူများသည် ဘယ်နေရာမှာနေနေ၊ ဘယ်မှာပဲ သာသနာပြုပြု။ ဘယ်ဒေသကိုပဲ ရောက်ရောက် သူတော်ကောင်းတရားကို အမြဲရိုသေ လေးစားလိုက်နာ ကြရမည်ပင်ဖြစ်၏။ မိမိကိုယ်တိုင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ စသည့် သူတော်ကောင်း တရားများကို မလေးစားမလိုက်နာလျှင် အောင်မြင်လာ

သော သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များ မဖြစ်လာနိုင်ပေ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ယင်းဓမ္မဟောန္တူ သဂါရဝါ- စာပိုဒ်ဖြင့် မိမိတို့သာသနာပြုသည့် နေရာဒေသနှင့် လူမျိုးတို့ ရှိထားပြီးဖြစ်သည့် ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံ များကို လေးစားဖို့ အရေးကြီးကြောင်း ပြသ၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာပြု နည်း ဟူသည်မှာ လူမျိုးနွယ်စုတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုများကို တန်ဖိုးထားသလို သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ စသော သူတော်ကောင်း တရားများကိုလည်း လက်တွေ့ကျင့်သုံး တန်ဖိုးထားတော်မူကာ သာသနာ ပြုတော်မူ၏။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ နောက်ဆုံးစကားဖြစ်သည့် "အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္မာဒေထ" ရဟန်းတို့ မေ့မေ့လျော့လျော့ မနေကြနဲ့၊ သတိတရားနှင့် ပြည့်စုံအောင်လုပ်ကြတဲ့။ သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိရောက်ရာအရပ်မှာ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို အကဲခတ်ပြီး သတိတရားကြီးစွာ ယင်းသတိတရား လက်ကိုင်ထားကာ သာသနာပြုဖို့လည်း အထူးအရေးကြီးလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဝဲစွန်း၊ ယာစွန်းမညီသည့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ပစ္စိမိပဒိပဒါလမ်းစဉ်ဖြင့် "မကောင်းမှုရှောင်၊ ကောင်းမှုဆောင်၊ ပြုအောင်စိတ်ကိုထား" ဟူသည့် ဘုရားရှင်တို့၏ အဆုံးအမများဖြင့် မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးသား ကိုယ်စိတ် နှစ်ပါး မထိခိုက်စေဘဲ ကောင်း မွန်သောစိတ်ဓာတ်၊ မြင့်မြတ်သောမေတ္တာ ကရုဏာဓာတ်များဖြင့် သတိတရား လက်ကိုင်ထားကာ သာသနာပြုပါက အလွန်ထိရောက် အောင်မြင်မည်ဟု ယူဆမိပါကြောင်း။

နိတိဗျားတပြောသော မှီရာတောင်း

နိတိဗျားထပြောထား နိရာတောင်း

(ဘုရားအောင် အမှီရှိစွာ ပွင့်သည်)

ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် ဗောဓိပင်ကို အမှီပြု၍ ပွင့်တော်မူခဲ့သည်။
နောင်ပွင့်တော်မူမည့် အရိမေတ္တယျဘုရားရှင်လည်း ကံကော်ပင်ကို
ဗောဓိပင်သဖွယ် အမှီပြု၍ ဘုရားဖြစ်ပေလိမ့်ဦးမည်။ လူသားတို့သည်
ဥပနိဿယ အမှီသဟဲရမှ ကြီးပွားချမ်းသာနိုင်သည်။ သာမန်လူသား
မဆိုထားဘိ “ဘုရားရှင်တို့သော်မှ အမှီရှိမှ ပွင့်တော်မူရသည်”ဟု
ရှေးပညာရှိတို့က မိန့်ဆိုတော်မူကြသည်။

မဟာရဟနီတိ၌ အမှီသဟဲအရေးကြီးပုံကို အောက်ပါအတိုင်း
ဖွင့်ဆိုထားလေသည်။

ဂုဏီ သဗ္ဗညုတုလျောပိ၊ သိဒ္ဓတေကော အနိဿယော၊

အနတ္တမပိ မဏိကံ၊ ဟေမံ နိဿာယ သောဘတိ။

(မဟာရဟနီတိ)။

ဆိုလိုသည်မှာ- လောက၌ ဘုရားလောက်နီးပါး တော်စွမ်းသူ ဖြစ်ပါစေ အမှီသဟဲမရှိ၊ အားကိုးအားထားစရာမရှိ တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်မှု နစ်မွန်းပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်နိုင်၏။ ဥပမာ အဖိုးမဖြတ်နိုင် လောက်အောင် တန်ဖိုးကြီးမားသော ပတ္တမြားရတနာသည် ရွှေကို အမှီပြု၍ ရွှေပါမှတင့်တယ်ပေသည်။ ပတ္တမြားရတနာချည်း သက်သက်ပါ ထားပြီး ရွှေကိုအဖော်မှီသဟဲ မပြုပါက ရွှေမကွပ်ပါလျှင် သိပ်အသုံးဝင်လှသည့် ရတနာပစ္စည်း ဖြစ်မလာနိုင်။ ရွှေကွပ်လိုက်ပါက ယင်းအဖိုးတန်ပတ္တမြားကြီးသည် ပတ္တမြားလက်စွပ်၊ ပတ္တမြားနားကပ်၊ ပတ္တမြားနားဧောင်း၊ ပတ္တမြားလက်ကောက် စသည်ဖြစ်လာပြီး ပိုမိုအသုံးဝင် တန်ဖိုးကြီးပစ္စည်းဖြစ်ကာ တင့်တင့်တယ်တယ် ထည်ထည်ဝါဝါ လှလှပပ ဖြစ်လာပေသည်။

တနည်းဆိုရသော် ပတ္တမြားစစ်ပတ္တမြားမှန် ဖြစ်သော်လည်း ကျောက်သွေးသမားကောင်း တည်းဟူသော အမှီရပါမှ ပိုမိုတောက်ပြောင် လာနိုင်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ရွှေကွပ်ဆရာတော်ကြီးက ကျောက်သွေးသမား ပမာဖြင့် တပည့်တို့အား ဆုံးမတော်မူခဲ့သည်။ “တွင်းထွက်ပတ္တမြားစစ် ဖြစ်သော်လည်း ကျောက်သွေးသမားက အကာကုန်အောင် သွေးသော်မှ အရောင်ထွက်၍ တန်ဖိုးရှိသည်။ ပတ္တမြားစစ် နှင့်တူသော ငါ့တပည့်တို့ သည် ဉာဏ်ပညာဗဟုသုတ ရှိကြသော်လည်း မာန်မာနတည်းဟူသော အကာကင်းမှ တန်ဖိုးရှိကြမည်ဖြစ်၍ ကျောက်သွေးသမားနှင့်တူသော ဆုံးမတတ်သော မှီရာ ဆရာသမားကောင်းတို့ကို ဆည်းကပ် မှီဝဲကြ ရမည်။

လူတစ်ယောက် အောင်မြင်မှုရသည် ဆိုရာ၌လည်း ယင်း အောင်မြင်မှု၏ နောက်ကွယ်မှာ မှီရာကောင်း၊ အထောက်ပံ့ကောင်းတွေ

မရှိဘဲ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် လူတစ်ယောက်၏ အောင်မြင်မှုမှာ ထိုသူ ဘယ်လောက် အစွမ်းထက်တယ်၊ ပင်ကိုယ်အရည်အချင်း ဘယ်လောက် ရှိတယ် ဆိုတာတွေထက် သူ့ကို ဘယ်သူတွေက ဝိုင်းဝန်းကူညီ ပံ့ပိုးပေး နေကြတယ်ဆိုတဲ့ အပေါ်မှာလည်း မူတည်ပါသေးတယ်တဲ့။ အဲဒါတွေကို လူတော်တော်များများ မေ့ထားမိတ် အချက်ပါဘဲ။ အင်ဒရူးကာ နက်ဂျီကို သူ့အောင်မြင်မှုတွေရဲ့ လှိုင့်ဝှက်ချက်တွေက ဘာလဲလို့ မေးတဲ့ အခါ သူပြောတာက “အောင်မြင်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်ပတ်ပတ်လည် ပုံမှာ ကျွန်တော် ထက်တော်တဲ့သူတွေနဲ့ ဝိုင်းရံထားတာကိုလျှ”တဲ့။

ထို့ပြင် နီတီမှာ ဆက်လက်ဆိုထားသည်ကို ဆက်ရလျှင် -

အသဟာ ယော သမတ္ထောပိ၊ တေဇသီ ကိ ကရိသတိ၊
နိဝါတ သဏ္ဍိတော အဂ္ဂိ၊ သယမေဝ ဝုပသမ္ပတိ၊ (နီတီ)။

မီးသည်ပင် လေတည်းဟူသော အဖော်သဟဲ အမှီရှိမှ တောက် လောင်နိုင်၏။ လေတည်းဟူသော အဖော်မရှိလျှင် အလိုလို ငြိမ်းသွား နိုင်သကဲ့သို့ တစ်ယောက်တည်း လူစွမ်းကောင်း လုပ်လို့မရ၊ တန်ခိုး အာဏာ ပါဝါ အစွမ်းသတ္တိ မည်မျှပင်ကြီးချင်ကြီးပါစေ အဖော်မရှိ တစ်ယောက် တည်းဖြစ်လျှင် မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ ပြီးစီးအောင်မြင်အောင် လုပ်နိုင် လိမ့်မည် မဟုတ်။

တချို့က ဆိုကြပါသေးသည်-“ဒို့က နွယ်လိုသူများမို့ပြီး တက် လာတာမဟုတ်၊ ကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန်နဲ့ တက်လာတာ”ဟုဆိုကြသည်။ ဤစကားကိုတော့ ကပ်ဖားရပ်ဖား မှီချူစားကာ ကြီးပွားနေသည့်သူများကို ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးသမားများက ခနဲတဲ့တဲ့ သွယ်ဝိုက်ပြောသည့် စကား လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ယင်းကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန်

ကိုယ့်အားကိုးသမားများသည်ပင် တနည်းနည်းဖြင့် မှီရာကောင်းရမှ အောင်မြင်နိုင်သည်။ ကြီးပွားနိုင်တာဖြစ်ပါသည်။

မဟန္တ နိဿယ ကတ္တာ၊ ခုဒ္ဒေါပိတိ မဟာဘဝေ၊
ဟေမပဗ္ဗတ မာပရ၊ သောဝဏ္ဏာ ကိရ ပက္ခိနော။ (နိတိ)။

တန်ခိုးရှိန်ဝါ ကြီးမားသူကို အမှီရ၍ လက်အောက်ငယ်သားသည် လည်း တန်ခိုးရှိန်ဝါကြီးသူ ဖြစ်လာနိုင်၏။ နေရမည်သော ရွှေတောင်ကို ရောက်လျှင် ကျေးငှက်တို့သည် ရွှေအဆင်းရှိလာကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာစကားပုံ၌ “အရှင်မွေးတော့ နေ့ချင်းကြီး၊ ရွှေပင်နားတော့ ရွှေကျေး” ဟုပင် ဆိုထားသည် မဟုတ်ပါလော။

ကိုးကွယ်အားထားရာ ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာသည်ပင် မင်း ကောင်းမင်းမြတ်များကို အမှီရပါမှ ပိုမိုတောက်ပြောင် ထွန်းလင်းနိုင်သည်။ “သာသနံ နာမ ရာဇာပဓာနံ” (သာသနာဆိုတာ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သူ ဘုရင်မင်းတို့ရဲ့ ချီးမြှင့်ထောက်ပံ့မှုကဏ္ဍဟာ အရေးကြီးတယ် ပဓာန အဓိကကြတယ်။) ထို့ကြောင့်ပင် “သာသနာကို ရာဇာ ကူပင့် မြှင့်ထက် မြှင့်၏။”ဟု ဆထားပေသည်။ (Sasana could be developed with the support of good and righteous king)

လူသားအားလုံးသည် ကိုင်းကျွန်းမှို ကျွန်းကိုင်းမှိုဆိုသလို အပြန် အလှန် မှီခိုနေကြရပါသည်။ ဆရာကလည်း တပည့်မှီရသလို တပည့် ကလည်းဆရာကို မှီရပါသည်။ ဆရာဒကာတို့သည်လည်း အပြန်အလှန် မှီနေကြရပါသည်။ “ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ ဆရာဒကာ နှစ်ဖြာပါမှ သာယာ ဖြိုးမောက် လွန်ထွန်းတောက်လိမ့်” ဆိုသည့်အတိုင်း ဆရာဒကာ ဟန်ချက်ညီစွာ သာသနာတော်ကို ထိမ်းသိန်းစောင့် ရှောက်ဖို့ လိုပါသည်။

သာသနာမှာ မှီရာကောင်းဆိုတာကတော့ ကလျာဏမိတ္တအစစ် ကိုပဲ ဆိုချင်ပါသည်။ တစ်နေ့သောအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် နေ့လယ် တစ်ပိးတည်း အေးအေးလူလူ ကိန်းအောင်းနေစဉ် အတွေးလေးတစ်ခု ဝင်လာခဲ့ပါသည်။ ယင်းသူ့အတွေးလေးကို မြတ်ဗုဒ္ဓအား ဤသို့ လျှောက်ထား ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ “မိတ်ဆွေကောင်း ဆရာသမားကောင်း ပေါင်းမိခြင်းဟာ သာသနာအတွက် ခရီးတစ်ဝက်ရောက်တယ်” ဘုရားတဲ့။

မြတ်ဗုဒ္ဓက အရှင်အာနန္ဒာ၏အဆိုကို နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ကန့်ကွက် တော်မူခဲ့ပြီး “မာဟေဝံ အာနန္ဒ၊ မာဟေဝံ အာနန္ဒ၊ သကလမေဝ ဟိဒံ အာနန္ဒ ဗြဟ္မစရိယံ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တာ”။ “မိတ်ကောင်း ဆွေကောင်း မှီရာကောင်းဆိုတာ သာသနာအတွက် ခရီးတဝက်မက ခရီးဆုံးတောင် ရောက်နိုင်တယ် အာနန္ဒာ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိတ်ကောင်း ဆွေကောင်း အမှီပြုပြီး အိုနာသေရေး ဗုက္ခဘေး အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်နိုင်တယ် အာနန္ဒာ” ဟု မြတ်ဗုဒ္ဓက မှီရာကောင်း၊ ဆရာကောင်း၊ မိတ်ကောင်း၊ ဆွေကောင်း အရေးကြီးပုံကို ရှင်းလင်း ပြတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဘဝသံသရာ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးသာမက သံသရာလွတ်လမ်းကို လျှောက်လှမ်းကြကုန်သော မိမိတို့တစ်တွေသည် ဆရာကောင်း၊ သမားကောင်း၊ မိတ်ကောင်း၊ ဆွေကောင်း၊ မှီရာကောင်း အခွင့်အခါကောင်းများ လက်လွတ် ပဆုံးရှုံးရအောင် ကြီးစားအားထုတ် နိုင်ကြပါစေဟု ဆန္ဒပြုရင်း။

(ဒေါက်တာ အရှင်ကမ္ဘန၏ ဂုဏဝိသိဋ္ဌပူဇာသဘင် အထိမ်းအမှတ် စာစောင်မှ။)

နားလည်မိသော မေတ္တာတရား

နားလည်မိသော မေတ္တာတရား

လူသားတိုင်း၏ နှုတ်ဖျားတွင် လှိုင်လှိုင်ကြီး ရေပန်းစား ပြောကြား နေကြသော စကားတစ်ခွန်း ရှိပါသည်။ ၎င်းမှာ - မေတ္တာတရားပင် ဖြစ်ပါသည်။ မေတ္တာအကြောင်း ပို၍သိလေလေ ယင်း၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်မှာ ပို၍နက်နဲကျယ်ဝန်းလေလေ ဖြစ်သည်။ “သိပြီချက်ချင်း သိမရှင်း” ဆိုသကဲ့သို့ မေတ္တာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိသလိုလိုနှင့် ယင်းအနက် အဓိပ္ပာယ်မှ ပွတ်ကာသိကာ သွေဖီကာ လွဲချော်သွား နိုင်သည်။ တခါတရံ မေတ္တာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဝိုးတဝါးလောက်သာ သိကြပါသည်။ လေးနက် ကျယ်ဝန်းလှသော မေတ္တာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကို မိမိဉာဏ်မှီသမျှ တင်ပြချင်ပါသည်။ မေတ္တာသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့ သည်။ သီးခံခွင့်လွတ်သည်။ အနုစနာခံနိုင်သည်။ ချစ်ခင်ယုယတတ် သည်။ ကူညီရိုင်းပင်းတတ်သည်။ သက်ရှိလောကကြီးအား သာယာချမ်းမြေ့ စေနိုင်သည်။ လူအချင်းချင်း ချစ်ခင်ကြင်နာတတ်ခြင်း စည်းလုံး ညီညွတ်ခြင်း ရိုင်းပင်းကူညီခြင်းများကို မေတ္တာတရားက စွမ်းနိုင်သည်။ “တစ်ဦးမေတ္တာ တစ်ဦးမှာ” ဆိုသကဲ့သို့ လူသားအချင်းချင်းသာမက လူနှင့်တိရစ္ဆာန် (သို့မဟုတ်) တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်းတို့ ကြားမှာပင်

လောက၏ ကြည်နူးဖွယ်ရာ၊ လူ့ဘဝ၏အလှ၊ လူ့လောက၏ မီးရှူးတန်ဆောင် အလင်းရောင်၊ လူ့ဘဝ၏ အနှိုင်းမဲ့ အေးချမ်းလှသည့် နတ်ရေစင်များပင် ဖြစ်သည်။ မေတ္တာတရားဖြင့် လူသားများသည် အခက်အခဲအကူအတည်း၊ ပြဿနာမျိုးစုံ၊ အတားအဆီးဟူသမျှတို့ကို ကျော်လွှားနိုင်ပြီး စိတ်ပျက်အားငယ်မှုများကို ပယ်ဖျောက်ပြစ်နိုင်စွမ်း ရှိသည်။ မေတ္တာတရားသည် လူသားများကို မိုက်မဲမှု၊ အောက်တန်းကျ ယုတ်မာမှု၊ မယဉ်ကျေးမှု ညံ့တွင်းမှ ကယ်တင်နိုင်ပြီး အသိအလိမ္မာ ကြွယ်ဝ၊ အဆင့်တန်းရှိရှိ၊ ယဉ်ကျေးသည့် ကမ္ဘာတွင် ယဉ်ကျေးသော သမားဖြစ်အောင် မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။ အေးအတူပူအမျှ သက်ရှိ လူသား အချင်းချင်း ကူညီရိုင်းပင်းကြပြီး ချစ်ခင်ရင်းနှီးစွာ မိသားစု ကမ္ဘာလေးတစ်ခု ဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ လောကကြီးတွင် စစ်မက် ကင်းဝေးပြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာ ကြည်နူးဖွယ်ရာ အဖြာဖြာကို မေတ္တာ တရား လက်ကိုင်ထားခြင်းဖြင့် ရယူနိုင်သည်။ သို့အတွက် လောကကြီး တွင် အကြမ်းဖက်မှုများ၊ ရက်စက်မှုများ ပပျောက်ပြီး အတူ ယှဉ်တွဲ ငြိမ်းချမ်းစွာနေနိုင်ကြမည်မလွဲပါ။ နှစ်ဖြာသော လောကဓမ္မတို့ကို မေတ္တာတရားဖြင့် တည်ဆောက်ပါက ပိုမိုလွယ်ကူ ချောမွေ့နိုင်သည်။

မေတ္တာတရားကို ဗုဒ္ဓစာပေတွင် "သဗ္ဗတ္ထက"- 'နေရာတိုင်းမှာ အရာ ခပ်သိမ်း အမှုကိစ္စအားလုံးတို့မှာ အလိုရှိအပ်သောတရား၊ ပြီးမြောက် စေနိုင်သောတရားဟု ဖော်ညွှန်းထား ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာတရားကို လူသားတိုင်း၊ နိုင်ငံတိုင်း၊ ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် လိုလားအပ်သော တရားဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းမေတ္တာတရားဖြင့် ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းပါက အရာခပ်သိမ်း ပြီးစီးအောင်မြင်နိုင်သည်။ ဆက်လက်၍ ဗုဒ္ဓစာပေတွင် မေတ္တာတရားသည် ဗြဟ္မဝိဟာရခေါ်သော ဗြဟ္မာကြီးများ လက်ကိုင်ထားသည့် ဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါးတွင် ပါဝင်

သကဲ့သို့ ပါရမီ (၁၀)ပါး၊ မင်းကျင့်တရား(၁၀)ပါး၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း (၄၀)နှင့် စတုရာရက္ခ ခေါ်သည့် ကိုယ်စောင့်တရား လေးပါး၌လည်း တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မေတ္တာတရားသည် လောကီဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ပို၍အရေးကြီးပါသည်။ လောကီဘဝ၏ အောင်မြင်မှု အထွေထွေ အရုဏ်ဦးနေ့သစ်ဆီသို့ လျှောက်လှမ်းလိုသူတိုင်း ဤ မေတ္တာတရား သည် အရေးကြီးဆုံး အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။

လူသားအားလုံး မိမိတို့၏ဘဝထဲသို့ ထဲထဲဝင်ဝင် ရောက်ရှိလာ အောင် မေတ္တာတရားကို ကျင့်သုံးနိုင်ပါက မိမိနှလုံးသား၊ မိမိရုပ်ရွာ၊ မိမိ မြို့ပြ၊ မိမိနိုင်ငံနှင့် မိမိနေထိုင်ရာ ကမ္ဘာကြီးပါမကျန် အေးချမ်းသာယာ မည်မှာ မလွဲဇနန်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓစာပေလာ မေတ္တာအကျိုး (၁၁)မျိုးကို မှတ်သားစရာတစ်ရပ်အနေဖြင့် အကျဉ်းချုပ် တင်ပြလိုကပါရစေ။ မေတ္တာတရားကျင့်သုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်

- (၁) ချမ်းချမ်းသာသာ အိပ်ရသည်။
- (၂) ချမ်းချမ်းသာသာ နိုးထရသည်။
- (၃) မကောင်းသည့် အိပ်မက်ဆိုးများ မမြင်မက်ပါ။
- (၄) နတ်လူတို့၏ သနားချစ်ခင်မြတ်နိုးမှုကို ခံရသည်။
- (၅) ဘေးရန်ကင်းဝေးအောင် နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များက ကယ်တင် စောင့်ရောက်သည်။
- (၆) ပကတိလောင်မီးများလည်း မကျရောက်နိုင်ပါ။
- (၇) တုတ်၊ ခါး၊ လက်နက်အန္တရာယ်များလည်း မထိရောက်နိုင်ပါ။
- (၈) အဆိပ်သင့်၍ မသေနိုင်ပါ။
- (၉) မိမိစိတ်နှလုံး ငြိမ်းချမ်းကြည်လင်ပါသည်။
- (၁၀) မျက်နှာအဆင်းလှပပါသည်။

(၁၁) တွေဝေမိန်းမောမူမရှိဘဲ မေတ္တာစာချုပ်ဖြင့် ကွယ်လွန်ပါက မြေတွဲပြည်သို့ လားရောက်ရပါသည်။

လူသားအားလုံးတို့၏ နှလုံးသားတွင် မေတ္တာတရား ကိန်းအောင်၊ ပြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာသော ကမ္ဘာကြီးကို မေတ္တာတရားဖြင့် တည်ဆောက် နိုင်ကြပါစေ။

မေတ္တာဖြင့်
မေ့သားလှ (၁၉၈၈)

ခန္တီ၏ရန် ဒေါသမာန် ထွန်းလွန်နိုင်ပါစေ

ခန္တီ၏ရန် ဒေါသမာန် တွန်းလှန်နိုင်ပါစေ

ခန္တော ဘိယျော န ဝိဇ္ဇတိ (သဂါထာဝဂ္ဂပါဠိ) ခန္တီတရားထက် သာလွန်မွန်မြတ်သောအရာ လောက၌မရှိ။ ခန္တီ (သည်းခံခြင်း) တရားသည် လောက၌ အမြတ်ဆုံး အလိုလားအပ်ဆုံးတရားပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓက ခန္တီ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ- သည်းခံခြင်းတရားသည် အမြတ်ဆုံးလမ်းစဉ်ဟုပင် ဟောတော်မူခဲ့သည်။ ခန္တီတရားသည် အလွန် အဆင့်တန်းမြင့်ပြီး လောကီ၊ လောကုတ္တရာ စည်းစိမ် ရကြောင်းတရား လည်း ဖြစ်သည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာကြီးများက ဖွင့်ဆိုထားကြပြန်၏။ (ခန္တော ဘိယျော လောကီယ လောကုတ္တရဓန ဝိဇ္ဇန ကာရဏံဝါ (သုတ္တ နိပါတ်အဋ္ဌကထာ))။

သာသနာပြုရာ၌ဖြစ်စေ လောကီလောကုတ္တရာ စီးပွားရွာရာ၌ ဖြစ်စေ သည်းခံစွမ်းရည် ခန္တီတရား လက်ကိုင်မထားနိုင်ပါက လိုရာခရီး မပြီးမြောက်နိုင်ပေ။ လောက၌ ခန္တီတရားသည် မရှိမဖြစ် အလိုအပ်ဆုံး တရားပင်ဖြစ်၏။ မန္တလေးမြို့ပဉ္စမသင်္ဂါယနာ တင်ပွဲကြီးကို ဦးဆောင်တော် မူခဲ့သော မန္တလေး ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက်ဆရာတော် ရေးသား သည့် သံဝေဂဝတ္ထုဒီပနီ ကျမ်း၌လည်း “သီလ သမာဓိ ပညာနံ၊

ခန္တီပဓာန ကာရကံ၊ သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ ခန္တျာ ယတ္တာဝ ဝတ္တရော” ဟုဆိုထား၏။ သည်းခံခြင်းခန္တီတရား မိမိတို့သန္တာန်၌ မထားရှိပါလျှင် သာသနာတော်ဝယ် တကယ့်အခြေခံကျသည့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ တရားများ တိုးပွားလာနိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းလှ၏။ ခန္တီတရားသည် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ တရားတို့၏ အခြေခံကျကျ ပဓာန အကြောင်းရင်းခံ လည်း ဖြစ်၏။ အချုပ်ဆိုရလျှင် ခန္တီတရား သည် ကုသိုလ်မှန်သမျှ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ပင်ဖြစ်၏။

သည်းခံခြင်းတည်းဟူသော မြေကမ္ဘာ၌ရပ်တည်ပြီး ကိုယ်ကျင့် တရားကို တည်ဆောက်ကာ လူအချင်းချင်း တန်းတူရည်တူ ဆက်ဆံနိုင် ၏။ ခန္တီတရားသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးကို မယိမ်းမယိုင် မကွေ့ မကောက်စေဘဲ မြောင့်တန်း တိုးတက်ရာလမ်းသို့ အမြဲတမ်း ဦးတည်စေ နိုင်သည်။ ခန္တီတရား ကင်းမဲ့သည့် လောကကြီးသည် မတရားမှု မှန်သမျှ ကို ဆန့်ကျင်နိုင်စွမ်းရှိပြီး လူအချင်းချင်း နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း ချုပ်နှောင် ခြင်း အနိုင်ကျင့်ခြင်းများကို ကြုံကြံခံနိုင်စွမ်းရှိ၏။ “ခန္တီ၏ရန်ဒေါသမာန် တွန်းလှန် နိုင်ပါစေ”ဟူသည့် သီတဂူဆရာတော်၏ မေတ္တာပို့အတိုင်း ခန္တီတရားသည် အမျက်ဒေါသ ရန်မာန်အပေါင်းကိုလည်း တွန်းလှန်နိုင်စွမ်း ရှိ၏။

သည်းခံသည်ဟူရာ၌လည်း မဟုတ်မမှန်သည့် အကြောင်းအရာ မှန်သမျှကို အမြဲတမ်း ခေါင်းငုံ့ခံခြင်းကို ခန္တီဟုမဆိုလိုပေ။ မိမိကို မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲပြောဆိုလာပါက ခေါင်းငုံ့သည်းခံနေရမည်မဟုတ်။ “အဘူတံ အဘူတတော နိဗ္ဗေဋ္ဌေတဗ္ဗံ” (သီလက္ခန်ပါဠိ) မဟုတ်မှန်ရင် မဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဖြေရှင်းချက်ပေးရမည်။ “ဘူတံ ဘူတတော ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ”- ဟုတ်မှန်ရင် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဝန်ခံဖြေရှင်းချက်

ပေးရမည်။ သို့မှသာလျှင် အဓိဝါသနခန္တီ ဖြစ်ပေသည်။ ဘေးလုံး တုတ်ခားလက်နက် ကိုင်ဆောင်ပြီး ဖြေရှင်းတုန်ပြန်ရမည် ဟုတော့ မဆိုလိုပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုကဲ့သို့ လက်တုန်ပြန်ခြင်းသည် သူတော်ကောင်းတို့၏အလုပ် မဟုတ်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ အမှန် တရားပေါ် ရပ်တည်ပြီး ဖြေရှင်းခြင်းနှင့်ဝန်ခံခြင်း နှစ်ပါးသည် ခန္တီ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ပင် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ လမ်းစဉ်အတိုင်း ခန္တီတရား လက်ကိုင်ထားပါက လောကကြီး သာယာဖွံ့ဖြိုးပြီး လောကလူသားများ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စေ ပါလိမ့်မည်။ “အတ္ထနော ပရေသဉ္စ အနတ္ထဗဋီတာဟနော၊ အတ္တာဝဟောစ ခန္တီတော ဥတ္တရ အပဿယော နတ္ထိ” ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ စကားအရ ခန္တီတရားသည် မိမိသူတပါး နှစ်ဦးသား အကျိုးမဲ့ဖြစ်မှုကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်နိုင်ပြီး မိမိအကျိုး၊ သူတပါး အကျိုးကို ပြီးမြောက်အောင်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ခန္တီတရားထက် ပိုမိုအားကိုးစရာ မရှိနိုင်ပေ။ ခန္တီနှလုံးအစဉ်သုံးဖို့ အလွန်အရေးကြီးလှပါသည်။

ခန္တီတရားသည် လူသားတို့၏ ဘဝတွေကို သာယာပျော်ရွှင်စေ နိုင်၏။ ကမ္ဘာကြီးကို အပေါင်းလက္ခဏာဘက်သို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ စေရာ၌ ခန္တီတရားဖြင့် တည်ဆောက်လျှင် ပိုမိုအောင်မြင်နိုင်၏။ ခန္တီ၏ တန်ဖိုးကို သိနားလည်ပြီး ယင်းတရားကို လူသားတိုင်း ရင်ဝယ်ထွေးပိုက် ထားနိုင်ပါက လောကကြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာနိုင်မည်ဖြစ်၏။ လူသားတို့ စိတ်နှလုံးဝယ် ခန္တီတရား ပွင့်လန်းဝေဆာနေပါက ဤကမ္ဘာလောကကြီး မှာ အကြမ်းဖက်မှုများ ကင်းဝေးလျက် ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်၏ အမြင့်မားဆုံးသော အတိုင်း အတာအထိ တက်လှမ်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

အဘိဓမ္မာသဘောအရ ခန္တီနှင့် မေတ္တာတရားသည် အဒေါသ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ချည်းပင်ဖြစ်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္တီနှင့် မေတ္တာတရားသည် အမြဲတမ်း ဝှန်တွဲလျက်ရှိ၏။ ခန္တီတရားသည် ဥပဇာ ဖြာမင်္ဂလာတရား တို့တွင်လည်း တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်၍ အလွန်ကျက်သရေ မင်္ဂလာအပေါင်းတို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံလှပေ၏။ ပါရမီ (၁၀) ပါးတို့တွင်လည်း တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သောကြောင့် သူတော် ကောင်းတို့ ဖြည့်ကျင့် ရမည့် ပါရမီလည်းဖြစ်၏။ ခန္တီတရားကို ခန္တီဗလ (သည်းခံခြင်း စွမ်းရည်) ဗလာနိ-ကန္တိ (နှစ်သက်ဖွယ်စွမ်းအား) မင်္ဂလာ တရားဟု ဆိုထား၏။ ခန္တီ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ဘုရားအလောင်းတော် ခန္တီဝါဒီရသေ့၏ ဇာတ်လမ်းသည် အလွန်တရာ ထိပ်လန်တုန်လှုပ်ဖွယ် ကောင်းလှ၏။ တလာဗုမင်း၏ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုကို သည်းခံတော် မူခဲ့သည်မှာလည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ရဖို့ရန်ပင် ဖြည့်ကျင့်တော် မူခဲ့၏။ ဘုရားလောင်းတို့ကဲ့သို့ ခန္တီပါရမီ အပြည့်အဝ မဖြည့်ကျင့်နိုင် သော်လည်း မိမိ၏ စိတ်ဓာတ်များကို ကြီးစားကာ အားတင်းလျက် တတ်အားသမျှ ဖြည့်စွမ်းသင့်၏။ ဖြစ်ပေါ်လာသော အမှုကိစ္စမှန်သမျှကို ခန္တီတရားဖြင့် လက်ကိုင် ဖြေရှင်းနိုင်ပါက အောင်မြင်မှု ရနိုင်၏။

ဗုဒ္ဓစာပေ၌ ပုဏ္ဏောဝါဒ သုတ်တော်လာ အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ်၏ ခန္တီစမ်းရည်သည်လည်း အနာဂတ် သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် စံနမူနာပြု ပင်ဖြစ်ခဲ့၏။ အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ်၏ မွေးရပ်မြေသည် သုနာပရန္တတိုင်းဟု ပြဆိုထား၏။ ယခုအခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏တောင်ပိုင်း ဘုံဘေမြို့ (မွန်ဘိုင်း မြို့)၏ အနောက်မြောက်ဘက် ပုဏေး (ပုနေး) ဟူသည့် တောင်ပေါ် မြို့လေးသည် အရှင်ပုဏ္ဏ၏ ဇာတိမြို့ဖြစ်သည်ဟု ထိုမြို့နေ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များက ဂုဏ်ယူလျက် ပြောဆိုနေကြပါသည်။ ရှေးအခါက အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် မဇ္ဈိမဒေသကို ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းဟုခေါ်၍

ယင်းမဇ္ဈိမဒေသ၏ အရှေ့ဘက်ကို ပုဗ္ဗဝိဒေဟ(အရှေ့ကျွန်း)၊ သို့မဟုတ် ပုဗ္ဗန္တတိုင်း(အရှေ့တိုင်း)၊ သို့မဟုတ် ဝိဒေဟတိုင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမဒေသ၏ အနောက်ဘက်ကို အပရဂေါယာန (အနောက်ကျွန်း၊ အပရန္တတိုင်း) ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုခြင်း ရှိကြကုန်၏။

ဘုရားလောင်း မန္ဒာတုစကြာမင်းကြီးသည် သားတော်သုနုအား အပရန္တ တိုင်းကို ပေးသနားတော်မူသောကြောင့် သုနာပရန္တ(သုနု- အပရန္တ)ဟူ၍ တိုင်းအမည်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သုနာပရန္တတိုင်းသည် သားတော်သုနုမင်းသားပိုင် အနောက်တိုင်းဟု ဆိုလိုသည်။ သို့သော် အချို့သော အဋ္ဌကထာတို့၌ သုနာပရန္တ တိုင်းဟုလည်းကောင်း၊ အပရန္တ တိုင်းဟုလည်းကောင်း အသီးသီး ဖော်ပြကြကုန်သေး၏။ (သာဝတ္ထိ မြန်မာကျောင်းဆရာတော် ဦးဩဘာသ၏ မဇ္ဈိမဒေသ မြို့ရွာများမှ သမိုင်းရုပ်ကြွင်းများ နှာ ၂၀၇)။ သီတဂူဆရာတော်ကြီးကတော့ အထက်ပါ မိန့်ဆိုချက်မျိုးအပြင် အပရန္တတိုင်းဆိုတာ ပါကစ္စတန်ရဲ့ အနောက်ဘက်က အာဖဂန်နစ္စတန်တို့၊ တူရကီတို့၊ ရုရှားပြည်ရဲ့ တောင်ဘက်ခြမ်း ဥဒဘတ် ကစ္စတန်တို့၊ တာဂျစ်ကစ္စတန်တု အဲဒီနယ်တစ်ခွင်ကို အပရန္တတိုင်း ဟုဆိုတယ်။ ဒါတွေကတော့ ပထဝီကျွမ်းကျင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ စာပေမျိုးစုံ ကျွမ်းကျင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အဆုံးအဖြတ်ပါ။ ထိုပညာရှင်များ ရေးသား ထားတာတွေကိုကြည့်ပြီး ဘုန်းကြီးတို့ မှတ်သားပြီးတော့ ယနေ့ပြန်လည် ဟောပြောပြတာပါဟု ဆရာတော်ကြီးက တစ်ခုသော တရားသဘင်တွင် မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤနေရာ၌ တင်ပြလိုသည်မှာ အရှင်ပုဏ္ဏ၏ ခန္တီတရား လက်ကိုင်ထားပုံ ပင်ဖြစ်၏။ အကျဉ်းချုပ်ဆိုရသော် တစ်နေ့သောအခါ အရှင်ပုဏ္ဏသည် မြတ်ဗုဒ္ဓကို သာသနာပြုကြံ့ဖို့ လျှောက်ထားရာ

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က အရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ချစ်သား- သင်ယခု သာသနာပြု သွားမည့် သုနာပရန္တတိုင်းသားတွေဟာ အလွန်ရက်စက် ကြမ်းကြုတ် တယ်၊ အဲဒီလူတွေက သင့်ကို အတိုက်ခံပြုလိမ့်မယ်၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာ လိမ့်မယ်၊ ကြမ်းတမ်းရိုင်းစိုင်းစွာ ဆက်ဆံကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုဆိုရင် သင်ဘယ်လို သာသနာပြုမလဲ”လို့ မြတ်ဗုဒ္ဓက မေးတော်မူခဲ့သည်။

အရှင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ နှလုံးသွင်းစိတ်ဓာတ် ခန္တီတရားသည် အလွန် အတုယူစရာ ကောင်းလှ၏။ အကယ်၍သူ့အပေါ် အဲဒီလိုကြမ်းတမ်း ရက်စက်စွာ ပြုမူဆက်ဆံတဲ့ လူတွေကို အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ် ဘုရား၊ သူတို့က ကြမ်းတမ်းတဲ့စကားတွေ ပြောရုံသာပြောဆိုပါတယ် ကိုယ်ထိ လက်ရောက် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း မရှိဘူး၊ ခဲ(ဂဲ)နဲ့လည်း မပေါက်ဘူး၊ တုတ်နှင့်လည်းမရိုက်လို့ ကျေးဇူးတင်ပါ့မယ်ဘုရားဟု မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခဲ့၏။ အကယ်၍သူတို့က တုတ်တွေ၊ ခဲ(ဂဲ)တွေနဲ့ တိုက်ခိုက် လာမယ်ဆိုရင် မင်းဘယ်လိုလုပ်မလဲဟု ဗုဒ္ဓက မေးတော်မူပြန်၏။ အဲလိုဆိုတော့လည်း တုတ်နဲ့ရိုက်ရုံသာရိုက်တာ၊ သေအောင်မသတ်တာကိုဘဲ သူတို့ကို ကျေးဇူးတင်ရပါတယ်။ ဒါဆိုသူတို့က မင်းကိုသတ်တယ်ဆိုရင်ရော ဘယ်လို လုပ်မလဲလို့ မြတ်ဗုဒ္ဓက ထပ်ဆင့် မေးတော်မူပြန်သည်။

အရှင်ဘုရား၊ လောကကြီးမှာ လူတွေဟာ အလွန်ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ကြပါတယ်ဘုရား၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ တွေကြုံရလွန်းလို့ ကိုယ့်ကို သတ်သေတဲ့ လူတွေလည်း အများကြီးရှိပါတယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုသတ်သေဖို့ တာဝန်ကြီးမရှိပဲနဲ့ သူတပါးက လာသတ်ပေးတဲ့အတွက်လည်းဘဲ တပည့် တော်က ကျေးဇူးတင်လိုက်ပါဦးမယ် ဘုရားဟု အရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ထေရ်က လျှောက်ထားခဲ့၏။ မှန်ပါ၏။ ဂေါဇိက သုတ္တန်လာ အရှင်ဂေါဇိကထေရ်

သည်လည်း ခန္ဓာကိုယ်ကြီးအား အလွန်စက်ဆုတ် ရွံ့မုန်းတော်မူသော ကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသတ်သေဖို့ ကြံစည်အားထုတ်လျက် သေလု ဆဲဆဲ မှာပင် ရဟန္တာ ဖြစ်ဘူး၏။ ထို့ပြင် ဝဂ္ဂ၊မုဒါမြစ်ကမ်းက ရဟန်း (၅၀၀) တို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးအား စက်ဆုပ်တော်မူကြသောကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေခဲ့တော်မူ ခဲ့ကြသည်ကို နမူနာထားကာ အရှင်ပုဂ္ဂိုလ်က လျှောက်ထားခဲ့ဟန် တူပါသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓက သာဓုသုံးကြိမ် ခေါ်ဆိုတော်မူပြီး အရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ စိတ်ထားမှသာလျှင်၊ သည်းခံနိုင်ရည် ရှိမှသာလျှင် သာသနာပြုစိတ်ထား အစစ်အမှန်ဖြစ်တယ်ဟု မိန့်ဆိုတော် မူခဲ့ပါသည်။

သာသနာပြု လူရှင်ရဟန်းတို့သည်လည်း ကျေးဇူးတရားကို ရွာကြံပြီး ကျေးဇူးတင်ထိုက်ပုံကိုလည်း၊ ရန်လိုသည့်သူများနှင့် တွေ့ကြုံ သော်လည်း စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားမသွားဘဲ မေတ္တာစိတ် ခန္တီတရား လက်ကိုင် ထားကာ သာသနာပြုနိုင်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဝါဒသတ် မှ သင်ခန်း စာကို အားဆေးတစ်ခွက်အဖြစ် နှလုံးပိုက်လျက် စွမ်းစွမ်းတမံ သာသနာပြု ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေဟု မေတ္တာပြုရင်း။

သံပုံစေတီ တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်း အလေ့အထ

ထံပုံစေတီ တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်းအလေ့အထ

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်အပေါင်းတို့သည် တပေါင်းလပြည့်နေ့ကို ရွေးမြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်က သံပုံစေတီ ပွဲတော်အဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ကျင်းပခဲ့လေ၏။ မြန်မာဘုရင်များ မရှိကြတော့သည့် နောက်ပိုင်းတွင် တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် ထိုသံပုံစေတီ ပွဲတော်များအစား ဘုရားပွဲတော်များ အစားထိုးလာခဲ့ကြ၏။ ထိုတပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် ကျင်းပသော ဘုရားပွဲတော်များကို တပေါင်းပွဲတော်ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုလာကြ၏။

သာဓကပြုရလျှင် လေးဆူဓာတ်ပုံ ရွှေတိဂုံစေတီမြတ်ကြီး၌ တပေါင်း လပြည့်နေ့ပွဲတော် ကြက်ပျံမကျ အလွန်တရာ စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ကျင်းပခဲ့ကြပုံကို စာဆိုတော် နဝဒေး၏ စာများအရ သိနိုင်ပါ၏။ စာဆိုတော်ကြီးက "တပေါင်းသော်ကာ၊ ဆံတော်ဒဂုံ၊ တက်ကြကုန်၏၊ ပည်းပုံများဖြင့်၊ သဘင်နှစ်ကြောင်း၊ လှေပေါင်းလှည်းက၊ တုပဆင်ယင်၊ မမြင်စဖူး၊ တင့်လွန်ကျူးမျှ၊ ရံဖူးမကွာ၊ သို့သောခါသည်" ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့၏။ ယခုနှစ်မှာလည်း (၁၃၇၃ ခုနှစ်) ရွှေတိဂုံတပေါင်းပွဲတော်ကို စေတီတော်မြတ်ကြီး တည်ထား

ကိုးကွယ်ခြင်း နှစ် (၂၆၀၀) တိတိပြည့်မြောက်သည့် အထိမ်းအမှတ်ဖြစ် စည်ကား သိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့ကြကုန်၏။ သို့သော် "တပေါင်းပွဲအစ သံပုံစေတီ က" ဟုတော့ဆိုနိုင်၏။

ယခုနှစ်တွင် စင်ကာပူက East Coast မှာ စင်ကာပူရောက် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတို့ တပေါင်းပွဲတော်အစ သံပုံစေတီကို ကျင်းပခဲ့ ကြသည်။ (ဒကာမကြီးဒေါ်ခီ) Reiko Crystal ၏ Facebook မှတစ်ဆင့် ကြည့်ညို့ဖွယ်ရာသံပုံစေတီကို ဖူးတွေ့မြင်တွေ့ခဲ့ရပါ၏။ ထိုသံပုံစေတီတော် သည် (၂) ညတာမျှ စင်ကာပူက East Cost မှာ ကိန်းဝပ်စံပယ် နိုင်ခဲ့သည်ဟု သိရ၏။ စာရေးသူအနေနဲ့ အလွန်လက် ရာမြောက်စွာ တည်ထားသည့် ယင်းသံပုံစေတီ ဓာတ်ပုံလေးကြည့်ပြီးတော့ ကြည့်ညို့ မှုလည်း ဖြစ်ခဲ့သလို အများဖတ်ရှုရန် သံပုံစေတီအကြောင်း ဆောင်းပါ။ လေးတစ်ပုဒ်ရေးကာ မျှဝေမည်ဟု စိတ်ကူးဖြစ်ခဲ့၏။ နည်းနည်းအလုပ် မအားလပ်သောကြောင့် အချိန်မီမရေးနိုင်ခဲ့ပေ။ သို့သော် ပိဋကတ်နှင့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာလေးများကို လိုက်လံရှာဖွေကာ ဖတ်ဖြစ်၏။ ဒကာမကြီး ဒေါ်ခီ၏ Facebook မှလည်း သံပုံစေတီ အကြောင်း ဆောင်းပါးလေး ရေးချင်၏။ သို့သော်လည်း မိုးလွန်မှ ထွန်ချသလိုမျိုး ဖြစ်နေပြီ ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို မှတ်ချက်ပေးထားခဲ့၏။ ဒကာမကြီးကတော့ (Reiko wrote) "မလွန်ပါဘူးဘုရား။ တပည့်တော်တို့ ကုသိုလ်တွေ မမေ့အောင်၊ ထပ်ထပ်ပွားမိအောင် အာသေဝနပစ္စည်း ရတာပေါ့ဘုရား"ဟု ပြန်လည် လျှောက်ထားခဲ့သောကြောင့် ဤဆောင်းပါးလေးကို မိမိစွမ်းနိုင် သမျှ ရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒကာမကြီး၏ Facebook မှ သံပုံစေတီ ဓာတ်ပုံအတွက် မှတ်ချက် လေးများကို တွေ့ရ၏။ ထိုမှတ်ချက် များထဲမှ

Ashin Visarada ၏ မှတ်ချက်လေးနှင့် စာရေးသူ၏ ဤဆောင်းပါး လေးကို စလိုက်ချင်ပါသည်။ "သံပုံစေတီ၊ ရှုမအိဘူး၊ ကြည်နူးဖွယ်ပုံ၊ ရေမီးစုံနှင့်၊ ပန်းပုံခြယ်သ၊ သစ်သီးလှနှင့်၊ ကြည်စွ ကော်ရော်၊ ရှိပူဇော်သည်၊ ဂုဏ်တော်ဗုဒ္ဓ မှန်း၍တည်း။" ယင်းသံပုံစေတီ လေးကို ရေမီးအစုံ သစ်သီးဝလံပန်းမိုးစုံတို့ဖြင့် ကြည်နူးဖွယ်ရာ ဆင်ယင် ကျင်းပကြသည်ကို ဖူးတွေ့ရပါ၏။

ဤကဲ့သို့ သံပုံစေတီပွဲဆင်နွှဲကြပုံအကြောင်းကို ဗုဒ္ဓစာပေမှ ပြန်ပြောင်းကြည့်ရလျှင် ဟိမဝန္တာအနီး ယမကတောင်၌ တပည့်အပေါင်း တစ်သောင်း လေးထောင် အခြံအရံရှိသည့် ပုလိနထူပိယ (သံပုံစေတီ ပြုလုပ်ကိုးကွယ်ခဲ့သည့်) မထေရ်လောင်းလျာ နာရဒရသေ့ကြီးက "အော်.. တပည့်အပေါင်း တစ်သောင်း လေးထောင်တို့မှာတော့ ငါတည်းဟူသော လေးစားကိုးကွယ်ရာ ဆရာရှိကြတယ်၊ ငါ့မှာတော့ ရှိသေလေးစား အားထားကိုးကွယ်ရာ ဆရာသမား ကင်း၍နေတယ်၊ ဤသို့ ဆရာသမား ကိုးကွယ်အားထားစရာကင်း၍ နေခြင်းသည် လောကကြီး တစ်ခုလုံးမှာ ဆင်းရဲစရာတစ်ခုဘဲ"ဟု ရသေ့ကြီးက တစ်ယောက်တည်း ကိန်းအောင်းနေစဉ် စဉ်းစားနေမိသည်။

ဒုက္ခော ပနာယံ လောကေ ယဒိဒံ အဂရဝါသော။ လောကေ- လောက ကြီး၌၊ ယဒိဒံ အဂရဝါသော- အလေးအမြတ်ကိုးကွယ်ရာ ဆရာကင်း၍ နေခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ အယံ- ဤအလေးမြတ် ကိုးကွယ်ရာ ဆရာကင်း၍ နေခြင်းသည်၊ မေ-ငါ့အား၊ ဒုက္ခော- ထောက်တည်ရာနည်းလှ ဆင်းရဲစွတကား တဲ့။ ထိုကဲ့သို့ ရသေ့ကြီးက ငါ့အလေးဂရုပြုပူဇော်ထိုက်သော ဆရာသမားကိုရွာမည်ဟု အကြံပြု၊ နောက် ကျောင်းသင်္ခန်းအနီးရှိ အမေရိကမြစ်ငယ်၌ သံပုံစေတီတစ်ဆူ

တည်ထားလေ၏။ ထို့ပြင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူခဲ့ကြကုန်သော ဂင်္ဂါဝါပြု သံစုမကသော ဘုရားရှင်တို့၏ စေတီပုထိုးတော်တို့သည် ဤ သံပုံစေတီ ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဘုရားစေတီ နိမိတ်အာရုံ ယူလျက် ရွှေဆည်းလည်းပန်း သုံးထောင်တို့ဖြင့် စေတီတော်ကို ထီးတင် ပူဇော်ခဲ့၏။ သံပုံစေတီတော်ကို သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရား အမှတ်ဖြင့် အာရုံယူကာ ညဉ့်နံနက် တိုင်း ရှိခိုးပူဇော်ခဲ့၏။

သာယံ ပါတံ နမဿာမိ၊ ဝေဒဇာတော ကတဇ္ဇလိ၊
သမ္ဗုခါဝိယ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဝန္တိ ပုလိန ထူပိယံ။

အဟံ-နာရဒမည်သော ငါရသေ့သည်၊ ပုလိနစေတီယံ- ဓာတ်တော်မလုံ သံပုံစေတီတော်ကို၊ သမ္ဗုခါ- မျက်မှောက်တော်၌၊ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဝိယ- သက်တော်ထင်ရှား သဗ္ဗညုမြတ်ဘုရားကဲ့သို့၊ ဝေဒဇာတော- ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက် ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သာယံပါတံ- ညဉ့်နံနက်၊ ကတဇ္ဇလိ- ချီအပ်သော လက်အုပ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ နမဿာမိ- ရွှေဆည်းလည်းပန်း သုံးထောင်တို့ဖြင့် ရွှင်လန်းပူဇော်ပါ၏။ ဝန္တိ- ရှိသေမြတ်နိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးပူဇော်ခဲ့လေပြီ။ (အပါဒါန် ၂၊ စာမျက်နှာ ၇၉၊ ၈၁၊ နှင့် ပုလိနထူပိယမ ထေရ်အကြောင်း ဖော်ပြထားရာ ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ ၁-စာမျက်နှာ ၃၂၆- ၃၂၇ လည်းရှုပါ။)

ထို့ပြင် ပုလိနပျာဒက ထေရ်အပါဒါန်၌လည်း သံပုံစေတီ ဖြစ်ပေါ် လာပုံအကြောင်း တစေတစောင်းတွေ့ရ၏။ ဤကမ္ဘာမှ ပြန်၍ ရေတွက် သည်ရှိသော် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလ ဒေဝလအမည်ရှိ ရွှင်ရသေ့ သည် ဟိမဝန္တာတောဝယ် နတ်တို့ဖန်ဆင်းပေးအပ်သော ကျောင်းသစ်နန်း၌ အလုပ်အကျွေးအခြံအရံ မြောက်များစွာဖြင့် သီတင်းသုံးနေစဉ် အခါ တစ်ပါး၌ မြစ်ကမ်းနဘေး သဲသောင်ပြင်မှာ သဲများကို စေတီပုံပြု

သံပုံစေတီထုကာ ရရာတောပန်းမျိုးစုံဖြင့် တည်ထားပူဇော်ခဲ့လေသည်။ ယင်းစေတီ၌ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို အာရုံပြု ကြည်ညိုပူဇော်ကာ မိမိသီတင်းသုံးရာ ကျောင်းသစ်နန်းသို့ ပြန်လာခဲ့၏။ သူ၏တပည့် အပေါင်းတို့က သံပုံစေတီတည်ထား ပူဇော်ရသော အကြောင်းစုံလင်ကို မေးကြသောအခါ ဆရာရသေ့ကြီးက ရှေးဟောင်း ကျမ်းများ၌ အခြံအရံ များစွာရှိသော သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ကို ညွှန်ပြထား လေသည်။ ထိုဘုရားရှင်ကို ရည်မှန်းပြီး သံပုံစေတီကို ငါရှိခိုး ပူဇော်သည်ဟု မိန့်ကြားခဲ့လေ၏။ တပည့်အပေါင်း တို့နှင့် ဆရာ ရသေ့ကြီးသည် ဘုရားရှင်ကို ကြည်ညိုမြတ်နိုးသော စိတ်ဓာတ်ဖြင့် သံပုံစေတီကို အကြိမ်ကြိမ် ပူဇော်ခဲ့ကြဖူးလေသည်။

သံပုံစေတီ တည်ထားပူဇော်ရကျိုးကို အပါဒါန်ပါဠိ ၁၊ စာမျက်နှာ ၈၉၌ အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထား၏။

ထူပဿ ပရိစိက္ကတ္တာ၊ ရဇောဇလ္လံ နလိမ္မတိ။
ဂတ္ထေ သေဒါ န မုစ္ဆန္တိ သပဘာသော ဘဝါမဟံ။

ဆိုလိုသည်မှာ "သံပုံစေတီမြတ်ကို ရိုသေလေးမြတ် အဆကမပြတ် ဆည်းကပ် ပူဇော်သည့် အလေ့အကျင့် များခဲ့လေသောကြောင့် မြူ အညစ်အကြေး ချေးအညွှော်သည် ငါ၏ကိုယ်ခန္ဓာမှာ လိမ်းကြံ ကပ်ငြိခြင်း မရှိပါ။ ငါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှ နံ့စော်ညစ်ထေး ပူအိုက်သော ချွေးတို့သည်လည်း ဘယ်သောအခါမှ မထွက်ပါ။ ငါ၏ကိုယ်သည် အဆင်းအရောင် ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း လှပခြင်းရှိလျက် ဘဝသံသရာကို ကျင်လည်ခဲ့ရပါ၏။" ထိုကဲ့သို့ ပုလိနထူပိယမထေရ်က ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီး နောက် သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိအနေဖြင့် အပါဒါန်မှာ ပြန်ပြောင်း ဟောထားခဲ့ပေသည်။

ဗုဒ္ဓစာပေမှာ(၁) ဓာတုစေတီ- မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဓာတ်တော်များကို တည်ထား ကိုးကွယ်တော်မူခြင်း။ (၂) ဓမ္မစေတီ- မြတ်ဗုဒ္ဓ ဟောဖော်ပြ သည့် တရားဓမ္မ ပိဋကတ်တော်များကို ကိုးကွယ်ခြင်း။ (၃) ဥဒ္ဓိဿစေတီ- ဂုဏ်တော်ထုံမွမ်း ပုံတော်မှန်းပြီး သက်တော်ထင်ရှားကဲ့သို့ အာရုံပြု ကိုးကွယ်ခြင်း။ (၄) ပရိဘောဂစေတီ-မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ သုံးတော်မူခဲ့သည့် ပရိက္ခရာ စသည်များကို တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်းဟု လေးမျိုးရှိရာတွင် ဤသံပုံစေတီတော်သည် ဂုဏ်တော်ထုံမွမ်းပုံတော်မှန်းပြီး တည်ထားကိုး ကွယ်အပ်သော ဥဒ္ဓိဿစေတီပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အဖို့ အထူးအရေးကြီးသည်မှာ ကြည်ညိုစိတ်ထားတတ်ဖို့က အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိသည်ဖြစ်စေ ထင်ရှားမရှိတော့သည်ဖြစ်စေ စိတ်ထားတူပါက အကျိုးလည်းတူညီသော အကျိုးရရှိပါသည်။

တိဌန္တေ နိဗ္ဗာတေစာပိ၊ သမေ စိတ္တေ သမံဖလံ။
စေတောပဏိဓိ ဟေတုဟိ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ သုဂ္ဂတိ။ (ဓမ္မပဒ)

သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရား၌လည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စတော် သွား ကိုယ်စားရုပ်ပွားဆင်းတုတော် သံပုံစေတီပုထိုးအမျိုးမျိုး၌ လည်း ကောင်း ရှိသေလေးမြတ် သဒ္ဓါရောင်ဖိတ် ကြည်ညိုစိတ်သည် တူညီခဲ့ သည်ရှိသော် လူနတ်နိဗ္ဗာန် သုံးတန်ထင်ရှား အကျိုးတရားသည် မပိုမသာ တူညီမျှပါ၏။ မှန်၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားတတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင (သို့မဟုတ်) စိတ်ဓာတ်၏ ကောင်းမြတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လူနတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့သည် ကောင်းရာ သုဂတိသို့ မှန်စွာရောက်ကြလေ၏။ အထက်ပါဂါထာကို ထောက်ဆသော အားဖြင့် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားများနှင့် စေတီပုထိုးတို့အပေါ်

ကြည်ညို စိတ်ထားတူညီစွာ ထားတတ်ဖို့ အလွန်ပင် အရေးကြီး လှပါသည်။ သို့မှသာလျှင် အကျိုးပေး တူညီပေလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့သည် ရုပ်ပွားစေတီပုထိုး အမျိုးမျိုးတို့ကို ဂုဏ်တော် ထုံမွမ်း ပုံတော်မှန်းလျက် ပူဇော်ကာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာများ ပွားများနိုင် ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

- သုံးလူဘမင်း၊ အာရုံသွင်း၊ ထင်လင်းပေါ်အောင်ပြု။
- လျောင်းတော်မူ၌၊ ဝတ်ပြုခိုက်၊ ဆိုက်မြိုက်ဂုဏ်တော်ရှု။
- စေတီရုပ်ပွား၊ ဆင်းတုများကို ဝတ်တွားကြည်ညို၊ များလှစိုလ်၊ ထိုထိုနည်းဖို့ပြု။

ဒေါက်တာသုတာစာရာဇဝင်(မေုသာ-လှ-လေဂ္ဂ)

ပညာရိပ်သာစာစဉ် ဓမ္မဒါန ဇာတိပိတုဂုဏ်များ

ဒေါက်တာထုတာစာစုဇာတိ (မေ့သားလှ-လေဂ္ဂ)၏
ပညာရိပ်သာစာစဉ်
ထာဝရ ဓမ္မဝေဒသာဝင် ဓမ္မဒါန တူသို့လီရှင်များစာရင်း

- ၁။ ရဟန်းဒါယကာကြီး ဦးအောင်မြင့်၊ (သမီး)မမူမူသာ (သား) ဒေါက်တာ
မိုးကျော် ရွမ်းမက်ရိပ်သာ မိသားစု၊ မန္တလေး၊ နှစ်သိန်းကျပ်။
- ၂။ ဒေါက်တာသုဇယဉာဏ (နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်) US-100။
- ၃။ အရှင်ဝိမလဝံသ (B.A. M.A. Ph.D-Thesis) (နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်)
US-100။
- ၄။ အရှင်သာသန (B.A. M.A) (နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်) US-100။
- ၅။ အရှင်သုန္ဒရ (B.A) (နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်) US-100 ။
- ၆။ အရှင်ဥက္ကမ (B.A. M.A. Ph.D-Thesis) (နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်)
တစ်သိန်းကျပ်။
- ၇။ အရှင်နန္ဒဝံသ (သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ၊ M.A) (နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်)
တစ်သိန်းကျပ်။

- ၈။ အရှင်ခေမိက(B.A, M.A, Ph.D-Thesis) (နာလန္ဒာတက္ကသိုလ်) တစ်သိန်းကျပ်။
- ၉။ မောင်ကျော်လင်းသိန်း(ခ) ကျော်သန်းအောင်၊ မလေးရှား၊ တစ်သိန်းကျပ်။
- ၁၀။ မောင်နေဝင်း(ခ)ခိုင်မင်းသိန်း၊ မလေးရှား၊ တစ်သိန်းကျပ်။
- ၁၁။ မောင်အောင်မြင့်ထွန်း၊ မလေးရှား၊ တစ်သိန်းကျပ်။
- ၁၂။ ဒေါက်တာစိုးလွင်+ဒေါ်လှလှချော၊ (သမီး)မအေးအေးသစ်၊ မချောကေခိုင်၊ မိသားစု တောင်ဥက္ကလာပ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ငါးသောင်းကျပ်။
- ၁၃။ ဗိုလ်ချိုမြေ တင်တင်ဝင်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ငါးသောင်းကျပ်။
- ၁၄။ ဦးကျောက်ခဲ+ဒေါ်ဝင်း(သမီး) မအိသင်း၊ မန္တလေး၊ ငါးသောင်းကျပ်။
- ၁၅။ ကိုတိုး+မသီတာဦး၊ (သမီး) မကေလင်ဖြိုး၊ မရွှေရည်ဖြိုး၊ မန္တလေး၊ ငါးသောင်းကျပ်။
- ၁၆။ ကိုဇချစ်+မကြင်သန်း၊ (သား) မောင်အောင်လင်ဖြိုး၊ မန္တလေး၊ သုံးသောင်းကျပ်။
- ၁၇။ ကိုဝေဖြိုး၊ မစုစုသွယ်၊ မန္တလေး၊ နှစ်သောင်းကျပ်။
- ၁၈။ ဒေါ်ခင်နှင်းဖြူ၊ (သမီး)မချောစု၊ မန္တလေး၊ နှစ်သောင်းကျပ်။
- ၁၉။ ဦးအောင်ငြိမ်း+ဒေါ်သိန်းသိန်းဌေး၊ မန္တလေး၊ နှစ်သောင်းကျပ်။

- ၂၀။ ကိုသန်းလွင်+မမိုးမိုးစိန်၊ (သား)မောင်အောင်မြတ်သူ၊ (သမီး) မရွှန်းလဲ့အောင်၊ မန္တလေး၊ နှစ်သောင်းကျပ်။
- ၂၁။ ဒေါ်သောင်းအေး မိသားစု၊ မန္တလေး၊ တစ်သောင်းကျပ်။
- ၂၂။ မလှတင်၊ မလှရင်၊ မန္တလေး၊ တစ်သောင်းကျပ်။
- ၂၃။ ကိုသန့်လင်+မဝင်းဝင်းထွန်း (သမီး)ဖြိုးအိစံ၊ စင်ဒီဖြိုး၊ နဒီရှိုင်း၊ မန္တလေး၊ တစ်သောင်းကျပ်။